

ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ

ΟΙ ΠΟΓΕΝΕΙΩ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΟΜΟΣ 20

ΑΛΕΞ. ΠΟΥΣΚΙΝ

‘Ο’ Ερωτῶ τῆς
Μαρίας Ἰβάνοβνας

ΟΙΜΟΓΕΝΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ)

ΕΤΟΣ 11 - 30 'Ιουλίου 1937 ΑΡΙΘ. 20

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΔΡΧ. 5

Ίδρυτής : ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθυντής : ΝΙΚ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γραφεία : 'Οδός Γερμανού Παλαιών Πατρών 5 β
Τηλέφ. 26-135

Συνδρομή έτησια: 'Εσωτερικού Δρ. 200 'Εξωτερικού \$ 7
> έξαμηνος: > 100 \$ 3.50
και δι' ὅλην τὴν 'Αφρικὴν καὶ Βελγικὸν Κongo έτησια συνδρομή σελλίνια 30.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ χρηματικὰ ἐμβάσματα δέον νὰ ἀποστέλωνται πρὸς τὸν
Δ)τὴν τῆς «Οἰκογενείας» κ. Νικ. Καμαρινόπουλον, ὁδὸς Γερμανοῦ Παλαιῶν
Πατρῶν 5 β, 'Αθήναι.

'Εν 'Αμερικῇ, ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐγγραφὴν συνδρομητῶν καὶ τὴν κατὰ φύλλον
πώλησιν, ἡ 'Εταιρία New York News Agency General P. O. Box
497, New York City, ἐκπροσωπούμενη παρὰ τοῦ κ. Κ. Καλοπούλου.

ΣΤΟΝ ΤΟΜΟ ΤΗΣ
“ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ,”
ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ
ΟΚΤΑΒΙΟΥ ΦΕΓΙΕ
“ΕΝΑΣ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΥΛΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΔΩΡΕΑ

ΗΜΕΡΟΜ.

ΑΡΙΘ.

17872

16.8.37

35283

Ἐξεδόθησαν μέχρι σήμεραν:

- 1] «Λεϊλά» τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 2] «Τρελλή ἀπὸ ἀγάπη» τοῦ Α. ΝΤΕΛΚΑΝ
- 3] «Τὸ ἡμερολόγιο μιᾶς παντρεμένης»
τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 4] «Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπήσω;» τοῦ Μ. ΡΕΝΟΥΑΡ
- 5] Τὸ «μυστήριον μιᾶς γυναίκας» τῆς ΝΙΕΛΛΥ
- 6] «Ἡ Φιλάρεσκη» τοῦ ΠΩΛ ΕΡΒΙΕ
- 7] Τὸ εἰδύλλιον τῆς ὠραίας ντὶ Καρπένα
τοῦ ΖΩΡΖ ΟΝΕ
- 8] «Μιά ἐξωτική ἀγάπη» τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 9] «Εἰδύλλιον στὸ Βόσπορον» τοῦ ΚΛΩΝΤ ΦΑΡΡΕΡ
- 10] «Ἡ τέχνη τοῦ φλέρτ» τοῦ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ
- 11] «Ὁ ἔρως μιᾶς κατασκόπου» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 12] «Γαμήλιον ταξίδι» τοῦ Γ. ΟΝΕ
- 13] «Ὁ Γάμος τῆς Μαριάννας» τοῦ ΠΩΛ ΖΕΡΑΛΝΤΥ
- 14] «Ραγισμένες καρδιές» τοῦ ΕΝΤΜΟΝΤ ΓΚΟΝΚΟΥΡ
- 15] Ἀνάμεσα σὲ δυὸ ἀγάπες τοῦ ΑΝΡΥ ΜΠΟΡΝΤΩ
- 16] Ναταλία Μαντορέ τοῦ ΑΜΠΕΛ ΕΡΜΑΝ
- 17] Τὰ ματωμένα τριαντάφυλλα
τῆς ΝΑΤΑΛΥ ΝΤ' ΕΣΤΡΟΥΕ
- 18] Ρωμαντικὲς ἀγάπες, τῆς ΜΑΤΘΙΛΔΗΣ ΣΕΡΑΟ
- 19] Σ' ἀγαπῶ Ὑβελὶς τοῦ ΓΚΟΥΪΝΤΟ ΝΤΑ ΒΕΡΩΝΑ

Ο πατέρας μου, Ἀντρέ Πέτροβιτς Γκρινέβ, ἀφ' ὅπου ἀπὸ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς νεότητος του, ὑπηρετήσας πιστὰ ὡς ἀξιωματικὸς τὸν κόμητα Μούνιχ, ἀπεσύρθη τέλος μετὰ τὸ θάνατον τοῦ ταγματάρχου καὶ πῆγε νὰ ξεκουρασθῇ στὰ κτήματά του ποῦ ἐρισκόντουσαν στὸ Σιμπρίσκ. Ἐκεῖ πέρα, αὐτὸ τὸ ἀδιόρθωτον γερντοπαλλήκαρον, ὁπεφάσισε νὰ συμμορφωθῇ καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἐγκατέλειπε τὰς ἀπαισιόδοξας ἀρχὰς του γιὰ τὸ γάμον καὶ παντρεύθηκε τὴν δεσποινίδα Ἀβολότια Βασιλέβνα, τὴν κόρη ἑνὸς φτωχοῦ, μὰ εὐγενοῦς τῆς ἐπαρχίας.

Ὁ πατέρας μου, ἀγαποῦσε ὑπερβολικὰ τὴν σύζυγόν του καὶ θὰ μπορούσε νὰ πῇ κανένας ὅτι αὐτὴ ἡ ἔνωσις ἦταν εὐτυχισμένη, παρὰ τὰς ἀναποδιὰς τῆς μοίρας τους, ἡ ὁποία τοὺς κατέτρεχε. Πράγματι, καὶ τὰ ἑννέα παιδιὰ τοῦ ταγματάρχου Γκρινέβ, πέθαναν τὸ ἓνα μετὰ τ' ἄλλο καὶ σὲ πολὺ μικρὴν ἡλικίαν, ἔτσι ποὺ αὐτὸς ὁ δυστυχὴς ἀναρωτιώταν μήπως τυχὸν ὁ Θεὸς ἤθελε νὰ τὸν τιμωρήσῃ, γιὰ ὅλες τὰς παλῆς ἀμαρτίας του. Ὅσο γιὰ μένα, μπορῶ νὰ πῶ ὅτι στάθηνκα τυχερός, γιατί ἡ γέννησί μου κίνησε τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ πρίγκηπος Β... ταγματάρχου τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουράς, ὁ ὁποῖος μετὰ τὰς παρακλήσεις τῶν συγγενῶν μου, ὑποσχέθη νὰ φροντίσῃ γιὰ τὸ μέλλον μου. Κι' ἀλήθεια μετὰ τὴν ἐλπίδα τοῦ κατάρθωσά νὰ τελειώσω τὰς σπουδὰς μου καὶ νὰ καταταχθῶ στὸ σύνταγμα τοῦ Σεμενόβσκι.

Ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἡ ἀνατροφή καὶ ἡ μόρφωσις τῶν παιδιῶν δὲν γίνονταν μετὰ τὸν σημερινὸν τρόπον. Ἦταν πλὴν αὐστηρὴ, πλὴν ἐπιπονη καὶ δὲν εἶχε καμμιά ἐπιείκεια. Τὸ παιδί στὰ δώδεκα χρόνια του ἔπρεπε νὰ ξέρῃ νὰ γράφῃ θαυμάσια, νὰ διαβάσῃ περίφημα καὶ συγχρόνως νὰ κἀνῃ κι' ὅλες τὰς δουλειὰς καὶ τὰς ὑπηρεσίας ἑνὸς ὠρμου νέου. Εἰδικῶς δὲ τὰ παιδιὰ τῶν στρατιωτικῶν, τὰ ὁποῖα εἶχε πάρει ὑπὸ τὴν προστασίαν του ὁ καλὸς ἐκεῖνος πρίγκηψ, ἔπρεπε νὰ ξέρουν τὰ πάντα. Ἀκόμη καὶ τὴν πολεμικὴν ταχτική. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἤξερα κι' ἐγὼ νὰ ἱππεύω, γυμναζόμουν στὸ πιστόλι καὶ στὸ σπαθὶ κι' ἤξερα μιὰ χαρὰ διὰ τὰ στρατιωτικὰ παραγγέλματα καὶ τὰς ἀσκήσεις.

Ὁ πατέρας μου ὥστόσο ἐπειδὴ ἤμουν πολὺ δυστροπὸς κι' ἐπειδὴ φοβῶταν μὴ παρασυρθῶ ἀπὸ τὸν ζωηρὸν χαρακτήρα μου, δὲν δίδασκε ν' ἀλλάξῃ τὸν ὀκνηρὸν ὑπηρετὴν μου μ' ἕναν ἄλλο ποῦ φαίνονταν πρόθυμος κι' ἱκανός. Ἦταν Γάλλος ὁ νέος αὐτὸς ὑπηρετὴς κι' εἶχε ὅλην τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς Παρισινῆς καταγωγῆς του καὶ τὸ ὕψος ἑνὸς καλοσυναισθημένου κυρίου. Ἦξερε νὰ ὑποκλίνεται σὰν τοὺς «βαλέδες» τῶν ἀνακτόρων, δὲν χαμογελοῦσε ποτέ του καὶ τὸ βλέμμα του κι' ἡ γλῶσσα του δὲν πρόδιναν τὰς σκέψεις του. Ἦρθε ἀπὸ τὴ Μόσχαν κουβαλῶντας μαζί του τὰς προμήθειας τοῦ λαδίου καὶ

«Η μητέρα μου πού ήξερε καλά αυτές τις manίες του άνδρός της τόν άφηνε να παραμιλάει και δέν του έδινε καθόλου σημασία, γιατί διαφορετικά αυτή ήταν μοιραίο να πληρώσει τα σπασμένα. Μά αυτή η ιστορία κείνη τη μέρα δέν επρόκειτο να τελειώσει όπως τις άλλες φορές. Ο πατέρας μου αφού θαρήθηκε να βρίζει τους παλιούς συναδέλφους του, τέλος θυσιάστηκε στις σκέψεις του και ξαφνικά σε μια στιγμή πού συνέλαβε το βλέμμα της μητέρας μου να τόν παρακολουθώ, την ρώτησε:

— Αβολόντια Βασιλιέβνα, τί ηλικία έχει ο Πετρούσκα;

— Είνε δεκαεφτά χρόνων, τ' απάντησε εκείνη. Γεννήθηκε άκριβως την εποχή πού η θεία Άνναστασία Γκερασίμοβα είχε χάσει το μάτι της.

Μά ο πατέρας μου της διέκοψε τη φλυαρία της και της δήλωσε:

— Πάει καλά, πάει καλά! Μή μου επαναλάβεις πάλι αυτή την καταραμένη ιστορία... Το γεγονός είναι ότι ο Πετρούσκα έχει κλείσει τα δεκαεφτά. Έτσι μπορεί να καταταχθώ στη στρατιωτική σχολή και να γίνω άνθρωπος. Είναι καιρός να πάψω να κρύβεται κάτω από τα φουστάνια σου και να μεταβληθώ σε πραγματικό άντρα.

Ωστόσο η ιδέα ότι μπορούσε να μ' άποχωρισθώ η μητέρα μου την κτύπησε σαν κεραυνός. Έπεσε μισολιπόθυμη σε μία πολυθρόνα και τα δάκρυα πλημμύρησαν τα μάτια. Εγώ όμως όχι μόνο δέν λυπήθηκα, μά γέμισα από χαρά. Η σκέψη ότι θα μπορούσα ν' άπολαμβάνω μία άπολυτη ελευθερία και να χαρώ τη ζωή της Πετρούσκας, μ' έκανε τρομερά εοχυσισμένον. Έπειτα η ιδέα ότι θα γινόντουσαν ύστερ' από λίγα χρόνια αξιωματικός της άνακτορικής φρουράς μ' έκανε να τρελλαθώ από τόν ένθουσιασμό μου. Μά ο πατέρας μου δέν ήταν άνθρωπος πού μπορούσε να συγκινήθω από τις παρακλήσεις και τις ίκεσίες της γυναίκας του. Όταν σχημάτιζε μια γνώμη, όταν έπαιρνε μια άπόφαση, έννοουσε να την έκτελέσει έστω κι' αν χαλούσε ο κόσμος. Και γι' αυτό το λόγο ζήτησε άμέσως να του δώσουν πεννα και χαρτί για να γράψω στον μέλλοντα διοικητή μου ένα συστατικό γράμμα.

— Μή ξεχάσεις, Άντρέ Πετρόβιτς, του έπαι η μητέρα του, να διαβιβάσεις τους χαιρετισμούς μου στον πρίγκηπα Β... Να του πής άκόμη ότι θα σίξομαι στη φιλονθρωπία του και στα εύγενή αισθήματά του για την προστασία του Πετρούσκα.

— Τί άνοησίες κάθεται και μου λές; Της φώναξε ο πατέρας μου, ζαρώνοντας τα φρύδια του. Για ποιο λόγο θέλεις να γράψω στον πρίγκηπα Β;

— Γιατί είπες ότι θα γράψης στον διοικητή του Πετρούσκα...

— Και τί γράμμα θα ήθελες να του στείλω; Την ρώτησε ειρωνικά εκείνος.

— Πώς, άπόρησε η γυναίκα του ο πρίγκηψ Β... δέν είναι πια ο διοικητής του συντάγματος Σεμενόβσκι;

— Να γράψω: Χμ, μά είσαι σπουδαία γυναίκα μου με τους συλλογισμούς σου. Πώς σοφ ήρθε η ιδέα στο μυαλό ότι επρόκειτο να γράψω σ' αυτόν; Ο Πετρούσκα, φίλη μου, δέν πρόκειται να πάει στην Πετρούπολη. Άλλωστε τί επρόκειτο να μάθω κεί πέρα; Μήπως θα τόν κάνω κατάσκοπο ή θα έπρεπε να πάρω μαθήματα ευγενείας; Όχι, όχι τέτοια πράγματα. Ο Πετρούσκα θα γίνω αξιωματικός κι' όχι ένας «γαλονάτος» όπερέττας. Θα πρέπει να χειρίζεται καλά το πιστόλι και το σπαθί, να φάη τη σκόνη με το κουτάλι και να γίνη ένας πραγματικός στρατιώτης. Να γράψω; Τί νομίζεις ότι μπορώ να γράψω; Έμπρός δώσε μου το διαβατήριό του...

«Η μητέρα μου φύλαγε το διαβατήριό μου μέσα στο χρηματοκιβώτιο μαζί με τα πιο πολύτιμα κοσμήματά της. Κανείς δέν ήθελε να ξέρη για λόγους έντελώς δικούς της, την πραγματική ηλικία μου. Έσπευσε όμως κατόπιν της έπιτακτικής διαταγής του πατέρα μου να το βρή και να του το δώση με χέρι πού έτρεμε από το φόβο του αύστηρου ύφους του. Εκείνος το πήρε, του έφριξε ένα βλέμμα, ύστερα το άφησε δίπλα του άπάνω στο τραπέζι κι' ύστερα άρχισε να γράφω μ' όλη την ήσυχία του ένα γράμμα. Έβλεπα την πέννα του πού σέρνονταν άργά άπάνω στο χαρτί και προσπαθούσα να μαντεύσω τί έγραφε. Μά η άπάθεια της φυσιογνωμίας του πατέρα μου ήταν έκπληκτική. Εκείνο πού με άνησυχούσε ήταν πού επρόκειτο να με στείλη. Και μ' ένα στεναγμό άνακουφισέως τόν είδα τέλος πού έβαζε την υπογραφή του, πού δίπλωνε το γράμμα και πού το έκλεινε στο φάκελλο. Έπειτα το τοποθέτησε μαζί με το διαβατήριό μου, σήκωσε τα γυαλιά στο μέτωπό του, τεντώθηκε καλύτερα στην πολυθρόνα του και τέλος μου έκανε νόημα να πλησιάσω:

— Να ένα γράμμα, μου έπαι, για τόν Άντρέ Κάρολοβιτς, τόν παλιό συνάδελφό μου και φίλο μου. Θα πάς στο Όρενμπουργκ και θα τεθής στις διαταγές του.

Εγώ τόν κύτταξα σαν χαμένος. Όλος ο ένθουσιασμός μου, όλα τα όνειρά μου κι' όλες η έλπίδες μου είχαν πάει περίπατο. Άντι για την πολυτελή κι' ένδοξη ζωή της Πετρούπολης, ήμουν ύποχρεωμένος τώρα να κάνω τη ζωή ενός πολεμιστού και να ζήσω σε μια μακρινή κι' άφιλόξενη χώρα πού δένονταν από τις χιονοθύελλες. Το έπάγγελμα του στρατιώτη, το οποίο είχα σκεφθώ δώ και λίγο καιρό μ' ένθουσιασμό, τώρα μεταβάλλονταν σ' ένα καταναγκαστικό έργο. Μά δέν είχα καθόλου πειά καιρό ούτε να σκεφθώ, ούτε ν' άποφασίσω. Άλλωστε αφού το ήθελε ο πατέρας μου έμένα δέν μου έπεφτε κανείς λόγος και δέν μπορούσα όχι ν' άρνηθώ, μά ούτε να τολμήσω να στενάξω. Έπρεπε να έκτελέσω τις διαταγές του με προθυμία και δίχως καμμία αντίρρηση.

Και την άλλη μέρα πράγματι, άρχισαν η έτοιμασίες για το ταξίδι μου. Γέμισαν τη βαλίτσα μου με ρούχα, προμηθεύθηκαν ένα σωρό λικέρ, έκανα μια προμήθεια τσαγιού, πήρα μαζί μου άσπρο ψωμί, γλυκίσματα, μπισκότα κι' ό,τι μπορούσαν να μου έτοιμάσουν στο σπίτι κι' ήμουν έτοιμος για άναχώρησι. Οι γονείς μου φυσικά έσπευσαν να μου δώσουν ένα σωρό συμβουλές κι' ο πατέρας μου μου δήλωσε:

— Άντίο Πετρούσκα. Να είσαι πιστός στον όρκο πού θα δώσης. Να ύπακούης άκόμη τυφλά τόν άρχηγό σου. Να μη άπογοητεύσεις έπίσης ποτέ, γιατί όλες η θλίψεις μας είναι παροδικές. Μή έπίδεικνής έξαιρητικό ζήλο, γιατί αυτή η προσπάθεια είναι σπατάλη της ζωτικότητας του όργανισμού και δέν βγαίνει πάντα σε καλό. Κάνε ταχτικά και φρονιμα τη δουλειά σου και μη ξεχνάς καθόλου τα έξής: Πρόσεχε τα ρούχα σου να είναι πάντα καθαρά και περιποιημένα «Το ράσο κάνει τόν καλογερο». Ένας καλοντυμένος άνθρωπος εύκολότερα κατακτά την έμπιστοσύνη των συναδέλφων του και των άγνώστων. Κι' αυτό θα το καταλάβεις άμα μεγαλώσης και βρεθής στην άνάγκη να παλαίψης με τη ζωή...

«Η μητέρα μου σ' όλο αυτό το διάστημα έκλαιγε πικρά κι' έχυνε άφθονα δάκρυα. Διαρκώς δέ με συμβούλευε να μη παραμελώ την ύγεια μου, να προσέχω τις συναναστροφές μου, και για να είναι πιδ ήσυχη μου έδωσε άκόμη δυο θαυμαστιά παλτά από γούνα άλεπούς και με συνάδευσε ως τ' άμάξι στενάζοντας και λέγοντας προσευχές.

Έπειτα τ' άμάξι ξεκίνησε και σιγά-σιγά έβλεπα με μια κρυφή

Θλίψη τὸ κτῆμα μας νὰ χάνεται καὶ μπροστά μου ν' ἀπλώνεται ἕνας ἐντελὴς ἀφιλοξενος δρόμος.

Τὴ νύχτα, ἔφτασα στὸ Σιμπίρσκ. Ἐκεῖ πέρα σταμάτησα μιὰ ὁλόκληρη μέρα γιὰ νὰ συμπληρώσω τὸν ρουχισμό μου μὲ πιὸ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ κατέλυσα σ' ἕνα ξενοδοχεῖο. Κι' ἐνῶ ὁ Σέβε-λιτς φρόντιζε γιὰ τὴν ταχτοποίησι τῶν λεπτομερειῶν τοῦ ταξιδιοῦ μου, ἐγὼ θάλθηκα νὰ περιεργασθῶ τὸ ξενοδοχεῖο καὶ νὰ δῶ ἀπὸ κοντὰ τοὺς ἐνοίκους του. Στὴ σάλα τοῦ μπιλλιάρδου εἶδα ἕναν περίεργο ἄνθρωπο, ἡλικίας περίπου 35 χρόνων, ὑπερβολικὰ δυνατὸ καὶ μ' ἕνα μικρὸ μαῦρο μουστάκι. Τυλιγμένος σὲ μιὰ «ρόμπ-ντέ-σάμπρ», μάσαςε τὴν πῖπα του καὶ κρατοῦσε ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς στέκα τοῦ μπιλλιάρδου. Ἐπαίξε μ' ἕναν ἄλλον ὁποῖος σημείωνε τοὺς πόντους στὸ ταμπλό, μάζευε τὶς μπίλλιες, γύριζε γύρω-γύρω, σὰν σθούρα ἐκνευρισμένος ποὺ ἔχανε διαρκῶς μ' αὐτὸ τὸν φοβερὸ συμπατριώτη του. Τὸ παράδοξο καὶ μαχητικὸ παιγνίδι τοῦ μοῦ κίνησε φυσικὰ τὸ ἐνδιαφέρον. Γι' αὐτὸ πλησίασα κοντὰ καὶ σὲ μιὰ κατάλληλη εὐκαιρία ἐπίασα συζήτησι μαζύ του. Ἐτσι ἔμαθα ὅτι τὸν λέ-γαν Ἰβάν Ἰβάνοβιτς Ζουρίν, ὅτι ἦταν διοικητὴς ἐνὸς λόχου τῶν Οὐσσάρων τοῦ Ν... ὅτι ἦταν περαστικὸς ἀπὸ τὸ Σιμπίρσκ γιὰ κάτι δουλειές του κι' ὅτι αὐτὸς εἶχε ἀναγκασθῇ νὰ μείνῃ στὸ ξενοδο-χοεῖο. Καὶ φηίνεται ὅτι τοῦ ἔκανα καλὴ ἐντύπωσι, γιατί με παρα-κάλεσε νὰ δειπνήσω μαζύ του. Δέχθηκα φυσικὰ μ' εὐχαρίστησι καὶ καθήσαμε σὴν ὑγείᾳ μου καὶ μοῦ ἔδινε ἕνα πληθὸς συμβουλές γιὰ τὸ κρασι καὶ γιὰ τὴν βότκα.

— Τὸ πιό, μοῦ ἔλεγε, εἶνε ὁ καλύτερος τρόπος νὰ κατακτήσης τὴν συμπάθεια τῶν συναδέλφων σου. Ἐνας στρατιωτικὸς ποὺ ξέρει νὰ πίνει καλὰ ξέρει καὶ νὰ πολεμᾷ καλὰ. Αὐτὸς ὁ τρόπος γιὰ ν' ἀντέξῃς κιόλας στὴ σκληρὴ ζωὴ τῶν ἀσκήσεων εἶνε μοναδικός.

Κι' ἄρχισε νὰ μοῦ διηγῆται ἕνα σωρὸ ἀναμνήσεις κι' ἱστορίες ἀπὸ τὴ ζωὴ του ποὺ μεῖς κἀναν νὰ κρατᾶ τὴν κοιλιά μου ἀπὸ τὰ γέ-λια. Ὅταν τέλος σηκωθήκαμε ἀπὸ τὸ τραπέζι ἤμαστε πειὰ φίλοι. Τότε ὁ Ζουρίν μοῦ πρότεινε νὰ περάσουμε στὴν αἴθουσα τοῦ μπι-λιάρδου γιὰ νὰ με μάθῃ καὶ μένα νὰ παίξω μὲ τὴν ἴδια δεξιότητι.

— Ἐνας στρατιωτικὸς, μοῦ δήλωσε, πρέπει νὰ ξέρῃ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Παραδειγματὸς χάριν θρίσκεται στὴν ἐξοχί, σὲ μιὰ μι-κρὴ κι' ἔλκειν πόλι στὴν ὁποία οἱ ἄνθρωποι κυνηγοῦνται μὲ τὸ του-φέκι κι' ἡ ὁποία δὲν ἔχει κανένα κέντρο γιὰ νὰ διασκεδάσῃ. Πῶς λοιπὸν θὰ περάσῃς τὴν ὥρα σου; Δὲν μπορείς θέβαια νὰ μένης διαρκῶς στὸ ξενοδοχεῖο καὶ νὰ πίνῃς. Μιὰ παρτίδα ὅμως μπιλλιάρ-δο μ' ἕναν ἱκανὸ ἀντίπαλο, εἶνε ἀρκετὴ νὰ σὲ κἀνῃ νὰ ξεχάσῃς τὴ μοναξιά σου. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ μάθῃς αὐτὸ τὸ παιγνίδι. Εἶσαι δὲ ἀρκετὰ ἔξυπνος, ὥστε σὲ λίγα μαθήματα θὰ εἶσαι ξεφτερί.

Κι' ἐγὼ τοῦ ὑποσχέθηκα νὰ φανῶ ἀντάξιός τῆς ἐκτιμήσεώς του. Καὶ μὲ ζήλο ἀφωσιώθηκα στὴν ἐκμάθησι αὐτοῦ τοῦ παιγνιδιοῦ κι' ἔσπασα τὴ μέση μου πάνω στὴν πράσινη τσόχα τοῦ μπιλλιάρδου. Ὁ Ζουρίν παρακολουθοῦσε τὸ παίξιμό μου καὶ μὲ συμβούλευε ἢ διώρωνε τὸ παιγνίδι μου φωνάζοντας ἐνθουσιασμένος ὅτι ἔκανα καταπληκτικὰ προόδους. Ὑστερὰ τέλος ἀπὸ μερικά μαθήματα, γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἱκανότητά μου καὶ ἀπὸ τὸν μεγάλον ἔρωτα τὸν ὁ-ποῖο εἶχε πρὸς τὴν τέχνη τοῦ παιγνιδιοῦ, μοῦ πρότεινε νὰ παίξου-με «στ' ἀλήθεια» μιὰ παρτίδα. «Α, ὅχι πολλὰ πρᾶγματα... Θὰ θά-ζουμε ἕνα μικρὸ ποσό, ὅπως παραδειγματὸς χάριν μισὸ καπικί. Κι' αὐτὸ ἔτσι γιὰ νὰ ἔχῃ τὸ παιγνίδι μας ἐνδιαφέρον καὶ γιὰ νὰ μ' ἀ-ναγκάσῃ νὰ παίξω μὲ ὑπερβολικὸ πείσμα καὶ ζήλο. Ἐπειτα πῶς ἀλ-λοῶς θὰ ἔβλεπε τὶς προόδους μου; Κι' ἐγὼ φυσικὰ δὲν τοῦ ἀρνή-

θηκα. Κολακευόμενον μάλιστα γι' αὐτὴ τὴν προτίμησί τους καὶ σκε-φτόμουν ὅτι αὐτὸς ὁ ἡλικιωμένος καὶ δυνατὸς παίκτης τοῦ μπιλλιάρ-δου φαίνεται ὅτι μ' εἶχε συμπαθήσει ὑπερβολικὰ, γιὰ νὰ καταδεχθῇ νὰ χάσῃ τὴν ὥρα του μαζύ μου. Ὁ Ζουρίν ἐνθουσιασμένος ποὺ δὲν ἔφερα καμμιά ἀντίρρηση, θέλησε νὰ μὲ περιποιηθῇ καὶ παράγγειλε ἕνα καλὸ καὶ δυνατὸ πόντσι. Τί ἦταν αὐτό; Ὁ Ζουρίν ἔσπευσε ἀμέ-σως νὰ μοῦ τὸ ἐξηγήσῃ.

— Τί διάβολο στρατιωτικὸς θὰ γίνῃς, ἀπόρησε, ἂν δὲν ξέρῃς νὰ πίνῃς καυτὸ πόντσι; Εἶνε σὰν νὰ πηγαίνῃς δίχως ὄπλα στὸν πό-λεμο!...

Κι' ὁ Ζουρίν ἄρχισε πάλι τὴν διδασκαλία του, πρᾶγμα ποὺ μ' ἔκανε νὰ τὸν θαυμάζω γιὰ τὶς ἐκπληκτικὰς γνώσεις του καὶ γιὰ τὶς καταπληκτικὰς του ἱστορίες.

Κι' ἔτσι ἄρχισε τὸ παιγνίδι. Μὰ πρέπει νὰ σὰς ὁμολογήσω ὅτι τὸ πόντσι κύλησε στὸν λαϊμό μου σὰν καυτὸ λάδι καὶ μὲ ζεμάτισε. Ὑστερὰ ἄρχισα νὰ νοιώθω ἕνα ἀνεξήγητο θάρρος κι' ἡ μπίλλιες ἄρχισαν νὰ τρέχουν πάνω στὴν πράσινη τσόχα. Μιὰ παράξενη φλό-γα ἐπίσης ζώηρε νὰ μάτια μου. Εἶχα ἀρχίσει νὰ χαίρουμαι τὴν ἐλευθερίᾳ μου κι' ἤμουν ἐνθουσιασμένος σὰν ἕνα παιδί ποὺ κατὰ-φερε νὰ τὸ σκάσῃ ἀπὸ τὸ σπῆτι του καὶ νὰ διασκεδάσῃ ὅλη τὴ νύ-χτα. Καὶ πρᾶγματι, ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα κι' ὅσο ἐπιδρούσε στὸν ὀ-ργανισμό μου τὸ πόντσι, τόσο γινόμουν καὶ πιὸ ζωηρός. Ὁ Ζουρίν γελοῦσε μὲ τὶς κουταμάρες τὶς ὁποῖες τοῦ ἔλεγα, μ' ἄφηνε νὰ κἀνω ὅ,τι τρέλλα περνοῦσε ἀπὸ τὸ κεφάλι μου κι' ἡ ὥρα περνοῦσαν μὲ τὴν ταχύτητα τοῦ ἀνέμου. Συχνὰ ὁ Ζουρίν ὅμως ἄφηνε τὴ στέκα του νὰ πέσῃ κατὰ γῆς μ' ἕνα ξηρὸ κρότο, στηρίζονταν σ' αὐτὴν, κύττα-ζε τὸ ρολοῖ του καὶ κατόπι μοῦ δήλωνε ὅτι εἶχα χάσει ἕκατὸ ρού-θλια! Αὐτὴ ἡ πληροφορία φυσικὰ μὲ τάραιξε λιγάκι. Ὡστόσο δὲν ἀ-νησυχούσα γιὰ τὰ λεφτά, ὅσο γιὰ τὴν ἐπὶ πρῶτα νὰ ἔρω τὸν ὀ-πηρετὴ μου τὸν Σέβελιτς, ὁ ὁποῖος τὰ κρατοῦσε καὶ νὰ τὸν πείσω νὰ μὴν τὰ δώσῃ. Κι' αὐτὲς τὶς σκέψεις μου τὶς εἶπα στὸν Ζουρίν. Μὰ ἐκεῖνος πῆρε τὸ ὅφος ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον προσβάλλουν στὸ φιλότι-μό του καὶ μοῦ δήλωσε:

— Σὲ παρακαλῶ, ἀγαπητέ μου, μὴν ἀνησυχῇς. Ἐχομε καιρὸ γιὰ νὰ κανονίσουμε αὐτὸ τὸ ζήτημα. Καὶ τώρα φίλε μοῦ πάμε στὸ σπῆτι τῆς Ἀρινούσκα.

Ν' ἀρνηθῶ: Αὐτὸ θὰ ἦταν ἡλιθιότης ἀπὸ μέρους μου. Ἐπρεπε νὰ τελειώσω τὴ μέρα μου ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως τὴν εἶχα ἀρχίσει. Καὶ πρᾶγματι, «σουπάρουμε» στὸ σπῆτι τῆς Ἀρινούσκα. Ὁ Ζουρίν εἶχε κυριευθῇ ἀπὸ τὴ νανία νὰ μὴν ἀφήνῃ ποτὲ ἄδειο τὸ ποτήρι μου. Καὶ πάντα μοῦ δήλωνε μὲ προστατευτικὸ ὄφος:

— Πρέπει νὰ μάθῃς νὰ πίνῃς, φίλε μου.

Ὅταν σηκωθήκαμε νὰ φύγουμε τὸ μεγάλο μου κουδούνιζε καὶ τὰ πόδια μου τρίκιζαν ἀπὸ τὸ μεθύσι. Ἦταν ἀδύνατο νὰ ἱσορρο-πήσω καὶ νὰ κἀνω μιὰ σκέπη. Τὸ στομάχι μου ἐπίσης ταράζονταν σὰν νὰ θρίσκονταν σ' ἕνα τρικυμισμένον ὕδατος. Ἐτσι τὰ μεσάνυ-χτα ὁ Ζουρίν ἀναγκάσθηκε νὰ μὲ συνοδεύσῃ στὸ ξενοδοχεῖο μου καὶ νὰ μ' ἀφήσῃ στὸ διαμέρισμά μου. Ὁμολογῶ ὅτι δίχως τὴ βοή-θειά του ἦταν ἀδύνατο νὰ κἀνω ὅ,τι εἶχα φτάσει σὲ τέτοιον ση-μεῖο ἐξαθλιώσεως, ὥστε ἤμουν ἱκανὸς νὰ σωριασθῶ στὴ μέση τοῦ δρόμου μέσα στὶς λάσπες καὶ νὰ κοιμηθῶ. Νὰ κοιμηθῶ! Αὐτὴ ἦ-ταν ἡ μόνη ἐπιθυμία ποὺ πλημμύριζε τώρα τὴν καρδιά μου. Ὅλος ὁ ἐνθουσιασμός μου, ὅλες ἡ τρέλλες μου, ὅλ' ἡ χαρά μου εἶχαν περὶ-πάτο. Τώρα ἀπὸ τὸ μέτωπό μου ἔτρεχε κρύος ἰδρὼς, τὰ πόδια μου εἶχαν γίνῃ βαρεῖα σὰν μολύβι κι' ἦταν ἀδύνατο νὰ κἀνω οὔτε ἕνα ὄημα χωρὶς τὴν προστασία τοῦ φίλου μου. Κι' ὁ Ζουρίν πρᾶγ-

ματι, με πήγε στο διαμέρισμά μου και με παρέδωσε στον υπηρέτη μου σαν συστημένο δέμα.

— Θεέ μου, τί το συνέβη; Απόρησε ο Σέβελιτς τρέμοντας από την αγωνία του. Ποιος έφερε σ' αυτή την κατάσταση τον κύριό μου; Ποτέ άλλοτε δεν είδα ένα τόσο άποτρόπαιο έγκλημα.

— Σώπα γέρο γκρινιάρη, του φώναξα με δυσκολία, αν δεν σ' ενδιαφέρει η κατάσταση μου κι' αν θές να προδώσης τον αφέντη σου πήγαινε να κοιμηθείς σαν γάιδαρος. Μά πρωτίτερα σέ διατάσσω να με γδύσης και να με βάλεις στο κρεβάτι μου.

Όταν την άλλη μέρα άνοιξα τα μάτια μου όλο το σώμα μου ήταν τσακισμένο, το κεφάλι μου πονούσε, το στόμα μου ήταν πικρό και τ' αυτιά μου βούιζαν σαν να είχα κουφαθή. Όσο για το μυαλό μου; Αυτό είχε πάψει να λειτουργή. Έτσι δεν ήξερα τί ακριβώς είχε συμβή την περασμένη νύχτα. Η ανάμνησή μου ήταν μπερδεμένες και δεν μπορούσα να καταλάβω και πολλά πράγματα. Τέλος ο Σέβελιτς που μπήκε στο δωμάτιό μου φέρνοντάς μου ένα φλυτζάνι τσάι, διέκοψε αυτές τις σκέψεις μου.

— Από ώρα πολύ Πιέρ Αντρέγιεβιτς, μου είπε ξεχνώντας να προσθέσει το «κύριε», άρχισα ν' ανησυχώ για σάς. Μά πώς σάς συνέβη αυτό το πράγμα; Το έχετε ότι ήσαστε ο μόνος από την οικογένειά σας τον οποίο αντίκρισα σ' αυτά τα χάλια; Ποτέ ούτε ο πατέρας σας, ούτε ο παππούς σας δεν υπήρξαν μεθύστακες! Ούτε κι' η μητέρα σας είχε καμιά ιδιαίτερη προτίμηση για το κρασί. Σ' όλη της τη ζωή υπήρξε μια αγία. Από ποιών λοιπόν κληρονομήσατε αυτό το πάθος; Ποιος σας ανάγκασε να παραστρατησετε; Ξέρω, ξέρω αυτός ο παληάνθρωπος ο φίλος σας, αυτός που σάς κουβάλησε δώ πέρα, ήταν η αιτία όλου του κακού. Ναί, μη κανετε οτι δεν θυμάστε. Εγώ ο ίδιος, σας είδα με τα μάτια μου να παραγγέλνετε βότκα σ' της Αρνούσκας, σαν άγωγιάτης και να επιμένετε σαν παληόπαιδο που θέλει να κάνει τον μεγάλο: «— Κυρία, σάς παρακαλώ, βότκα!... Θα ήθελα να μου φερετε άφθονη βότκα και, σάς παρακαλώ ιδιαίτερος, να μου κανετε αυτ'ι τη χάρη.» Κι' όλα αυτά τα λέγατε μ' ένα τόσο ικετευτικό τρόπο, σαν φοβερός μεθύστακας, ο οποίος έχει μόνη ευχαρίστησί του το κρασί. Κρίμα Πιέρ Αντρέγιεβιτς, λυπάμαι πάρα πολύ που πήγαν χαμένα όλα τα μαθήματα καλής συμπεριφοράς κι' η συμβουλές που σάς έδωσαν. Μοιάζατε σαν έναν άνθρωπο που έχει ανατραφή σ' ένα χοιροστάσιο. Σπάζατε τα ποτήρια, βρίζατε και τραγουδούσατε άσεμνα τραγούδια μ' αυτόν τον έξαιρετο φίλο σας. Είχα τρομάξει να σας άναγνωρίσω. Κι' αυτό άκόμη το πρόσωπο σας είχε παραμορφωθεί. Ήσαστε έξαλλος και κατακόκκινος σαν παπαρούνα. Ω, λυπήθηκα πάρα πολύ Πιέρ Αντρέγιεβιτς γι' αυτό το κατάντημά σας. Κι' όλα αυτά τα πάθατε για έναν ξένον. Έναν άγνωστο, που σάς πρότεινε να σας πρόσφέρει ένα ποτήρι βότκα, σαν να ήσαστε άμαξάς. Μά γιατί δεχθήκατε αυτή την πρότασί του; Γιατί άφήσατε να σας παρασύρη ο ένθουσιασμός σας; Τί είχατε να κερδίσετε από αυτό τον άνθρωπο; Γιατί δεν ζητούσατε τη συμβουλή μου, τη συμβουλή του γέρου υπηρέτη σας, ο οποίος σας άγαπά κι' έχει την φροντίδα να έπαγρυπνή για την ζωή και την ύγεία σας;

Όμολογώ ότι ο Σέβελιτς έλεγε αυτά τα λόγια με τόση θλίψη και τόση στενοχώρια που ντράπηκα για τις πράξεις μου. Έσκυφα λοιπόν το κεφάλι στενοχωρημένος και του δήλωσα:

— Αφησέ με ν' αναπαυθώ, Σέβελιτς!... Δεν θέλω τσάι. Δεν μπορώ ν' άκούω τις παρατηρήσεις σου...

Μά ήταν πολύ δύσκολο να άπαλλαγώ από τον Σέβελιτς, ο οποίος μ' είχε άναλάβει υπό την προστασία του κι' ήταν άδύνατο να

φύγη ούτε μια στιγμή από κοντά μου. Γι' αυτό στάθηκε στη μέση του δωματίου κι' επέμενε:

— Καθώς βλέπετε Πιέρ Αντρέγιεβιτς, έχετε άθλιο χάλι. Τα τσάι θα σας κάνει καλό. Πρέπει να το πιήτε. Το κεφάλι σας είνε βαρύ και σαν... καζάνι. Έπειτα πρέπει επίσης κάτι να φάτε. Δεν μπορεί να μείνετε θεονήστικος από χθές το βράδυ. Θα σας ετοιμάσω να πιήτε ένα ζουμι για να ταχτοποιηθή το στομάχι σας. Ύστερα θα σας σερβίρω ένα καλό γεύμα. Έλάτε, πρέπει ν' άκούσετε το γέρο υπηρέτη σας που έχει πολύ μεγαλύτερη πείρα από σας.

Εκείνη τη στιγμή ένα μικρό παιδί μπήκε στο δωμάτιο και μου έδωσε ένα σημείωμα του Ζουρίν το οποίο έλεγε τ' ακόλουθα:

«Άγαπητέ Πιέρ Αντρέγιεβιτς, στείλε μου σε παρακαλώ με τον υπηρέτη μου τα έκατό ρούβλια που χάσατε χθές στο μπιλλιάρδο. Έχω άπόλυτη άνάγκη χρημάτων.

Ο άφωσιωμένος φίλος σου
IBAN ZOYPIN.»

Ήταν φυσικά άδύνατο ν' άρνηθώ αυτό το χρέος μου. Μά ήταν και πολύ δύσκολο να το πληρώσω. Γι' αυτό έκρυφα όσο μπορούσα την άνησυχία μου, έχωσα τα χέρια σ' τις τσέπες μου κι' άρχισα να γυρίζω, γύρω από τον Σέβελιτς, σφουρίζοντας με μια προσποιητή άδιαφορία. Ήθελα να κερδίσω λίγο καιρό και να σκεφθώ πώς θα μπορούσα να βρω αυτά τα λεφτά που μου χρειαζόντουσαν. Έπρεπε να στήσω μια παγίδα στον Σέβελιτς για να καταφέρω να του άποσπάσω αυτό το ποσό. Μά πώς ήτο δυνατόν να πετύχω αυτό το πράγμα; Ο Σέβελιτς ήταν ήδη άρκετά έξαγριωμένος από αυτόν τον νυκτερινό άθλο μου και φυσικά δεν θα εννοούσε ν' άκούση ούτε λέξι. Τέλος σκέφθηκα ότι το καλύτερο που είχα να κάνω ήταν να άγριέψω. Πήρα λοιπόν θυμωμένο ύφος και του δήλωσα:

— Σε διατάσσω να μου δώσης έκατό ρούβλια! Άλλωστε τα θέλω δανεικά και θα σου τα επιστρέψω άμέσως...

Ο Σέβελιτς άκούγοντας αυτά τα λόγια μου τα έχασε και άρκετές στιγμές προσπαθούσε να καταλάβη μήπως έπρόκειτο περι άστειότητας. Όταν όμως άντελήφθη ότι μιλούσα σοβαρά, με ρώτησε με φωνή που έτρεμε από την άγωνία του:

— Μά για ποιο λόγο να σου δανείσω αυτά τα λεφτά;

— Τα χρωστάω! Γ' άπάντησα με το πιο φυσικό μά και με το πιο ψυχρό ύφος του κόσμου.

— Τα χρωστάτε; Απόρησε ο Σέβελιτς κατάπληκτος και προσπαθώντας να καταλάβη αν είχε άκούσει καλά. Άλλα από που τα πήρατε, κύριε; Που βρήκατε τον καιρό να κανετε αυτό το χρέος; Έδώ οι άνθρωποι είνε τόσο έλεινοί και τόσο φιλάργυροι, που είνε άδύνατο να τους πάρη κανείς ένα καπίκι. Πώς έσεις καταφέρατε να τους πάρετε έκατό ρούβλια; Ωστόσο σου δηλώνω ότι δεν είμαι καθόλου διατεθειμένος να πληρώσω αυτό το ποσό. Τα λεφτά του πατέρα σας είνε για τις σπουδές σας κι' όχι για τις διασκεδάσεις σας. Άν κάνουμε έτσι, τότε πριν φτάσουμε στο σύνταγμά σας δεν θα έχουμε ούτε καπίκι.

Η δήλωσι του Σέβελιτς ήταν κατηγορηματική και δεν έπιδέχονταν καμιά συζήτησι. Έπρεπε ώστόσο με κάθε θυσία να πετύχω να του πάρω τα λεφτά. Και τότε σκέφθηκα να άσκήσω τα δικαιώματά μου, του άφέντη.

— Είμαι, του δήλωσα κυττάζοντάς τον κατάματα και με περιφρόνησι, ο κύριός σου κι' έσύ είσαι ο υπηρέτης μου. Τα λεφτά είνε δικά μου. Άν χθές έχασα έκατό ρούβλια στο μπιλλιάρδο, για να

κάνω το κέφι μου, αυτός είναι δικός μου λογαριασμός. Σε συμβουλεύω λοιπόν να είσαι πιο ευγενής και να υπακούεις στον κύριό σου.

Τα λόγια μου πείραξαν κατάκαρδα τον Σέβελιτς, ο οποίος πράγματι, υπάκουε τυφλά στους κυρίους του κι' ο οποίος μ' αγαπούσε πάρα πολύ. Σήκωσε λοιπόν μ' απελπισία τα χέρια του προς τον ούρανό κι' έμεινε σαν κεραυνόπληκτος:

— Τί κάνεις κει πέρα; Ούρλιαξα περισσότερο θυμωμένος.

— Ο Σέβελιτς ξέσπασε τότε σε δάκρυα.

— Πατεράκι, αγαπητέ μου Πιέρ Αντρέγιεβιτς, ψιθύρισε με μια φωνή πνιγμένη από την συγκίνηση, μη με σκοτώνετε από την θλίψη. Αγαπητό φως της ζωής μου, άκουσε τον γέρο σου Σέβελιτς. Γράψε σ' αυτόν τον ληστή που είναι για γέλια, ότι δεν έχουμε αυτό το τεράστιο ποσό. Έκατο ρούβλια! Ο Θεός να μάς λυπηθεί. Που να βρούμε αυτό το ποσό! Έξηγησέ του ότι οι γονείς σου δεν σου επιτρέπουν να παίξεις κι' ότι γι' αυτό το λόγο...

— Άρκετά φλυαρήσεις, τον διέκοψα ζωηρά, δώσε μου γρήγορα τα λεφτά αν δεν θέλεις να σε πετάξω έξω...

Ο Σέβελιτς, μου έριξε ένα βλέμμα γεμάτο θλίψη και απόγνωση. Υστερα βγήκε έξω για να βρή αυτά τα λεφτά. Εγώ ωστόσο ένοιωθα τύψεις γι' αυτήν την συμπεριφορά μου προς αυτόν τον άφωτισωμένο γέρο υπηρέτη μας. Μά' ήθελα ν' απολαύσω την ελευθερία μου και να εξασκήσω όλα μου τα δικαιώματα, τα οποία μου έδινε η απόμακρυνσίς μου από το σπίτι. Ήθελα να δείξω στον Σέβελιτς ότι δεν ήμουν πεισά παιδί.

Τα εκατό ρούβλια πράγματι, βρέθηκαν και στάλθηκαν στον Ζουρίν. Όσο για τον Σέβελιτς, αυτός την ίδια κιόλας ώρα φρόντισε να ετοιμαστούν ή άποσκευές μας, κανόνισε τους λογαριασμούς του ξενοδοχείου, παράγγειλε να μάς θρούν ξεκούραστα αλογα. Όσο για μένα είχα αρχίσει να νοιώθω τύψεις για την συμπεριφορά μου και για την εκπληκτική έμπιστοσύνη που είχα δείξει στον Ζουρίν. Κι' έφυγα από το Σιμπέρσκ δίχως ν' αποχαιρετήσω τον παράδοξο καθηγητή του μπιλλιάρδου κι' όρκιζόμενος ότι ποτέ πεισά δεν θα τον ξανάβλεπα.

II

ΕΤΣΙ ξεκινήσαμε πάλι για να συνεχίσουμε το δρόμο μας, ενώ πενθιμες σκέψεις βασάνιζαν το μυαλό μου. Για κείνη την παλαιά εποχή αυτό το ποσό, το οποίο είχα χάσει στο μπιλλιάρδο ήταν τεράστιο. Έπειτα εύρισκα εξαιρετικά ήλιθια την συμπεριφορά μου και γενικά δόλοκληρη την διαγωγή μου σ' αυτό το ξενοδοχείο του Σιμπέρσκ. Ναι, ήμουν υπερβολικά ήλιθιος. Και τέλος αισθανόμουν τον έαυτό μου ένοχο απέναντι στον Σέβελιτς, τον αγαθό και πιστό υπηρέτη μας, ο οποίος θα μπορούσε για χατήρι μου να θυσιάσει κι' αυτήν ακόμη την ζωή του. Ο Σέβελιτς, πράγματι, είχε πληγωθεί θανάσιμα από την συμπεριφορά μου. Ήταν άμιλητος, κύτταζε διαρκώς κατά γης και ήταν κατάχλωμος. Ο Σέβελιτς είχε καθήσει στο μπροστινό μέρος του αμαξίου με σκυμμένο το κεφάλι και μου είχε γυρίσει τις πλάτες του. Φαίνονταν υπερβολικά στενοχωρημένος και κάθε τόσο το στήθος του φούσκωνε από τους στεναγμούς που μάταια προσπαθούσε να συγκρατήσει. Έν τούτοις εγώ όλο αυτό το διάστημα προσπαθούσα να βρω ένα τρόπο να σπάσω τον πάγο που υπήρχε μεταξύ μας. Και σε μια στιγμή του φώναξα:

— Άκουσε, Σέβελιτς, δεν μπορώ πεισά να σε βλέπω να στενά-

ξης. Άς ξαναγίνουμε φίλοι. Δεν θέλω να στενοχωρήσαι εξ αιτίας μου. Ναι, παραδέχομαι ότι είμαι ένοχος. Ντρέπομαι μάλιστα για λογαριασμό μου. Χθές έκανα, το παραδέχομαι, ένα σωρό ανοησίες. Ήμουν ακόμη υπερβολικά άδικος απέναντί σου. Σου υπόσχομαι όμως ότι αυτό δεν πρόκειται να ξαναγίνη και ότι θα είμαι άλλοτε πολύ προσεκτικός. Σου όρκίζομαι ακόμη ότι θ' άκούω τις συμβουλές σου και δεν θ' άρχισω πάλι να κάνω τις τρέλλες μου. Μά σε παρακαλώ να μην είσαι θυμωμένος. Δεν μπορώ να σε βλέπω να έχης το ύφος του θαρμένου σκυλου. Κατά θαδρς σε σέβομαι και σ' αγαπώ Σέβελιτς. Άς ξαναγίνουμε λοιπόν φίλοι.

Ο Σέβελιτς κοκκίνισε από την συγκίνηση του κι' από την ξαφνική χαρά που πλημμύρησε το στήθος του.

— Ά, μικρέ Πιέρ Αντρέγιεβιτς, μ' απάντησε μ' ένα βαθύ αναστεναγμό. Ναι, είχες δίκιο. Ήμουν πολύ θυμωμένος μαζί σου. Μά περισσότερο ήμουν θυμωμένος με τον έαυτό μου. Ό,τι συνέβη ήταν δικό μου κι' όχι δικό σου λάθος. Έπρεπε να μη σ' αφήσω, ολομόναχο στο ξενοδοχείο. Εσύ δεν μπορούσες να ξεφύγης μόνος σου από τις παγίδες που σου στήσαν. Είσαι τόσο νέος ακόμη κι' ο κόσμος είναι τόσο κακός! Εγώ είμαι ο πιο ήλιθιος των ανθρώπων. Θέλησα να πάω να έπισκεφθώ μια παλαιά φίλη μου που είχα να δω ένα σωρό χρόνια. Κι' όπως λέει η παροιμία «εκείνος που δεν προσέχει τα δάχτυλά του χάνει το χέρι του». Βέβαια είχες δίκιο. Είσαι ο κύριός μου κι' ο αφέντης μου. Δεν έπρεπε όμως να σάς αφήσω μόνο. Βέβαια ένα παιδί δεν μπορεί να ξεφύγη από τον πειρασμό, να μεθύσει και να παίξει τυχερά παιχνίδια. Από την περιέργεια της ηλικίας του, θέλει να μάθι όλα. Και φυσικά εκείνα που τον ενδιαφέρουν περισσότερο είναι αυτά που τον οδηγούν στο κακό. Αυτά τα πράγματα έσεις δεν τα ξέρατε. Εγώ λοιπόν έπρεπε να σάς προφυλάξω. Εγώ έπρεπε να φροντίσω για σάς.

Για να παρηγορήσω αυτόν τον δυστυχισμένο ο οποίος επέφερε τρομερά από αυτές τις τύψεις της συνειδήσεώς του, του έδωσα τον λόγο μου ότι δεν έπρόκειτο πεισά να σπαταλήσω χρήματα και να ξεδωέω έστω κι' ένα καπίκι, δίχως να τον ρωτήσω και δίχως αυτός να το έγκρίνη ως λογικό. Έτσι ο Σέβελιτς σιγά-σιγά άρχισε να ησυχάζει. Μά ήταν αδύνατο να χωρέση το μυαλό του πως είχα σπαταλήσει άσυλλόγιστα εκατό ρούβλια. Αυτή η ιδέα τον τρέλλαινε γι' αυτό κάθε τόσο έπανελάμβανε:

— Έκατο ρούβλια! Έκατο ρούβλια!... Είναι εύκολο να το λήη κανείς, μά που μπορεί να τα βρή. Ξέρεις «πατεράκι», εκατό ρούβλια είναι μια δόλοκληρη περιουσία. Θα μπορούσε να ζήση κανείς εύτυχισμένος.

Κι' εγώ τότε για να διασκεδάσω την θλίψη του καλού μου υπηρέτη άρχισα να νελάω και να προσπαθώ να φαίνουμαι άμέριμος. Όστόσο στο βάθος της ψυχής μου ήμουν υπερβολικά δυσαρεστημένος που έχασα με τόσο κουτό τρόπο αυτά τα χρήματα.

Όστόσο το τέλος του ταξιδιού μου πλησίαζε. Τώρα μ' έκεινο το άθλιο άμάξι, διασχίζαμε ένα σωρό κατάφυτους λόφους και πεδιάδες. Το χιόνι εκάλυπτε τα πάντα. Ο ήλιος έγενε προς τη δύση του. Η άμαξά μας άκολουθούσε πάνω στο χιόνι ένα δρόμο τον οποιό είχαν άνοίξει τα έλικθρα των χωρικών. Η φύσις γύρω είχε μια άγρια άμορφία και μια άπερίγραπτη μεγαλοπρέπεια. Μά ξαφνικά ο άμαξάς άφου έξέτασε καλά το βάθος του όριζοντος, έβγαλε με σέβασμό το σκούφο του, γύρισε προς το μέρος μου και μου δήλωσε:

— Νομίζω ότι θα είναι προτιμότερο να γυρίσουμε.

— Γιατί; Άπόρησα κυτίζοντας τον άμαξά, ο οποίος φαίνόταν υπερβολικά άνήσυχος.

— Γιατί ο καιρός δεν είχε σταθερός. Σε λίγο θ' άρχισαν να σηκώνεται και να ζωηρεύη ο άνεμος. Κυττάξετε πώς κάνει να χορεύει το λεπτό χιόνι!...

— Θα σιάξει ο καιρός ή θα χαλάσει; Τόν ρώτησα.

— Ο άμαξάς μου έδειξε με την άκρη του καμτσικιού του προς το μέρος της Άνατολής.

— Βλέπεις, μου είπε, τί είναι εκεί κάτω;

— Η λευκή στέππα κι' ο καθαρός ούρανός!...

— Όχι, όχι, έκει κάτω, αυτό το μικρό σύννεφο το βλέπεις;

Τότε πράγματι, πρόσεξα στο βάθος του γαλανού ούρανού ένα μικρό σύννεφο, το οποίο είχα νομίσαι στην άρχή σαν ένα μακρυνό μικρό λόφο. Αυτό το συννεφάκι, όπως μου εξήγησε ο άμαξάς, προμηνούσε την φανερή καταιγίδα.

Είχα άκούσει να μιλόνε γι' αυτές τις φοβερές χιονοθύελλες που μαστιγώνουν άγρια τους όδοιπόρους στις έφιαλτικές παγωμένες στέππες του Βορρά. Μά δεν είχα ιδέα της φοβερής άγριότητός τους, ούτε τους τρομακτικούς κινδύνους και τις καταστροφές που προκαλούσαν. Ήξερα άκομη ότι κάτω από την άγρια μανία του χιονιού, μέσα στις παγωμένες έκτάσεις θαβόντουσαν πολλές φορές ολόκληρα καραβάνια. Πολλοί μάλιστα από αυτούς τους ανθρώπους μέναν μήνες ολόκληρους και χρόνια δίχως να λιώνουν, έτσι όπως διατηρούνται τα κατεψυγμένα κρέατα!... Αυτές ή σκέψεις με κάναν ν' ανατριχιάσω. Μά ο άνεμος εξακολουθούσε να πνέη ήρεμα. Έτσι υπέθεσα ότι όλες αυτές ή ιστορίες ήταν παραμύθια. Μόνο ο Σέβελιτς συμμεριζόταν τις άνησυχίες του άμαξά. Γι' αυτό του είπα ν' αλλάξουμε δρόμο και να ταχύνη τον τριποδισμό των αλόγων.

Και πράγματι, ή άμαξα άρχισε να τρέχει όσο ήταν δυνατό πάνω στα χιόνια. Έγώ ήμουν απόλυτα ήσυχος. Μόνο ο άμαξάς έριχνε κάθε τόσο ένα τρομαγμένο βλέμμα προς το ανατολικό μέρος της στέππας. Ξαφνικά και τ' άλογα άρχισαν ν' άνησυχούν και να χραιμετίζουν. Τώρα ο άνεμος άρχισε σιγά-σιγά να πνέη με περισσότερη δύναμη. Το μικρό εκείνο συννεφάκι είχε κι' αυτό μεταμορφωθεί. Είχε γίνει ένα πλατύ σύννεφο κατάλευκο που εξαπλώνονταν με έκπληκτική ταχύτητα προς όλο τον ούρανό και που άρχισε να τον σκεπάζει και να τον σκοτεινιάζει. Και την ίδια στιγμή, την ώρα που έμεις σαν παράφρονες εξακολουθούσαμε το τρελλό τρέξιμό μας στη λευκή στέππα άρχισε να πέφτει ένα λεπτό χιόνι. Έπειτα όσο δεν φανταζόταν κανείς γρήγορα, αυτό το λεπτό χιόνι μεταβλήθηκε σε χοντρές και μεγάλες νυφάδες, ενώ ο άνεμος άρχισε να ούρανό σκοτεινιάσει κι' άρχισε να πέφτει με μια έκπληκτική ταχύτητα ένα χοντρό κι' άφθονο χιόνιο. Όλα τώρα είχαν γύρω σκοτεινιάσει και νόμιζε κανείς ότι είχε υποχωρήσει ή μέρα.

— "Α, φώναξε ο άμαξάς, ο καιρός όσο πάει και γίνεται χειρότερος. Αυτή τη φορά μας έπιασε ή πιο άγρια χιονοθύελλα.

Έβγαλα περίεργος το κεφάλι μου έξω από την πορτιέρα του άμαξιού. Ένας λευκός στρόβιλος, σαν ένα τεράστιο χωνί της Κοσκοτάδι ήταν πηχτό γύρω μου. Άκουγα τον άνεμο να ούρλιαζει σαν ένα εξαγριωμένο θηρίο. Το χιόνι άρχισε να μαζεύεται στο δρόμο και να σκεπάζει τ' άμάξι μας. Τώρα τ' άλογα με μεγάλη δυσκολία προχωρούσαν. Τέλος σταμάτησαν.

— Γιατί τα σταμάτησες; Φώναξα θυμωμένος στον άμαξά, χάνοντας την ύπομνή μου.

— Πού να πάμε; Εξήγησε μ' άπάθεια εκείνος. Ο Θεός μόνο ξέρει πού θρискόμαστε. Ο δρόμος έχει σκεπασθί από το χιόνι, κάθε

άνθρωπινο ίχνος έχει εξαφανισθί και το σκοτάδι δυσχεραίνει υπερβολικά τα θέματά μας.

Έξαλλος από το θυμό μου, έτοιμαζόμουν να μαστιγώσω τον άμαξά στο πρόσωπο, όταν ο ίδιος ο Σέβελιτς ανέλαβε την υπεράσπισί του.

— Γιατί δεν τον άκουσες, μου φώναξε. Θα επέστρεφες στο ξενοδοχείο, θα έπινες ένα τσάι, θα κοιμώσουν μέχρι το πρωί. Έτσι θα περνούσε ή καταιγίδα δίχως να μας πειράξει. Ύστερα θα συνεχίζαμε πάλι άνενοχλητοι το δρόμο μας. Και γιά ποιό λόγο να βιαζώμαστε τόσο πολύ; Μήπως πάμε σε κανένα γαμο; Τί διάβολο τώρα πρόκειται να κάνουμε; Ο Θεός μόνο να βάλει το χέρι του να μας γλυτώσει από τ' ά νύχια του θανάτου.

Ο Σέβελιτς είχε απόλυτο δίκιο. Τώρα πειά τίποτε δεν μπορούσαμε να κάνουμε. Το χιόνι εξακολουθούσε να πέφτει με μια πρωτοφανή άγριότητα. Μπροστά στην άμαξά μας είχε σχηματισθί ένα ολόκληρο βουνό χιονιού. Ο άμαξάς μη ξέροντας τί να κάνει, φύσαγε τα κοκεκάλισμένα από το κρύο χέρια του. Ο Σέβελιτς γύριζε σαν τρελλός κι' ούρλιαζε από το θυμό του. Έτρεμε από το φόβο μη μας σκεπάσει αυτή ή χιονοθύελλα. Και το περίεργο είναι ότι δεν τον ένοιωζε γι' αυτόν όσο νιά μένα. Γι' αυτό έψαχνε έρευνητικά γύρω του με την έλπίδα μήπως άνακαλύψη μια ιδέα σπιτιού, μια καλύβα, ένα σημείο ανθρώπινης ζωής. Μά ή θύελλα ξεσπούσε με μανία γύρω, και δεν μας άφηνε να δούμε ούτε τη μύτη μας.

Έμένα ή άπελπισία μου ήταν άπεριγραπτή. Έρενοόσα σαν χαμένος τον όρίζοντα. Ξαφνικά πάνω στην άπέραντη λευκότητα του χιονιού διέκρινα ένα μαύρο όγκο.

— Άμαξά! Φώναξα έξαλλος από τη χαρά μου, κύτταξε λοιπόν, τί είναι εκείνο το μαύρο εκεί κάτω.

Ο άμαξάς μας πού φημίζονταν γιά το γερό μάτι του, θύθισε το βλέμμα του προς την διεύθυνσι πού του έδειχνα κι' άφού κύτταξε προσεχτικά πολλή ώρα, μου δήλωσε:

— Ο Θεός μόνο ξέρει τί μπορεί να είναι αυτό το πράγμα! Μπορεί να είναι ένα έλκηθρο, μπορεί να είναι ένα δέντρο. Μά καθώς βλέπω κινείται. Τότε πολύ πιθανόν να είναι ένας λύκος ή ένας άνθρωπος.

— Πρέπει να πάς ως εκεί πέρα να δής τί είναι, τον διέταξα.

Κι' εκείνος άψηφώντας τον κίνδυνο προχώρησε μέσα στη θύελλα. Λίγες στιγμές αργότερα ένας άνθρωπος κατάλευκος από το χιόνι πού είχε κρυσταλλώσει πάνω στα ρούχα του μας πλησίασε και μας χαιρέτησε με σεβασμό.

— "Ε, το φώναξε χαρούμενος ο άμαξάς, δεν μας λές άνθρωπάκο, ξέρεις να μας πής πού θρискόμαστε και πού θρискεται ο δρόμος;

— Έδώ, τ' άπάντησε εκείνος σκουπίζοντας τη μύτη του με την άνάποδη του χεριού του ο δρόμος είναι κλεισμένος. Μ' αυτό δεν με νοιάζει καθόλου.

— Άκουσε, μικρέ «μουζικό», του είπα πλησιάζοντας, γνωρίζεις αυτό το μέρος; Μπορείς να μας οδηγήσης σ' ένα σπίτι να συνέλθουμε και να περάσουμε τη νύχτα μας;

Ο «άνθρωπάκος» μου έριξε ένα ήλιθιο βλέμμα και χαμογέλασε.

— Πώς, βέβαια, γνωρίζω πολύ καλά τη χώρα. Αυτό δεν θέλει καθόλου ρώτημα, Θεέ μου. Έχω περπατήσει σ' όλους τους δρόμους της, έχω άνεβί σ' όλα τα γύρω βουνά, έχω κατεβί στις πιο βαθιές χαράδρες κι' έχω τρέξει σαν λυσσασμένος με τ' άλογο στις λευκές στέππες. Μά βλέπετε αυτό τον καιρό; Είναι τρομερός. Χάνει κανείς

τὸ δρόμο του κι' εἶνε ἀδύνατο νὰ ξαναγυρίση στὰ θήματά του. Πιστέψτε με ὅτι καλύτερα νὰ μείνουμε δῶ πέρα. Ἡ χιονοθύελλα πολὺ πιθανὸν νὰ σταματήσει, γιατί βλέπω στὸ βάθος, πάνω στις κορυφές τῶν βουνῶν ὁ οὐρανὸς νὰ ξεκαθαρίζη λίγο. Μπορεῖ νὰ σας βοηθήσω μόλις ἀρχίσουν νὰ τρέμουν τ' ἀστρά.

Κι' ὁ «ἀνθρωπάκος» ἐβόλε εἶνα ξεφωνητὸ χαρὰς κι' ἀνοίξε τὰ χέρια του, λές κι' ἤθελε ν' ἀγκαλιάσῃ ὅλ' αὐτὸ τὸ χιόνι. Αὐτὸς ὁ ἐνθουσιασμός τους κι' ἡ ψυχραιμία τους μᾶς ἔκαναν ν' ἀνακτήσουμε τὸ κουράγιο μας. Δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἄλλη λύσι παρὰ νὰ περιμένουμε νὰ ξεκαθαρίσῃ λίγο ὁ οὐρανός.

Ὡστόσο ὁ «ἀνθρωπάκος» ἔσπευσε μόνος του νὰ ἐρευνήσῃ τὴ γύρω περιοχὴ καὶ τέλος ἦρθε νὰ μᾶς ἔρῃ, ἀκτινοβολῶντας ἀπὸ τὴ χαρὰ του.

— Ἐμπρός, κάνε γρήγορα φώναξε στὸν ἀμαξᾶ, γύρνα δεξιὰ καὶ κατόπι τράβα ἴσια. Ἐκεῖ πέρα ὑπάρχει ἕνα σπίτι.

— Στὰ δεξιὰ: Νὰ κάνω δεξιὰ; Γκρίναξε ὁ ἀμαξᾶς ποὺ ἦταν κι' αὐτὸς ἕνας πεισματάρης ἄνθρωπος τῆς στέππας. Ποῦ εἶνε λοιπὸν ὁ δρόμος; Μιλᾶς φιλαράκο μου δίχως νὰ σκέφτεσαι. Θέλεις φαίνεται νὰ σὲ πᾶμε ἀμαξάδα. Σὰς ξέρω γὰρ ἐσὺς τοὺς κατεργάρηδες. Μὲ τ' ἄλογα καὶ τὰ χάλινάρια τ' ἄλλου τρέχει κανεὶς δίχως νὰ κουράζεται.

Ἀναγκάσθηκα νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ ἀμαξᾶς μου εἶχε δίκιο.

— Ἐπὶ τέλους, δήλωσα στὸν ἀγνώστο, πῶς κατόλαβες ὅτι ἐδῶ κοντὰ ὑπάρχει ἕνα σπίτι;

— Γιατί, μοῦ φώναξε κατὰπληκτος, ὁ ἀέρας ποὺ φυσᾷ ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ φέρνει τὴ μυρωδιὰ τοῦ καπνοῦ. Ἔτσι πιστεύω ὅτι εἴτε ὑπάρχει ἕνα σπίτι ἢ ἕνα δολοκλήρο χωριό!

Ἡ ἐκπληκτικὴ ὁσφρησι αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου μοῦ ἔκανε τόση ἐντύπωσι ποὺ ἔπαψα νὰ δυσπιστῶ στὰ λόγια του. Γι' αὐτὸ διέταξα ἀμέσως τὸν ἀμαξᾶ νὰ ξεκινήσῃ. Ἐκεῖνος φυσικὰ μὲ ὑπάκουσε. Τ' ἄλογα λοιπὸν ἀρχισαν νὰ βαδίζουν μὲ κόπο πάνω στὸ πυκνὸ χιόνι. Τ' ἀμαξῆ ἔτριξε ἀπαίσια καὶ πότε ἔγερνε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ πότε ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἔτσι εἶχα τὴν ἐντύπωσι ὅτι θρискόμουν μέσα σ' ἕνα καρέθι ποὺ τὸ μαστιγώνε ἀγρία ἢ θαλασσοταραχὴ. Σὲ κάθε ἀπότομη κίνησι τῆς καρρότσας ὁ Σέβελιτς γλιστροῦσε ἀπὸ τὸ καθίσμα του, τινάζονταν κωμικὰ στὸ κενὸ καὶ ξανακάθονταν πάλι θρίζοντας ὅλους τοὺς σατανάδες τῆς Κολάσεως. Ὅσο γιὰ μένα; Δεχόμενος κάθε τόσο τὶς βολιτῆρες, τὰ καλάθια, τὰ σκεπάσματα ἢ κτυποῦσα ἀσχημα στὰ πλάγια τοῦ ἀμαξιοῦ. Τέλος ζαλισμένος ἀπὸ αὐτὸ τὸ τρομακτικὸ κούνημα, τυλίχθηκα ὅσο μπορούσα καλύτερα στὸ γούνινο παλτό μου, πιάστηκα γερά ἀπὸ τὰ λουριά τῆς καρρότσας καὶ ἐκλείσα τὰ μάτια μου. Εἶχα ἀφεθῇ πειὰ στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀμαξᾶ καὶ τοῦ ἀγνώστου ὁδοιπόρου. Ἐξω ἀπὸ τ' ἀμαξῆ ἡ θύελλα ἔσπουσε μὲ μανία, ὁ ἀνεμὸς οὐρλιαζε ἀπαίσια καὶ κάθε τόσο ἀπειλοῦσε νὰ μᾶς γκρεμίσῃ στὸ κρυσταλλωμένο χιόνι. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια δὲν θὰ ξεχώσω ποτὲ τὸ παράδοξο πρῶγμα ποὺ συνέβη κείνη τὴν ὥρα. Ἀς μὲ συγχωρήσουν οἱ ἀναγνώσται μου γι' αὐτὴ τὴ φλυαρία μου. Τὸ ξέρω ὅτι κάνω κατὰχρησι τῆς καλωσύνης τους καὶ τῆς ὑπομονῆς τους. Μὰ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τοὺς διηγηθῶ τ' ἀπειροῦ μου ποὺ μὲ τάραιξε καὶ ποὺ τὸ εἶδα περισσότερο ἐν ἐγρηγόρσει. Ὅταν θυμᾶμαι μάλιστα τὸ παράδοξο ἐπεισόδιο τῆς ζωῆς μου δὲ διστάζω νὰ σὰς πᾶ ὅτι ἐκείνη τὴ στιγμὴ εἶχα δὴ ἕνα προφητικὸ ὄνειρο. Ἀλλωστε αὐτὴ τὴν ὥρα θρискόμουν σὲ μιὰ περίεργη κατάσταση μεταξὺ πραγματικότητος καὶ ὄνειρου. Σὲ μιὰ κατάσταση σὰν κι' αὐτὴ ποὺ ὀρίσκονται οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸν πρῶτο ὕπνου τους. Σ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν κατάσταση εἶδα τὸ ἀκόλουθο ὄνειρο:

Ἡ χιονοθύελλα, λέει, δὲν εἶχε τελειώσει καὶ βασανίζομαστε πάνω στὰ χιόνια. Ξαφνικὰ εἶδα τὴν εἴσοδο ἐνὸς σπιτιοῦ καὶ μὴ-κάμε στὴν αὐλὴ τῆς κατοικίας μας. Ἡ πρώτη μου ὥστόσο σκέψι ἦταν ὅτι ὁ πατέρας μου δὲν θὰ ἔβλεπε μὲ καλὸ μάτι αὐτὴ τὴν ἀπρόοπτη καὶ κάπως ἀνεπιθύμητη ἐπίσκεψί μου. Κι' αὐτὸ μοῦ πᾶγωσε τὴν καρδιά. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅμως ἀντελήφθην τὴ μητέρα μου, ἡ ὁποία ἐρχόταν πρὸς τὸ μέρος μου καὶ κατέβηκα ἀπὸ τὴν ἀμαξᾶ στὸ προσῦλιο γιὰ νὰ τὴν προῦπαντήσω. Μὰ ἐκείνη μοῦ ἔκανε νόημα νὰ πᾶψω τὰ χαρούμενα ξεφωνητὰ καὶ μοῦ δῆλωσε περιλυπη:

— Σῶπα, ὁ πατέρας σου εἶνε πολὺ ἀρρωστος. Βρίσκεται ὁτὰ τελευταῖα του. Πῆγαινε λοιπὸν νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃς καὶ νὰ πάρῃς τὴν εὐχή του.

Τσακισμένος κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν θλίψι συνῶδεψα τὴ μητέρα μου στὸ δωμάτιό του. Κοντὰ στὸ κρεβάτι του εἶδα μερικὲς φυσιογνωμίες τόσο ἀχνῆς ποὺ δὲν μπορούσα νὰ τὶς ξεχωρίσω. Πλησίασα ὥστόσο ὅσο μπορούσα πρὸς τὰς. Ἡ μητέρα μου τράβηξε τότε τὶς κουρτίνες τοῦ κρεβάτιοῦ καὶ εἶπε:

— Ἐ, Ἄνδρε Πέτροβιτς, ὁ Πετρούσκα, εἶνε δῶ πέρα. Γύρισε ἀμέσως μόλις ἔμαθε ὅτι ἦσουν ἀρρωστος. Δῶσε του τὴν εὐχή σου.

Ἐγὼ γονάτισα πνιγμένος ἀπὸ τὴ συγκίνησι καὶ σήκωσα τὰ μάτια μου πρὸς τὸν ἐτοιμοθάνατο. Καὶ τότε τί φαντάζεσθε ὅτι εἶδα; Ἕνας μουζίκος, μὲ μιὰ μακρὰ μαύρη γενειάδα ἦταν ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι τοῦ πατέρα μου καὶ μὲ κύτταζε μ' ἕνα βλέμμα εὐθυμο, σὰν νὰ μὲ κοροῖε. Κατὰπληκτος ἀναγκάσθηκα νὰ ρωτήσω τὴν μητέρα μου:

— Τί σημαίνουν αὐτά; Αὐτὸς δὲν εἶνε ὁ πατέρας μου!... Γιατί θέλετε νὰ ζητήσω τὴν εὐλογία ἐνὸς μουζίκου;

— Αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιά σημασία, Πετρούσκα, μ' ἀπάντησε ἡ μητέρα μου. Εἶνε ὁ νουνός σου. Φίλησε τὸ χέρι του καὶ πᾶρε τὴν εὐχή του.

Ἐγὼ ὅμως ἀρνήθηκα τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ μου. Ὁ μουζίκος ὥστόσο ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια μου ἀγρίεψε. Τινάχθηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, ἀρπάξε ἕνα τσεκούρι ποὺ εἶχε κρυμμένο πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του καὶ τὸ σήκωσε ἀπειλητικὰ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου. Προσπάθησα νὰ φύγω μὰ τὰ πόδια μου εἶχαν μουδιάσει καὶ δὲν μὲ ὑπῆκουσαν. Ἐκεῖνος ἀρχισε τότε νὰ μὲ κτυπᾷ καὶ νὰ μὲ κομματιάζῃ. Κι' ἐγὼ σερνόμουν κατὰ γῆς καὶ κυλιόμουν στὸ ἴδιο μου τὸ αἷμα. Ὁ μουζίκος ἐν τούτοις μὲ ἤρεμη φωνή, ἐνῶ μὲ κτυποῦσε μοῦ ἔλεγε:

— Ἐλα, ἔλα κοντὰ μου, μὴ φοβάσαι. Αὐτὴ εἶνε ἡ εὐχή μου.

Ὁ τρόμος κι' ἡ ἀγωνία ποὺ εἶχα δοκιμάσει ἀπὸ αὐτὸν τὸν φοβερὸ ἐπιδόλημ μὲ κάνανε ν' ἀνοίξω μὲ φρίκη τὰ μάτια μου, ξεφωνίζοντας οπαροχτικά. Τὸ ἀμαξῆ ἀντελήφθηκα ὅτι εἶχε σταματήσει κι' ὁ γέρο ὑπηρέτης μου εἶχε πλησιάσει καὶ μὲ κτυποῦσε ἀνίσχυος.

— Τί ἔχεις, πατεράκι, μὲ ρώτησε. Γιατί φώναζες στὸν ὕπνο σου; Καθὼς βλέπεις γλυτώσαμε τὸν κίνδυνο τῆς χιονοθύελλας καὶ φτάσαμε σ' ἀσφαλὲς μέρος.

— Ποῦ φτάσαμε; Ἀπόρησα.

— Σ' ἕνα ξενοδοχεῖο. Ἐλα, Πετρούσκα, κατέβα γρήγορα ἀπὸ τ' ἀμαξῆ καὶ τρέξε νὰ ξεσταθῇς κοντὰ στὴ φωτιά γιατί ἔχεις πᾶγώσει.

Συμμορφώθηκα μὲ τὶς ὑποδείξεις του. Ὡστόσο ἡ θύελλα ἐξακολούθησε, μὰ τώρα μὲ λιγώτερη μανία. Ἡ νύχτα ὅμως εἶχε μιὰ φοβερὴ ἀγριότητα.

Ὁ ξενοδόχος ἀκούγοντας τὰ κουδούνια τοῦ ἀμαξιοῦ εἶχε ἀνοίξει τὴν ἐξώπορτα κι' εἶχε ἔρῃ ὥς ἐμᾶς, τυλιγμένος στὸ μανδύα

του και κρατώντας κάτω από αυτόν ένα φανάρι. Μόλις μ'ας πλησίασε έρριξε το φως στις μορφές μας, φάνηκε ικανοποιημένος από το βλέμμα μας και κατάλαβε ότι δεν είχε να κάνει με τίποτε κακοποιούς και γι' αυτό το λόγο μ'ας ωδήγησε άμέσως σ' ένα μικρό δωμάτιο, πολύ στενό, μ' άρκετά καθαρό. Παρατήρησα ότι στον τοίχο αυτού του δωματίου ήταν κρεμασμένο ένα τουφέκι κι' ο σκούφος έδινε κοζάκου. Ο ιδιοκτήτης τους ήταν ένας άγριος κοζάκος τών Ουρράλων ήλικίας 60 περίπου χρόνων.

Ο Σέβελιτς πού έρχόταν πίσω από μένα δεν τρομοκρατήθηκε καθόλου, όπως έγω, από το φοβερό παρουσιαστικό αυτού του ανθρώπου. Του ζήτησε να μ'ας έτοιμάσει φωτιά για να ψήσουμε ένα πράγμα, πράγμα πού εκείνη τη στιγμή ήταν για μ'ας το καλύτερο αυτό του κόσμου. Ο ξενοδόχος δεν έφερε καμιά αντίπραγμα. Έσπευσε μάλιστα να εκτελέσει αυτή την παραγγελία για να μ'ας ευχαριστήση. Εκείνη τη στιγμή έγω δεν ξέρω για ποιά λόγο θυμήθηκα τον παράξενο άνθρωπό που με τις πολύτιμες συμβουλές του μ'ας είχε σώσει τη ζωή και μ'ας είχε γλυτώσει από τον κίνδυνο πού διατρέχαμε να θαφτούμε ζωντανόι κάτω από τὰ χιόνια.

— Πού είναι ο οδηγός μας; Ρώτησα τον Σέβελιτς.

— Έδω, είμαι δώ πέρα έξοχότατε, μ' απάντησε μιά ήρεμη φωνή από το ταβάνι του δωματίου.

Σήκωσα το κεφάλι. Το βλέμμα μου αντίκρυσε μιά μακρυά μαύρη γενειάδα και δυο μάτια πού λάμπανε.

— Θα παγώσης, αδελφέ μου εκεί πέρα, του παρατήρησα.

— Πώς, απόρησε εκείνος, δεν με θεωρείτε εύχρισμένο; Νομίζετε ότι κρυώνω μέσα σ' αυτή την άθλια μπλούζα. Βέβαια είχα κάποτε μιά γούνα μ' αυτή την άφουσα ένέχυρο στον ξενοδόχο. Μά χθες το κρύο δεν ήταν τόσο τσουχτερό όπως σήμερα.

Εκείνη τη στιγμή έφτασε ο ξενοδόχος φέρνοντας το σαμοβάρι. Προσέφερε στον οδηγό μας ένα φλυτζάνι τσάι. Εκείνος το δέχθηκε μ' ευγένεια, πράγμα πού μου έκανε μεγάλη εντύπωση και μ' έκανε να τον προσέξω περισσότερο. Είδα ότι ήταν περίπου ήλικίας 40 χρόνων. Ήταν λεπτός μ' με άθλητικούς ώμους. Η γενειάδα του σέ πολλὰ σημεία ήταν γκριζα. "Όσο για τὰ μάτια του, αυτά λάμπαν παράξενα και πετούσαν φλόγες. Αυτός ο άνθρωπος είχε στή μορφή του κάτι το υπερβολικά αξιολάτρευτο, πού έρχόταν σ' αντίθεση με τ' άγρια κι' άταχτα μαλλιά του. Φορούσε μιά κουρελιασμένη μπλούζα κι' ένα πανταλόνι τατάρου. Φαίνεται όμως ότι δεν προτιμούσε και τόσο το τσάι, γιατί δεν μπόρεσε να συγκρατήσει ένα μορφασμό άηδίας. Και σέ μιά στιγμή μάλιστα μου δήλωσε:

— Η ευγένεια σας, θά έκανε καλύτερα αν μου προσέφερε ένα ποτήρι κρασί. Διψάω τρομερά κι' ευχαρίστω θά το ρούφαγα. "Όσο για τὸ τσάι αυτό δεν είναι πιστό κατάλληλο για τους κοζάκους. Φώναξα φυσικά άμέσως τον ξενοδόχο, τον διέταξα να φέρη μιά μποτίλια κρασί κι' εκείνος πλησίασε τον οδηγό μας και θέλησε να τον σερβίρη. Μά φαίνεται ότι τον άνεγνώρισε, γιατί του φώναξε:

— "Ε, πάλι ήρθες στα μέρη μας; Που, λοιπόν, ο καλός Θεός οδηγεί τὰ βήματά σου;

Ο οδηγός έκλεισε πονηρά το μάτι του:

— Θέλω να ποτιστώ, έδήλωσε... Κι' έτσι βρίσκομαι στο σπίτι σας.

— Πώς, στο σπίτι μας; Απόρησε ο ξενοδόχος κι' άρχισε να μιλά με τον άνωστο σέ μιά συνθηματική γλώσσα, την οποία μάταια προσπαθούσα να καταλάβω. Άκουγα μόνο ότι μιλούσαν για διαβόλους, για πεθαμένους, για νεκροταφεία, λέξεις βέβαια πού

είχαν γι' αυτούς μιά ιδιαίτερη σημασία. Τέλος ο οδηγός μας έκλεισε για δεύτερη φορά το μάτι του με πονηρία και δήλωσε:

— Σώπα θείε! Δεν υπάρχει πεία βροχή. Εκεί απλώνονται μόνον ή άπέραντες στέπες... Και τώρα φύλαξε το τσεκούρι πίσω από τον ώμο σου!... Στην ύγεια της ευγενείας σου...

Και μ' αυτά τὰ λόγια ο οδηγός μας άδειασε με μιάς το ποτήρι του, το ξαναγέμισε και το ρούφηξε και πάλι κι' αυτή ή ιστορία έξακολούθησε μέχρι πού δεν έμεινε ούτε σταγόνα κρασιού στην μποτίλια. Έγώ όστόσο άρχισα να πονηρεύομαι, γιατί ήξερα καλά ότι οι κοζάκοι τών Ουρράλων είχαν οργανώσει μιά έπικίνδυνη συνωμοσία κι' ότι προετοιμάζαν μιά φοβερή και άνατριχιαστική εξέγερση. Το ίδιο συνέβαινε και με τον γέρο υπηρέτη μου τον Σέβελιτς, ο όποιος παρακολουθούσε τη συνομιλία αυτόν των δυο ανθρώπων μ' ένα καχύποπτο βλέμμα κι' εξέταζε με προσοχή τις φυσιογνωμίες τους με την έλπιδα να μαντέψη τη σημασία τών συνθηματικών τους λόγων. Ήταν άδύνατο όμως να καταλάβη ποιά σχέσις υπήρχε μεταξύ αυτού του ξενοδόχου πού ζούσε όλομόναχος, μέσα στην έρημιά της λευκής στέπας και του όποιου το ξενοδοχείο έμοιαζε άρκετά με καταφύγιο ληστών κι' εκείνου του άγνωστου ανθρώπου με τη γλυκειά φυσιογνωμία και την φοβερή δύναμη. Μά ότι και να ήταν έμεις δεν μπορούσαμε να πούμε τίποτε. Δεν μπορούσαμε να κάνουμε έκλογή. Αυτό το ξενοδοχείο ήταν το μοναδικό σ' αυτή την έρημιά και θά ήταν σωστή τρέλλα αν δεν μέναμε κεί πέρα παρά έξακολουθούσαμε το δρόμο μας μέσα σ' αυτή τη φοβερή χιονοθύελλα. Ο Σέβελιτς όμως ήταν υπερβολικά κωμικός και με διασκεδάζε με τις παράξενες άνησιχίες του. Το βλέμμα του είχε πάρει μιά άπερίγραπτη έκφραση τρόμου, τὰ χείλη του έκαναν διαρκώς κωμικές γκριμάτσες κι' ήταν άδύνατο να καθήση σέ μιά μεριά. Κι' αυτή ή ιστορία συνεχίστηκε ως την ώρα πού πέσαμε να κοιμηθούμε. Έγώ έκαπλώθηκα σ' ένα σκληρό πάγκο της αίθουσας κι' ο Σέβελιτς ζάρωσε σαν άρρωστος σκύλος κοντά στη σόμπα. "Όσο για τον ξενοδόχο, αυτός ξάπλωσε σ' ένα πάτωμα. Έπειτα από λίγο ή "ίσμιπα", αυτή ή καλύβα της στέπας, πού χρησίμευε για ξενοδοχείο άνηχούσε από τὰ ροχαλίσματα του τατάρου και του φοβερού κοζάκου, του φίλου του. Έγώ κείνη την νύκτα κοιμήθηκα τόσο βαρειά, ώστε έμοιαζα σαν πεθαμένος. Κι' ο κόσμος αν χαλούσε γύρω μου ήταν άδύνατο να πάρω είδησι.

"Όταν ξύπνησα ή ώρα ήταν πολύ προχωρημένη. Η θύελλα είχε περάσει. Πάνω στην παρθενική λευκότητα του χιονιού ο ήλιος άχτινοβολούσε. "Όσο πού έφτανε τ' ανθρώπινο βλέμμα το χιόνι απλώνονταν με μιά άφάνταστη μεγαλοπρέπεια. Μά έμεις δεν είχαμε καιρό για ρωμαντικές σκέψεις. Τ' άλογα είχαν κιόλας ζευχθί στ' άμάξι κι' έπρεπε όπωςδηποτε ν' άναχωρήσουμε. Πληρώσα λοιπόν τον ξενοδόχο κι' είπα στον Σέβελιτς να μου φωνάξη τον παράξενο οδηγό μας για να τον ευχαριστήσω και να του δώσω δώρο πηνήντα καπνίκια. Μά ο υπηρέτης μου γκρίνιαξε:

— Θά του δώσετε πηνήντα καπνίκια! Μά για ποιά λόγο; Γιατί θέλησε να μ'ας οδηγήση στο ξενοδοχείο; "Α, πατεράκι, αυτό το ποσόν είναι υπερβολικό. Αν εξακολουθήσετε έτσι να ήσαστε τόσο άνοιχοχέρης δεν θ' άργήσετε να μ'ην έχετε πεία λεφτά για φαγητό...

Θέλησα τότε πάλι να έρρωσά τον γκρινιάρη Σέβελιτς. Μά θυμήθηκα την υπόσχεσι πού του είχα δώσει να τον υπακούω και να μη διαμαρτύρωμαι στις παρατηρήσεις του. "Ετσι «κατάπια τη γλώσσα μου» και φύλαξα τὰ χρήματα. Μά αυτή ή ιστορία μ' είχε δυσχεστήσει, γιατί δεν μπορούσα ν' άνταμείψω όπως ήθελα έναν άνθρωπο, ο όποιος μ' είχε έοθηθεί. Για να ικανοποιήσω αυτό το άίσθημά

ρια, μέχρι εκεί που έφθανε τ' ανθρώπινο βλέμμα, απλώνονταν η ά-
περαντες και μελαγχολικές στέπες. Έτσι, αυτό το ταξίδι μου, με
γέμιζε μελαγχολία και μ' απογοήτευε. Η ζωή του στρατιωτικού
άρχισε να μ' ένθουσιάζει. Σκεφτόμουν επίσης πώς θα παρουσια-
ζόμουν στο φρούραρχο Μιρονόβ, τον μέλλοντα διοικητή μου.
Θα ήταν, σίφωλως, ένας ήλικιωμένος και σοβάρος άνθρωπος
που δεν θα ενδιαφερόταν παρά μόνο για υπηρεσιακά πράγματα,
που θα είχε ελάχιστες ώρες αναπαύσεως και που θα ήσθάνετο την
ειχαρίστησι να με βασανίζει, διατάσσοντας να μου δίνουν μόνο ψω-
μί και νερό!

Κι' η νύχτα που έπεφτε πάνω στη μελαγχολική στέππα, έκανε
πιό θλιβερές τις σκέψεις μου. Το άμαξι μας, προχωρούσε τώρα πο-
λύ γρήγορα πάνω στο χιονισμένο δρόμο.

— Το φρούριο είναι πολύ μακριά ακόμη; Ρώτησα τον άμαξά.

— Όχι πολύ μακριά. Νά, φαίνεται εκεί κάτω, στο βάθος του
δρόμου.

Εγώ άρχισα να κυτάζω γύρω μου περίεργος, ελπίζοντας ότι
θα ιδώ ένα πύργο με φοβερές επάλξεις, με πολεμιστρες και με τρο-
μακτική εμφάνισι. Νόμιζα ότι αυτό το φρούριο του Μπελογκόρσκ
θα ήταν μια από τις ανατριχιαστικές εκείνες φυλακές της Ρωσίας
για τις όποιες διηγούντο ένα σωρό φοβερές κι άγριες ιστορίες. Μά
δεν αντίκρισα παρά ένα ωμορφο χωριό μ' άφθονες εκκλησίες και
δέντρα. Ένας τεράστιος μύλος με τὰ μεγάλα φτερά του έκανε πιό
γραφικό αυτό το τοπίο.

— Μά που βλέπεις το φρούριο, άπόρησα.

Ο άμαξάς σήκωσε τους ώμους και θαρέθηκε να μ' άπαντήσει
ντρεπόμενος για τη στενοκεφαλιά μου.

Πράγματι, αυτό το φρούριο τ' αντίκρισα μόλις πλησιάσαμε
κοντά και πέρασα από την έρειπωμένη είσοδό του την οποία έστόλι-
ζε ένα παλιό κανόνι. Ήταν μάλλον μια τεράστια άγρέπαυλις μ'
ένα σωρό χαμηλά σπίτια στα όποια μέναν οι «μουζίκοι». Σ' ένα άπ'
αυτά ρώτησα που μπορούσα να βρω τον φρούραρχο. Μου έδειξαν το
δρόμο. Και τ' άμαξι έπειτα από λίγο στάθηκε σ' έναν ωμορφο ξύλι-
νο οικίσκο κοντά σέ μια εκκλησία που ήταν κι' αυτή ξύλινη.

Παρά τον θόρυβο τον όποιο έκανε τ' άμαξιμου, κανείς δεν ήρθε
να δει τί συμβαίνει. Φαίνεται ότι δεν είχαν ειδοποιηθεί για την άφιξη
μου. Μά εγώ πήδησα γρήγορα από την καρρότσα, προχώρησα με
θάρρος, άνοιξα την πόρτα και μπήκα στον προθάλαμο. Έκει είδα
έναν γέρο άπόμαχο με παλιά στολή του τσαρικού στρατού να είναι
τισκυμμένος πάνω στο τραπέζι και να λαγοκοιμάται, μη έχοντας τι-
ποτε καλύτερο να κάνει. Του ζήτησα συγγνώμη και τον παρεκάλε-
σα να μ' ώδηγήγη κοντά στον φρούραρχο.

— Μπα, μ' άπάντησε, δεν χρειάζεται τόση έπισημότης. Προχώρη-
σε στο σαλόνι και θα τους συναντήσεις. Αυτή την ώρα είναι όλοι τους
στο σπίτι.

Κι' εγώ, με μια ιδιαίτερη εύχαρίστησι γι' αυτή την ύποδοχή,
προχώρησα για να συναντήσω τον μέλλοντα διοικητή μου. Γιαρτή-
ρησα, ότι τὰ δωμάτια ήταν επιλωμένα με άρκετη πολυτέλεια λίγο
περασμένης μόδας. Μά όλα εκεί μέσα φανέρωναν γούστο κι' άρχον-
τας και πρόδιναν την παρουσία μιας καλής και προσεχτικής οικο-
δεσποινας. Πράγματι, μέσα στην κάμαρα είδα μια ήλικιωμένη γυ-
ναίκα να πλέκει μια νταντελένια σκούφια. Δίχως να άνησυχήσει για
την παρουσία μου, μου έρριξε μια φευγαλέα ματιά κι' ύστερα εξα-
κόλουώντας την έργασία της, με ρώτησε:

— Τι θέλεις, πατεράκι;

Της έξηγησα ότι έρχόμουν ν' αναλάβω υπηρεσία, ότι ήμουν έ-

νας νέος αξιωματικός κι' ότι ήθελα να παρουσιαστώ στον διοικητή
μου, που άσφαλώς θα ήταν ένας γέρος και γκρινιάρης θαμοφό-
ρος.

Μά η ήλικιωμένη κυρία έσπευσε να διακόψη αυτές τις έξηγη-
σεις μου και μου δήλωσε:

— Ό 'Ιβάν Κουζμίτς, ν' είναι αυτή τη στιγμή στο σπίτι. Πήγε
να υποβάλη τὰ σεβάσματά του στον παπά Γεράσιμο. Μά αυτό δεν
έχει για σάς καμιά σημασία. Είμαι η γυναίκα του 'Ιβάν. Καλώς
μάς ήλθες λοιπόν. Κάθισε ν' αναπαυθής, μικρέ μου...

Έπειτα έπτε σέ μια υπηρέτρια να φωνάξη τον γέρο κοζάκο. Ό
παράξενος εκείνος γέρος που κοιμώταν ήρθε με κόπο ως έμένα, με
έξετασε με προσοχή και με ρώτησε:

— Θα μπορούσες να μου πής σέ ποιό σύνταγμα είχες την τιμή
να υπηρετήσεις προηγουμένως;

Ό τρόπος του μ' έκανε να θυμώσω και του έδωσα με μισό
στόμα τις πληροφορίες που μου ζητούσε κι' ίσως στο τέλος θα μάλ-
λωνα με τον παράξενο αυτόν άνθρωπο, αν δεν επενέβαινε η κυρία
του 'Ιβάν:

— Έλα, του φώναξε, άφησε τις φλυαρίες σου. Δέν βλέπεις
λοιπόν ότι αυτός ό άνθρωπος είναι κουρασμένος από το ταξίδι; Ή
υποθέσεις του άλλωστε δεν πρέπει να σ' ενδιαφέρουν. Καλύτερα θα
κάνης να προσέχης τον έαυτο σου.

Έπειτα γυρίζοντας προς έμένα μου δήλωσε:

— Και σού, νεαρέ μου, μην άπελπίζεσαι και τόσο που πρόκειται
να μείνης σ' αυτή την έρημιά. Δέν είσαι ό πρώτος που περνά από
δω πέρα, ούτε θα είσαι ό τελευταίος. Θα δής ότι μέσα σέ λίγο και-
ρό θα συνηθίσης, όπως ό Σέαμπρίν. Ό 'Αλέξης 'Ιβάνοβιτς, παρα-
δείγματος χάριν είναι πέντε χρόνια δώ πέρα έξ αιτίας ενός έγκλη-
ματος. Ό Θεός έφέρει μόνο πώς έγινε αυτό το πράγμα. Το μυσό που
έξακριβώθηκε ήταν ότι ό 'Αλέξης είχε θυγή από την πόλι μαζί μ' έ-
ναν ύπολοχαγό. Είχαν κι' οι δυό τους τὰ σπαθιά τους. Προχώρησαν
άρκετά από δώ πέρα. Ό 'Αλέξης 'Ιβάνοβιτς σκότωσε τον αξιωμα-
τικό. Οι μάρτυρες ώμολόγησαν ότι η μονομαχία είχε γίνει μ' ό-
λους τους κανόνες... Καλόν θα είναι αν σ' άρέση κι' αν έχεις θαρέθη
τη ζωή σου να του στείλεις και σ' τους μάρτυρές σου... Αυτά άλ-
λωστε τὰ πράγματα δεν μπορεί να τ' άποφύγη κανείς...

— Μαξιμόβιτς, φώναξε η γυναίκα του φρούραρχου, στον στρα-
τιώτη που παρουσιάσθηκε κείνη τη στιγμή, πρέπει να θρούμε ένα
δωμάτιο για τον κ. αξιωματικό. Ένα καλό και καθαρό δωμάτιο.

— Σύμφωνα Βασιλίσσα Έγκορόβνα, άπάντησε εκείνος. Θα
του δώσω το δωμάτιο του 'Ιβάν Πολεΐθ, το όποιο είναι το πιό κοι-
ψό και το πιό ωμορφο.

— Όχι, όχι, δεν πρέπει να τον θάλης σ' αυτό το δωμάτιο. Ό
Πολεΐθ θα θυμώση. Έπειτα μη ξεχνάς ότι είναι λιγάκι συγγενής
μας. Ωδήγησε λοιπόν τον αξιωματικό μάς κάπου καλύτερα. Πώς
λέγεσαι νεαρέ μου;

— Πιέρ Αντρέγιεβιτς.

— Χμ! Το ίδιο όνομα είχε κι' ένας άλλος που άφησε τ' άλογο
του να μου καταστρέψη τον κήπο μου.

Ό κοζάκος μ' ώδήγησε άμέσως σ' ένα σπίτι κοντά στην όχθη.
Ήταν μια «ίσμπα». Το μισό από αυτό το σπίτι το κρατούσε η οι-
κογένεια του Κουζόβ, το άλλο μισό το δώσαν σέμένα. Ήταν ένα
διαμέρισμα έξαιρετικά περιποιημένο κι' ωμορφο, μά η θέα από έ-
κείνο το σπίτι ήταν μελαγχολική. Έβλεπα μ' άπελπισία ότι όλα τὰ
ύνειρά μου είχαν διαλυθί κι' ότι ήμουν ώποχρεωμένος να φθείρω

την νεότητά μου σ' αυτή την χώρα που ήταν αδύνατο να μου προξενήσει καμμιὰ χαρά. Και τότε κυριεύθηκα από μιὰ φοβερή απελπισία. Μή έχοντας πώς να ξεχάσω τις σκοτεινές σκέψεις μου, άνοιξα τὸ παράθυρο καὶ ξαπλώθηκα πάνω στὸ κρεβάτι μου. Δίχως νὰ φάω, πρὸς μεγάλη απογοήτευσί τοῦ Σέβελιτς, ὁ ὁποῖος προσπαθοῦσε ἀδίκως νὰ μὲ διασκεδάσει:

— Θεέ μου, στέναζε περίλυπος, δὲν ἔφαγε τίποτε... Κι' ἂν ἀρρωστήσῃ τί θὰ κάνω; "Α, πατεράκι, πατεράκι, πρέπει νὰ κάνῃς ὑπομονή... Θὰ δῆς ὅτι ἔλα θὰ περάσουν... Μὰ πρέπει νὰ μ' ἀφήσῃς νὰ εἰδοποιήσω τὴν κ. 'Ιβάνοβνα

Μὰ ἐγὼ τοῦ ἔκανα νόημα νὰ κλείσῃ τὸ στόμα του καὶ νὰ μὴ μ' ἐνοχλῇ μὲ τὴν γκρίνια του. "Ἦθελα νὰ κοιμηθῶ γιὰ νὰ ξεκουρασθῶ καὶ νὰ ξεχάσω ὅλες τὶς θλίψεις μου.

Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως, τὴν ὥρα πού χάραζε ἡ αὐγή, σηκώθηκα ἀπὸ τὸ κρεβάτι μου μὲ ἄρκετὸ κέφι. "Ὅλες ἡ μελαγχολικὲς σκέψεις πού μοῦ εἶχε προκαλέσει ἡ κούρασι τοῦ ταξιδιοῦ εἶχαν φύγει ἀπὸ τὸ μυαλό μου. Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ πῇ ὅτι ἦμουν μάλιστα κι' εὐχαριστημένος καθὼς ἀντίκρυζα ἀπὸ τὸ παράθυρό μου τὰ καταπράσινα δέντρα καὶ τὰ νερά τοῦ ποταμοῦ κι' ἀκούγα τὸ μελαγχολικὸ μὰ ὡμορφο τραγούδι τῶν ρακένδυτων ἀνθρώπων πού σερναν μὲ σχοινιά ἀπὸ τὴν λασπώδη ὄχθη τὰ βαρεῖα στέπια.

"Ὡστόσο ἐγὼ δὲν εἶχα καμμιὰ διαθεσί νὰ χαλάσω τὸ κέφι μου μὲ μελαγχολικὲς σκέψεις. Γι' αὐτὸ ἀρχισα νὰ κάνω προσεχτικὰ τὴν τουαλέττα μου, ἀκολουθώντας τὴ συμβουλὴ τοῦ πατέρα μου, γιατί ἤθελα νὰ κάνω καλὴ ἐντύπωσι στὸν διοικητὴ μου. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὅμως χτύπησε ἡ πόρτα καὶ παρουσιάσθηκε ἕνας νεαρὸς ἀξιωματικός, μικρόσωμος, μὲ πολλὴ μελαγχροινὸ δέρμα καὶ πολλὴ ἀσχημος, μὰ ζωηρὸς καὶ γεμάτος κέφι.

— Μὲ συγχωρεῖτε, μοῦ δήλωσε μιλώντας γαλλικά, πού ἔρχομαι ἔτσι ἐντελῶς ξαφνικά γιὰ νὰ κανῶ τὴ γνωριμία σας. Μὰ ἔμαθα χθὲς τὴν ἀφίξί σας κι' ἔτρεξα νὰ ἱδῶ ἐπὶ τέλους ἕναν ἄνθρωπο. Δὲν μποροῦσα νὰ συγκρατήσω τὴν περιέργειά μου καὶ τὴν χαρὰ πού μὲ πλημμύριζε. Εἶχα τόσο ἀπογοητευθῇ! "Α, μὴ παίρνετε αὐτὸ τὸ εἰρωνικὸ ὕφος. Θὰ μὲ δικαιώσετε ἂν γνωρίσετε καλύτερα τὴν φοβερὴ πληξί τῆς ζωῆς στὸ Μπέλογκορσκ.

Γινώριζα αὐτὸν τὸν ἀξιωματικὸ ἀπὸ τὴν τελευταία μονομαχία πού εἶχε κάνει. Ἦταν αὐτὸς ὁ φοβερὸς Σθαμπρίν πού εἶχε σκοτώσει τὸν νεαρὸ ἀξιωματικὸ. Δὲν ἀργήσαμε φυσικά νὰ γίνουμε φίλοι. "Ὁ Σθαμπρίν ἦταν ὑπερβολικά πνευματώδης κι' εὐχάριστος. Μὲ ἕνα σωρὸ κωμικά λόγια μοῦ ἀνέφερε πὼς θὰ ἦταν ἡ ζωὴ μου ἐκεῖ πέρα, μοῦ μίλησε γιὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ διοικητοῦ, γιὰ τὸν κόσμον αὐτοῦ τοῦ μέρους στὸ ὁποῖο ἐπρόκειτο νὰ ζήσω. Καὶ ἀσφαλῶς θὰ μ' ἔκανε νὰ πεθάνω ἀπὸ τὰ γέλια ἂν ὁ γέρο κοζάκος δὲν ἐρχόταν γιὰ νὰ μὲ εἰδοποιήσῃ ὅτι τὸ μεσημέρι θὰ ἔτρωγα μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ διοικητοῦ.

— Θὰ ἔρθω κι' ἐγὼ, μοῦ δήλωσε ὁ Σθαμπρίν, ὁ ὁποῖος προθυμοποιήθηκε μάλιστα νὰ μὲ συνοδεύσῃ.

Στὴν πλατεία πού ἔρισκονταν μπροστὰ στὸ διοικητήριον καμμιὰ εἰκοσαριά στρατιῶτες γυμναζόντουσαν. "Ένας παράξενος γέρος, ὑψηλός, μὲ «ρόμπ-ντέ-σάμπρ» καὶ σκούφο ἀπὸ ἀστράκάν, τοὺς γύμναζε καὶ τοὺς γκρίνιαζε κάθε φορὰ πού δὲν ἐκτελοῦσαν καλὰ τὰ παραγγέλματά του. Ἦταν ὁ Μιρονόβ. Μόλις μὰς ἀντελήφθη, μὰς πλησίασε, μὰς εἶπε μερικὲς λέξεις. Ἐμεῖς θέλαμε νὰ παρακολουθήσουμε τὶς ἀσκήσεις. Μὰ ἐκεῖνος ἔπειτα ἀπὸ μερικὲς στιγμὲς μὰς δήλωσε:

— Μὴ χάνετε τὴν ὥρα σας δῶ πέρα. Πηγαίνετε καλύτερα νὰ

εἰδοποιήσετε τὴ γυναῖκα μου νὰ μὴν ἀνησυχῇ κι' ὅτι σὲ λίγο πρέπει νὰ ἔχῃ ἔτοιμο τὸ φαγητό, γιατί δὲν θ' ἀργήσουμε νὰ καθήσουμε στὸ τραπέζι.

Ἐμεῖς φυσικά σπεύσαμε νὰ ἐκτελέσουμε τὴν παραγγελία του. "Ὅσο γιὰ μένα, αὐτὸ τὸ οικογενειακὸ περιβάλλον ἦταν τόσο παράξενο, πού δὲν ἤξερα τί νὰ ὑποθέσω.

Ἡ Βασίλισσα Ἐγκορόβνα ἦταν μιὰ ἐξαιρετικὰ ἀπλοϊκὴ κι' εὐχάριστη γυναῖκα, ἡ ὁποία μοῦ φέρνονταν μὲ τόση καλωσύνη καὶ τόση οἰκειότητα σὰν νὰ ἦμουν παιδί της. "Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καθήσουμε στὸ τραπέζι εἶχα πειὰ τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἀποτελοῦσα μέλος τῆς οἰκογενείας τους.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπῆκε στὴν τραπεζαρία ἡ Μάσσα. Ἦταν ἕνα ὡμορφο κορίτσι δεκαοχτὼ χρόνων, μὲ ξανθὰ μαλλιά καὶ γεμάτο ὕγεια. Στὴν ἀρχὴ δὲν μοῦ ἔκανε ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσι. "Ὁμολογῶ μάλιστα ὅτι τὴν περιεργάσθηκα δίχως καμμιὰ κακὴ πρόθεσι. "Ὁ Σθαμπρίν ἄλλωστε μοῦ εἶχε πῇ ὅτι δὲν εἶχε κανένα ἐνδιαφέρον, γιατί ἦταν ὑπερβολικά ἀνόητη. Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα κάθησε σὲ μιὰ γωνιά δίχως νὰ πῇ λέξι. Ἐμεῖς καθήσαμε στὶς θέσεις μας, ἐνῶ ἡ Ἐγκορόβνα ἔστειλε τὸν γέρο ἀπόμαχο νὰ φωνάξῃ γιὰ δευτέρη φορὰ τὸν Μιρονόβ καὶ νὰ τοῦ πῇ ὅτι οἱ καλεσμένοι του τὸν περίμεναν στὸ τραπέζι.

Τέλος ὁ διοικητὴς ἔκανε τὴν ἐμφάνισί του καὶ γκρίνιαξε:

— Γιατί χαλάσατε τὸν κόσμον; Μπορεῖ κανεὶς νὰ φάῃ ζεστὴ τὴ σούπα του;...

— Εἶχα ἀναλάβει, δήλωσε στὸν Κούζμιτς, νὰ γυμνάσω τοὺς στρατιῶτες. Φίλε μου, ἐσὺ δὲν ξέρεις καὶ πολλὰ πράγματα. Δὲν ἔχεις ἀκόμη τὴν πείρα πού χρειάζεται. Μὰ ἄρκετὰ φλυαρήσαμε. Ἐμπρὸς κύριοι, μὴ καθυστερεῖτε περισσότερο. Ἡ σούπα θὰ κρυώσῃ πάρα πολὺ...

Ἡ Ἐγκορόβνα κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ γεύματος δὲν μ' ἄφησε ν' ἀναπνεύσω. Διαρκῶς μοῦ ἔκανε ἕνα σωρὸ ἐρωτήσεις. Ἦθελε νὰ μάθῃ ποιοὶ ἦσαν οἱ γονεῖς μου, τί ζωὴ ἔκαναν, πού μέναν καὶ ποιά ἦταν ἡ περιουσιακὴ κατάστασί τους.

Τῆς ἀπάντησα ὅτι ὁ πατέρας μου ἦταν ἄρκετὰ πλούσιος, ὅτι εἶχε ἕνα ἀπέραντο κτήμα κι' ὅτι ἦμουν ὁ ἀγαπημένος γιός του.

Ἡ Ἐγκορόβνα στέναξε:

— Τί φροντίδες Θεέ μου! Ὑπάρχουν λοιπὸν ἄνθρωποι τόσο πλούσιοι! Ἄλλοι ὅμως εἶνε πλουσιώτεροι, γιατί δὲν ἔχουν φροντίδες, ὅπως ἀκριβῶς ἡμαστέ ἐμεῖς. Τὸ μόνο δυστύχημά μας εἶνε ἡ Μάσσα... Εἶνε τώρα σ' ἡλικία γάμου καὶ ὅσο γιὰ τὴν προίκα της αὐτὴ εἶνε ἕνα χτένι, ἕνα φτερό καὶ τρία καπίκια!... Πὼς θὰ μπορέσῃ λοιπὸν νὰ πάρῃ ἕναν καλὸ ἄνθρωπον πού θὰ τὴν εὕρισκε τοῦ γούστου του...

Κύτταξα τὴ Μάσσα. Εἶχε κοκκινίσει κι' εἶχε χαμηλώσει τὸ βλέμμα ἀπὸ τὴ στενοχωρία της. Εἶδα ἀκόμη ὅτι χοντρά δάκρυα κυλοῦσαν στὸ δροσερὸ πρόσωπό της καὶ πέφταν στὸ πιάτο της. Τὴν λυπήθηκα γι' αὐτὴ τὴν παρθενικὴ ἀπελπισία της. Καὶ γιὰ νὰ τὴν κάνω νὰ ξεχάσῃ τὶς θλίψεις της ἄλλαξα ὁμιλία.

— Εἶνε ἀλήθεια, ρώτησα, ὅτι οἱ Μπαγκίρ θέλουν νὰ ἐπιτεθοῦν στὸ φρούριο;

Ἡ Μάσσα μὲ κύτταξε μ' ἕνα βλέμμα σὰν νὰ εἶχε... μεσάνυχτα. Μόνο ὁ Κούζμιτς ἔσπευσε νὰ μοῦ πῇ:

— Ποιὸς σοῦ ἔδωσε αὐτὴ τὴν πληροφορία;

— Τὸ ἔμαθα στὸ "Ὁρενμπουργκ.

— Ἀνοησίες, εἶπε ὁ διοικητὴς. "Ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα, δῶ καὶ πολὺ καιρὸ ἔχουν κανονισθῇ. Οἱ Μπαγκίρ εἶνε ἡσυχιοι κι' οἱ Κιρκίζ

δεν δείχνουν καθόλου σημάδια άπειθαρχίας. "Αν τώρα κάνουν αὐτή την τρέλλα, αὐτὸ θὰ μοῦ προξενούσε κατὰπληξι. "Ἐχω ὥστόσο τὴν δύναμι νὰ τοὺς ἐξαναγκάσω νὰ συμμορφωθοῦν. Δέκα χρόνια ἀλλῶστε δὲν ἀκούω τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὶς ἀπειλές τοὺς.

— Καὶ σεῖς, ρώτησα τὸν διοικητὴ, δὲν ἀνησυχεῖτε καθόλου ἀπὸ αὐτὸ τὸν κίνδυνον;

— "Α, νεαρέ μου, τοὺς ἔχω συνηθίσει πειά. Μὴ ξεχνᾷς ὅτι θρίσκουμαι δὴ πέρα σωστὰ εἴκοσι χρόνια καὶ πράγματι, τὰ τουφέκια τοὺς ἔπαυσαν νὰ μ' ἀνησυχοῦν. "Ὅταν βλέπω τοὺς σκούφους τοὺς ποὺ εἶνε φτιαγμένοι ἀπὸ προβιά λύκου, ὅταν ἀκούω τ' ἄγρια οὐρλιάσματά τοὺς διασκεδάζω. Καὶ ὅσο καὶ νὰ τρέχουν γύρω ἀπὸ τὸ φρούριο δὲν θ' ἀνησυχίσω καθόλου, γιατί ξέρω ὅτι δὲν θὰ τολμήσουν ν' ἀγγίξουν οὔτε τὸ μικρὸ μου δάκτυλο. "Ὅσο γιὰ τὴ γυναῖκα μου...

— Ἡ Βασίλισσα Ἐγκορόβνα εἶνε μιὰ θαρραλέα γυναίκα, παρετήρησε ὁ Σθαμπρὶν μὲ σοβαρὸ ὄφος. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ βεβαιώσῃ κι' ὁ Ἰβάν Κούζμιτς.

— Αὐτὸ εἶνε ἀλήθεια, εἶπε ὁ διοικητής. Δὲν ξέρει τί θὰ πῇ φόβος.

— Κι' ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα, ρώτησα ἐγὼ, εἶνε τόσο γενναία ὅπως ἡ μητέρα της;

— Γενναία, ἂ, ὄχι δά, φώναξε ἡ Ἐγκορόβνα. Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα μόλις ἀκούσῃ μιὰ πιστολιά τρέμει σὰν τὸ φύλλο. Θυμᾶμαι δὴ καὶ δυὸ χρόνια στὴ γιορτὴ μου, ὁ Ἰβάν Κούζμιτς γιὰ νὰ μ' εὐχαριστήσῃ ἔρριξε μιὰ κακονία μ' ἐκεῖνο τὸ παλὸ κανόνι ποὺ θρίσκει στὴν εἴσοδο τοῦ φρουρίου. Τὸ περιστεράκι μας ὅμως ἡ Μάσσα κοντέψε νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὸ φόβος της. "Ἐμεινε ἕνα μῆνα ἔρρωσθη σὲ κρεβάτι καὶ χρειάστηκε νὰ φέρουμε τὸ γιατρό γιὰ νὰ τὴν κάνει νὰ συνέλθῃ. "Απὸ τότε ὁ πατέρας τῆς δὲν ἐπέτρεψε πειὰ νὰ λειτουργήσῃ αὐτὸ τὸ κανόνι.

"Ὅλοι γέλασαν μ' αὐτὸν τὸν ἐκπληκτικὸ φόβος τῆς Μάσσας. "Ὅσο γιὰ μένα λυπῶμαι ποὺ αὐτὸ τὸ κορίτσι ἐνῶ ἦταν τόσο ὡμορφό, ἦταν τόσο δειλό. "Ὅστόσο ὅλη τὴν ὑπόλοιπὴ μέρα τὴν περάσαμε διασκεδάζοντας. Ἀργὰ τέλος τὸ βράδυ ὁ Μιρονόβ, ἡ γυναίκα του κι' ἡ κόρη του ἀποσύρθηκαν σὲ διαμερίσμα τους γιὰ ν' ἀναπαυθοῦν. Ἐγὼ ἔκανα συντροφιά τοῦ Σθαμπρὶν καὶ περάσαμε τὴν ὥρα μας ὁστειούμενοι καὶ λέγοντας ἕνα σωρὸ ἀνοησίες.

IV

ΕΤΣΙ ὁ καιρὸς σιγά-σιγά, ἄρχισε νὰ περνᾷ. Ἡ ζωὴ ὥστόσο σὲ τὸ φρούριο τοῦ Μπελογκόρσκ ὄχι μόνο μοῦ φαίνονταν ὑποφερτὴ, μὰ θὰ μπορούσα νὰ πῶ ὅτι μοῦ ἦταν ἀρκετὰ εὐχάριστη. Εἶχα ἀρχίσει, πράγματι, νὰ σινηθίζω τὴν ἡρεμία της καὶ τὴν νωθρότητά της κι' ἡ ἐλάχιστες καθημερινὲς ἀσχολίες μου παραδόξως δὲν κᾶναν καθόλου πηκτικὴ τὴ ζωὴ μου. Σ' αὐτὸ ἴσως νὰ συνέτεινε καὶ τ' ὅτι σὲ τὸ σπῆτι τοῦ διοικητῆ μὲ θεωροῦσαν καὶ μὲ περιποιούντουσαν σὰν παιδί τους. "Ὅλοι τοὺς μὲ λάτρευαν, γιατί ἤμουν ὁ πῖο νέος ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικούς, ὁ πῖο εὐγενὴς καὶ γιατί ἤμουν φρόνιμος σὰν κορίτσι. Πράγματι, δίχως νὰ θέλω νὰ περιοριζομῶ, ἡ ἀνατροφή τὴν ὁποία μοῦ εἶχαν δώσει ἀπὸ τὸ σπῆτι μου ἦταν ἐποδευματικὴ καὶ ἡ αὐστηρότης τοῦ πατέρα μου μ' εἶχε κάνει νὰ προσέχω πολὺ τὴ συμπεριφορὰ μου. Σ' αὐτὴ τὴν οἰκογένεια δὲν στενοχωριόμουν καθόλου, γιατί ἦταν ἡ πῖο ἐντιμὴ κι' ἡ πῖο ἀξιοπρεπὴς οἰκογένεια ἀπὸ ὅσες εἶχα γνωρίσει. Ὁ δεῦτερος ποὺ εἶχε ἀνοικήσει τὴν συμπάθεια τῆς Ἐγκορόβνας ἦταν ὁ ἴδιος ὁ Κούζμιτς, ποὺ

κι' αὐτὸς ἦταν γυιὸς οἰτρατιωτικοῦ καὶ ποὺ εἶχε ἀνατραφῇ μ' ἐξαιρετικὴ ἐπιμέλεια καὶ φροντίδα. Μὲ τὴ γυναῖκα του ζούσε μὲ μιὰ ὑποδειγματικὴ ἀρμονία καὶ εὐκρίνεια. "Ὅσο γιὰ τὴν Βασίλισσα Ἐγκορόβνα, εἶχε μοναδικὴ τὴν ἀπόλαυσι νὰ περιποιῇται καὶ νὰ φροντίζῃ τὸ σπῆτι της. Σὲ μένα ἐξεδήλωνε ὅλη τὴν ἀγάπη της καὶ δὲν ἀπέκρυπτε καθόλου τὴν εὐχαριστήσί της ποὺ μὲ φιλοξενούσε σὲ τὸ σπῆτι της. Μόνο ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα ἦταν λιγάκι ἐπιφυλακτικὴ ἀπέναντί μου κι' εἶχε μιὰ δειλία σὲ τοὺς τρόπους της, ποὺ τὴν ἔκανε πῖο γοητευτικὴ. Ἡ Μάσσα, ἦταν ἕνα αἰσθηματικὸ καὶ τρυφερὸ κορίτσι. "Ἐνα μυρωμένο λουλούδι σπανίας καλωσύνης, ποὺ εἶχε ἀνατραφῇ ἐκεῖ πάνω στὶς λευκὲς στέπες, μέσα στὴ γλυκεῖα ἀτμόσφαιρα τῆς εὐτυχισμένης οἰκογενείας της. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια, ἐγὼ εἶχα ἀρχίσει νὰ ἐκτιμῶ καὶ ν' ἀγαπῶ αὐτὴ τὴν οἰκογένεια ποὺ μὲ παρηγοροῦσε γιὰ τὴν στέρησι τῶν δικῶν μου. "Ἡμουν ἀκόμη εὐχαριστήμενος ποὺ εἶχα γίνει κιολας ἀξιωματικός. Ἡ ὑπηρεσία καὶ τὰ καθήκοντα, μοῦ φαίνόντουσαν ἐξαιρετικὰ εὐκόλα. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ φρούριο ποὺ τὸ προστάτευε ὁ Θεός, δὲν γινόντουσαν οὔτε παράτες, οὔτε μετακινήσεις, οὔτε περιπολίες. Καμμιά φορὰ μόνο ὁ διοικητὴς κυριευόταν ἀπὸ τὸν ζῆλο ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν στρατιωτῶν. Μὰ οἱ γέροιοι στρατιῶτες, ποὺ εἶχαν βαρεθῇ ν' ἀκούνε τὶς γκρίνιες του καὶ νὰ ὑποφέρουν τὸ ξέσπασμα τῶν νεύρων του, διασκεδάζαν πολλὰς φορές μαζί του καὶ τὸν στενοχωροῦσαν. Συχνὰ δὲ μάλιστα κᾶναν κρυφὰ τὸ σημείον τοῦ σταυροῦ καὶ παρακαλοῦσαν τὸ Θεό, νὰ βάλῃ γνῶσι σ' αὐτὸν τὸν ἡλικιωμένο διοικητὴ τους καὶ νὰ τοὺς ἀφήσῃ στὴν μακάρια ἀνάπαυσί τους καὶ στὴν ἀπόλαυσιν τῆς καρδιάς τους. Καὶ πράγματι, ὁ Ἰβάν ἔπειτα ἀπὸ λίγο συνέρχονταν, ἔαπλωνε σὲ γραφεῖο του κι' ἀφωσιωνόταν στὴν ἀνάγνωσι τῆς Ἀγίας Γραφῆς. "Ὅσο γιὰ μένα, ὁ Σθαμπρὶν εἶχε μερικὰ διβλία γαλλικὰ τὰ ὁποῖα μοῦ εἶχε δανείσει καὶ μὲ τὰ ὁποῖα περνοῦσα τὴν ὥρα μου. Καὶ νὰ ξαφνικά ποὺ μὲ κυριεύει ἡ μανία τῆς φιλολογίας. "Ὅλο τὸ πρωτὶ διάβαζα, ἔπειτα μετέφραζα μερικὰς σελίδες καὶ τέλος καταπιάνομαι μὲ τὸν Πήγασσο. Σιγά-σιγά ὅλες τὶς μέρες σχεδὸν γευματίζα μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ διοικητοῦ κι' εἶχα γίνει ὁ ἀπαραίτητος συνῶνιτῶν τους. "Ἐβλεπα ἀκόμη κάθε μέρα τὸν Ἀλέξη Ἰβάνοβιτς Σθαμπρὶν. Μὰ ἐκεῖνο τὸ ὅποιο μοῦ εἶχε κάνει ἐντύπωσι ἦταν ὅτι ὁ φίλος μου εἶχε ἀλλάξει κάπως συμπεριφορὰ ἀπέναντί μου. Μιλοῦσε ἐπίσης μὲ πολὺ λίγο σεβασμὸ γιὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ διοικητοῦ κι' ἔκανε διαρκῶς ἀστεία ποὺ μοῦ πείραζαν τὰ νεύρα. Ἡ συμπεριφορὰ του ἀκόμη πρὸς τὴν Μαρία Ἰβάνοβνα ἦταν αὐταρχικὴ καὶ μὲ ἐκνεύριζε. Καὶ στενοχωριόμουν ποὺ δὲν υπῆρχε κανένας ἄλλος ἄνθρωπος σὲ τὸ Μπελογκόρσκ γιὰ νὰ κᾶνω παρέα καὶ νὰ γλυσώσω ἀπὸ τὶς εἰρωνείες του.

"Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ μ' ἔκανε νὰ ἡσυχάζω ἦταν τ' ὅτι οἱ Μπαχκίρ παρέμεναν ὑποτεταγμένοι. "Ἐτσι ἡ εἰρήνη βασιλεῦε στὴν περιοχὴ καὶ μέσα σὲ τὸ φρούριο. "Ἐν τούτοις μιὰ ἀπρόοπτη ἱστορία ἦρθε νὰ ταραχῇ αὐτὴ τὴν ἀξιοζήλευτὴ γαλήνη μας.

"Ὅπως σὰς εἶχα πῇ, εἶχα καταπιασθῇ μὲ τὴν φιλολογία. Μιὰ μέρα μάλιστα ἔφτιαξα ἕνα τραγουδάκι κι' ἔκανα τὴν ἀνοησία νὰ τὸ διαβάσω στὸν Σθαμπρὶν γιὰ νὰ τὸ κρίνῃ. Στὴν ἀρχὴ τοῦ ἔκανα φυσικά ἕνα μικρὸ πρόλογο γι' αὐτὴ τὴν μανία ποὺ μ' εἶχε κυριεύσει τελευταία κι' ὕστερα τοῦ διάβασα τὸ ποίημά μου. Ἦταν φυσικὰ ἀφιερωμένο στὴ Μαρία Ἰβάνοβνα.

"Ὁ Σθαμπρὶν τὸ ἀκούσε ἀμίλητος, ζαρώνοντας κάθε τόσο τὰ φρύδια καὶ τέλος μοῦ δήλωσε:

— Τὸ ποίημά σου εἶνε ἄθλιο κι' ἐλεεινὸ. "Ἀλλῶστε εἶνε κλεμμέ-

νο! Ἀνήκει στὸν Βασίλη Κιρίλοβιτς Τριντιακόβσκυ, ἕναν ἑλεεινὸ κι' ἀποτυχημένο ποιητὴ σὰν τοὺς στίχους του.

Κι' ἄρχισε ν' ἀναλύει τὸ ποιήμα μου δίχως ἑλεος, νὰ τὸ κατηγορή, νὰ μὲ εἰρωνεύεται καὶ νὰ μὲ κοροϊδεύει. Τέλος μου δῆλωσε:

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, αὐτὸ δὲν μοῦ προξενεῖ κατὰπληξι. Οἱ ποιηταὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ κάποιον γιὰ ν' ἀκούει τις ἀνοησίες τους. Εἶνε σὰν τὸν Ἰβάν Κουζμίτς πού θά πέθαινε ἀπὸ τὴν ἀπελπισία του, ἀν τοῦ στεροῦσαν τὴν εὐχαρίστησι νὰ πῇ ἕνα ποτηράκι βότκα πρὶν ἀπὸ τὸ γεῦμα του.

Μὰ τώρα θέλω νὰ σοῦ κάνω μιὰ ἐρώτησι: Ποιὰ εἶνε αὐτὴ ἡ Μάσσα πού ἀναφέρεις στὸ ποιήμα σου; Γιὰ ποιὰ εἶνε γραμμένο; αὐτὸ τὸ ἀθλιο ποιήμα τοῦ ἔρωτος; Μήπως γιὰ τὴ Μαρία Ἰβάνοβνα;

— Τί σ' ἔκανε νὰ υποθέσης αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, τ' ἀπάντησα ἀστεγυμένως. Τί σ' ἐνδιαφέρει; Δὲν πρέπει νὰ μοῦ κάνης παρόμοιες ἐρωτήσεις. Ἄλλωστε δὲν μπορεῖς τίποτε νὰ υποθέσης; Ἕνας ποιητὴς σκέφτεται πάντα διαφόρετικά ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμος.

— Ἀ, ἄ! Εἶσαι βλέπω ὄχι μόνο κακὸς ποιητὴς μὰ καὶ κακὸς ἐραστής. Μὰ θά σοῦ δώσω μιὰ φιλικὴ συμβουλὴ: Ἄν θέλῃς νὰ κατακτήσης τὴν καρδιά τῆς Μάσσας δὲν πρέπει νὰ κάνης ἀθλίους στίχους, μὰ νὰ τραγουδᾷς ὡμορφα.

— Δηλαδή τί θές νὰ πῇ; Ἀπόρρησα κοκκινίζοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ μου. Ἐξήγησέ μου καλύτερα τίς σκέψεις σου.

— Μ' ὅλη μου τὴν καρδιά! Ἦθελα νὰ σοῦ πῶ ὅτι ἂν θές νὰ ἔχῃς κοντά σου κάθε βράδυ τὴ Μαρία Ἰβάνοβνα καὶ νὰ ἀπολαμβάνετε τὸν ἔρωτα καὶ τὴ οὐλὴν, πρέπει νὰ τῆς προσφέρῃς τὴν ὡμορφιά τοῦ τραγουδιοῦ σου.

Τὰ λόγια του μὲ κάναν νὰ χάσω τὴν ψυχραιμία μου καὶ τοῦ φώναξα:

— Ποιὸς σοῦ ἐπέτρεψε νὰ μιλάς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο;

— Γιατί ἀπλούστατα ἔχω τὴν πείρα τῆς ζωῆς καὶ ξέρω νὰ μεταῦ τις ἀνησυχίες καὶ τίς συνήθειες τῶν κοριτσιῶν.

— Λὲς ψεύματα, κανάγια, τοῦ φώναξα τρελλὸς ἀπὸ τὸ θυμὸ μου. Λὲς ψέματα δίχως νὰ κοκκινίξῃς ἀπὸ τὴν ντροπὴ σου!...

Ὁ Σβαμπρίν ἔγινε μαῦρος ἀπὸ τὴ λύσσα του.

— Ἐλπίζω μοῦ εἶπε ὅτι ἀναλαμβάνεις κιόλας τὴν εὐθὺν τῶν λόγων σου. Πρέπει νὰ μοῦ δώσης ἱκανοποίησι. Διαφορετικά...

— Ὅπως θές, τ' ἀπάντησα εὐθυμὸς. Εἰμαι στίς διαταγές σου.

Κι' ἀπομακρύνθηκα γιὰ νὰ πάω νὰ συναντήσω τὸν γέρο Ἰβάν Ἰγνάτιεφ καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ χρησιμέψῃ μαζί μὲ τὸν Σέβελιτς ὡς μάρτυς σ' αὐτὴ τὴν μονομαχία.

— Πῶς; Θέλετε λοιπὸν νὰ σκοτωθῇτε; Ἀπόρρησε ἐκεῖνος. Μὰ δὲν ξέρετε ὅτι ὁ Σβαμπρίν εἶνε δεινὸς ξιφομάχος κι' ὅτι γι' αὐτὸν τὸ νὰ σᾶς τρυπήσῃ τὴν καρδιά μὲ τὸ ξίφος του, θά εἶνε τὸ ποῖο ἀπλὸ πρᾶγμα τοῦ κόσμου; Μὰ γιὰ σκεφθῇτε το καλύτερα. Ἀλλὰ γιατί μὲ χρειάζεσθε ὡς μάρτυρα;

Ἀναγκάσθηκα τότε νὰ τῷ ἐξηγήσω τί ἐπρόκειτο νὰ κάνῃ καὶ ποιὰ θά ἦταν ἡ ὑπηρεσία ποῦ θά μοῦ προσέφερε. Τέλος ἐκεῖνος μοῦ δῆλωσε:

— Εἰμαι πρόθυμος νὰ κάνω αὐτὸ ποῦ θέλετε. Μὰ θά ἔπρεπε νομίζω προτιμότερα νὰ ρωτήσω καὶ τὸν κ. διοικητὴ.

Χρειάσθηκα μισὴ ὥρα γιὰ νὰ τὸν πείσω ὅτι ὁ Ἰβάν δὲν ἔπρεπε νὰ μᾶθῃ τίποτε. Τέλος ὁ Ἰγνάτιεφ μοῦ ἔδωσε τὸν λόγο τῆς τιμῆς του ὅτι θά κρατοῦσε μυστικὴ αὐτὴ τὴ μονομαχία μας.

Ὅπως συνήθως, πέρασα τὸ βράδυ μου στὸ σπῆτι τοῦ φρουράρχου. Προσπαθοῦσα νὰ φαίνομαι ὅσο ἦταν δυνατόν πρὸς εὐθυμὸς γιὰ νὰ μὴ κινήσω κανενὸς τίς ὑποψίες. Μὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ κατορθώ-

σω. Ἡ καρδιά μου ἐπαναστατοῦσε μέσα στὸ στήθος μου. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ μάλιστα ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα μοῦ φαίνονταν πρὸ ὡμορφῆς. Ἡ ἰδέα ὅτι μπορούσα στ' ἀλήθεια νὰ τὴν ἐρωτευθῶ ἔδινε ἕνα καινούργιο θέλημα στὴ γνωριμία μας.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ἦρθε κι' ὁ Σβαμπρίν. Τὸ πρόσωπό του ἦμνε δὲν ἔδειχνε καμμίαν ταρραχὴ καὶ τὸ βλέμμα του ἦταν ἡρεμὸ. Κατάλαβα ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἦταν ἀπὸ ἐκείνους ποῦ δὲν μετανοοῦν γιὰ τίς πράξεις τους. Ὅταν ἐρῆκα τὴν εὐκαιρία τὸν πῆρα ἰδιαίτερος καὶ τοῦ δῆλωσα ὅτι ὁ Ἰβάν Ἰγνάτιεφ εἶχε δεχθῇ νὰ παραστῇ ὡς μάρτυς στὴ μονομαχία μας. Μὰ ἐκεῖνος σήκωσε ἀδιάφορα τοὺς ὤμους καὶ μ' ἀπάντησε:

— Γιὰ ποῖο λόγο τοὺς θές τοὺς μάρτυρες; Αὐτοὶ δὲν ἔχουν νὰ ὠφελήσουν σὲ τίποτε. Καλύτερα θά τὰ περνοῦσαμε ἂν ἡμαστέ μονάχοι.

Ὑστερα κανόνισαμε νὰ «κτυπηθοῦμε» κοντὰ στὸ δάσος, λίγο πρὸ πέρα ἀπὸ τὸ φρούριο. Ἡ συνέντευξι ὠρίσθηκε στίς 7 τὸ πρωῒ. Ἐπειτα συζητήσαμε μ' ἀπόλυτη ἡρεμία σὰν φίλοι. Ἔτσι ὅταν σὲ μιὰ στιγμὴ μᾶς ἀντίκρουσε ὁ Ἰγνάτιεφ φώναξε κατὰπληκτος, νομίζοντας ὅτι εἶχαμε συμφιλιωθῇ:

— Μπράβο, ἔτσι σᾶς θέλω: ἀγαπημένους. Δὲν μπορεῖτε γι' ἀνοησίες νὰ διακινδυνεύετε τὴ ζωὴ σας.

— Τί σημαίνουν αὐτὰ τὰ λόγια Ἰβάν; Ρώτησαν περίεργες ἡ γυναῖκες ποῦ παίζον χαρτιά σὲ μιὰ γωνιά τοῦ σαλονιοῦ. Γιὰ ποῖο λόγο τοὺς λέτε αὐτὰ τὰ λόγια;

Ὁ Ἰγνάτιεφ ἔτοιμαζόταν ν' ἀναφέρῃ τὴν ἱστορία μας κι' ὅλο ἐκεῖνο τὸ θλίβερό ἐπεισόδιο, μὰ θυμῆθηκε ὅτι μοῦ εἶχε δώσει τὸ λόγο τῆς τιμῆς του γι' αὐτὸ κι' ἐμείνε ἀφωνος σὰν ψαρι. Μὰ ἡ ἔγκορὸβνα ἐπέμεινε νὰ μᾶθῃ τί εἶχε συμβῇ, γι' αὐτὸ μὲ ρώτησε:

— Μὲ ποιὸν μαλλώσατε, πατεράκι;

— Ἀνταλλάξαμε μὲ τὸ Σβαμπρίν μερικὲς βαρεῖες φράσεις, τῆς ἀπάντησα, γιατί δὲν μπορούσα νὰ τῆς πῶ ψέματα.

— Καὶ γιὰ ποῖο λόγο;

— Ἐξ αἰτίας ἑνὸς τραγουδιοῦ, Βασιλίσσα Ἐγκορὸβνα.

— Τί ἰδέα, Θεέ μου! Γιὰ ἕνα τραγοῦδι! Νὰ μαλλώσετε γιὰ ἕνα τραγοῦδι. Ἀλλὰ πῶς ἔγινε αὐτὴ ἡ ἱστορία;

— Νά, ἔτσι, ὅσπλητσε ὁ Σβαμπρίν: Ὁ Πιερ Ἀντρέγεβιτς δῶ καὶ λίγες μέρες μοῦ τραγουδοῦσε μὲ τόσο ἀθλία λόγια ποῦ ἐγὼ προτίμησα νὰ τοῦ ἔβλω τὸ «ρεφραίν» ποῦ νόμιζα καὶ τὸ ὁποῖο εἶνε τὸ ἀκόλουθο:

«ὦ, κόρη τοῦ καπετάνιου
μὴ μὲ ξεγελᾷς τὰ μεσάνυχτα.

Αὐτὸ τὰ λόγια τοῦ Σβαμπρίν προξένησαν κατὰπληξι στὸ σαλό-νι. Ἡ κυρίες ταραχθηκαν.

— Ὁ Πιερ Ἀντρέγεβιτς, συνέχισε ὁ Σβαμπρίν, κυριεύθηκε τότε ἀπὸ ἕνα φοβερὸ θυμὸ καὶ χωρὶς νὰ διστάσῃ μ' ἀπάντησε μὲ ψυχρότητα, ὅτι ἦταν ἐλεύθερος νὰ τραγουδᾷ ὅπως ἤθελε. Ἔτσι μαλλώσαμε.

Τὸ ὕφος τοῦ Σβαμπρίν κι' ἡ εἰρωνείας του μ' εἶχαν κάνει ἔξαλλο.

Φαίνονταν ὅμως καθαρά ὅτι κανεὶς δὲν εἶχε καταλάβῃ τὴν ἀληθινὴ αἰτία τοῦ τσακωμοῦ μας. Πρῶτος ὁ διοικητὴς δῆλωσε μάλιστα μ' ἀγαθότητα:

— Αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο ἀσφαλῶς θά προῆλθε ἔπειτα ἀπὸ μιὰ γεν-

Μαρία κρασσοκατάνυξι πού λίγο ακόμη και θά σάς ώδηγοῦσε στο νοσοκομείο.

— Α, ξερω ἐγὼ καλὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς νεαροὺς ἀξιωματικούς. Το αἷμα τοὺς κοχλάζει και το μυαλο τους εἶνε πάνω ἀπὸ τὰ μαλλια τους. Ἀφορμὴ θελουν γιὰ νὰ μαλλώσουν. Μὲ τὸ τίποτε μπορεῖ ν' ἀλληλοσκληρωθοῦν.

Μὰ σὰς εἰδοποιῶ ὅτι αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν ἐπιτρέπονται ὡς κέρα. Πρέπει νὰ ἡσάστε ἀφωσιωμένοι μονο στὴν υπηρεσία σας. Ἀκούε νὰ μαλλώσουν γιὰ ἐνα τραγουδι;...

Ἐγὼ ὅμως ἦταν ἀδύνατο νὰ υποφέρω τὴν παρουσία του Σβαμπρίν. Ἡ ὁμιλία του, ἡ κουταμάρες του, τὰ εἰρωνικά θεαματικά του μοῦ μαστιγώναν τὰ νευρα. Χαιρέτησα λοιπὸν τὴν οικογένεια τοῦ διοικητοῦ και ἀποσύρθηκα στο διαμέρισμά μου. Ἐκεῖ ἀσχολήθηκα μὲ τὴν περιποίησι τοῦ ξίφους μου, φροντίσα νὰ τακτοποιηῶ ὅλες τίς ἐκκενρμῆς υποθέσεις μου, γράψα μερικά γραμμάτια και τέλος δηλώσα στὸν Σεβελίτς νὰ με ξυπνήσῃ στὶς 6.30 γιὰ νὰ ἔχω καιρὸ νὰ θρῖσκουμε στο μέρος τῆς μονομαχίας στὶς 7 το πρωῒ.

Τὴν ὠρισμένη ὥρα τὸ πρωῒ θρῖσκόμεν στο δάσος και περιμένα τὸν ἀντίπαλό μου. Ὁ Σβαμπρίν δὲν ἄργησε νὰ ἐλθῃ. Ὑγαλαμμε ἀμέσως τὰ χιτώνιά μας, πῆραμε τὰ σπαθία στα χέρια μας κι' ἀφου καναμε πρώτα τὴν κινήσι τοῦ χαιρετισμοῦ, διασταυρώσαμε τὰ σπαθία μας.

— Ἄν μὰς πιασουν, σκεφτόμουν, θά μὰς κρεμάσουν ἐν ὀνόματι τοῦ Τσάρου, γιὰ τὴν μονομαχία ἐθεωρεῖτο φοβερό ἐγκλημα.

Οἱ πρώτοι διαξιφισμοὶ ἐγιναν μὲ φοβερὴ δεξιότητι. Ὁ Σβαμπρίν εἶχε ἀπολυτὴ ἡρεμία στὶς κινήσεις του. Ἐγὼ ἤμουν ἀπὸ τὴ λύσσα μου, τρομερὰ επιθετικός. Ἐμφανικά ὅμως ἀντιληφθήκαμε ὅτι εἴχαμε περικυκλωθῇ.

Δέκα στρατιῶτες μὲ προτεταμένα ὅπλα προχωροῦσαν ἐναντίον μας, ἐνῶ ὁ Ἰβάν Ἰγνάτιεφ μὰς δῆλωνε:

— Διατάγη τοῦ κυβερνήτου! Ἀκολουθήστε μας.

Και με θριαμβευτικὸ ἔφος μὰς ἔβαλε ἀνάμεσα στοὺς στρατιῶτες και μὰς ὡδήγησε στὸν πύργο. Ὁ Ἰβάν ἀνοίξε τότε τὴν πόρτα τοῦ διοικητοῦ και φώναξε:

— Σὰς τοὺς ἑφερα, Βασίλισσα Ἐγκορόβνα!...

Ἡ γυναίκα τοῦ Μιρονόφ προχώρησε τότε και στάθηκε ἀπέναντί μας:

— Λοιπὸν νεαροὶ μου, φώναξε, τὰ καταφέρατε περίφημα! Γιατί; Γιὰ ποῖο λόγο, θέλατε νὰ μονομαχήσετε; Αὐτὸ μὰς ἔλειψε νὰ κάνετε τώρα κι' ἐγκλήματα στο φρούριο! Ἐμπρὸς Ἰβάν Κούζμιτς διάταξε νὰ βάλουν αὐτοὺς τοὺς κατεργάρηδες στὰ σίδερα!... Πιερ Ἀντρέγιεβιτς κι' Ἀλέξη Ἰβάνοβιτς δώσατε γρήγορα τὰ σπαθιά σας στὸν Ἰγνάτιεφ. Ἀκούς ἐκεῖ ἤθελαν νὰ μονομαχήσουν! Α, Πιερ Ἀντρέγιεβιτς ἡ διαγωγή σας μ' ἀφήνει κατὰπληκτη. Τὶ ντροπὴ! Ὅσο γιὰ σὰς Ἀλέξη Ἰβάνοβιτς ξέρω ὅτι δὲν πιστεύετε στο Θεὸ γι' αὐτὸ καταλαβαίνω τὴ συμπεριφορά σας. Μιά δολοφονία γιὰ σὰς πάρα πάνω δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία. Μὰ ἐσύ, ἐσὺ Πιερ Ἀντρέγιεβιτς ζήλεψες λοιπὸν τὸν Σβαμπρίν και θέλησες ν' ἀκολοιθῆς τὸ παράδειγμά του;

— Ἐχει δίκη! Ἐχε δίκη! Φώναζε κάθε τὸς ὁ διοικητής. Μόνον πὺ πρέπει νὰ μείνῃ μυστικὴ αὐτὴ ἡ μονομαχία, γιὰ τὴν διαφορετικά θά τοὺς κρεμάσουν.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ στο δωμάτιο μῆκε ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα. Ἦταν χλωμὴ και φαίνονταν ὅτι τὰ εἶχε χαμένα.

— Ἐμπρὸς, γκρινιᾶσε περίλυπος ὁ διοικητής, σὰς διατάσσω ν'

ἀποσυρθῆτε στὰ διαμερίσματά σας μέχρι νὰ δῶ τί θά σὰς κάνω.

Ἐξὼ ἀπὸ τὴν πόρτα ἐγὼ συνάντησα τὸν Ἰγνάτιεφ.

— Δὲν ντρέπεται, τοῦ δήλωσα μὲ περιφρόνησι, κάθησε και τὰ εἶπε στὸν διοικητή. Ἐτσι λοιπὸν κρατᾶς τὸ λόγο σου;

— Ὁχι, ὄχι, διημαρτυρήθη ἐκεῖνος. Στὸν Μιρονόφ δὲν εἶπα τίποτε. Ἡ Ἐγκορόβνα μόνον μ' ἐπίασε ἀπὸ τὴ μύτη και δὲν μ' ἄφησε παρὰ μόνον ὅταν ἀναγκάσθηκα ἀπὸ τοὺς τρομεροὺς πόνους νὰ τῆς ὁμολογήσω ὅλη τὴν ἀλήθεια.

Ὁ Σβαμπρίν περνώντας ἀπὸ κοντὰ μου γιὰ νὰ παῖ στο δωμάτιό μου ψιθύρισε μὲ κακία:

— Ἡ ὑπόθεσί μας δὲν κανονίσθηκε ἀκόμη...

— Κι' ἐγὼ τὸ ἐλπίζω, τ' ἀπάντησα. Ἡ προσβολή σου μόνον μὲ τὸ αἷμα σου μπορεῖ νὰ ξεπλυθῇ. Καὶ θέβαια θά τὰ ξαναποῦμε σὲ λίγο.

Τὴν ὥρα πὺ πῆγαίνα στὸ διαμέρισμά μου ὁ διοικητής μὲ φώναξε κοντὰ του.

— Πῆγαίνα, μοῦ εἶπε, νὰ κάνης συντροφιά στὶς κυρίες. Ἐσὺ εἶσαι ἐνα παληόπαῖδο ἀκόμη και δὲν πρέπει κανεὶς νὰ σοῦ φέρεται τόσο αὐστηρά.

Κάθησα ὅπως συνήθως κοντὰ στὴ Μαρία Ἰβάνοβνα. Ἡ μητέρα τῆς φρόντιζε γιὰ τίς δουλειές τοῦ σπιτιοῦ. Ἐτσι ἡμαστέ μόνοι. Ἡ Μάσσα ὅμως ἦταν ὑπερβολικὰ μελαγχολικὴ.

— Ὅταν ἔμαθα μοῦ εἶπε μ' εἰλικρίνεια, ὅτι ἐπρόκειτο νὰ κτυπηθῆτε ἀναστατώθηκα. Πόσο ἦσατε παράξενοι σεις οἱ ἄντρες! Γιὰ μερικὲς ἀνότητες λέξεις πὺ εἶπατε, ἦσατε ἐτοιμοὶ νὰ κόψῃ ὁ ἕνας τὸ λαιμὸ τοῦ ἄλλου. ἦσατε ἐτοιμοὶ νὰ θυσιάσετε τὴν ζωὴ σας και ν' ἀναστατώσετε τὴν καρδιά ἐκείνων πὺ σὰς ἀγαποῦν. Μὰ εἶμαι θέβαια ὅτι τὸ λάθος εἶνε τοῦ Ἀλέξη Ἰβάνοβιτς. Αὐτὸς φταίει σ' αὐτὴ τὴν ἱστορία.

— Τὶ πράγμα σὰς ἔκανε νὰ τὸ πιστεύετε Μαρία Ἰβάνοβνα;

— Μὰ γιὰτί εἶνε ψεύτης, βίαιος, κακός. Α, δὲν ἀγαπᾷ καθόλου τὸν Ἀλέξη Ἰβάνοβιτς. Μοῦ προκαλεῖ φόβο... Ἐπειτα ἐρχονται στιγμές πὺ εἶνε ὑπερβολικὰ παράδοξος. Μὰ εἶμαι ἱκανὴ νὰ τὸν βάλῳ στὴ θέσι του, γι' αὐτὸ καθόλου δὲν ἀνησυχῶ.

— Καὶ ποῖα εἶνε ἡ γνώμη σας; Τοῦ ἀρέσετε; Ναὶ ἢ ὄχι!

Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα εἶνε κατὰκόκκινη.

— Νομίζω, ψιθύρισε δισταχτικά ὅτι τοῦ ἀρέσω...

— Καὶ πὺς τὸ συμπεραίνετε αὐτό;

— Γιατί μὲ ζήτησε σὲ γάμο!...

— Πὺς, σὰς πρότεινε νὰ γίνετε γυναίκα του, φώναξε ταραγμένος. Μὰ πότε σὰς ἔκανε αὐτὴ τὴν πρότασι;

— Τὸν τελευταῖο χρόνο. Δυὸ μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἀφιξί σας.

— Καὶ ἀρνηθήκατε;

— Καὶ θέλει ρώτημα, Πιερ Ἀντρέγιεβιτς. Γιὰ ποῖα μὲ παίρνετε; Ὁ Σβαμπρίν εἶνε ἀπὸ καλὴν οἰκογένεια. Μὰ ὅταν σκεφτόμουν, ὅτι μετὰ τὴν τέλει τοῦ μυστηρίου θά μπορούσε νὰ μ' ἀγκαλιάσῃ μπροστά σ' ὅλο τὸν κόσμον, μὲ κυρίεψε τόση ἀηδία πὺ δὲν θά μπορούσα νὰ τὸν παντρευθῶ, ἔτσι κι' ἐν μοῦ χάριζε ὅλα τὰ καλὰ τῆς γῆς.

Τὰ λόγια τῆς Μάσσας μ' ἀνοῖξαν τὰ μάτια. Κατάλαβα ἐνα σωρὸ πράγματα. Τώρα ἐνοῶσα γιὰ ποῖο λόγο φερνόταν τόσο σκληρὰ και τόσο πρόστυχα ὁ Σβαμπρίν στὴ Μαρία Ἰβάνοβνα και γιὰτί μοῦ μιλοῦσε ἐμένα μὲ τόση κακία. Μὲ μισοῦσε γιὰ τὴν συμπάθεια πὺ ἔδειχνα στὴν Μαρία και ἤθελε νὰ μὲ θγάλη ἀπὸ τὴ μέση. Ὅσο

για τα λόγια που μου είχε πη είς θάρος της, αυτές ήταν φοβερές ψευτιές, που δείχναν τον φοβερό κι' έγκληματικό χαρακτήρα του. Και απ' αυτές τις σκέψεις με κυρίεψε τόσο μίσος έναντιόν του Σθαμπρίν που δεν έβλεπα την ώρα πότε να συναντηθούμε για να του κόψω τ' αυτιά με το σπαθί μου.

Κι' αυτή η στιγμή δεν άργησε να ρθῃ.

Ένω την άλλη μέρα καθόμουν στο δωμάτιό μου και διάβαζα, ακούστηκαν θήματα από το μέρος του κήπου κι' είδα να παρουσιάζεται στο παράθυρό μου τ' αντιπαθητικό πρόσωπο του Σθαμπρίν. Ήταν κίτρινο από την κακία, τα χείλη του ήταν μελανά και τα μάτια του ήταν κόκκινα σαν ένδς λυσσιασμένου σκύλου. Μόλις τον αντίκρισα παράτησα το διάβασμα, άρπαξα το σπαθί μου και πήδησα από τ' ανοιχτό παράθυρο.

— "Ας μη καθυστερούμε να ξεκαθαρίσουμε τούς λογαριασμούς μας, του δήλωσα.

— Κι' εγώ, αυτό ήθελα να σου πῶ, μ' απάντησε ο Σθαμπρίν. Τώρα μάλιστα δεν μās φρουρούν πειά. "Ας κατεβούμε προς το μέρος της ὄχθης. Εκεί κανείς δεν θα μās ενοχλήσῃ.

Προχωρήσαμε ὁ ένας δίπλα στον άλλο δίχως να κυτταζώμαστε από φόβο μήπως αρχίζαμε να μονομαχήσωμε εκεί πέρα. Τέλος σταθήκαμε στο μέρος που είχαμε ὀρίσει. Μετά ἕνα λεπτό της ὥρας βρεθήκαμε ἀντιμέτωποι. Και τότε άρχισε μιὰ ἀπὸ ἐκείνες τις σκληρές κι' άγριες μονομαχίες τις ὁποῖες διαβάζει κανείς στα ἱστοιρήματα. Ο Σθαμπρίν κατάλαβα ὅτι χειρίζονταν τὸ σπαθὶ καὶ μυστοτορήματα. Ο Σθαμπρίν κατάλαβα ὅτι χειρίζονταν τὸ σπαθὶ καὶ μυστοτορήματα. Ο Σθαμπρίν κατάλαβα ὅτι χειρίζονταν τὸ σπαθὶ καὶ μυστοτορήματα. Ο Σθαμπρίν κατάλαβα ὅτι χειρίζονταν τὸ σπαθὶ καὶ μυστοτορήματα.

Τὴν ἴδια ὥμως στιγμή άκουσα κάποιος να προφέρῃ μ' άγωνία τὸ ὄνομά μου. Αὐτοαίσθητα γύρισα πρὸς τὸ μέρος τῆς φωνῆς τὸ κεφάλι μου. Ήταν ὁ Σέβελιτς. "Επειτα τὸ βλέμμα μου θῶλωσε, ένοιωσα ἕνα κρῦο πρᾶγμα νὰ περνᾷ τὸ στήθος μου καὶ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸν δεξιὸ ὤμο μου καὶ σωριάσθηκα στὸ χῶμα ἀναίσθητος.

V

ΟΤΑΝ συνήλθα, ήταν αδύνατο νὰ σκεφθῶ τί εἶχε συμβῇ. Τὸ μόνο πὺδ καταλάβαινα ἦταν ὅτι βρισκόμουν ξαπλωμένος στὸ κρεβάτι, σ' ἕνα άγνωστο δωμάτιο κι' αἰσθανόμουν μιὰ τρομερὴ ἐξάντλησι κι' αδυναμία.

Κοντὰ μου βρίσκονταν γονατισμένος ὁ γέρο ὑπηρέτης μου ὁ Σέβελιτς καὶ διάβαζε κλαίγοντας στὸ φῶς ἑνὸς κεριοῦ ἕνα σωρὸ προσευχῆς ἀπὸ ἕνα συναξάρι. "Ενοιωθα ἀκόμη μουδιασμένο ὄλο τὸ στήθος μου καὶ τὸ δεξιὸ ὤμο μου. Καὶ σιγά-σιγά, τὸ μυαλό μου ξεσκοτείνιασε καὶ θυμήθηκα τὴν άγρια καὶ φοβερὴ μονομαχία. Κατάλαβα ὅτι εἶχα πληγωθῇ πολὺ σοβαρὰ κι' ὅτι τίς οἶδε πόσο καίρὸ βρισκόμουν ἀκίνητος σ' αὐτὸ τὸ κρεβάτι. Εκείνη τὴ στιγμή άνοιξε δίχως θόρυβο ἡ πόρτα καὶ μιὰ φωνὴ ρώτησε μ' άγωνία:

— Πῶς εἶνε σήμερα;

— Ἡ κατάστασίς του εἶνε ἡ ἴδια, εἶπε μ' ἕνα πτεναγμὸ ὁ Σέβελιτς.

Πέντε μέρες τώρα μένει ἀναίσθητος καὶ ὅταν συνέρχεται λίγο, δὲν ἀναγνώριζει κανένα καὶ δὲν θυμάται τίποτε.

Στὸ άκουσμα αὐτῆς τῆς φωνῆς ἀνατρίχιασα καὶ προσπάθησα νὰ γυρίσω πρὸς αὐτήν, μὰ στάθηκε ἀδύνατο. Ὅλο τὸ σῶμα μου ποιοῦσε τρομερά. Μὰ κατανικώντας αὐτὴ τὴν αδυναμία μου ἔστρεψα λίγο τὸ κεφάλι καὶ τότε κυριεύθηκα ἀπὸ μιὰ ἀπερίγραπτη χαρά. Εἶχα ἀναγνώρισει τὴ Μάσσα.

— Ποῦ εἶμαι; Ποῦ βρίσκουμαι; Ρώτησα μὲ κόπο.

Ἡ Μαρία Ἰβανόβνα πλησίασε στὸ κρεβάτι μου, ἔγειρε πάνω μου καὶ μοῦ εἶπε μὲ μιὰ γλυκεῖα καὶ χαϊδαριὰ φωνή:

— Αἰσθάνεστε τώρα καλύτερα τὸν ἑαυτὸ σας;

— Θεε μου! Ψυγίρια εἶνε δυνατόν; Ἦσαστε σεις Μαρία Ἰβανόβνα; "Α, σὰς εὐχαριστῶ, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ!... Ἀλήθεια γιὰ πέστε μου...

— Συνέρχεται! Συνέρχεται! Φώναξε ἐξαλλος ἀπὸ τὴ χαρὰ τοῦ ὁ Σέβελιτς. "Α, πατεράκι, πόσο μ' ἔκανες νὰ φοβηθῶ. Σκέψου, πέντε μέρες τώρα εἶσαι ἀναίσθητος. Πέντε μέρες βρίσκεσαι μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου.

Εγὼ μὲ δάκρυα χαρᾶς στὰ μάτια, θέλησα νὰ ρωτήσω τὸ Σέβελιτς, τί ἀκριβῶς εἶχε συμβῇ καὶ ποῦ βρισκόμουν. Μὰ ἡ Μαρία Ἰβανόβνα μοῦ ἔκλεισε μὲ τὸ τρυφερὸ χέρι τῆς τὸ στόμα καὶ τὸ λεπτὸ άρωμά του ἔφτασε ὡς τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου. "Επειτα ὤλωσε τοῦ Σέβελιτς.

— Μὴ τοῦ μιλάς πολὺ Σέβελιτς, εἶνε ἀδύνατος ἀκόμη καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸν κουράζῃς.

"Επειτα μὲ χαϊρετῆσε μ' ἕνα άγγελικὸ χαμόγελο καὶ ὤληκε ἀθόρυβα ἀπὸ τὸ δωμάτιο κλείνοντας ελαφρὰ τὴν πόρτα. Ἡ ἰδέες μου ὡστόσο ἑμένα ἦταν ἀνακατωμένες. Δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία ὅτι βρισκόμουν στὸ σπιτί τοῦ διοικητῆ κι' ὅτι ἡ Μαρία Ἰβανόβνα ἔρχοταν κάθε τόσο νὰ μὲ δῇ καὶ νὰ πληροφορηθῇ γιὰ τὴν ὕγεια μου. Γιὰ νὰ θεβαιωθῶ θέλησα θὰ ρωτήσω τὸν Σέβελιτς. Μὰ κείνος μ' ἔκανε νὰ καταλάβω ὅτι δὲν ἦταν διατεθειμένος νὰ μ' απαντήσῃ καὶ βούλωσε τ' αυτιά του γιὰ νὰ μὴ άκούῃ τις ἱκεσίες μου καὶ τις ἀπειλές μου.

— Θὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα Πιερ Αντρέγεβιτς, ἄμα γίνῃς καλά, μοῦ δήλωσε. Τώρα πρέπει νὰ ἡσυχάσῃς.

Κι' εγὼ ἀναγκάσθηκα νὰ συμμορφωθῶ. "Εκλείσα λοιπὸν τὰ μάτια καὶ θυθίστηκα σ' ἐκεῖνο τὸν ληθαργικὸ ὕπνο μου. Ὅταν ξύπνησα φώναξα τὸν Σέβελιτς γιὰ νὰ τὸν ὑποβάλω σὲ μιὰ λεπτομερὴ ἀνάκρισι. Μὰ εἶδα σκυμμένη πάνω μου τὴ Μαρία Ἰβανόβνα κι' ἀντίκρισα τὸ γοητευτικὸ τῆς βλέμμα πὺδ μὲ κυττοῦσε μ' ἀπέραντη τρυφερότητα. Κατάρθωσα νὰ πιάσω τὸ χέρι τῆς καὶ νὰ φιλήσω μ' ἀπερίγραπτη τρυφερότητα τὰ λεπτὰ δάχτυλά τῆς, ἔνω ἀπὸ τὰ μάτια μου κυλοῦσαν ἄφθονα δάκρυα. Ἡ Μάσσα ἔγκατέλειψε σ' αὐτὰ τὰ χάδια τὸ χέρι τῆς. Καὶ ξαφνικά, ἔτσι σάν μέσα σ' ἕνα εὐτυχισμένο ὄνειρο, ένοιωσα τὰ χείλη τῆς ν' άγγίζουν τὸ μάγουλό μου. Τότε αἰσθάνθηκα ὡς ἕναν παράξενο πυρετὸ νὰ φλογίξῃ τὸ σῶμα μου, τὸ βλέμμα μου ζωήρεψε καὶ τῆς φώναξα ἐξαλλος ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό μου:

— Ἀγαπητὴ καὶ καλὴ Μαρία Ἰβανόβνα, θὰ γίνῃς γυναίκα μου. Ναι, ναι, μὴ μοῦ ἀρνηθῇς αὐτὴ τὴν εὐτυχία.

Μὰ ἡ Ἰβανόβνα συνήλθε.

— Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μοῦ φώναξε τραβώντας τὸ χέρι τῆς ἀπὸ τὸ δικό μου. Ἠσυχάστε. Ὁ κίνδυνος δὲν πέρασε ἀκόμη καὶ μπορεῖ νὰ ἀνοιξῇ πάλι ἡ πληγὴ σας. Καθῆστε φρόνιμα. Κάνετε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, πρὸς χάριν μου.

Καὶ μ' αὐτὰ τὰ λόγια μ' ἔγκατέλειψε. Εγὼ ἔμεινα μέσα σὲ

μιὰ κατάσταση ἀξιοθαύμαστης μέθης. Ἡ εὐτυχία μου μὲ τρέλαινε. Ἡ σκέψις ὅτι ἡ γοητευτικὴ Μαρία Ἰβάνοβνα ἦταν δική μου, ὅτι μ' ἀγαποῦσε, πλημμύριζε μὲ μιὰ ἀπερίγραπτη χαρὰ τὴν ψυχὴ μου.

Ἐν τούτοις ἡ ὑγεία μου δὲν πηγαινε καὶ τόσο καλά. Στὸ Μπέ-λογκορσκ ἐκεῖνο τὸν καιρὸ δὲν ὑπῆρχε γιατρός. Τὴ φροντίδα λοι-πὸν τῆς περιποιήσεώς μου, τὴν εἶχε ἀναλάβει ὁ κουρέας τοῦ συν-πάγματος, ὁ ὁποῖος ἦταν σοφὸς ἄνθρωπος καὶ γιὰ τὸν ὁποῖο δὲν εἶχε μυστικὰ καμμιὰ ἐπιστήμη.

Μὰ ἐπειδὴ ἤμουν νέος καὶ δυνατὸς κατάφερα νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὸν κίνδυνον. Ἐπειτα σ' αὐτὸ βοήθησαν πολλὴ φροντίδες τῆς οἰκο-γενείας τοῦ διοικητοῦ. Ὅσο γιὰ τὴ Μαρία Ἰβάνοβνα, ἐκεῖνη δὲν μ' ἐγκατέλειπε καθόλου. Ἐτσι ἐγὼ θρῆκα μιὰ μέρα τὴν εὐκαιρία νὰ τῆς ἐξομολογηθῶ τὸν ἔρωτά μου, νὰ τῆς προτείνω νὰ γίνῃ γυναικὴ μου καὶ νὰ τῆς ἐκφράσω ὅλη τὴν εὐγνωμοσύνη πού ἐνοιώθα καὶ αὐ-τὴν. Ἐκεῖνη μ' ἄκουσε μὲ προσοχὴ καὶ ὕστερα μοῦ δήλωσε ὅτι οἱ πλούσιοι γονεῖς μου ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἤθελαν αὐτὸ τὸ γάμο καὶ ὅτι ἦταν βεβαία ὅτι ἡ ἐννοία μας ἦταν ἀδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ.

— Πρέπει νὰ σκεφθῇς καλά ὅτι πρόκειται νὰ κάνης, μοῦ δήλω-σε μὲ σοβαρότητα.

— Ἀ, Μάσσα, ὅλα τὰ σκέφθηκα περίφημα, τῆς ἀπάντησα. Στὴν ἀρχὴ βέβαια οἱ γονεῖς μου μὴ ξέροντας τὴν ὁμορφιά σου καὶ τὴν καλὴ σου καρδιά μπορεῖ νὰ γκρινιάξουν. Ἐπειτα ὅμως θὰ μᾶς δώ-σουν τὴν εὐχή τους.

Ὡστόσο κατὰ θάθος ἀνησυχοῦσα καὶ ἐγώ. Γιὰ τὴν τρυφερότη-τα καὶ τὴν ἀγάπη τῆς μητέρας μου δὲν ἀμφέβαλλα καθόλου. Μὰ ὁ πατέρας μου ἦταν τόσο αὐστηρὸς καὶ εἶχε ἓνα τόσο δυστροπο χα-ρακτήρα πὺ ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἤθελε ν' ἀκούσῃ καμμιὰ τέτοια συζή-τησι. Ἐπειτα εἶχε κατὰ περιέργειαν ἰδέες γιὰ τὸ γάμο. Ἐτσι αὐτὸς ὁ φλογερὸς ἔρωτός μου δὲν ἦταν γι' αὐτὸν παρὰ μιὰ τρέλλα ἐνδὸς πα-ληόπαιδου. Καὶ αὐτὲς οἱ σκέψεις μου δὲν δίστασα νὰ τίς πῶ στὴ Μάσσα. Ἐν τούτοις ἔγραψα ἀμέσως στὸν πατέρα μου καὶ ἔβαλα ὁ-λὴ τὴ δύναμή μου γιὰ νὰ τὸν πείσω νὰ μοῦ δώσῃ τὴν εὐχή του. Διὰ-βάσα μάλιστα τὸ γράμμα στὴ Μαρία Ἰβάνοβνα καὶ αὐτὸ τῆς ἔκανε τόση ἐντύπωση, ὥστε ἔπρεπε ξετρελλαμένη ἀπὸ τὴν χαρὰ στὴν ἀγκα-λιά μου. Ὁ ἔρωτός μου γιὰ τὴ Μάσσα ἦταν τόσο δυνατὸς πὺ μὴ τὴν ἀλήθεια δὲν θὰ δίσταζα ν' ἀντιμετωπίσω καὶ τὸ μεγαλύτερο ἐμπό-διο.

Ὅταν ἀνέλαβα ἀπὸ αὐτὴ τὴν τρομακτικὴ πληγὴ τοῦ στήθους μου καὶ μπόρεσα νὰ σηκωθῶ καὶ νὰ περιπατήσω, ὁ διοικητὴς μοῦ δήλωσε ὅτι ἀναγκάσθηκε ἀπὸ τίς πιέσεις πὺ τὸ ἔκανε ἡ γυναικὴ του καὶ ἡ κόρη του νὰ μὲ συγχωρήσῃ γι' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα τῆς μο-νομαχίας. Καὶ φυσικὰ κοντὰ σὲ μένα εἶχε γλυτώσει τὴν τιμωρία καὶ ὁ Σβαμπρίν.

— Ἀλλωστε, μοῦ παρατήρησε, ἀρκετὰ τιμωρήθηκες ἀπὸ τοὺς πόνους τῆς πληγῆς σου. Μὰ ἀπὸ δῶ καὶ πέρα πρέπει νὰ βάλῃς μυαλό καὶ νὰ πάψῃς νὰ κάνης αὐτὲς τίς τρέλλες.

Ὁ Σβαμπρίν πάλι μετανοημένος γιὰ τὴν ἀπαίσια διαγωγή του καὶ γι' αὐτὸν τὸν διόλου ἐντιμὸ τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μ' εἶχε πληγώ-σει, — εἶχε ἐπωφεληθῇ τῆς στιγμῆς κατὰ τὴν ὁποία γύριζα γὼ νὰ ἰδῶ τὸν Σέβελιτς καὶ μ' εἶχε τρυπήσει μὲ τὸ σπαθί του — ἦρθε νὰ μὲ θρῇ καὶ νὰ μοῦ ζητήσῃ συγγνώμη. Καὶ ἐγὼ φυσικὰ δὲν ἀρνῆθη-κα. Μὰ ἀπὸ τότε τὸν κράτησα σὲ μεγάλη ἀπόστασι καὶ δὲν τὸν θεωροῦσα πειὰ φίλο μου. Τὸν φοβώμουν κιόλας, γιὰτὶ ἤξερα τὸ θα-νάσιμο μῖσος πὺ εἶχε γιὰ τὴν Μαρία Ἰβάνοβνα καὶ τὴ μανία πὺ εἶχε νὰ τῆς προξενῇ πάντα κακό.

Μέρα μὲ τὴ μέρα, ὅμως, ἡ ἡρεμία ἄρχισε νὰ ἐπανέρχεται στὴ

ζωὴ τοῦ φρουρίου. Γιὰ νὰ διώχνω τίς μελαγχολικὲς σκέψεις πὺ πλημμύριζαν τὸ μυαλό μου, προσπαθοῦσα νὰ λησμονῶ τὰ πάντα μὲ τὴν ὑπηρεσία μου καὶ μὲ τὴ φροντίδα νὰ κρύβω ὅσο μπορούσα αὐ-τὸν τὸν ἔρωτά μου. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς ἔκανε καὶ ἡ Μάσσα. Ἐτσι οὔτε ὁ διοικητὴς, οὔτε ἡ γυναικὴ του εἶχαν μαντεύσει τὸ φλογερὸ εἰδύλ-λιό μου μὲ τὴν κόρη τους. Ξαφνικά, μιὰ μέρα ὁ Σέβελιτς μῆκε στὸ δωμάτιό μου κρατώντας ἓνα γράμμα. Ἀπὸ τὸν γραφικὸ χαρακτή-ρα μὲ τὸν ὁποῖο ἦταν γραμμένη ἡ διεύθυνσι, κατάλαβα ὅτι ἦταν τοῦ πατέρα μου καὶ ἡ καρδιά μου πῆγε νὰ σπάσῃ ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς καὶ τῆ συγκίνησής της. Μὰ μόλις τ' ἀνοιξά καὶ διάβασα τίς πρῶτες γραμμές, πάγωσα ἀπὸ τὸν τρόμο μου. Ὁ πατέρας μου μοῦ ἔ-γραφε :

«Παῖδί μου Πιέρ,

Ἐλαβα τὸ γράμμα σου στὸ ὁποῖο μοῦ ζητοῦσες τὴν εὐχή μου γιὰ νὰ παντρευθῇς τὴ Μαρία Ἰβάνοβνα, τὴν κόρη τοῦ διοικητοῦ σου. Ὡστόσο πρέπει νὰ σοῦ πῶ ὅτι ἐγὼ μόνο μιὰ εὐχή σοῦ ἔχω δώ-σει: νὰ γίνῃς καλὸς ἀξιωματικὸς καὶ νὰ χρησιμοποῖς τὸ σπαθί σου γιὰ νὰ ὑπερασπίσῃς τὴν πατρίδα σου καὶ ὅχι νὰ μονομαχήσῃς μὲ τοὺς συναδέλφους σου. Ἐγραψα ἐπίσης στὸν Ἀντρέ Κάρλοβιτς καὶ τὸν παρεκάλεσα νὰ σὲ μεταθέσῃ ἀπὸ τὸ φρούριο Μπέλογκορσκ σὲ ἓνα σύνταγμα πολὺ πιὸ μακριὰ καὶ στὸ ὁποῖο νὰ μὴ μπορῇς νὰ κά-νῃς πάλι ἀνοησίες. Ἡ μητέρα σου μαθαίνοντας ὅτι μονομάχησες, ἀρρώστησε ἀπὸ τὴ θλίψι καὶ τὸ φόβο της καὶ τώρα βρίσκεται στὸ κρεβάτι. Ὁ Θεὸς μόνο ξέρει τί θ' ἀπογίνῃ. Αὐτὰ εἶχα νὰ σοῦ γρά-ψω καὶ τελειώνοντας νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ πάψῃς νὰ μᾶς κάνης δυστυχισμένους μὲ τίς τρέλλες σου.

Ὁ πατέρας σου

Α. Π.»

Ἡ ἀνάγνωσι αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς, γέννησε στὴν ψυχὴ μου ἓνα σωρὸ ἀντίθετα συναισθήματα. Εἶχα πληγώθῃ κατὰκαρδὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ φοβερά λόγια τοῦ πατέρα μου καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μιλοῦσε γιὰ τὴ Μαρία Ἰβάνοβνα. Ἡ ἰδέα ἐπίσης ὅτι ὁ Κάρλοβιτς θὰ μὲ μετέθετε ἀπὸ αὐτὸ τὸ φρούριο μὲ τρέλαινε. Ἐπειτα κυριεύ-μουν ἀπὸ μιὰ θανάσιμη μελαγχολία πὺ εἶχα γίνῃ ἀφορμὴ ν' ἀρ-ρωστήσῃ σοβαρὰ ἡ μητέρα μου. Μὰ ἐκεῖνο πὺ μ' ἔκανε νὰ λυσσά-ζω ἦταν ἡ σκέψις πὺς εἶχε μάθει ὁ πατέρας μου τοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποῖους εἶχα μονομαχήσει. Δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία ὅτι θὰ τοὺς εἶχε γράψῃ ὁ ὑπὸ τῆς μου. Γι' αὐτὸ ἀρπαξά τὸν Σέβελιτς ἀπὸ τὸν λαιμὸ καὶ τοῦ φώναξα:

— Δὲν σοῦ ἔφτασε λοιπὸν πὺ ἐξ αἰτίας σου πληγώθηκε θανά-σιμα καὶ ἔμεινα ἓνα μῆνα στὸ κρεβάτι παλεύοντας μὲ τὸ θάνατο; Ἦθελες νὰ σκοτώσῃς καὶ τὴν μητέρα μου; Πότε θὰ παύσῃς λοιπὸν νὰ εἰσαι ὁ κατάσκοπός μου;

— Ἐγὼ, διεμαρτυρήθῃ ὁ Σέβελιτς, δὲν ἔγραψα οὔτε μιὰ λέξη. Καὶ γιὰ νὰ ἰδῇς ὅτι δὲν εἰμαι κατάσκοπος, διάβασε.

Καὶ ὁ Σέβελιτς ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα γράμμα τοῦ πα-τέρα μου καὶ μοῦ τὸ ἔδειξε. Ὁ Ἀντρέ Πέτροβιτς τοῦ ἔγραφε:

«Ντροπὴ σὲ σένα παληόσκυλο, νὰ μὴ μοῦ γράψῃς τίποτε γιὰ τὸν γυιό μου, τὸν Πιέρ. Ἐπρεπε λοιπὸν ἀπὸ τοὺς ξένους νὰ μάθω ὅτι συνέβη; Ποιὸς σοῦ ἔμαθε νὰ μὴν ὑπακούς στίς ἐπιθυμίες τοῦ κυρίου σου καὶ νὰ μὴ ἐκτελῇς τίς διαταγές του; Γιὰ νὰ μάθῃς νὰ κρύβῃς καλύτερα τὴν ἀλήθεια καὶ τ' ἀτυχήματα τοῦ γυιοῦ μου θὰ σὲ στεί-λω νὰ βόσκῃς γουρούνια. Τώρα σὲ διατάσσω νὰ μοῦ γράψῃς πὺς

είνε ο γυιός μου. Κι' ακόμη την σοβαρότητα του τραύματός του και πώς τον περιποιήθηκαν».

Από αυτό το γράμμα φαινόταν καθαρά ότι ο Σέβελιτς δέν έλεγε ψέματα.

Τού ζήτησα λοιπόν συγγνώμη. Μά ο Σέβελιτς θρήκε την ευκαιρία να παραπονηθώ:

— Νά, τί τύχη με περίμενε στα γηρατειά μου!... Ο κύριός μου με αποκαλεί παληόσκυλο και χοιροβοσκό! Κι' όλα αυτά έξ αιτίας του τραυματισμού σου.

Μά έγω δέν έδινα καθόλου προσοχή στα λόγια του. Μ' άπασχολούσε ή σκέψη πούδς είχε γράψει στόν πατέρα μου και τού είχε θέλει την ιδέα να ζητήσει ή μετάθεσή μου. Κι' ή υπόνοιές μου δέν άρνησαν να συγκεντρωθούν στόν Σβαμπρίν. Αυτός άλλωστε ένδιαφέρονταν να φύγω από τόν πύργο για να με χωρίση από την κόρη τού διοικητού. Καί μη ξέροντας τί να κάνω έτρεξα να συναντήσω ή Μαρία 'Ιβάνοβνα. Την θρήκα πράγματι, κοντά στην πόρτα τού δωματίου της.

— Τί έχετε; Με ρώτησε. "Ησαστε πάρα πολύ χλωμός.

— Όλα χάθηκαν, ψιθύρισα και ής έδωσα να διαβάση το γράμμα τού πατέρα μου.

Η Μαρία 'Ιβάνοβνα έγινε κατάχλωμη. "Επειτα τά ώμορφα μάτια της γέμισαν δάκρυα:

— Για όνομα τού Θεού, ψιθύρισε τρέμοντας, γιατί μιλάν με τόση περιφρόνησι για μένα οι γονείς σου; Τί τούς έκαιμα; Ποιός τούς έγγραψε αυτές τις ψευτιές; "Α, Θεέ μου, τί σου έκαιμα λοιπόν και θέλεις να με χωρίσης από τόν αγαπημένο μου; Βέβαια Πιέρ ήμαστε υποχρεωμένοι να συμμορφωθούμε με τις διαταγές τού πατέρα σου. Μά έσύ Πιέρ δέν τούς ανέφερες λοιπόν ότι είσαι ευτυχισμένος;... "Εστω, άφού τó θέλουν, θά χωρίσουμε...

Τόση ήταν ή ταραχή μου από αυτό τó ξέσπασμα ής θλίψεως ής Μάσσας, πού συγκινήθηκα ως τó βάθος ής καρδιάς μου. Της πήρα λοιπόν με τρυφερότητα τó λεπτό χεράκι της στα χέρια μου και ής φώναξα:

— Ποτέ, ποτέ δέν θά γίνη αυτό τó πράγμα, Μάσσα. Μ' αγαπάς, έτσι δέν είναι; "Ε, λοιπόν είμαι έτοιμος για όλα. Θά πέσουμε στα πόδια τών γονέων σου και θά τούς παρακαλέσουμε να μάς δώσουν την εύχή τους. Είναι τόσο άπλοι και τόσο καλοί πού ασφαλώς δέν θ' άρνηθούν να μάς παντρεύουν. Με τόν καιρό ο πατέρας μου θά σκεφθή καλύτερα κι' ασφαλώς θ' αλλάξει γνώμη. "Όσο για ή μητέρα μου, μ' αγαπάει τόσο πολύ, ώστε δέν θ' άργήση να με συγχωρήσει.

— "Όχι, Πιέρ Άντρέγεβιτς, φώναξε ή Μάσσα. Δέν θά σέ παντρευθώ ποτέ δίχως την εύχή και την άδεια τών δικών μου. Δίχως αυτήν ή ζωή μου δέν θά μπορή να είναι ευτυχισμένη. "Ας κάνουμε τó θέλημα τού Κυρίου... "Όσο για σένα Πιέρ, είσαι ελεύθερος να κάνης ό,τι θέλεις... Δέν έχεις καμμιά υποχρέωσι άπέναντί μου... Μπορείς να παντρευθής και ν' αγαπήσης μιá νέα πού θά θέλουν οι δικοί σου. Για μένα δέν πρέπει πειά να νοιάζεσαι...

Κι' ή Μαρία 'Ιβάνοβνα ξέσπασε σε λυγμούς. Προσπάθησα να την παρηγορήσω, μά κατάλαβα ότι δέν είχα ή δύναμι... "Ετσι έφυγα τσακισμένος κυριολεκτικώς από τó σπίτι. Στο διαμέρισμά μου θρήκα τόν Σέβελιτς να με περιμένει.

— Διάβασε, μου είπε, την άπάντησι πού στέλνω στόν πατέρα σας.

"Ερριξα ένα βλέμμα. Ο Σέβελιτς, παρεπονείτο σ' αυτήν ότι δέν ήταν ένα παληόσκυλο, μά ένας άφωσιωμένος υπηρέτης. Κατό-

πιν τού άνέφερε την σοβαρότητα τού τραύματός μου, όλες τις φροντίδες ής οικογενείας τού διοικητού για να με γλυτώσουν από τά νύχια τού θανάτου και τέλος τόν πληροφορούσε ότι τώρα ήμουν καλά στην ύγεια μου κι' ότι είχα άρχισει πάλι την κανονική κι' ήσυχη ζωή μου.

Εν τούτοις ή ζωή μου, δέν ήταν καθόλου ήσυχη, όπως άνέφερε ο Σέβελιτς. Από δώ και πέρα είχε καταντήσει μάλιστα μαρτυρική. Η Μαρία 'Ιβάνοβνα δέν μου μιλούσε και μ' άπέφευγε. Η οικογένεια τού διοικητού άρχισε έτσι να μου φαίνεται ξένη. "Ετσι άρχισα να προτιμώ ή μοναξιά. Μάταια ή Βασίλισσα Έγκορόβνα προσπαθούσε να μαντεύση ή στενοχώρια μου και να καταλάβη ή θλίψη ής καρδιάς μου. Έγώ φύλαγα καλά τó μυστικό μου. Καί δέν έβλεπα ούτε αυτόν ακόμη τόν διοικητή παρά μόνο την ώρα ής υπηρεσίας. "Ετσι ή ζωή μου είχε καταντήσει άνυπόφορη. "Ημουν θυτισμένος σε μιá σκοτεινή μελαγχολία. Η φοβερή μοναξιά μου μάλιστα την έκανε πιο τραγική. Ο έρως μου πού ήταν ή μόνη μου παρηγοριά σ' αυτό τó φρούριο, τώρα είχε γίνει τó πιο μεγάλο μαρτύριό μου. Η διάθεσι για ή φιλολογία και για την ποιήσι με είχε εγκαταλείψει. Είχα χάσει κάθε διάθεσι. Φοβώμουν μήπως τρελλαθώ από την υπερβολική στενοχώρια μου κι' ένιωθα την καρδιά μου να σπαράζει μέσα στο στήθος μου, δίχως να μπορώ να κάνω τίποτε για να γλυτώσω από αυτό τó μαρτύριό μου.

YI

ΠΡΙΝ να σας αναφέρω όλη την τραγική ιστορία στην όποιá μ' έμπλεξε ή τύχη μου, πρέπει πρώτα να σας αναφέρω μερικά πράγματα για την κατάσταση ής περιοχής τού "Ορεμπουργκ κατά τó 1773.

Σ' αυτό τó άέραντο και πλούσιο «κυβερνείο» ζούσε ένας μεγάλος αριθμός ήμιαγρίων φυλών. Αυτές ή φυλές άγνόούσαν τούς νόμους, ήσαν τρομερά άπολίτιστες, έκαιμαν φρικώδη κι' ανατριχιαστικά έγκλήματα και έβαζαν διαρκώς σε βάσανα τούς διοικητάς αυτής ής περιφέρειας. Γι' αυτό τó λόγο, για να γλυτώσουν από τις επιδρομές τους οι πολιτισμένοι Ρώσοι, είχαν ανεγείρει ένα σωρό φρούρια εις όλη την έκτασι τών Ουραλίων και στα όποιá έπροφυλάγοντο οι χωρικοί για να γλυτώσουν την άγριότητα αυτών τών φοβερών ληστών.

Κι' αυτή άκριβώς την εποχή πού βρίσκóμουν στο φρούριο τού Μπέλογκορσκ αυτές ή άγριες φυλές είχαν άρχισει να κάνουν διάφορες στάσεις και να προετοιμάζουν μιá φοβερή επανάστασι.

"Ενα θράδυ στις άρχές τού Οκτωβρίου τού 1773 καθόμουν στο διαμέρισμά μου κι' άκουγα τó φοβερό ξέσπασμα τού άνέμου και κύτταζα τά μαύρα σύννεφα πού σκέπαζαν τó φεγγάρι, ένω τó μυαλό μου βασανίζονταν από τις πένθιμες σκέψεις μου. Ξαφνικά τούς μελαγχολικούς ρεμβασμούς μου διέκοψε ή άφιξη ένός άγγελιαφόρου, ο όποιος με πληροφορήσε ότι με ζητούσαν επειγόντως στο γραφείο τού διοικητού. "Εσπυσα φυσικά να πάω να ιδώ τί συμβαίνει. Στο γραφείο είδα πράγματι, ένα σωρό κόσμο. Μεταξύ αυτών ήταν ο Σβαμπρίν, ο 'Ιβάν 'Ιγνάτιεφ κι' ο γέρο κοζάκος.

Ο διοικητής με χαιρέτησε μ' ένα έξαιρετικά σοβαρό ύφος. "Επειτα ή πόρτα έκλεισε πίσω μας. Ο 'Ιβάν Κούζμιτς μάς παρεκάλεσε να καθήσουμε γύρω του κι' ύστερα έβγαλε ένα έγγραφο από την τσέπη του και μάς είπε:

— Κύριοι, έχω να σας αναγγείλω έξαιρετικά σοβαρά γεγονό-

σκέψι δὲ ὅτι ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα δὲν εἶχε πειὰ τὸν καιρὸ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Μπέλογκορσκ μὲ παγῶνε τὸ αἷμα. Ἐδῶσα σαστισμένος μερικὲς διαταγὰς στὸν δεκανέα κι' ἔτρεξα ν' ἀναγγεῖλω τὰ δυσάρεστα νῆα στὸν διοικητὴ.

Ἐξῶ εἶχε ἀρχίσει νὰ γίνεται ἡμέρα. Τὴν στιγμή πού ἔτρεχα πρὸς τὸ διοικητήριον, ἀκουσα κάποιον νὰ φωνάζῃ τ' ὄνομά μου. Ἦταν ὁ Ἰβάν Ἰγκνάτιεφ.

— Ποῦ πηγαίνετε; Μὲ ρώτησε. Ὁ Ἰβάν Κούζμιτς μὲ εἶπε νὰ ρθῶ νὰ σὰς θρῶ. Ὁ Πουγκατσέβ εἶνε δῶ πέρα!

— Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα ἔφυγε; Τὸν ρώτησα μὲ παγωμένη τὴν καρδιά ἀπὸ τὴ φρίκη.

— Μὰς ξεγέλασαν ὁ καιρὸς κι' οἱ ὑπολογισμοί μας, μ' ἀπάντησε. Ὁ δρόμος πρὸς τὸ Ὁρεμπουργκ ἔχει διακοπῇ. Τὸ φρούριον περικυκλώθηκε ἀπὸ τοὺς κοζάκους. Ἡ κατάστασίς μας Πιερ Ἀντρέγιεβιτς εἶνε ὑπερβολικὰ κρίσιμη.

Ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ φρουρίου εἶχαν ἀναστατωθῇ. Ὅλοι οἱ στρατιῶτες εἶχαν καταλάβει τίς θέσεις τους. Ὁ διοικητὴς πηγαίνοντο ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ φαίνονταν ὑπερβολικὰ στενοχωρημένος. Καταλάβαινε ὅτι ὁ φοβερὸς κίνδυνος πλησίαζε. Μέσα στὴ ρημένον. Καταλάβαινε ὅτι ὁ φοβερὸς κίνδυνος πλησίαζε. Μέσα στὴ στέππα ὅχι πολλὴ μακριὰ ἀπὸ τὸ φρούριον καμμιὰ εἰκοσάρια ἵππεις περιπολοῦσαν. Ἦταν κοζάκοι καὶ Μπαχκίρ, πού τοὺς ἀναγνώριζε κανεὶς ἀπὸ τοὺς σκούφους τοὺς πού ἦσαν φτιαγμένοι ἀπὸ προβιά λούκου.

Ὁ διοικητὴς ἀφοῦ ἐπιθεώρησε τοὺς στρατιῶτες του, θεώρησε ἀπαραίτητο, νὰ τοὺς θγάλη λόγο καὶ νὰ τοὺς τονώσῃ τὸ ἠθικόν τους!

— Παιδιά, τοὺς εἶπε, πρέπει νὰ δείξετε στὸν κόσμον τί ἀξίζουν οἱ στρατιῶτες τοῦ τσαρικοῦ στρατοῦ. Πρέπει νὰ τοὺς δείξετε πόσο ἦσατε παλληκάρια.

Οἱ στρατιῶτες χειροκρότησαν αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ διοικητοῦ. Ὁ Σθαμπρὶν πού θρίσκονταν κοντὰ μου, ἐξέταξε προσεχτικὰ τὸν ἐχθρό. Τώρα στὴ στέππα οἱ ἵππεις ὅσο πῆγαινε καὶ γίνονταν πὺ ἐχθρό. Ὁ διοικητὴς μὴ ξέροντας τί νὰ κάνῃ ἀπὸ τὸν ἐκνευρισμό του, ἔδωσε ἐντολὴ νὰ ρίξουν τὴν πρώτη κανονιά. Μὰ αὐτὸ τὸ κανόνι ἦταν ἐλεινὸ καὶ τρισάθλιο. Ἐτσι ἀφοῦ ἐκπύρσοκρότησε μὲ χίλια βάσανα δὲν ἔφερε καὶ κανένα ἀποτέλεσμα. Τὸ βλήμα του πέρασε πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν ἱππέων δίχως νὰ προξενήσῃ καμμιὰ ζημιὰ στοὺς κοζάκους. Μὰ οἱ ἵππεις ἔσπευσαν νὰ σκορπισθοῦν στὰ γύρω δέντρα κι' ἡ στέππα ἔμεινε πάλι ἔρημη.

— Λαμπρά, ἔκανε ἡ Βασίλισσα Ἐγκορόβνα αὐτὴ εἶνε ἡ μάχη; Μὰ πού εἶνε λοιπὸν οἱ ἐχθροί;

— Ὅχι καὶ τόσο μακριὰ, ὅσο ὑποθέτετε, γκρίνιαξε ὁ διοικητὴς. Ἄν ὁ Θεὸς μὰς βοηθήσῃ ὅλα θὰ πάνε καλά. Σὺ Μάσσα, ρώτησε τὴν κόρη του, φοβάσαι;

Ἡ Μάσσα μὲ ἔρριξε ἕνα βλέμμα κι' ἔκανε μεγάλη προσπάθεια γιὰ νὰ χαμογελάσῃ. Λίχως νὰ τὸ θέλω ἔφερα τὸ χέρι μου στὴ λαβὴ τοῦ σπαθιοῦ μου σὰν νὰ ἐπρόκειτο κείνη τὴ στιγμή νὰ ὑπερασπίσω τὴν ἀγαπημένη μου. Εἶχα καταλάβει ὅτι αὐτὸ τὸ βλέμμα της ἐσήμαινε, ὅτι ἤμουν ὁ ἀγαπημένος ἱππότης της κι' ὁ ὑπερσπιστής της. Ἡ καρδιά μου τώρα φλέγονταν ἀπὸ ἐνθουσιασμό κι' ὑπερηφάνεια. Κι' εὐχόμουν νὰ ἔρθῃ μιὰ ὥρα ἀρχίτερα ἢ ὥρα τοῦ κινδύνου γιὰ νὰ τὴς ἀποδείξω πόσο τὴν ἀγαποῦσα καὶ τί μποροῦσα νὰ κάνω γιὰ χατήρι της.

Μισὸ βέρσι ἀπὸ τὸ φρούριον ἡ ἀπέραντη στέππα, ἀρχισε σιγα-σιγά ὅμως νὰ γεμίζῃ ἀπὸ ὀμίλους ἱππέων πού κρατοῦσαν τόξα καὶ τεράστια σπαθιά καὶ πού οὐρλιάζαν σὰν δαιμονισμένοι. Στὴ μέση

αὐτῶν τῶν ἀγριανθρώπων πρόσεξα ἕναν κοζάκο ντυμένο μὲ κόκκινο καφτάνι πού κρατοῦσε ἕνα γυμνὸ σπαθί στὸ χέρι του καὶ πού προχωροῦσε μ' ὑπερηφάνεια ἐναντίον μας. Ἦταν ὁ Πουγκατσέβ. Μιὰ στιγμή ὅμως ὁ Πουγκατσέβ σταμάτησε κι' ὅλοι οἱ ἵππεις σχημάτισαν κύκλο γύρω του γιὰ νὰ πάρουν τίς διαταγές του. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο, τέσσερες ἵππεις, ἀπεσπάρθηκαν ἀπὸ τὴν πολυἀριθμὴ συνοδεία του καὶ προχώρησαν πρὸς τὸ φρούριον. Ὁ ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς κρατοῦσε ἕνα ἔγγραφο. Ἐνας ἄλλος εἶχε στηριγμένο στὸ δόρυ τοῦ κεφάλι τοῦ Γιουλάι τοῦ ἀφωσιωμένου ὑπηρέτη τοῦ διοικητοῦ. Ὁταν φτάσαν πολλὴ κοντὰ τὸ ἔγγραφο καρφώθηκε κι' αὐτὸ στὸ δόρυ πού ἦταν περασμένο τὸ κεφάλι τοῦ αὐτοῦ Καλμούχου κι' ὁ κοζάκος τὸ τίναξε μὲ δύναμι πρὸς τὸ μέρος μας. Τὸ κεφάλι τοῦ Γιουλάι καὶ τὸ ἔγγραφο μ' ἀξιοθαύμαστη ἀκρίβεια πέσαν στὰ πόδια τοῦ διοικητοῦ. Ἐκεῖνος πῆρε τὸ ἔγγραφο καὶ διάβασε:

— Μὴ πυροβολήτε! Ἐλάτε μὲ τὸ μέρος τοῦ Τσάρου! Ὁ Τσάρος εἶνε μαζί μας!

— Μιὰ στιγμή καὶ θὰ σὰς κανονίσουμε! Φώναξε ὁ διοικητὴς καὶ διέταξε πῶρ.

Οἱ στρατιῶτες ἐξετέλεσαν τὴ διαταγὴν του. Δυὸ ἀπὸ τοὺς κοζάκους κυλίστηκαν νεκροὶ καταγῆς. Οἱ ἄλλοι ἔσπευσαν ν' ἀπομακρυνθοῦν καὶ νὰ φτιάσουν κοντὰ στὸν ἀρχηγό τους.

Ἐρριξα μιὰ ματιὰ στὴ Μαρία Ἰβάνοβνα. Ἦταν τρομοκρατημένη ἀπὸ τ' ἀντίκρουσμα τοῦ ματωμένου κεφαλοῦ τοῦ Γιουλάι καὶ ταραγμένη ἀπὸ τίς ἐκπύρσοκροτήσεις τῶν ὄπλων. Φαίνονταν ὅτι εἶχε χάσει τὴ συνείδησιν τῆς πραγματικότητος. Ὁ Ἰβάν Κούζμιτς ὅμως δὲν εἶχε ἀντιληφθῇ τίποτε. Φώναξε μόνο ἕναν ἀξιωματικὸ καὶ τὸν διέταξε νὰ θγῇ ἀπὸ τὸ φρούριον καὶ νὰ πλησιάσῃ τοὺς δυὸ σκοτωμένους γιὰ νὰ πάρῃ τὸ ἔγγραφο πού ὁ ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς κρατοῦσε στὰ χέρια του. Ἐκεῖνος πράγματι, ἐξετέλεσε τὴ διαταγὴν του καὶ σὲ λίγο ἐπέστρεψε κουβαλῶντας καὶ τ' ἄλογα τῶν σκοτωμένων. Μ' αὐτὸ τὸ χαρτὶ δὲν ἦταν παρὰ μιὰ ἀνόητη προκήρυξι αὐτοῦ τοῦ ληστὴ πού εἶχε αὐτοτετελοφορηθῇ «Τσάρος».

Τώρα οἱ κοζάκοι εἶχαν παραταχθῇ γιὰ μάχη. Ἡ σφαῖρες τους καὶ τὰ βέλη τους γκρέμιζαν τίς ἐπάλξεις τοῦ φρουρίου καὶ πληγώναν τοὺς στρατιῶτες μας. Οἱ τάταροι ἦσαν φοβεροὶ σκοπευταί.

— Βασίλισσα Ἐγκορόβνα, εἶπε μιὰ στιγμή ὁ διοικητὴς. Ἡ θέσι τῶν γυναικῶν δὲν εἶνε δῶ πέρα. Δὲν βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἡ Μάσσα ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ φόβον της δὲν μπορεῖ πειὰ νὰ στέκεται ὀρθή; Ἡ γυναῖκα τοῦ Ἰβάν ὅμως δὲν εἶχε χάσει καθόλου τὴν ψυχραιμία της. Κύτταξε τὴν στέππα πού ὅσο πῆγαινε καὶ γέμιζε περισσότερο ἀπὸ τοὺς τατάρους καὶ κατόπιν δήλωσε στὸν ἀντὶ τῆς:

— Ἐχεις δίκην, ἡ θέσι μας δὲν εἶνε δῶ πέρα. Ἡ ζωὴ μας πειὰ εἶνε στὰ χέρια τοῦ Κυρίου. Εὐλόγησε τὴν κόρη σου. Ἐμπρὸς Μάσσα, πλησίασε τὸν πατέρα σου γιὰ νὰ σοῦ δώσῃ τὴν εὐχή του. Δὲν εἶνε πειὰ ὥρα νὰ τὸν ἀπασχολοῦμε μὲ τίς φλυαρίες μας καὶ μὲ τὴν περιέργειά μας.

Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα κατάχλωμη καὶ τρέμοντας πλησίασε τὸν διοικητὴν. Χαίρετῃ με σεβασμὸ τὸν πατέρα της καὶ γονάτισε μπροστὰ του. Ὁ γέρον Ἰβάν τότε ἔκανε τρεῖς φορές τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς κόρης του ἔπειτα σήκωσε τὴν Μάσσαν. τὴν ἀγκάλιασε κι' ἀφοῦ τὴν φίλησε ψιθύρισε:

— Νὰ εἶσαι εὐτυχισμένη. Προσευχῆσου στὸ Θεὸ γιὰ νὰ μὴ μὰς ἐγκαταλείψῃ. Μιὰ μέρα νὰ εἶσαι βέβαιη, ὅτι θὰ συναντήσῃς τὸν ἄνθρωπο πού θὰ σοῦ χαρίσῃ τὴν καρδιά του καὶ μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ζήσης εὐτυχισμένη. Θὰ ζήσης ἔτσι καὶ σὺ ὅπως ζοῦμε ἐγὼ κι' ἡ Ἐγκορόβνα, μὲσα σὲ μιὰ ἀπόλυτη οἰκογενειακὴ γαλήνη κι' εὐτυ-

χία. Και τώρα Έγκορόβνα παράλαβε την κόρη σου και πηγαίνετε να κλεισθίτε στο σπίτι.

Η Μάσλα ρίχθηκε με δάκρυα στην αγκαλιά του πατέρα της και τον φίλησε με τρυφερότητα, ενώ δεν ξεκολλούσε το βλέμμα της από πάνω μου σαν να έλεγε ότι αν μπορούσε θα έκανε και σε μένα το ίδιο. Έπειτα ο διοικητής αγκάλιασε τη γυναίκα του και της δήλωσε:

— Έλστε, τώρα, ήσυχάστε. Άρκετά μας άπασχολήσατε. Πηγαίνετε να ξεκουρασθήτε. Και φρόντισε Έγκορόβνα να έτοιμάσης το καλύτερο φόρεμα της Μάσλας, για να το φορέση στη γιορτή που θα κάνουμε για να εορτάσουμε τη νίκη μας.

Η γυναίκα κι' η κόρη του διοικητού απομακρύνθηκαν. Εγώ παρηκολούθησα την Μαρία Ιβάνοβνα με το βλέμμα. Την είδα να γυρίζει σε μια στιγμή το κεφάλι και να μου κινη το χέρι της σε σημείο αποχαιρετισμού.

Έπειτα η προσοχή μας απορροφήθηκε στις κινήσεις του έχθρου. Βλέπαμε τώρα τους κοζάκους να έχουν τριγυρίσει τον αρχηγό τους και ν' ακούν με προσοχή τις διαταγές του. Και ξαφνικά όλοι κατέβηκαν από τ' αλογά τους κι' έτοιμασαν τα όπλα τους.

— Προσοχή, φώναξε ο διοικητής που ήξερε καλά τις συνήθειές τους. Έτοιμάζονται να μάς έπιτεθούν.

Και πράγματι, από όλη την στέππα ακούστηκαν θριαμβευτικά ξεφωνητά κι' άγρια ούρλιασματά κι' όλοι αυτοί οι φοβεροί άνθρωποι άρχισαν να τρέχουν προς το φρούριο με την απόφαση να το καταλάβουν έξέφδου.

Το κανόνι και τα όπλα μας έκαναν ό,τι ήταν δυνατό. Κυλούσαν νεκρούς στο χώμα ένα σωρό έχθρους. Οι κοζάκοι προς στιγμήν διασκορπίζονταν κι' έπειτα μάς έπετίθεντο με περισσότερη λύσσα. Δεν μάς έμενε λοιπόν τίποτε άλλο από το να κάνουμε μια γενναία έξόρμησι και μείς και να τρομοκρατήσουμε με το θάρρος μας τόν έχθρο.

— Έμπρός, παιδιά, διέταξε ο διοικητής, ανοίχτε τις πόρτες του φρουρίου και κτυπήστε τα τύμπανα. Έμπρός ακολουθήστε με!

Και σ' ένα ανοιγόκλεισμα του ματιού, ο διοικητής, εγώ κι' ο Ίγκνάτιεφ πεταχθήκαμε έξω από το φρούριο βιάζοντας τα σπαθιά μας. Μά όλοι οι άλλοι έμειναν ακίνητοι.

— Τί κάνετε εκεί πέρα; Φώναξε ο Ίβαν Φοβάσθε να πεθάνετε; Άρνήσθε στον έαυτό σας την δόξα ενός καλού στρατιώτη που πεθαίνει για την πατρίδα του;

Οι στρατιώται όμως δεν κινήθηκαν. Σ' αυτό το διάστημα οι λησταί είχαν βρή την ευκαιρία να πλησιάσουν στο φρούριο και να μπουν σ' αυτό. Τότε οι στρατιώτες πέταξαν σαν άνθρωποι κατά γης τα όπλα τους και παραδόθηκαν.

Ο διοικητής πληγμένος στο κεφάλι και στο χέρι, πάλευε σκληρά μ' έναν όμιλο τατάρων που προσπαθούσαν να τον συλλάβουν. Ρίχθηκα με όρμη προς το μέρος τους για να τον έλευθερώσω. Μά ένα σωρό δυνατοί και φοβεροί κοζάκοι μ' άρπαξαν σαν πούπουλο και με δέσαν με τις ζώνες τους, ενώ μου λέγαν κάθε τόσο μ' ειρωνεία:

— Έννοια σου και θα σάς μάθουμε να ύπακούετε στον Τσάρο μας!

Έπειτα και τους τρεις δεμένους καλά μάς σύραν μέσα στους δρόμους του Μπέλογκορσκ, ενώ οι κάτοικοι βγαίνουν στις πόρτες τους και μόλις βλέπαν τους άγριους τατάρους, προσπαθούσαν να γλυτώσουν, τρέχοντας σαν τρελλοί. Έπειτα οι κοζάκοι άρχισαν να κτυπούν δαιμονισμένα τις καμπάνες των εκκλησιών και να φωνά-

ζουν ότι ο Τσάρος βρίσκονταν στη θέσι του κι' ότι περίμενε τους φυλακισμένους να του πουν τα παράπονά τους.

Πράγματι, ο Πουγκατσέβ, είχε εγκατασταθή στο διοικητήριο κι' είχε ξαπλώσει στο γραφείο του διοικητού. Φορούσε μια πολυτελή στολή κοζάκου κι' άστραφτε από τα χρυσάφια και τα διαμαντικά. Όταν παρουσιάσθηκα μπροστά του για ν' άποφασίσω για την τύχη μου, έμεινα κατάπληκτος. Η φυσιογνωμία του δεν μου ήταν άγνωστη. Μά ήταν αδύνατο να θυμηθώ που τόν είχα συναντήσει. Γύρω του ύπηρχαν ένα σωρό παλιοί κοζάκοι. Κοντά του ο παπάς Γκερασιμέν έτρεμε από το φόβο και την άνησυχία του. Ωστόσο είχε τη δύναμη να εύλογη τους δυστυχισμένους αιχμαλώτους και να τους δίνη την τελευταία παρηγοριά.

— Που είναι ο διοικητής; Ρώτησε ο Πουγκατσέβ, τους στρατιώτες του.

Τότε ένας κοζάκος του φρουρίου μας, έφερε μπροστά του τόν Μιρονόβ.

— Δείσου για τόν νέο «Τσάρο» της Ρωσίας, τόν Πιέρ Φεοντοροβitch, τού είπε ο Πουγκατσέβ.

— Δεν είσαι ο Τσάρος και δεν μπορώ να σε προσκυνήσω! Είσαι ένας ληστής, ένας κλέφτης, ένας παλιάνθρωπος, τού φώναξε ο διοικητής.

Ο Πουγκατσέβ ζάρωσε τα φρύδια κι' έκανε νόημα με το μαντίλι του σε δυο κοζάκους να πάρουν τόν Ίβαν Κούζμιτς και να τόν κρεμάσουν.

Την ίδια τύχη είχε κι' ο Ίβαν Ίγκνάτιεφ, ο όποιος ήρνήθη να προσκυνήση τόν ληστή κι' επανέλαβε τα ίδια λόγια του διοικητού του.

Τώρα ήταν η σειρά μου. Μά φαντασθήτε την έκπληξί μου όταν πλησιάζοντας στον ληστή άνεγνώρισα σ' έναν από τους εύνοούμενους αξιωματικούς του τόν Σβαμπρίν, ο όποιος ήταν ντυμένος μ' ένα θαρύτιμο καφτάνι.

Επανελάβα κι' εγώ φυσικά τα ίδια κι' έφτυσα κατά πρόσωπο τόν προδότη Σβαμπρίν. Οι κοζάκοι μ' άρπαξαν τότε και μου πέρασαν τη θηλειά της άγχόνης στο λαιμό. Εγώ άρχισα να προσεύχομαι. Ωστόσο ο δήμιός μου είχαν εξαιρετικό κέφι και μου ύηλωναν:

— Δεν πρέπει να φοβάσαι! Θα δής ότι θα πεθάνης πολύ καλά και δίχως θάσανα! Ξέρουμε περίφημα τη δουλειά μας!

Εκείνη τη στιγμή ο Σέβελιτς έπεσε στα πόδια του ληστή και τόν παρεκάλεσε να πάρη τη θέσι μου και να πεθάνη αυτός για μένα. Ο «Τσάρος» δέχθηκε αυτή την πρόταση για να διασκεδάση κι' έκανε νόημα να μ' αφήσουν έλεύθερο. Τώρα ο ληστής μόδ έτεινε το χέρι του για να το φιλήσω και να ύποταχθώ. Παρά τις παρακλήσεις όμως του Σέβελιτς και τών άλλων αιχμαλώτων, εγώ άρνήθηκα να ύποστώ αυτόν τόν έξευτελισμό. Ο ληστής άφησε πάλι να πέση το χέρι του και με κύταξε μ' ένα βλέμμα πληγωμένου θηρίου. Ωστόσο δεν είπε τίποτε. Έπειτα άρχισε να περνά όλο το πλήθος τών χωρικών και να τόν προσκυνά από φόβο.

Αυτή η ιστορία κράτησε τέσσερες ώρες. Τέλος ο Πουγκατσέβ έτοιμαζόταν ν' άνεβή στ' άλογό του, όταν φάνηκε ένας όμιλος κοζάκων να σέρνουν ήμίγυμνη την Βασίλισσα Έγκορόβνα, η όποία ξεφώνιζε και ζητούσε να πάρη το πτώμα του άνδρός της. Πρίν όμως καλά-καλά να άντιληφθώ τί συνέβαινε και πρίν να προφτάσω να την βοηθήσω ο Πουγκατσέβ έκανε ένα νόημα. Και την ίδια στιγμή, ένας κοζάκος άποκεφάλισε, με μια φοβερή σπαθιά αυτή την

Στὸ δρόμο, μέσα στὴ νύχτα βρήκα τὸν Σέβελιτς, τοῦ ἀνέφερα φυσικὰ ὅτι αὐριο τὸ πρωῒ μπορούσαμε νὰ πάμε ὅπου θέλαμε κι' ὅτι ἡμαστέ ἐλεύθεροι νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸ φρούριο. Ἐκεῖνος μοῦ ἔδωσε μιὰ συμβουλὴ τότε:

— Ἀναπαυθῆτε, μοῦ εἶπε, γιὰ νὰ μπορεῖτε ν' ἀνθέξετε στὶς νέες περιπέτειές μας.

Κι' ἐγὼ πράγματι κοιμήθηκα βαρεῖα μέχρι τὸ πρωῒ, γιατί ἤμουν κατὰκοπος ἀπὸ τὴν κούρασι.

VIII

Οἱ ἥχοι τῶν τυμπάνων μὲ ξύπνησαν. Ἦταν ἄλλωστε ἡ ὥρα ποῦ χάραζε γιὰ καλὰ ἢ αὐγὴ. Προχωρώντας πρὸς τὴν πλατεία εἶδα ὅτι οἱ κοζάκοι εἶχαν καθάλλησει κιάλας τ' ἀλογά τους κι' ὅτι οἱ στρατιῶτες εἶχαν φορτωθῇ τὸν ὄπλομό τους. Ἡ παράδοξος σημαῖες τους κυμάτιζαν στὸν πρωῒνὸ ἀέρα. Εἶδα ἀκόμη ἕνα σωρὸ κανόνια, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὰ δικά μας νὰ ἔχουν τεθῇ πάνω στὰ ὑποζύγια τους. Ὅλο τὸ χωριὸ βρισκόνταν στὸ πόδι γιὰ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸν «Τσάρο» καὶ νὰ τοῦ εὐχηθῇ ἐνδοξες νίκες. Μπροστὰ στὸ διοικητήριον ἕνας κοζάκος κρατοῦσε τὰ χαλινάρια ἐνὸς ἀλόγου περιφημῆς ράτσας, ἀπὸ αὐτὰ ποῦ ἔχουν μόνο οἱ Κιρκίς. Αὐτὸ ἀσφαλῶς θὰ τὸ ἴππευε ὁ «Τσάρος», ὁ ὁποῖος τώρα διασκεδάζε ρίχνοντας «καπίκια» στοὺς χωρικοὺς, τὰ ὁποῖα ἔπαιρνε ἀπὸ μιὰ μεγάλη σακκούλα ποῦ κρατοῦσε ἕνας στρατιώτης. Γύρω του βρισκόταν πάλι οἱ συνένοχοί του κι' ἀπὸ τοὺς πρώτους ὁ ἀπαίσιος Σβαμπρίν, τὸν ὁποῖο ἐγὼ κυττοῦσα μ' ἀπερίγραπτη περιφρόνησι. Ὅταν ὁ Πουγκατσέβ μ' ἀντελήφθη ἀνάμεσα στὸ πλῆθος μοῦ ἔκανε νόημα νὰ τὸν πλησιάσω.

— Ἀκουσε, μοῦ εἶπε, πῆγαινε ἀμέσως στὸ "Ορεμπουργκ καὶ πές σ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς γενναίους καὶ σὶς ἀρχές, ὅτι θὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ σὲ ὀκτῶ μέρες. Καλὸ ταξίδι στὴν εὐγενεῖά σου.

Κατόπι γυρίζοντας πρὸς τὸν ὄχλο, φώναξε δείχνοντας τὸν Σβαμπρίν:

— Παιδιά μου, ἰδοὺ ὁ νέος σας διοικητής. Πρέπει νὰ τὸν ὑπακούετε τυφλά. Ξέρει καλὰ καὶ σὰς καὶ φρούριο...

Αὐτὰ τὰ λόγια ὅμως τοῦ «Τσάρου» πάγωσαν τὴν καρδιά μου. Ὁ Σβαμπρίν θὰ γίνονταν διοικητής; Τότε πειὰ τύχη περίμενε τὴ δυστυχισμένη Μαρία Ἰβάνοβνα;

Ἐκείνη τὴ στιγμή ὅμως ἦταν ἀδύνατο νὰ σκεφθῶ τίποτε. Ἀφῆσα τὰ πράγματα ν' ἀκολουθήσουν τὸ δρόμο τους. Ἐπρεπε πρώτα ν' ἀφήσω τοὺς κοζάκους νὰ φύγουν κι' ἔπειτα θὰ ἔβλεπα τί μπορούσε νὰ γίνῃ. Καὶ πράγματι, μόνον ὅταν ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὸ φρούριο μὲ κραυγὲς κι' ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς κι' ἔμεινα γὰρ ὁ Σέβελιτς καὶ τὰ πτώματα τῶν δυστυχισμένων τους θυμάτων, στὴν πλατεία τοῦ φρουρίου, τότε μόνον θυμήθηκα τὴν Μαρία Ἰβάνοβνα καὶ μὲ χίλιες προφυλάξεις θέλησα νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ πρεσβυτέρειο. Ἡ Παμφιλόβνα, μιὰ ἀπὸ τὶς ἀφωσιωμένες γυναῖκες ποῦ περιποιώντουσαν τὴ Μάσσα, μοῦ ἐξήγησε τρέμοντας ὅτι ἡ ἀγαπημένη μου εἶχε περάσει μιὰ τραγικὴ νύχτα κι' ὅτι ὑπέφερε ἀπὸ τὰ νεῦρα της. Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα εἶχε περιέλθει σὲ κατὰστασι ἀφασίας καὶ διαρκῶς παραμιλοῦσε κι' ἔκλαιγε.

Ἡ Παμφιλόβνα μ' ὡδήγησε στὸ δωμάτιο τῆς Μάσσας. Μὲ χίλιες προφυλάξεις πλησίασα στὸ κρεβάτι της. Ἡ Μάσσα δὲν μ' ἀνεγνώρισε. Ἡ κατὰστασι της ἦταν τόσο κρίσιμη ποῦ ἕνας ἀπερίγραπτος πόνος ξέσχισε τὴν καρδιά του. Ἦταν ἀδύνατο πειὰ ν' ἀφήσω μόνη

κι' ἀπροστάτευτη αὐτὴ τὴν ὀρφανὴ ποῦ ὑπέφερε. Ἐπειτα σκεφτόμουν ὅτι ὁ Σβαμπρίν δὲν θ' ἀργοῦσε ἀσφαλῶς νὰ ἐπωφεληθῇ αὐτῆς τῆς εὐκαιρίας γιὰ νὰ κάνῃ δική του τὴν Μαρία Ἰβάνοβνα καὶ νὰ τὴν ἐξευτελίῃ κατὰ τὸν πιὸ φοβερὸ τρόπο. Πῶς ὅμως νὰ τὴν σώσω. Ἀφοῦ σκέφθηκα, κατάλαβα τέλος, ὅτι τὸ μόνο ποῦ εἶχα νὰ κάνω ἦταν νὰ τρέξω στὸ "Ορεμπουργκ, νὰ διηγηθῶ τί εἶχε συμβῇ στὸ φρούριό μας καὶ νὰ ἐπανέλθω μὲ ἰσχυρὴ δύναμι τασρικοῦ στρατοῦ νὰ ἀπελευθερώσω καὶ νὰ σώσω τὴ Μαρία Ἰβάνοβνα. Καὶ διχως νὰ διστάσω ἔθεσα σ' ἐφαρμογὴ αὐτὸ τὸ σχέδιό μου. Ἀπεχαιρέτησα ἀμέσως τὴν Παμφιλόβνα, τὴν εὐχαρίστησα γιὰ τὶς περιποιήσεις ποῦ ἔκανε στὴ Μάσσα, καὶ τῆς δῆλωσα:

— Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα, εἶνε πειὰ γυναῖκα μου. Πρέπει νὰ τὴν προσέχῃς πάρα πολύ. Θὰ γυρίσω πάλι ποντὰ σας καὶ τότε θὰ δῆς ποσο θὰ σ' εὐχαριστήσω.

— Ἀντίο, Πιερ Ἀντρέγιεβιτς. Ἐλπίζω ὅτι θὰ συναντηθοῦμε σὲ πολὺ καλύτερο καιρὸ. Μόνο θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὴ μᾶς ξεχνᾷς. Ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα δὲν ἔχει πειὰ κανέναν ἄλλον ἀπὸ σὰς γιὰ νὰ τὴν παρηγορῇ καὶ νὰ τὴν προσέχῃ.

Στὴν πλατεία τοῦ φρουρίου σταμάτησα καὶ κύτταξα τὸ μικρὸ σπιτάκι στὸ ὁποῖο ὑπέφερε ἡ ἀγαπημένη μου κι' ὕστερα ὅλα τὰ πράγματα στὰ ὁποῖα εἶχα περάσει τὰ πιὸ εὐτυχισμένα μὰ καὶ τὰ πιὸ δραματικὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου. Ἐπειτα ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Σέβελιτς βγήκα ἀπὸ τὸ φρούριο τοῦ Μπέλογκορσκ καὶ χάθηκα στὴν ἀπέραντη καὶ λευκὴ στέππα.

Στὴν εἴσοδο τοῦ "Ορεμπουργκ, εἶχε συγκεντρωθῇ ἕνα πλῆθος καταδίκων ποῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ μετακινηθοῦν ἀπὸ τὶς βαρεῖες ἀλυσσιδες τους καὶ ποῦ περίμεναν τὴν αὐστηρὴ τους τιμωρία. Ἦσαν κατὰσκοποι, προδότες, ἄνθρωποι ποῦ εἶχαν ἐνισχύσει τοὺς ἐπαναστάτες καὶ θύματα τῶν διαφόρων κατεργαρίδων. Μὲ χίλιους κόπους καταφέραμε νὰ διασχίσουμε αὐτὸ τὸ σκυλοδόι. Ἐτσι ἔτρεξα ἀμέσως στὸ στρατηγὸ καὶ τοῦ δῆλωσα ὅτι ἐρχοῦν ἀπὸ τὸ Μπέλογκορσκ καὶ τοῦ ἀνέφερα τὴν τραγικὴ τύχη τοῦ διοικητοῦ μου.

— Φτωχὲ Μιρονόβ, ψιθύρισε, τί κρίμα! Ἦταν ἕνας καλὸς ἀξιωματικός. Ἐπειτα ἡ γυναῖκα του ἦταν ἀντάξια σύζυγός του. Κι' ἡ Μάσσα; Τί γίνεται λοιπὸν ἡ μικρὴ κι' ὡμορφὴ Μάσσα;

Τοῦ ἐξήγησα ὅτι εἶχε κατορθώσει νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸν θάνατο, ὅτι ἦταν ὅμως ἄρρωστη καὶ κρυβόταν στὸν οἰκίσκο μιᾶς ὑπηρετριάς της.

Ὁ στρατηγὸς ἀκούγοντας αὐτὲς τὶς ἐξηγήσεις μου τὰ ἔχασε. Ἀνήσυχος μοῦ δῆλωσε ὅτι ἤξερε πολὺ καλὰ ὅτι αὐτὸ τὸ σκυλοδόι τῶν ληστῶν δὲν ἀστειεύεται.

— Ἀς εἶνε, μοῦ εἶπε, θὰ τὰ ποῦμε πάλι. Τώρα κάθισε νὰ πάρῃς ἕνα φλυτζάνι τσάι καὶ νὰ ξεκουρασθῇς. Ὑστερα θέλω νὰ μοῦ δώσης ὅ,τι πληροφορίες ξέρεις γιὰ τὸν Πουγκατσέβ καὶ τὸ στρατό του, μιὰ καὶ τοὺς εἶδες καὶ μίλησες μαζί τους. Κάλεσα ἀκόμη καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιωματικούς γιὰ νὰ σ' ἀκούσουν.

Καὶ πράγματι, ἔπειτα ἀπὸ λίγο στὸ σαλόνι τοῦ στρατηγοῦ συγκεντρώθηκε ἕνα πλῆθος ἀξιωματικῶν. Ἐγὼ τοὺς ἔδωσα φυσικὰ ἕνα σωρὸ πληροφορίες. Ὑστερα ὁ στρατηγὸς δῆλωσε στοὺς καλεσμένους του:

— Λοιπὸν, κύριοι, τί πρόκειται νὰ κάνουμε μ' αὐτοὺς τοὺς ἐπαναστάτες; Νὰ ὑπακούσουμε ἢ ν' ἀντισταθοῦμε; Ἄν πολεμήσουμε ἀσφαλῶς θὰ νικηθοῦμε καὶ θὰ σκοτωθοῦν ἀδίκως ἕνα σωρὸ στρατιῶτες μας.

Στὴν σχετικὴ ἐρώτησι ἐνὸς νεαροῦ ἀξιωματικοῦ ἀναγκάσθηκα

νά δηλώσω ότι ο Πουγκατσέβ ήταν ένας παράδοχος τύπος, ιδιόρρυθμος κι' ότι η δύναμις του στρατού του ήταν πολύ ανώτερη απ' όσους φανταζόντουσαν. Μ' αυτά τα λόγια μου προκάλεσαν αντίθετη έντύπωση απ' ό,τι φανταζόμουν. Οι αξιωματικοί άρχισαν να τα σχολιάζουν, εύρισκαν κάπως υπερβολική κι' υποπτη την ειλικρίνειά μου κι' αυτός ο στρατηγός μ' ένα χαμόγελο ήρθε κοντά μου και μου είπε:

— Στα πολεμικά συμβούλια ο πρώτος που έχει τον λόγο, μιλάει πάντα για επίθεσι. Μά συνεχίσατε φίλε μου τις παρατηρήσεις σας. "Επειτα βλέπουμε τί πρόκειται να γίνει. Μά ποιά είναι η γνώμη σας;

— Να παραμείνουμε, στρατηγέ, ήρεμοι και να δούμε την εξέλιξη των γεγονότων.

Μά οι αξιωματικοί είχαν αντίθετη γνώμη. "Ο καθένας υποστήριζε την άφοσίωση των στρατιωτών, το δικό του σχέδιο επιθέσεως ή της άμυνας. "Ο στρατηγός τους άκουγε μασώντας την πίπα του και δίχως να λήη ούτε μία λέξη. Τέλος έχασε την υπομονή του και τους απάντησε:

— Είμαι υποχρεωμένος να συμφωνήσω με τη γνώμη του Πιέρ "Αντρέγιεβιτς. Είναι ο μόνος τρόπος για να γλυτώσουμε ένα φοβερό αίματοκύλισμα. "Ας αφήσουμε τον Πουγκατσέβ να ρηθί προς το δρόμο του "Ορεμπουργκ και τότε βλέπουμε πώς θα τον κανονίσουμε.

Κι' οι αξιωματικοί θέλοντας και μη παραδέχθηκαν τη γνώμη του και φύγαν από το σαλόνι του στρατηγού πειραγμένοι μαζί μου. "Ωστόσο τα γεγονότα με δικαίωσαν. Λίγες μέρες αργότερα πληροφορηθήκαμε ότι ο Πουγκατσέβ θάδιζε προς το "Ορεμπουργκ κι' ότι ο στρατός του είχε δεκαπλασιασθή. Τώρα όλοι στο φρούριο περίμεναν μ' αγωνία και τρόμο την άφιξη του ληστού, του φοβερού «Τσάρου». Και αυτός ο Τσάρος δεν άργησε να γνωστοποιήσει την άφιξή του μ' έναν φοβερό κανονιοβολισμό του "Ορεμπουργκ. Δεν υπήρχε καμιά αμφιβολία ότι με την τακτική του και το θάρρος των στρατιωτών του θα έκυριευε το φρούριο. "Όσο για μας, άρχισαμε να κάνουμε εξαντλητικές περιπολίες γύρω από το φρούριο, να συλλαμβάνουμε κάθε ύποπτο και να τον τουφεκίζουμε δίχως έλεος. Κάναμε επίσης μαθήματα στους στρατιώτες για την πολεμική τακτική των κοζάκων, ώστε να μη τρομοκρατηθούν κι' εγκαταλείψουν τις θέσεις των. Είχαμε ακόμη συχνές συγκρούσεις με διάφορες μικρές συμμορίες κοζάκων, ή όποιες λεηλατούσαν τα περίχωρα και συχνά άνοιγαμε σωστή μάχη μαζί τους. Μιά φορά όμως την ώρα που ένας απ' αυτούς τους κοζάκους έτοιμαζονταν να μου κόψη το κεφάλι με μία φοβερή σπαθιά, τον είδα ξαφνικά να τα χάνει, να θγαλίζει με σεβασμό το σκούφο του και να μου λέη:

— Καλημέρα Πιέρ "Αντρέγιεβιτς. Πώς είσθε;

.. "Ανεγνώρισα με χαρά τον παλιό κοζάκο Μαξιμόβιτς, τον οποίο είχα αφήσει στο Μπέλογκορσκ μαζί με πολλούς της συμμορίας. "Ο Μαξιμόβιτς είχε έρθει την περασμένη μέρα από το φρούριο και μου κρατούσε μάλιστα κι' ένα γράμμα. "Ήταν από τη Μαρία "Ιβάνοβνα. "Η δυστυχισμένη νέα που είχε αναλάβει λίγο από την άρρώστεια της μου έγραφε τὰ εξής:

«"Ο Θεός θέλησε να πάρη κοντά του και τον πατέρα μου και τη μητέρα μου. Δυστυχώς για μένα δεν έχω πειά στον κόσμο ούτε γονείς, ούτε συγγενείς. Προσευχήθηκα στον Κύριο να φυλάη τη ζωή σου, γιατί δεν θέλω να χάσω και σένα που είσαι ο μοναδικός φίλος μου. "Ο "Αλέξης "Ιβάνοβιτς, ό όποιος έχει πάρει τη θέση του πατέρα μου, μ' άφησε πρώτα να γιατρευθώ κι' ύστερα με πήρε κον-

τά του. "Ούτε η κατάρες του γέρο παπᾶ, ούτε κανείς μπορεί ν' αλλάξη τις ιδέες του: θέλει να με κάνη γυναίκα του. "Έχει οργανώσει φυσικά ένα φοβερό δίκτυο κατασκοπείας ένεντίον μου. Τρομεροί κοζάκοι φρουρούν το διαμέρισμα, το σπίτι, και κάθε τόσο μ' επισκεπτεται, προσπαθώντας να με πείση να τον παντρευθώ. Μά εγώ προτιμῶ να πεθάνω, παρά να πάρω άντρα έναν από τους δολοφόνους των γονέων μου. Μ' απειλεί ακόμη ότι αν δεν του δώσω την απάντησι που θέλει θα με παραδώση στους κοζάκους για να μ' έξευτελίσουν. Τον παρακάλεσα να μ' αφήση λίγες μέρες για να σκεφθώ. Μου έδωσε προθεσμία τρεις μέρες. "Επειτα θα με παντρευθῇ διὰ της θίας ή όπως μου λει θα διατάξη να με κρεμάσουν! Πιέρ "Αντρέγιεβιτς, είσαι ο μόνος προστάτης μου. Γι' αυτό σε ίκετεύω κάνε ό,τι μπορείς για να με σωσης απο τα νύχια αυτού του θηρίου. Φρόντισε να γλυτώσης μιὰ μικρή δυστυχισμένη από τον θάνατο. Προσπάθησε να πείσης το στρατηγό και τους αξιωματικούς του να δώσουν ένα τέλος στα βάσανά μου. "Αν είναι δυνατόν έλα κι' έσύ ο ίδιος.

Είμαι και μένω πάντα η άφωσιωμένη και όρφανή σκιά σου που σε λατρεύει.»

"Όταν τέλειωσα το διάβασμα αυτής της έπιστολής ένοιωσα ότι θα μου έφευγε το μυαλό από την στενοχώρια μου. "Ένα είδος τρέλλας είχε κλονίσει το λογικό μου. Δίχως να ξέρω τί κάνω έγκατέλειψα τους στρατιώτες μου κι' έτρεξα τόσο γρήγορα στην πόλι που κόντεψα να σκάσω τ' άλογό μου. Σ' όλο το διάστημα ως το σπίτι του στρατηγού είχα μόνο μιὰ σκέψι στο μυαλό μου: Πώς να σώσω αυτή τη δυστυχισμένη που μου ζητούσε άπελπισμένα την βοήθειά μου. Δίχως να περιμένω να μ' αναγγείλουν ώρμησα στο γραφείο του διοικητού του "Ορεμπουργκ. Φαίνεται όμως ότι η φυσιογνωμία μου είχε τόσο άγριέψει κι' έδειχνε μιὰ τέτοια άγνία που ο στρατηγός παράτησε την πίπα του, που δεν την ξεκολλούσε από το στόμα του και με κύτταξε κατάπληκτος.

— Έξοχώτατε, του φώναξα, έτρεξα σε σας όπως θα έτρεχα στον πατέρα μου. Για όνομα του Θεού μη μου άρνηθήτε τη χάρη που θα σας ζητήσω. "Από αυτήν εξαρτάται η εύτυχία όλόκληρης της ζωής μου.

— Τί συμβαίνει; Ρώτησε παραξευμένος ο στρατηγός. Τί μπορώ να κάνω για σένα; "Εμπρός, θουβάθηκες; Μίλησε λοιπόν.

— Έξοχώτατε, στέναξα, δώστε μου πενήντα στρατιώτες κι' αφήστε με να κυριεύσω μόνος μου το φρούριο του Μπέλογκορσκ.

"Ο στρατηγός θύθισε το βλέμμα του στα βλέμμα μου. Δίχως καμιά αμφιβολία, άσφαλώς θα με περνούσε για τρελό.

— Πώς; "Απόρησε. Θέλεις να έλευθερώσης το Μπέλογκορσκ;

Μά έχασες λοιπόν το λογικό σου;

— Κάθε άλλο στρατηγέ μου, τ' απάντησα με ζωηρότητα. Δώστε σεις αυτή την διαταγή και θα ήητε για τότε κυριεύω το φρούριο.

— "Όχι, νεαρέ μου, μου είπε κουνώντας το κεφάλι του. Θα θρεθής πολύ μακριά από μας. Και σ' αυτή την απόστασι που έχουν διακοπή όλες η συγκοινωνίες αν ζητήσης την βοήθειά μας άσφαλώς δεν θα μπορέσουμε να κάνουμε τίποτε. "Έτσι αυτός ο ήρωισμός σου θα πάη χαμένος και το σχέδιό σου θα είναι μιὰ κωμική διασκέδασις παιδιών!

Μά εγώ προσπάθησα να τον πείσω κάνοντας κατάχρησι της καλωσύνης του.

— «Η κόρη, του στενοῦ φίλου σας πού πέθανε προφέροντας τ' όνομα του Τσάρου, ή μικρούλα κι' όμορφη Μάσσα, όπως λέτε μου έστειλε ένα γράμμα. Σ' αυτό μ' αναφέρει ότι ο προδότης Σβάμπριν πού τώρα είναι διοικητής του Μπέλογκορσκ θέλει νά την παντρευθῇ διά τῆς βίας. Έτσι απέλπισμένη και μὴ ξέροντας τί νά κάνει ζητάει τῇ βοήθειά μας. Δεν μπορούμε, στρατηγέ μου, νά τῆς ἀρνηθοῦμε.

— Δεν είναι δυνατόν νά κάνῃ αὐτή τὴν ἀτιμία. Βέβαια αὐτὸς ο κανάγιας ο Σβάμπριν είναι ἱκανὸς γιὰ ὅλα, μὰ φανταζόμενοι ὅτι τὸ θράσος του κι' ἡ ἀναίδειά του θὰ εἶχαν κάποιο ὄριο. Μὰ ἔννοια σου. «Όταν θὰ πέσῃ στὰ χέρια μας θὰ δῆς πῶς θὰ τὸν τιμωρήσω. Θὰ διατάξω νά τὸν μαστιγώσουν μέχρις αἵματος σὰν τὸν χειρότερο ἐγκληματία σκλάβο και κατόπι θὰ τοῦ φυτέψω στὸ τομάρι τὶς δώδεκα σφαίρες τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος. Μὰ πρὸς τὸ παρὸν πρέπει νὰ κάνουμε ὑπομονή.

— Νὰ κάνουμε ὑπομονή; Ἀπόρησα. Μὰ δὲν καταλάβατε λοιπὸν ὅτι θὰ τὴν ἐξαναγκάσῃ ο Σβάμπριν νά τὸν παντρευθῇ;

«Ὁ θυμὸς μου ἦταν τόσο μεγάλος πού μ' ἔπνιγε και μ' ἔκανε νά μιλάω ὑπερβολικά ζωνῆρα στὸν στρατηγό.

— Μπα, μὴν ἀνησυχεῖς, φώναξε ὁ στρατηγός. Τὸ κακὸ δὲν εἶνε τόσο μεγάλο κι' ἀνεπανόρθωτο ὅπως φαντάζεσαι. Δεν θὰ εἶνε ἄλλωστε κι' ἄσχημα γι' αὐτὴν νά παντρευθῇ τὸν Σβάμπριν, περιμένοντας νὰ πάρουμε τὸ Μπέλογκορσκ. «Ὡς ἐκείνῃ τῇ μέρᾳ ο Σβάμπριν θὰ τὴν προστατεύσῃ. «Όταν δὲ τὸν συλλάβουμε και τὸν τουφεκίσουμε θὰ εἶνε πολὺ εὐκόλο νά θροῦμε ἕναν ἄλλο ἄντρα γιὰ τὴ Μάσσα. «Όπως δὲ λέει ἡ παροιμία «ἡ ὡμορφὴ χῆρῆς εἶνε πιὸ ἐξυπνὴς και πιὸ ἱκανὴ νά θροῦν εὐκόλα παπούτσι γιὰ τὰ πόδια τους». Θέλω νά πῶ και τὸ πιστεύω μάλιστα ὅτι μιὰ ὡμορφὴ κι' εὐγενικὰ χήρα βρίσκει πιὸ εὐκόλα σύζυγο ἀπὸ ἕνα κορίτσι...

— Προτιμῶ νά πεθάνω, φώναξε στὸν διοικητή, παρὰ ν' ἀφήσω τὴ Μάσσα νά τὴν παντρευθῇ αὐτὸς ο Σβάμπριν, ὁ προδότης...

— Μπαρῶ, φώναξε χαμογελῶντας πονηρὰ ὁ στρατηγός, τώρα καταλαβαίνω αὐτὸ τὸ μεγάλο ἐνδιαφέρον σου γιὰ τὴ Μάσσα. «Ὡστε ἀγαπᾷς τὴ Μαρία Ἰβάνοβνα; Κρίμα μόνο. γιὰτι ἂν καὶ συμμερίζουμαι ἀπόλυτα τὴ θλίψι και τὴν ἀπελπισία σου, ὡστόσο δὲν μπορῶ νά σὲ βοηθήσω. Μοῦ εἶνε ἀδύνατον νά σοῦ δώσω πενήντα στρατιῶτες μου αὐτὴ τὴ στιγμή γιὰ νά κανονίσῃς μιὰ προσωπικὴ ὑπόθεσί σου. Δεν μπορῶ νά γίνω συνένοχος σ' αὐτὴ τὴν τρέλλα σου.

Τὰ λόγια τοῦ στρατηγοῦ διέλυσαν ὅλες τὶς ἐλπίδες μου. «Εσκυψὰ τὸ κεφάλι και κυριεύθηκα ἀπὸ μιὰ φοβερὴ ἀπογοήτευσι. Ξαφνικὰ ὅμως μιὰ ἰδέα φώτισε τὸ σκοτεινισμένο μυαλό μου.

«Εγκατέλειψα ἄμέσως σὰν τρελλὸς τὸ στρατηγὸ κι' ἔτρεξα στὸ διαμέρισμά μου νά θρῶ τὸν Σέβελιτς και τοῦ ἐξήγησα τὸ σχέδιό μου.

— Τί ἔπαθες, πατερράκι, ἀπόρησε ἐκεῖνος. Γιὰ ποῖο λόγο θέλεις ν' ἀνακατευθῇς μ' αὐτοὺς τοὺς μεθυστακὲς και τοὺς ληστές;

— «Έννοια σου, τοῦ ἀπάντησα. Δεν πρέπει καθόλου ν' ἀνησυχεῖς. Δῶσε μου μόνο ὅσα λεπτά μπορείς περισσότερο. Εἶνε ἀπόλυτος ἀνάγκη.

«Ὁ Σέβελιτς μοῦ ἔδωσε ἕνα σημαντικὸ ποσὸ μὴ ξέροντας πῶς μοῦ εἶχε ἔρθει αὐτὴ ἡ τρέλλα και παρατήρησε:

— Πατερράκι, γιὰτι θέλεις νά πᾶς στὸ Μπέλογκορσκ; Θές νά κάνῃς αὐτὸ τὸ ταξίδι σὲ μιὰ τόσο ἀκατάλληλῃ στιγμή; Δεν βλέπεις λοιπὸν ὅτι παντοῦ ὑπάρχουν φανερὲς συμμορίες κοζάκων κι' ὅτι μ' αὐτὴ τὴν τρέλλα σου θέλεις σὲ κίνδυνο τῇ ζωῇ σου; Δεν λυπᾶσαι λοιπὸν τοὺς γονεῖς σου; Δεν καταλαβαίνεις ὅτι ἂν πᾶς ἐκεῖ πέρα

θὰ σὲ κρεμάσουν; Πού πηγαίνεις; Γιὰτι εἶσαι τόσο ἀνυπόμονος και δὲν περιμένεις λίγες μέρες μέχρι νά ρθοῦν ἡ μεγάλες ἐνισχύσεις τοῦ στρατοῦ μας; Αὐτὲς ἡ ἐνισχύσεις θὰ ξεκαθαρίσουν τελείως τὴν περιοχὴ ἀπὸ τοὺς ληστές. Καὶ τότε δὲν ἔχω καμμιά ἀντίρρηση, μπορείς νά πᾶς ὅπου θέλεις, ἀφοῦ ὅλοι οἱ δρόμοι θὰ εἶνε ἐλεύθεροι.

— «Έλα, τοῦ φώναξα ἀνυπόμονα, ἀρκετὰ φλυάρησες. Μιὰ πού σοῦ εἶπα ὅτι θὰ φύγω, ὁ κόσμος νά χαλάσῃ δὲν ἀλλάζω γνώμη. Μὴν ἀνησυχεῖς Σέβελιτς. «Ὁ Θεὸς εἶνε καλός. Θὰ σὲ ξαναἰδῶ. «Ἄν μέσα σὲ τρεῖς μέρες δὲν ἐπιστρέψω τό...

— Μὰ τί λὲς Πετρούσκα, ἀπόρησε ὁ ὑπηρετῆς μου, θέλεις νά φύγῃς χωρὶς ἔμνενα; Θὰ σ' ἀκολουθήσω πατερράκι, ἔστω κι' ἂν πρόκειται νά ὑποφέρω ὅλα τὰ θάσσανα πού ὑπάρχουν στὴ γῆ. «Επειτα ξέρω ὅτι πάντα ἔχεις τὴν ἀνάγκη μου. «Έτσι εἶνε ἀδύνατο νά σ' ἀφήσω. Κι' ἂν δὲν θέλῃς ἐσύ νά σὲ συνοδεύσω, ἐγὼ θὰ σ' ἀκολουθήσω διά τῆς βίας.

Κατάλαβα ὅτι θὰ ἔχανα τὴν ὥρα μου ἀδίκως γιὰ νά πείσω τὸν Σέβελιτς νά μείνῃ στὸ «Ὁρεμπουργκ. «Έτσι τὸν διέταξα νά ἐτοιμάσῃ ὅ,τι χρειαζόταν γιὰ τὸ ταξίδι.

Μιστὴ ὥρα ἀργότερα ἱππεύοντας δυὸ θαυμασία ἄλογα ἐγκαταλείπαμε τὸ φρούριο. «Ὁ δρόμος τῆς Μπερσκάια τὸν ὁποῖο ἀκολουθήσαμε και στὸν ὁποῖο βρίσκονταν ὁ Πουγκατσέβ ἦταν σκεπασμένος ἀπὸ χιόνια. «Έτσι παντοῦ ἐβλεπε κανεὶς τὸ πέρασμα τῶν κοζάκων και τὰ αἱματηρὰ ἵχνη πού ἀφηναν. Συχνὰ δυνατὲς φωτιὲς ἀπὸ τὴν Μπερσκάια εἰδείχναν τὴν ἐμφάνισι ἐκεῖ πέρα τῶν ληστών. Σὲ μιὰ καμπύλῃ αὐτοῦ τοῦ δρόμου συναντήσαμε τέσσερες ληστές. «Ἡμιὰ ὠπλισμένοι ὡς τὰ δόντια και θέλησαν νά μᾶς ἐμποδίσουν τὸ πέρασμα, γιὰτι δὲν ξέραμε τὸ σύνθημά τους. Μὰ γὰ ἐξαγριώθηκα. Κτύπησα τὸν ἕνα στὸ κεφάλι μὲ τὸ σπαθί μου κι' ἔκανα τοὺς ἄλλους νά τὸ σκάσουν σὰν λαγοί. Μαζὺ ὅμως μ' αὐτοὺς ἔχασα και τὸν Σέβελιτς. «Ὁ δύστηνος ὑπηρετῆς μου θέλησε κι' αὐτὸς νά ἐπιτεθῇ ἐναντίον τῶν ληστών μὰ κυλίστηκε μέσα σὲ μιὰ χαράδρα. Κι' ἐκεῖ τὸν ἀνακάλυπα ἀπὸ τὰ βογγητά του, τὸν βοηθήσα ν' ἀνεβῇ πάλι στ' ἄλογό του και συνεχίσαμε τὸ δρόμο μας.

«Έπειτα ἀπὸ μιὰ κοπιαστικὴ πορεία φτάσαμε στὴν Μπερσκάια. Οἱ δρόμοι ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ κόσμο. Μὰ οὔτε ἐκεῖ, οὔτε στὴν «Ἴσμπας» στὴν ὁποία θελήσαμε νά ξεκουρασθοῦμε λίγο, δὲν μᾶς πρόσεξε κανεὶς. Διαφορετικὰ ἕνας ἀξιωματικὸς ἀπὸ τὸ «Ὁρεμπουργκ» δὲν θὰ τὴν εἶχε και πολὺ καλὰ ἐκεῖ πέρα.

Λίγο ἀργότερα ρωτώντας ἕνα μουζικο φθάσαμε στὸ «παλάτι» ἕνα παλὸ κτίριο στὸ ὁποῖο εἶχε ἐγκαταστήσει τὸ στρατηγεῖο του ὁ «Τσάρος». «Έγινα ἄμέσως δεκτὸς ἀπὸ αὐτὸν και τοὺς ἀξιωματικούς του, γιὰτι εἶχαν πληροφορηθῇ ὡστόσο ὅτι ἐρχόμουν ἀπὸ τὸ «Ὁρεμπουργκ. «Όταν ὁ «Τσάρος» ἀντίκρουσε τὴ φυσιογνωμία μου μὲ θυμήθηκε ἄμέσως και χαμογέλασε:

— Καλῶς τὴν εὐγενεῖά σου, μοῦ εἶπε χαρούμενος. Πῶς τὰ πᾶς; Ποιὸς καλὸς ἄνεμος σ' ὠδήγησε δὴ πέρα;

Τοῦ ἐξήγησα ὅτι εἶχα ἐγκαταλείψει τὸ «Ὁρεμπουργκ» γιὰ προσωπικὲς μου ὑποθέσεις κι' ὅτι μιὰ πού περνοῦσε ὁ δρόμος μου, ἀπὸ τὸ στρατηγεῖο του θέλησα νά τὸν χαιρετήσω.

«Ὁ «Τσάρος» κολακεύτηκε ἀπὸ τὰ λόγια μου και μοῦ δήλωσε:

— Καὶ τί ὑποθέσεις εἶνε αὐτές; Γιὰτι ἐγκατέλειψες τὸ «Ὁρεμπουργκ; Μίλα, οἱ ἄνθρωποι πού βλέπεις εἶνε τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης μου.

— Πήγαινα, τοῦ εἶπα στὸ φρούριο τοῦ Μπέλογκορσκ γιὰ ν' ἀπελευθερώσω μιὰ ὀρφανὴ πού βασανίζουν ἐκεῖ πέρα.

— Ποιός τόλμησε να θασανίση ένα άθωο κι' άνυπεράσπιστο πλάσμα, οὐρλιαξε ο «Τσάρος». Πές μου τ' όνομά του και σ' όρκίζουμαι όπου και να θελήση να κρυφθῇ για ν' αποφύγη τον θυμό μου, θα τον ανακαλύψω και θα τον τιμωρήσω.

— Ο Σβαμπρίν, τ' απάντησα, θέλει να παντρευθῇ τη νέα που είχες δι' άρρωστη στο Μπέλογκορσκ. Ία να την καταφέρη να δεχθῇ την πρότασή του, την έχει φυλακισμένη και τη θασανίζει.

— Έννοια σου και θα του στρίψω τὸ λαρύγγι, φώναξε ο «Τσάρος». Δέν τον έκανα διοικητή για να θασανίση τον λαό μου... Ο Σβαμπρίν δίχως καμμιά άργοπορία, πρέπει να κρεμασθῇ.

— Μου επιτρέπεις έξοχώτατε να πῶ την ταπεινή μου γνώμη, ρώτησε ένας από τὸ επίτελειό του «Τσάρου». Μου φαίνεται ότι δέν πρέπει να θιασθῇς να κρεμάσης τον Σβαμπρίν. Θα δυσανεστηθούν οί κοζάκοι. Ο Σβαμπρίν εἶνε ένας εὐγενής κι' οί στρατιῶται του εἶνε υπερήφανοι γι' αυτόν.

— Τί είπες; Τί είπες; φώναξε μελάνος από τὸ θυμό του ο «Τσάρος». Πῶς τόλμησες να ἔχης αντίθετη γνώμη από μένα; είπα ότι ο Σβαμπρίν θα κρεμασθῇ. Όσο για σένα μη λές πολλά λόγια για να μη χάσης τον τίτλο του αξιωματικού της φρουράς μου κι' αυτό τ' ὡμορφο καφτάνι που σου πάει περίφημα. Άλλωστε ἡ εὐγένειά του από δῶ, για να ἐγκαταλείψῃ τὸ "Ορεμπουργκ και να ρθῇ να παραπονεθῇ στον «Τσάρο» και τον παλιό φίλο του σημαίνει ότι ὅλ' αυτά εἶνε ἀλήθεια.

Και τότε συνέβη κάτι ἀνέλπιστο, κάτι που δέν μπορούσα να τὸ φαντασθῶ. Τρελλός από τη χαρά μου που ἡ Μάσσα θα γλύτωνε από τὰ μαρτύρια του Σβαμπρίν εὐχαρίστησα μ' ὡμορφα λόγια τον άρχηγὸ τῶν κοζάκων.

— Μιλὰς περίφημα στρατηγέ μου, φώναξε ἐνθουσιασμένος ο «Τσάρος».

Έγώ ὅμως συνέχισα ότι ἦταν στο χέρι του να δώση δίκην σ' αυτή την ὀρφανή και να δείξῃ ότι εἶνε ένας τίμιος κι' ἐνδοξος πολεμιστής.

— Μη σ' άπασχολεῖ αυτή ἡ ὑπόθεσι, παρετήρησε ἐκείνος, ἔχει κιόλας κανονισθῇ. Και τώρα για πές μου πῶς τὰ περνᾶν στο "Ορεμπουργκ;

— Μὰ πολὺ καλύτερα...

— Κολύτερα; ἀπόρησε ο «Τσάρος». Μὰ δέν βλέπεις λοιπὸν τοὺς χωρικούς που πεινᾶνε; Αυτό για την έξοχότητά σου δέν ἔχει καμμιὰ σημασία; Ἄς εἶνε, αυτά θα τὰ ποῦμε ἀργότερα. Μὰ δέν μου λές για ποῖό λόγο ἐνδιαφέρεσαι γι' αυτή την ὡμορφή ὀρφανή.

— Γιατί εἶνε ἀρραβωνιαστικιά μου, τ' απάντησα με ἀπάθεια.

— Ἡ ἀρραβωνιαστικιά σου; Έκανε κατάπληκτος ο Πουγκατσέβ. Μπράβο, σου εὐχομαι να ζήτης εὐτυχισμένος. Χαράς στο κουράγιο σου ὅμως. Έδῶ γίνεται σωστός πόλεμος και σὺ πας να παντρευθῇς. Μπράβο, αυτό θα πῇ θάρρος.

Κι' ὅσοις ἀπό διηγῆθηκε σ' ὅλους μ' εὐχαρίστησι την περιπέτεια ἡ ὁποία μᾶς εἶχε συνδέσει, διέταξε να ἐτοιμάσουν την ἄμαξά του, πήρε και μένα μαζί του και τράβηξε για τὸ φρούριο του Μπέλογκορσκ. Ἡθέλε να τιμωρήσῃ ὁ ἴδιος τον Σβαμπρίν γι' αυτή την συμπεριφορά του. Κατὰ βάθος κιόλας δέν τον ἐκτιμοῦσε που εἶχε προδώσει τὸν άρχηγό του κι' εἶχε πάει με τὸ μέρος του, γιατί ἤξερε ότι ὁ ποσοδότης δέν γίνεται ἀλλὰ γεννιέται.

Έτσι ο Σβαμπρίν δέν θα ἦταν συμπαθῆς σὲ κανένα κύριο κι' ὅλοι θα τον ἀπέφευγαν σάν λεπρό.

Όστόσο καθὼς ταξίδευα με τον Πουγκατσέβ, ἕνα σωρὸ σκέψεις θασανίζαν τὸ μυαλό μου.

— Τί σκέφτεται ἡ εὐγενεία σου; Μὲ ρώτησε ο «Τσάρος».

— Σκέφτομαι, τ' απάντησα, ότι ἡ ζωὴ εἶνε πολλές φορές ὑπερβολικά παράδοξη. Φαντάσου τώρα ἐγὼ ἕνας αξιωματικός του τσαρικού στρατοῦ, ἕνας ἑχθρός σου να ταξιδεύω μαζί σου...

— Τί, λοιπὸν, φοβάσαι;

— Όχι, μὰ φαντάσου, τί θα λένε για μένα στο "Ορεμπουργκ.

— Έννοια σου κι' ὅλα θα διορθωθῶν ἄμα θα πάω στη Μόσχα. Μετὰ ἕνα τέταρτο της ὥρας ὀρισκόμαστε στο φρούριο Μπέλογκορσκ. Ἡ συνάντησι του «Τσάρου» και του Σβαμπρίν ἦταν ὑπερβολικά δραματική. Ο Πουγκατσέβ μῆκε στο γραφεῖο του προδότη σάν θύελλα.

— Δέν μου λές φίλε μου, τον ρώτησα ποῖα εἶνε αὐτὴ ἡ νέα που κρατᾶς φυλακισμένη; Θέλω να τὴ δῶ.

Ο Σβαμπρίν ἔγινε κατάχλωμος σάν πεθαμένος.

— Έξοχώτατε, του φώναξε τρέμοντας, δέν εἶνε φυλακισμένη. Εἶνε στο δωμάτιό της, γιατί εἶνε άρρωστη. Κι' αὐτὴ τὴ στιγμή κοιμάται.

— Έμπρός, ὀδήγησέ με στο δωμάτιό της. Θέλω να την δῶ.

Ο Σβαμπρίν δέν μπορούσε να φέρῃ καμμιὰ αντίρρησι. Ὡδήγησε τον «Τσάρο» στο δωμάτιο της Μαρίας Ἰβανόβνας. Μὰ στήν εἰσοδό του τὸν παρεκάλεσε.

— Σὰς ὑποβάλλω την παράκλησι να μὴ επιτρέψετε την εἰσοδο αὐτοῦ του ξένου στο διαμέρισμα τῆς γυναίκας μου.

Έγινα τρελλός από τὸ θυμό μου.

— Ἀθλίε, του φώναξα, την ἐξανάγκασες λοιπὸν να σὲ παντρευθῇ.

Ἡσυχία! Δῆλωσε ὁ Πουγκατσέβ, εἶνε δέν εἶνε γυναίκα σου αὐτὸ δέν μ' ἐνδιαφέρει. Ἡ εὐγένειά του θα μὲ συνοδεύσῃ.

— Έξοχώτατε, φώναξε πάλι ο Σβαμπρίν, εἶνε πολὺ άρρωστη. Ὅκτὼ μέρες τώρα θασανίζεται από τὸν πυρετὸ κι' ἔχει χάσει τίς αἰσθήσεις της.

— Έμπρός, του εἶπε ἀπότομα ἐκείνος, μὴ καθυστεροῦμε. Ἀφήσε τίς φλυαρίες κι' ὀδήγησέ μας κοντὰ στη γυναίκα σου.

Μὰ ὁ Σβαμπρίν δέν ἀνοίξε την πόρτα του δωματίου της Μάσας. Προφασίσθηκε ότι εἶχε ξεχάσει τὸ κλειδί. Τότε ὁ «Τσάρος» κυριεύθηκε από ἕνα τρομερὸ θυμὸ και με μιὰ κλωτσιά ἔσπασε την πόρτα. Μὰ τὸ θέαμα που παρουσιάσθηκε μπρὸς στα μάτια μου μ' ἔκανε ν' ανατριχιάσω. Κάτω στο πάτωμα ἦταν ξαπλωμένη μιὰ κατάχλωμη κι' ἀδύνατη νέα, με κουρελιασμένα ρούχα και σ' ἀθλία κατάσταση. Κοντὰ της ὑπῆρχε ἕνα πῆλινο δοχεῖο με νερὸ κι' ἕνα κομμάτι ξερὸ ψωμί.

— Χμ! Έκανε ὁ Πουγκατσέβ, πολὺ ὡμορφο δωμάτιο διάλεξες για τὴν άρρωστη γυναίκα σου.

Έπειτα προχώρησε πρὸς τὴ Μαρία Ἰβανόβνα και τὴ ρώτησε:

— Πές μου, μικρούλα μου, γιατί ὁ ἄνδρας σου σὲ θασανίζει έτσι; Τί του ἔκανες;

— Ο ἄνδρας μου; Ψιθύρισε ἀπορώντας ἐκείνη. Ο Σβαμπρίν δέν εἶνε ἄνδρας μου. Ποτὲ ἄλλωστε δέν θα ἤθελα να γίνω γυναίκα του. Προτιμῶ καλύτερα να πεθάνω. Καὶ ἀσφαλῶς θα πέθαινα ἂν δέν μ' ἐλευθερώνατε, γιατί ὁ Σβαμπρίν μ' εἶχε κλειδῶσει δῶ μέσα με τὴν πρόθεσι να μ' ἐξανανγκάσῃ να τον παντρευθῶ ἢ να πεθάνω από τὴν πείνα.

Ο «Τσάρος» ἔρριξε στο Σβαμπρίν ἕνα φοβερὸ βλέμμα μίσους και του δῆλωσε:

— Μὲ κοροϊδεύεις, παληόσκυλο για δευτέρη φορά. Δέν πρέπει λοιπὸν να ἔχης παράπονο που θα σὲ τιμωρήσω...

Ο Σβάμπριν γονάτισε τότε μπροστά στον «Τσάρο» και τον έκτεψε να τον συγχωρήσει. Μά εκείνος τον απέμáκρυνε με μια κλωτσιά σαν ψωριασμένο σκύλο.

— «Ελα, μικρούλα μου, είπα κατόπι στη Μαρία 'Ιβάνοβνα, τὰ βάσανά σου τέλειωσαν. Είσαι ελεύθερη νὰ πὰς όπου θέλεις. Είμαι ὁ «Τσάρος» σου.

Ἡ Μαρία 'Ιβάνοβνα σήκωσε τὰ μάτια της, ἀνεγνώρισε τὴ μορφή τοῦ δολοφόνου τῶν γονέων της κι' ἐνοιωσε ὅτι θὰ τῆς ἔφευγε ἀπὸ τὸ κεφάλι τὸ μυαλό της. Ἐβγάλε λοιπὸν ἕναν ἀπερίγραπτο στεναγμὸ θλίψεως καὶ σωριάσθηκε ἀναίσθητη κατὰ γῆς.

— «Ε, ἡ εὐγενεία σου, πρέπει νὰ εἶνε τώρα εὐχαριστημένη ποὺ ἐλευθερώσαμε τὴ μικρή. Φρόντισε νὰ βρῆς ἕνα παπὰ γιὰ νὰ σὰς παντρεύω!... Ὁ Σβάμπριν θὰ παραστή ὡς μάρτυρας.

Μὰ ἐγὼ στὸ ἄκουσμα αὐτῶν τῶν λόγων τοῦ ἀνατρίχιασα καὶ τοῦ δήλωσα:

— «Ἐκανα κατάχρησι τῆς καλwsύνης σου, τ' ἀπάντησα. Σοῦ ἔκρυψα ἐπίσης ὅτι αὐτὴ ἡ νέα εἶνε κόρη τοῦ διοικητοῦ τοῦ Μπέλογκορσκ. Τώρα εἶμαι πρόθυμος νὰ πληρώσω μὲ τὴ ζωὴ μου αὐτὸ τὸ σφάλμα μου. Γι' αὐτὴν εἶχα θυσιάσει τὴ στρατιωτικὴ τιμὴ μου, τὸν τίτλο μου, τὰ πάντα. Ἐφτάσα στὸ σημεῖο νὰ πῶ ψέματα καὶ σὲ σένα τὸν εὐεργέτη μου. Μὰ ἂν ἡ καρδιά σου νοιώθῃ τὸν ἐλάχιστο οἶκτο γιὰ μένα, ἂν μπορῆς νὰ μὲ συγχωρήσῃς ἀφήσέ με νὰ φύγω μαζί μ' αὐτὴ τὴν ὀρφανή. Καὶ σοῦ δίνω τὸ λόγο μου ὅτι ὅπου καὶ νὰ θρискώμαστε θὰ προσευχώμεθα νὰ σὲ προστατεύῃ ὁ Θεὸς καὶ νὰ σοῦ δῖνῃ περισσότερὴ δόξα.

Ὁ Πουγκατσέβ ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια μου ποὺ τὰ εἶπα μὲ μεγάλη εἰλικρίνεια συγκινήθηκε ὑπερβολικά.

— «Ἔστω, εἶπε, ἄς γίνῃ κι' αὐτὸ τὸ θέλημά σου. Δὲν συνήθισα νὰ κάνω κάτι μισό. Εἶπα ὅτι θὰ σὲ κάνω εὐτυχισμένο κι' ὅ,τι νὰ συμβῇ θὰ πραγματοποιήσω αὐτὴ τὴν υπόσχεσί μου. Πάρε αὐτὴ τὴ μικρὴ καὶ πῆγαινε ὅπου θέλεις. Ὁ Θεὸς ἄς ὀδηγῇ τὰ βήματά σου. Ὁ Πουγκατσέβ ὅταν δῶσῃ τὸ λόγο του νὰ βοηθήσῃ ἕναν ἄνθρωπο δὲν διστάζει νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴ τὴν σκέψι του.

Ἐπειτα διέταξε τὸν Σβάμπριν νὰ μὰς κάνῃ ἕνα ἔγγραφο, μὴ ἄδεια ἐλευθέρως κυκλοφορίας, σ' ὅλη τὴν περιοχὴ τοῦ κυβερνείου του, κι' ἔφυγε ἀποφεύγοντας νὰ μοῦ τὸ δώσῃ τὸ χέρι του. Εἶχε καταλάβει ὅτι ἤμουν τόσο συγκινημένος ἀπὸ τὴν καλwsύνη του ποὺ ἤμουν πρόθυμος νὰ τοῦ φιλήσω τὸ χέρι. Κι' ὁ Πουγκατσέβ ποὺ φαίνεται ὅτι μ' ἀγαποῦσε γιὰ τὴν καλὴ καρδιά μου καὶ μ' ἐκτιμοῦσε γιὰ τὸ θάρρος μου δὲν ἤθελε νὰ μ' ἐξευτελίσῃ μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ Σβάμπριν.

— Αὐτό, μοῦ εἶπε μόνο. Ἐλπίζω ὅτι θὰ ἔχω τὴν εὐχαρίστησι νὰ συναντήσω πάλι τὴν εὐγενεία σου. Ἀμα μὲ χρειασθῇς μπορεῖς νὰ ζητήσῃς πάλι τὴ συνδρομὴ μου.

Κι' ὁ Πουγκατσέβ πῆρε μαζί του τὸν Σβάμπριν κι' ἀπομακρύνθηκε.

Ἡ Μαρία 'Ιβάνοβνα ἔπεσε τότε στὴν ἀγκαλιά μου καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα ἔκλαιγε μ' ἀναφυλλητά. Ἡ μεγάλη χαρὰ ποὺ μὲ ξανάβλεπε, τὴν ἔκανε πάλι γοητευτικὴ καὶ πολὺ ὡμορφῇ. Ὅλες ἡ θλίψεις, ὅλες ἡ στενοχώριες τῆς τῆς εἶχαν περάσει. Ἦταν εὐτυχισμένη.

Μετὰ ἀπὸ μιὰ ὥρα ἡ Μαρία 'Ιβάνοβνα, ἐγὼ κι' ὁ Σέβελιτς περνούσαμε στὴν πόρτα αὐτοῦ τοῦ φρουρίου τὸ ὁποῖο δὲν ἐπρόκειτο ποτὲ νὰ ξαναδοῦμε.

X

ΣΤΟ γειτονικὸ φρούριο τοῦ Μπέλογκορσκ στὸ ὁποῖο θελήσαμε νὰ ξεκουρασθοῦμε μὰς κάνανε μεγάλη ὑποδοχή, γιὰτὶ οἱ κοζάκοι νόμισαν ὅτι ἡμαστέ πρόσωπα τοῦ «Τσάρου» τῶν. Ἐκεῖ συνάντησα ἀκόμη καὶ τὸν Ζουρίν, τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸν ὁποῖο εἶχα κάνει τὸ πρῶτο στρατιωτικὸ γλέντι μου κι' ὁ ὁποῖος ἦταν φίλος τοῦ Πουγκατσέβ κι' εἶχε γίνῃ διοικητὴς αὐτοῦ τοῦ φρουρίου.

Μὰ ἡ εὐτυχία μου δὲν κράτησε πολὺ. Μόλις βγῆκα ἀπὸ τὴν περιοχὴ ποὺ εἶχε κατακτήσῃ ὁ Πουγκατσέβ, μὲ συνέλαβαν ὡς ἐνοχο ἐσχάτης προδοσίας.

Ἡ ἐξαφάνισί μου ἀπὸ τὸ «Ορεμπουργκ» ἦταν ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς συλλήψεώς μου. Οἱ στρατιῶτες ποὺ μὲ συνέλαβαν μ' ὠδήγησαν ἔπειτα ἀπὸ ἕνα σωρὸ περιπέτειες ἀνάμεσα ἀπὸ χωριά ποὺ εἶχαν καταστρέψει οἱ κοζάκοι, στὸ διοικητήριον, στὸ ὁποῖο συνεδρίαζε ἀπὸ μέρους τώρα τὸ στρατοδικεῖο καὶ τὸ ὁποῖο κατεδίκαιζε ὅλους τοὺς κατασκόπους, τοὺς προδότες καὶ τοὺς αἰχμαλώτους σὲ θάνατο. Τὸ στρατοδικεῖο τοῦ «Ορεμπουργκ» ἦταν ἀπὸ τὰ πιὸ τρομερὰ τοῦ τσαρικοῦ στρατοῦ. Οἱ δικασταὶ του ἦταν ἄνθρωποι χωρὶς καρδιά καὶ παρήμεναν ἀσυγκίνητοι. Ἀν ἦσουν ἐνοχοι ἐτιμωρεῖσθαι μὲ τὸν πιὸ σκληρὸ καὶ τὸν πιὸ ἄγριο τρόπο ἢ σὲ κατεδίκαιζαν σὲ θάνατο. Ἐμένα, ἡ τύχη ποὺ μὲ περίμενε ἦταν γνωστὴ. Ἡ μόνη ποινὴ μου ἦταν ἡ καταδίκη μου νὰ ἐκτελεσθῶ ἀπὸ ἕνα ἀπόσπασμα στρατιωτῶν. Ναί, δὲν ὑπῆρχε καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι θὰ μὲ τουφέκιζαν.

Ἔτσι μῆκα σ' αὐτὴ τὴν ἀπέραντη αἴθουσα τοῦ διοικητηρίου, στὴν ὁποία συνεδρίαζε τὸ στρατοδικεῖο μὲ τὴν καρδιά παγωμένη ἀπὸ τὸν τρόμο. Ὡστόσο προσπαθοῦσα νὰ διατηρῶ τὴν ψυχραιμίᾳ μου. Ἔτσι ἀπάντησα μ' ἡρεμία στὶς ἐρωτήσεις τοῦ στρατηγοῦ ποὺ ἦταν πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου. πὼς λέγομαι, ποῦ κατοικῶ καὶ ποῖο εἶνε τ' ὄνομα τοῦ πατέρα μου καὶ τῆς μητέρας μου. Ὁ στρατηγὸς ἀκούγοντας ὅτι εἶμαι γυιὸς τοῦ Ἀντρέ Πέτροβιτς Γκρινέρ, ταραχθηκε καὶ δὲν μπόρεσε νὰ μὴ παρατήρησῃ μὲ θλίψη:

— Κρίμα! Αὐτὸς ὁ ἐνδοξος στρατιωτικὸς νὰ ἔχῃ ἕνα γυιὸ τὸσον ντροπιασμένο!...

Ἐσπευσα φυσικὰ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ μὴ σπεύδῃ νὰ βγάξῃ συμπεράσματα ἀπὸ τίς καταθέσεις τῶν διαφόρων ἐχθρῶν μου καὶ νὰ μὴ βασίζεται σ' ὑπόνοιες, ἀλλὰ νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ τοῦ ἐξιστορήσω πὼς ἀκριβῶς ἔχουν τὰ πράγματα.

Μὰ ἔχεις αὐτὸ τὸ δικαίωμα, παιδί μου, παρετήρησε ὁ στρατηγός. Μπορεῖς νὰ πῆς ὅτι θέλεις στὴν ἀπολογία σου. Σὲ εὐχαίω ὅτι λυπᾶσαι ποὺ ὁ γυιὸς τοῦ Ἀντρέ Πέτροβιτς ἔχει στὴν πλάτη του σήμερα μιὰ τόσο βαρεὴ κατηγορία.

Τέλος ὁ νεαρὸς στρατοδίκης ποὺ καθόταν δίπλα του μὲ ρώτησε πὼς εἶχα δεχθῇ νὰ ἐξυπηρετήσω τὸν Πουγκατσέβ καὶ ποιὰ ἦταν ἡ ἀνταμοιβή μου. Ἐπίσης ποιὰς ἦταν ἡ ὑπηρεσία μου ποὺ τοῦ προσέφερα. Τὰ λόγια τοῦ ἀξιωματικοῦ μαστίγωσαν τὸ πρόσωπό μου. Ἐγὼ γίνα κατακόκκινος, ἔπειτα μελανὸς καὶ ἀφοῦ πάλαιψα πολὺ ὥρα γιὰ νὰ συγκρατήσω τὸν θυμὸ μου, τ' ἀπάντησα ὅτι οὔτε μιὰ στιγμὴ δὲν λησμόνησα ὅτι ἤμουν ἀξιωματικὸς κι' ὅτι εἶχα παραμείνει πιστὸς στὸν ὄρκο μου.

— Ναί, μὰ πὼς εἶνε δυνατόν τότε, μὲ ρώτησαν, ἕνας εὐγενὴς κι' ἕνας ἀξιωματικὸς μάλιστα, ὁ ὁποῖος ἔχει, ὅπως λέτε, παραμείνει πιστὸς στὸν ὄρκο του νὰ κάνῃ συντροφιά μ' ἕναν ληστὴ, νὰ τρώῃ καὶ νὰ διασκεδάζῃ μαζί του, νὰ ἔχῃ συνδεθῇ μ' αὐτὸν μὲ τόσο στενὴ φιλία, ἐνῶ ξέρεῖ ὅλα τὰ φρικῶδη ἐγκλήματά του; Πὼς εἶνε δυνατό ἕνας ἀπαίσίος ληστῆς νὰ ἔχῃ σὲ σὰς μιὰ τόσο μεγάλη ἀδυσ-

ναμία, ώστε να κάνη όλες τις επιθυμίες σας; Ασφαλώς θα ζητούσε από σας ανάλογα ανταλλάγματα. Δεν είχε δυνατόν να σας αγαπήσει τόσο πολύ επειδή μία φορά δώ και τόσα χρόνια του είχατε χαρίσει μια γούνα και του είχατε δώσει πενήντα καπίκια. Μάλλον θα συμβαίνει κάτι που το δικαστήριο θα σας αναγκάση να το δημολογήσετε. Ασφαλώς θα προδώσατε τους συντρόφους σας και πολύ πιθανόν έσεις μαζί με τον Σβαμπρίν να παραδώσατε το φρούριο του Μπέλογκορσκ στους τατάρους.

— Μου φαίνεται, του δήλωσα, ότι κάνετε κατάχρησι του αξιώματός σας. Ομολογώ μάλιστα ότι παρουσιάζετε αξιοθρήνητο θέαμα μ' αυτούς τους διόλου κοινωκευτικούς συλλογισμούς σας που αδικούν τη νοημοσύνη σας. Επειτα διηγήθηκα πώς είχα συναντήσει τον Πουγκατσέβ κατά την διάρκεια εκείνης της φοβερής χιονοθύελλας, πώς του είχα δώσει τη γούνα μου, γιατί μου είχε σώσει τη ζωή και πώς κατόπι γλύτωσα από την άγχονη στο Μπέλογκορσκ. Τέλος παρεκάλεσε τον διοικητή του "Ορεμπουργκ να διηγηθώ τι του είχα αναφέρει κατά την επιστροφή μου στο "Ορεμπουργκ και ποιά ήταν η αιτία που μ' ανάγκασε να φύγω από το φρούριο δίχως την άδεια του στρατηγού.

Ο γέρο στρατηγός σηκώθηκε τότε και διάβασε το ακόλουθο γράμμα:

«Σ' απάντησι της επιστολής, σπεύδω να σας αναφέρω ότι ο υπολοχαγός Γκρινέβ, ο οποίος εγκατέλειψε το φρούριό σας, βρίσκεται μαζί με τον Πουγκατσέβ με τον οποίο και συνεργάζεται.»

— Τι έχεις λοιπόν να πής τώρα για να υπερασπισθής τον εαυτό σου; Ρώτησε ο πρόεδρος του δικαστηρίου.

Στην αρχή θέλησα να τους διηγηθώ όλο το ειδύλλιο μου με την Μαρία Ιβάνοβνα και την αιλία που μ' έκανε να σπεύσω σέ βοήθειά της. Μά μια αηδία μ' είχε κυριεύσει γι' αυτή τη συμπεριφορά των αξιωματικών απέναντί μου. Δεν ήθελα να αναφέρω όλους τους εξευτελισμούς που είχαν κάνει οι ληστές και—γιατί όχι;—δεν ήθελα να κατηγορήσω τον Πουγκατσέβ, ο οποίος μου είχε φερθή με περισσότερο σεβασμό και περισσότερη αγάπη από τους συναδέλφους μου. Έτσι έμεινα άπαθής και δήλωσα ότι σ' αυτά που με κατηγορούν δεν είχα ν' απαντήσω τίποτε. Άλλωστε καταλάβαινα ότι ήταν χαμένος κόπος. Οι δικαστές είχαν βγάλει κιόλας την απόφασί τους.

Το στρατοδικείο είχε απομείνει κατάπληκτο απ' αυτή την σιωπή μου. Μη ξέροντας πώς να δικαιολογήση την καταδίκη μου, διέταξε τότε να κληθώ ο άπαισιος «προδότης». Εγώ γύρισα το κεφάλι μου προς την πόρτα να δω ποιος ήταν αυτός. Είδα να μπαίνει στην αίθουσα ένας άλυσσοδεμένος κι' αδύνατος άνθρωπος που είχαν ασπρίσει πρόωρα τα μαλλιά του και που μόλις κατάφερνε να στέκεται στα πόδια του. Τρόμαξα να γνωρίσω στο πρόσωπό του τον Σβαμπρίν. Με φωνή υπερβολικά εξασθενημένη είχε την κακία να αναφέρει για μένα ένα σωρό πράγματα. Κατέθεσε ότι ο Πουγκατσέβ μ' είχε στείλει στο "Ορεμπουργκ ως κατάσκοπο κι' ότι είχα διαβιβάσει στον αρχηγό των επαναστατημένων κοζάκων ένα σωρό ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Επίσης έδήλωσε ότι ο Πουγκατσέβ μου είχε κάνει πολλά δώρα.

"Ακουγα τον Σβαμπρίν να λέη αυτές όλες τις ψευτιές και λυπώμουν για το κατόνημά του. Εκείνο όμως που μου έκανε έντοπωσι ήταν τ' ότι ο Σβαμπρίν απέφυγε να πη έστω και μία λέξη για την Μαρία Ιβάνοβνα. Ο έρωας προς αυτήν, που κατά βάθος ήταν ειλικρινής τον είχε αναγκάσει να την σεβασθώ. Κι' αυτή η συμπεριφορά του μ' έκανε να κλείσω το στόμα μου και να μην αποκαλύ-

ψω όλες τις παληανθρωπιές του, τις οποίες πιθανόν ν' αγνοούσε το δικαστήριο.

Τέλος και μετά την εξέτασι μερικών άλλων μαρτύρων το στρατοδικείο με κατεδίκασε στον διά τυφεκισμού θάνατον.

"Όταν μου διάβασαν την καταδίκη μου, ομολογώ ότι ταράχθηκα υπερβολικά κι' ότι ήταν αδύνατο να συγκρατήσω την ψυχραιμία μου. Μις χίλιους κόπου οι συνοδοί μου με τράδηξαν έξω από την αίθουσα περνώντας μου τις βαρειές αλυσσίδες του καταδίκου. Στο διάδρομο αντίκρυσαν τον Σβαμπρίν. Φαινονταν ότι είχε μετανοήσει για όλες αυτές τις ψευτιές που είχε καταθέσει έναντίον μου. Μου έρριξε λοιπόν ένα βλέμμα τόσο μελαγχολικό που με σταμάτησε την επιθυμία που είχα να τον φτύσω κατά πρόσωπο.

Στην πένθιμη σιωπή του κελλιού μου προσπάθησα να συγκεντρώσω τις σκέψεις μου και να δώ αν υπήρχε καμιά έλπιδα διασώσεώς μου. Μά δεν έβλεπα κανένα τρόπο με τον οποίο θα μπορούσα να ξεφύγω από τα νύχια του θανάτου.

Η μόνη κρυφή χαρά μου ήταν ότι οι γονείς μου συγκινημένοι από τις τραγικές περιπέτειες της Μαρίας Ιβάνοβνας, δεν δίστασαν καθόλου να την πάρουν κοντά τους και να την περιποιηθούν με τρυφερότητα. Ο έρωας μου προς αυτήν, είχε παύσει πια να φαίνεται στον πατέρα μου σαν μια νεανική τρέλλα. "Όσο για τη μητέρα μου, αγάπησε την Μάσσα τόσο πολύ, ώστε είχε όνειρευθώ να την παντρεύω μαζί μου.

Ωστόσο η είδησι της συλλήψεώς μου, η οποία είχε γίνει την εποχή ακριβώς που ο τσαρικός στρατός είχε πνίξει στο αίμα την επανάστασι των κοζάκων κι' είχε συλλάβει τους άρχηγούς της, ανακατάτωσε κυριολεκτικώς την οικογένειά μου. Βέβαια πίστευαν ότι δεν ήμουν ένοχος. Η Μαρία Ιβάνοβνα τους είχε διηγηθώ όλη την περίεργη περιπέτειά μου με τον Πουγκατσέβ και την αιλία που είχε προκαλέσει την σύλληψή μου. Ο πατέρας μου στην αρχή γέλασε με την στενοκαφαλιά των παλιών συντρόφων του. Μά πολύ γρήγορα άντελήφθη την σοβαρότητα της καταστάσεώς μου κι' έσπευσε να διαμαρτυρηθώ. Επειτα κατάλαβε ότι ήταν πια αδύνατο να με γλυτώσει και τότε πήγε να τρελλαθώ από την στενοχώρια του. Κάποτε κάποτε ένας από τους συγγενείς μας, ο πρίγκηψ Β... του έγραφε για μένα και του διεβίβαζε όλες τις υπόνοιες που με θάραιναν. Τέλος του ανέφερε ότι πιθανόν να γλύτωνα τον θάνατο, μά θα ήμουν υποχρεωμένος να περάσω τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής μου στη Σιβηρία. Αυτή ήταν η μόνη χαρά, την οποία θα του έκανε η αυτοκράτειρα! Αυτή η είδησι τσάκισε κυριολεκτικώς τον πατέρα μου, ο οποίος ήταν αδύνατο πια να υποφέρει την ιδέα ότι ο μοναδικός γυιός του επρόκειτο να εξορισθώ σαν ένας κοινός εγκληματίας.

— Πώς, ψιθύριζε κάθε τόσο, πώς είναι δυνατόν ο γυιός μου να πρόδωσε την πατρίδα του!... Αυτό μ'α την αλήθεια δεν μπορεί να το χωρέση το μυαλό μου. Η οικογένειά μας τρεις αιώνες τώρα δεν βγαίνει, παρά έντιμους στρατιωτικούς, δεν είναι λοιπόν δυνατόν ο Πετρόβσκα να έχη νερό στις φλέβες του κι' όχι αίμα.

Η μητέρα μου για να μη στενοχωρή τον άνδρα της ποτέ δεν έκλαιγε μπροστά του. Έκρυβε όσο μπορούσε τη στενοχώρια της και προσπαθούσε να του δώση κουράγιο. Και το μυαλό της αγωνιζονταν τώρα να βρή ένα τρόπο για να με σώση. Αν κατά τύχη η αυτοκράτειρα ήρνεϊτο να μετριάση την ποινή μου, ενώ θα παρεδιδόμουν στο δήμιο. Την τελευταία στιγμή είχαν μεταστέψει κι' αυτήν άκοιη την εκτέλεσί μου και την είχαν κάνει πιο άτιμωτική. Έγώ, ένας Πέτροβιτς, ένας αξιωματικός του τσαρικού στρατού θα κρεμιόμουν, έτσι ακριβώς σαν ένας άπαισιος κακούργος. Οι έχθροι

του πατέρα μου, όπως πληροφορήθηκα, είχα βρή την ευκαιρία να τον πληγώσουν κατάκαρδα και να τον στείλουν μιά ώρα άρχιτερα στον τάφο.

Ένα βράδυ ο πατέρας μου, κατά την παλιά συνήθειά του διάβαζε την στρατιωτική έπετηρίδα και γκρινιάζε περισσότερο από κάθε άλλη φορά για να κρύβει τη θλίψη που βασάνιζε την καρδιά του. Δίπλα του η μητέρα μου, σ' ένα καναπέ, έπλεκε μηχανικά ενώ από τα μάτια της διαρκώς κυλούσαν άφθονα δάκρυα. Η Μαρία Ιβάνοβνα ήταν καθισμένη κοντά της και κεντούσε. Μά στην πραγματικότητα τρυπούσε διαρκώς τα χέρια της με την βελόνα από την τρομερή άφηρημάδα της. Κι' οι τρεις αυτοί άγαπημένοι μου με σκεπάζοντας αδιάκοπα και ύπερφραν που δεν μπορούσαν να με βοηθήσουν. Μιά στιγμή όμως η Μαρία Ιβάνοβνα έξωτερικεύοντας μάλλον μιά σκέψη της, σταμάτησε το κέντημά της και τους δήλωσε ότι θα πήγαινε στην Πετρούπολι. Η μητέρα μου άνησούχησε γι' αυτή την απόφασή της και τη ρώτησε:

— Για ποιά λόγο θές να πας στην Πετρούπολι; Είνε λοιπόν δυνατόν να πραγματοποιηθή αυτό που σκέφτομαι, ότι κι' εσύ θα μάς έγκαταλείψης;

Η Μάσσα, με άπαθεια, της δήλωσε τότε ότι έπρεπε να κυττάξει το μέλλον της κι' ότι γι' αυτό ακριβώς τον λόγο ήταν άναγκασμένη να κάνει αυτό το ταξίδι. Ήθελε, όπως δήλωσε, να ζητήσει από τις άρχες να την προστατεύσουν, αφού ήταν κόρη ενός κυβερνήτου, που προτίμησε να πεθάνει, παρά να έγκαταλείψει τη θέσι του.

Ο πατέρας μου έσκυψε λυπημένος έως θανάτου το κεφάλι του. Η Μαρία Ιβάνοβνα τον λυπήθηκε τότε και άναγκάσθηκε να του όμολογήσει ένα μέρος από το σχέδιό της. Η μητέρα μου ρίχθηκε στην άγκαλιά της κι' άρχισε να κλαίει και να της δηλώνει ότι κάθε μέρα θα προσεύχονταν στον Θεό για να πετύχει το σχέδιο της Μάσσα.

Κι' η Μαρία Ιβάνοβνα, λίγες μέρες άργότερα, έτοιμάσε τις άποσκευές της και άνεχωρησε για την Πετρούπολι συνοδευόμενη από τον Σέβελιτς. Η Μαρία Ιβάνοβνα είχε πληροφορηθή ότι η Αύλη θρίσκονταν εκείνη την εποχή στο Τσάρκοις Σέλο. Η Μάσσα κατάφερε ακόμη να μάθει τί ώρα σηκώνονταν η Τσαρίνα, τί ώρα έπαυνε τον καφέ της κι' ότι άγαπούσε ύπερβολικά να περπατάει στο πάρκο.

Η Μαρία Ιβάνοβνα εκείνη τη νύχτα δεν κοιμήθηκε καθόλου. Τά έξημερώματα έκανε προσεχτικά την τουαλέττα της και τρέμοντας από τη συγκίνσή της κατέβηκε στο πάρκο. Μιά στενή συγγενής της που ήταν στην ύπηρεσία των άνακτόρων την είχε βοηθήσει να έκτελεσει το σχέδιό της. Η Μαρία Ιβάνοβνα προχωρούσε τώρα με θάρρος στις δενδροστοιχίες με την ελπίδα να συναντήσει το πρόσωπο που έπιθυμούσε να δει, όταν ένας σκύλος έτρεξε κοντά της κι' άρχισε να γαυγίζει σαν λυσισασμένος. Η Μάσσα σταμάτησε τρομοκρατημένη και δεν ήξερε τί να κάνει. Ξαφνικά όμως μιά γλυκειά γυναικεία φωνή της δήλωσε:

— Μη το φοβάστε, είνε τόσο μικρό και δεν δαγκώνει!

Η Μάσσα άντελήφθη τότε μιά κυρία ντυμένη με απλότητα να κάθεται σ' ένα πάγκο. Το πρόσωπό της έδειχνε τόσο καλωσύνη, ώστε η Μαρία Ιβάνοβνα ξεθαρρεύτηκε και για να συνέλθει κάθησε κι' εκείνη στην άλλη άκρη του πάγκου.

Πρώτη η άγνωστη κυρία διέκοψε την σιωπή και την ρώτησε:

— Δεν ήσατε από δώ;

— Όχι, κυρία, ήρθα χθές από την έπαρχία.

— Ήσατε με τους γονείς σας;

— Όχι, κυρία, είμαι όλομόναχη.

— Μόνη; Μά ήσατε τόσο νέα...

— Είμαι όρφανή, άπάντησε μ' ένα στεναγμό η Μάσσα.

— Θα ήρθατε στην Πετρούπολι θέβαια γιι τίποτε δουλειές.

— Ναι, ήρθα για να παρουσιασθώ στην αυτοκράτειρα να την παρακαλέσω να μου άποδοθή δικαιοσύνη. Είμαι η κόρη του διοικητού Μιρονόβ.

— Του διοικητού Μιρονόβ, αυτού που διοικούσε ένα φρούριο του Όρεμπουργκ;

— Μάλιστα, κυρία.

— Με συγχωρείτε που άνακατεύουμε στις υποθέσεις σας, μά θα σάς παρακαλούσα να μου πείτε τί ακριβώς συμβαίνει. Έχω πολλούς φίλους στην Αύλη και πολύ πιθανόν θα μπορούσα να σάς βοηθήσω.

Η Μαρία Ιβάνοβνα της έδωσε τότε να διαβάσει την άναφορά που θα έδινε στην αυτοκράτειρα. Εκείνη της έρριξε ένα βλέμμα, μά το πρόσωπό της ταράχθηκε.

— Πώς, άπόρησε, ζητάτε χάρι γι' αυτόν τον Γκρινέβ, ο οποίος με μιά τρομακτική άδιαφορία έγκατέλειψε τη θέσι του και πήγε να συνεργασθί με τους ληστές; "Α, δεν φαντάζομαι να καταφέρετε τίποτε. Η αυτοκράτειρα είνε πολύ θυμωμένη μαζί του. Ο Γκρινέβ είνε ένας άπαισιος ληστής.

— Όχι, όχι, διεμαρτυρήθη η Μάσσα, αυτό δεν είνε αλήθεια. Σας όρκίζομαι ότι πρόκειται περι λάθους. Έγώ φταίω περισσότερο σ' όλη αυτή την ιστορία.

Και η Μαρία Ιβάνοβνα άφηγήθηκε στην άγνωστη, η όποία την άκουγε με προσοχή, όλη αυτή την τραγική περιπέτειά της.

Εκείνη στο τέλος της συνομιλίας τους της συνέστησε να μη πησέ κανένα αυτή την συνάντησί τους κι' ότι δεν θ' άργούσε να λάβη άπάντησι στο έγγραφο που έστελνε προς την Τσαρίνα.

Κι' έφυγε αφού χαιρέτησε με καλωσύνη την Μαρία Ιβάνοβνα που τά είχε χαμένα από αυτή την έξαιρετική εύνοια της τύχης της. Έπειτα τη ρώτησε που μπορούσε να την είδοποιήσει.

— Με φιλοξενεί η "Αννα Βλασιέβνα, της άπάντησε η Μάσσα.

— Έννοια σου και θα σε είδοποιήσω πολύ γρήγορα, της είπε η άγνωστη κι' έφυγε ακολουθώντας μιά δενδροστοιχία.

Λίγες ώρες άργότερα ένα πολυτελές άμάξι της Αύλης σταμάτησε μπροστά στο σπίτι της Βλασιέβνας κι' ένας αλικός ζήτησε να είδοποιηθή η δις Μαρία Ιβάνοβνα ότι η αυτοκράτειρα την περιμένει κι' ότι ζητούσε να παρουσιασθί μπροστά της χωρίς έπισημότητες.

Η Μαρία Ιβάνοβνα άνέβηκε τρέμοντας τις σκάλες, διέσχισε τους πολυτελείς κι' άπεραντους διαδρόμους και όσο πήγαινε κι' έχανε το θάρρος της, στην ιδέα ότι θ' αντίκρύζε την αυτοκράτειρα. Ένα λεπτό άργότερα η Μαρία Ιβάνοβνα είσηρηχeto εις το διαίτερο διαμέρισμα της αυτοκρατείας, μά η έκπληξι της ήταν άπερίγραπτη, όταν άνεγνώρισε στο πρόσωπο της Τσαρίνας την κυρία με την όποία συνωμιλούσε στον κήπο.

Η αυτοκράτειρα της έκαμε νόημα να πλησιάσει και της δήλωσε χαμογελώντας με καλωσύνη:

— Είμαι εύτυχής που μπορώ να κρατήσω το λόγο μου. Η ύπόβρεσις σου τακτοποιήθηκε. Η άθωότης του μνηστήρος σου άπεδείχθη. Πάρε κι' αυτή την έπιστολή να την δώσης στον μέλλοντα πεθερό σου.

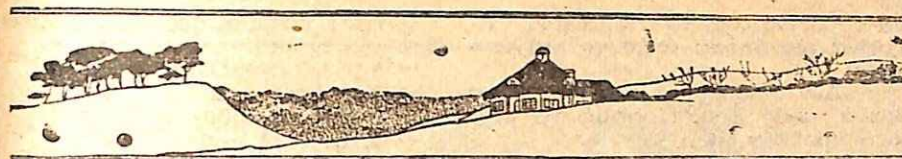
Με χέρι που έτρεμε η Μαρία Ιβάνοβνα πήρε το γράμμα, ενώ από τά μάτια της έτρεχαν άφθονα δάκρυα και μη άντέχοντας πειά στη μεγάλη συγκίνησί της, έπεσε στα πόδια της Τσαρίνας. Εκείνη

την ἀγκάλιασε, την φίλησε με τρυφερότητα και της είπε:
— Ξέρω ότι δεν ήσαστε πλούσια. Μά αυτό δεν πρέπει καθόλου να σ' ἀνησυχή. Εγώ θα φροντίσω για τὸ μέλλον σου, γιατί χρωστώ πολλά στην κόρη του ἡρωϊκοῦ κυβερνήτου τοῦ Μπέλογκορσκ.
— Όταν ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα ὠγήκε ἀπὸ τ' ἀνάκτορα τοῦ Τσαρκοῦ Σέλο ἡ καρδιά της πλημμύριζε ἀπὸ εὐτυχία καὶ δάκρυα χάραες τρέχαν ἀπὸ τὰ μάτια της.

Λίγο ἀργότερα ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα παντρεύονταν τὸν Ἀντρέ Πέτροβιτς Γκρινέβ καὶ πήγαινε νὰ ἐγκατασταθῇ στὸ ἀπέραντο κτήμα τὸ ὁποῖο της εἶχε χαρίσει ἡ Τσαρίνα εἰς ἀνταμοιβή τῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ προσέφεραν στὴν πατρίδα, τόσοι ὁ Μιρονόβ, ὅσον κι' ὁ Πιέρ Πέτροβιτς Γκρινέβ, ὁ γυιὸς τοῦ αὐστηροῦ Γκρινέβ, τὸν ὁποῖο ἡ αὐτοκράτειρα τιμοῦσε με τὴν φιλία της.

Κι' ὅπως ἀναφέρει τὸ ἱστορικὸ ἐγγράφο ἐκεῖ πέρα ἐξήσαν ὅλοι τους εὐτυχισμένοι. Λίγο ἀργότερον ἡ Μαρία Ἰβάνοβνα ἔφερε στὸν κόσμον ἕνα γυιὸ τὸν ὁποῖο βάφτισε ἡ ἴδια ἡ αὐτοκράτειρα κι' ὁ ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ συνεχίσῃ τὴν παράδοσι τῆς στρατιωτικῆς κι' ἐνδοξῆς ἐκείνης οἰκογενείας τῆς Ἀγίας Ρωσσίας.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, (ΓΙΟΥ)

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΤΙΓΜΕΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ (πατρός)

«...» Ήταν Δεκέμβριος τοῦ 1870.
«Ὡμαστε στὸ σπίτι μας, ἐγὼ καὶ ὁ πατέρας μου, μὰ ὄχι πειὰ στὸ Παρίσι. Ἡ νέα κατοικία τοῦ πατέρα μου, ἀπὸ τὸν Αὐγουστο, ἦταν τὸ Πουή, μιὰ μικρὴ πόλη, κοντὰ στὴ Διέππη, στὴν ὁποία εἶχε ἀποσυρθῇ κατὰ τὴ συμβουλὴ τῶν γιατρῶν. Δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ ἐργασθῇ καὶ εἶχε ἀνάγκη ἀναπαύσεως.

Ἡ ζωὴ τοῦ πατέρα μου, στὴ μικρὴ αὐτὴ ἡσυχία καὶ ὠραία ἐξοχικὴ πόλῃ, ἦταν ἡρεμὴ καὶ ἡραία. Ἡ ἡμέρες τοῦ κυλοῦσαν ἀργὰ καὶ σιωπηλὰ. Ὡρες ὁλόκληρες στεκόταν ἀκίνητος σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ σπιτιοῦ μας, τὰ ρεμβώδη μάτια του κυττοῦσαν τὸν ὠκεανό. Ποῦς ξέρει τί νὰ σκεπτόταν, ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ποὺ τόσο εἶχε ἐργασθῇ, τόσο εἶχε κοπιᾶσει στὴ ζωὴ του. Δὲν εἶλεγε τίποτα, μόνο κυττοῦσε τὰ κύματα σιωπηλός, ὡς τὴν ὥρα ποὺ ἡ σκιὰ τῆς νύχτας σκεπάζανε τὴν ὄψι τῆς μεγάλης θάλασσας. Ήταν ἡ ὥρα ποὺ τὸ θράδι μνηοῦσε τὸν ἔρχομό του. Ὁ πατέρας μου σηκωνότανε, καὶ στηριζόμενος ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά σ' ἕνα χοντρὸ παλὸ μπιστοῦνι καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη στὰ χέρια τῆς γρηᾶς μας ὑπηρετριάς, ἐμπαινε ἀπὸ τὸν κῆπο στὸ σπίτι.

«Ὡταν γέρος, πολὺ γέρος πειὰ! Εγὼ, ἐρχόμουν πολὺ συχνὰ καὶ τὸν ἐβλεπα ἀπὸ τὸ Παρίσι. Ὡταν μ' ἀντίκρυζε νᾶρχωμαι γελαστός ἀπὸ τὴν μεγάλη κιγκλιωτὴ πόρτα τοῦ κήπου, μοῦ χαμογελοῦσε. Προχωροῦσα, πάντοτε γελαστός, τοῦ φιλοῦσα τὸ χέρι καὶ τὸν ρωτοῦσα πάντοτε «πῶς πάει...»

— Πολὺ καλὰ, πολὺ καλὰ!... μοῦ ἀπαντοῦσε, πάντοτε με τὸ ἴδιο χαμόγελο στὰ ὠχρὰ χεῖλη του, ἕνα χαμόγελο ὅσον καὶ προσποιημένο, ποὺ δὲν θὰ τὸ ξεχάσω ποτὲ στὴ ζωὴ μου.

Οἱ γιατροὶ μοῦ εἶχαν πῇ πῶς ἡ ζωὴ τοῦ πατέρα μου δὲ θὰ θάσταγε πολὺ. Ὑπέφερε ἀπὸ τὴν καρδιά του καὶ ἦταν πολὺ γέρος. Δὲν θὰ μποροῦσε ν' ἀντιέξῃ πειὰ καὶ στὴν ἐλάχιστη προσβολή.

Μιὰ ἡμέρα, μόλις εἶχα ἔλθει ἀπὸ τὸ Παρίσι, με τὴν ἀπόφασιν νὰ μείνω μαζὺ με τὸν πατέρα μου καμμιὰ δεκαπενταριά ἡμέρες. Τὸν χαϊρέτησα ὅπως συνήθως καὶ τοῦ κράτησα συντροφιά ὡς τὴν ὥρα ποὺ ἀπεσύρθη γιὰ νὰ κοιμηθῇ.

Τὸ ἄλλο πρωῒ, ὅπως καὶ ὅλες τὲς ἡμέρες ἐπέμεινε νὰ σηκωθῇ λιγάκι ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του καὶ νὰ τὸν βοηθήσω νὰ κάνῃ ἕνα μικρὸ γύρο στὸν κῆπο. Οἱ γιατροὶ εἶχαν συμβουλεύσει ἕνα μικρὸ περίπατο κάθε ἡμέρα, γιὰ νὰ κινεῖται τὰ νεῦρα του.

Ὁ πατέρας μου τὸ πρωῒ ἐκεῖνο μοῦ φάνηκε ἐξαιρετικὰ δύσθυμος. Μοῦ ἀρνήθηκε ἀμέσως.

— Σὲ παρακαλῶ, Ἀλέξανδρε, ἄφησέ με, μὴν ἐπιμένεις. Δὲν μπορῶ νὰ σηκωθῶ. Εἶμαι πολὺ καλὰ ἐδῶ ποὺ κάθομαι.

Τὰ λόγια του αὐτὰ ἐλέγχθησαν με τέτοια ἐπιμονὴ καὶ ἀποφασιστικότητά, ὥστε θεώρησα πῶς ἦταν περιττὸ πειὰ νὰ ἐπιμένω.

Κάθησα καὶ ἐγὼ, σὲ μιὰ καρέκλα κοντὰ του, καὶ ἄρχισα νὰ τοῦ διηγοῦμαι διάφορα παρισινὰ νέα, ποὺ θλέπω λαχταροῦσε πάντοτε

νά τ' άκούη από τό στόμα μου. "Εξαφνα τόν βλέπω άνήσυχο και νευρικό:

— Δέν αισθάνομαι τόν έαυτό μου καλά, μου λέει. Προτιμώ νά πάω στό κρεβάτι μου.

Φώναξα τήν υπηρέτρια και τόν μεταφέρουμε άμέσως στήν κάμαρή του.

"Όταν ξαπλώθηκε φάνηκε πιό ήσυχος. Τόν ρώτησα μήπως πρέπει νά φωνάξουμε τόν γιατρό, αλλά άμέσως μου έκοψε την κουβέντα, με μιά άπότομη άρνησι.

— "Όχι! μου λέει ξερά. Τι νά μου κάνουν οί γιατροί!

Πέρασαν μερικά λεπτά σιωπής. Είχα καθήσει κονιά στό κρεβάτι και τόν κυττούσα.

"Εξαφνα τόν βλέπω νά πέφτη σέ μιά μεγάλη συλλογή. Σκεπτότανε μιά μεγάλη και κάτι πολύ σοφό θέαθειά, και κάτι πολύ σοφό θέαθειά, άφου ούτε καν ένωισε τήν είσοδο τής υπηρέτριας, πού του έφερε τό γάλα του.

"Η υπηρέτρια στάθηκε μερικές στιγμές, άφησε τό γάλα δίπλα του και έφυγε.

Είχα μείνει και πάλι μόνος με τόν πατέρα μου.

Ξαφικά παύει νά σκέπτεται και σαν νά συνέρχεται από κάποιον πολύ βαρύ έφιάλη, γυρίζει και με κυττάει. Φαίνεται ταραγμένος και στά άλλοτε τόσο τρυφερά και γλυκά μάτια του, διακρίνω τώρα νά κυλούνε δυό δάκρυα.

Σήκώνομαι, κάθομαι κοντά στό κρεβάτι του, και τόν ρωτάω τι έχει και είνε τόσο λυπημένος... "Εκείνος, χωρίς νά μου άπαντήση άμέσως μου πιάνει τό χέρι και μου λέει με στυθερό τόνο φωνής:

—Θά σου πώ τι έχω, αλλά θέλω νά μου υποσχεθής ότι θά μου άπαντήσης και συ σέ μιά έρώτηση πού θά σου κάνω, με τήν ειλικρίνεια, όχι του παιδιού πρós τόν πατέρα του, αλλά ενός φίλου πρós φίλον.

— Ναι! πατέρα, του είπα γλυκά. Στο υπόσχομαι.

— Μου τό όρκίζεσαι;

— Στο όρκίζομαι!

— Στην τιμή σου;

— Στην τιμή μου!

Δέν ήθελε περισσότερες υποσχέσεις. Το ύφος μου ήταν αρκετό για νά του έμπνεύση τήν έμπιστοσύνη πού ήθελε.

Μου έπηρε άμέσως τό χέρι, και σφίγγοντάς το στό δικό του μου είπε, κυττάζοντάς τά μάτια μου:

— Λοιπόν... τι νομίζεις έσύ;... Λές ότι θά μείνη τίποτα από τά έργα μου στόν κόσμο, ύστερ' από χρόνια;...

Τά μάτια του έμείνανε καρφωμένα στό δικά μου. Περιμένε με άγωνία τήν άπάντησή μου.

— Αυτό είνε πού σέ άνησυχεί, του είπα... "Α! μιά ιδέα είνε αυτή... Δέν υπάρχει καμιά άμφιβολία!... "Ηούχασε και τό έργο του Δουμά πατέρα, θά ζήση όσο ζή και ό κόσμος...

— "Αλήθεια! μου είπε με μεγάλη χαρά.

— Στο όρκίζομαι! του άπαντώ... Είνε τό μόνο πράγμα για τό όποιο μπορώ νά όρκισθώ... "Ηούχασε...

Με κύτταξε ακόμα λιγάκι, πιό ήσυχος από πρίν, και σηκώθηκε καθιστός στό κρεβάτι για νά πιή τό γάλα του...

Τό άλλο πρωί, στις 5 Δεκεμβρίου, τόν ξανάπιασε ό ίδιος δυνατός πυρετός, πού τόν είχε πιάσει πρós ενός μηνός. Οί πόνοι τής καρδιάς του ξυνάρχισαν δυνατώτεροι και σέ δέκα ώρες, τό θράδυ τής ίδιας ήμέρας, ό "Αλέξανδρος Δουμάς—ό πατέρας μου—πέθανε ήρεμα και γλυκά... χωρίς τήν ελάχιστη άγωνία...

"Εσκυψα και τούκλεισα τά μάτια...

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΔΟΥΜΑΣ (υιός)

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟΥ PIERRE VEBER

ΤΟ ΚΟΛΠΟ

Είνε ή ώρα έξ τό απόγευμα.

Ο κ. Σάρπ συναντά ένα πωλητή του φίλο, τόν λοχαγό "Ετνερ νά περιπατά μπρός στή μεγάλη πόρτα ενός μοδιστράδικου.

— Ποιόν περιμένεις έδώ; ρωτάει ό Σάρπ τόν φίλο του, άφου χαιρετήθηκαν.

— Δέν θλίπεις; περιμένω νά βγούν ή μοδιστρούλες.

— "Εχεις καμιά φιλενάδα;

— "Όχι πρós τό παρόν... μετά δύο ώρες όμως νομίζω πώς κάτι θά γίνη...

— Φλερτάρεις με καμιά;

— "Όχι, φίλε μου. "Ελα μαζί μου όμως και θά καταλάβης.

"Ενθ περπατούσαν μαζί, ό "Ετνερ άρχισε νά έξηγη τόν φίλο του, τόν συνειθισμένο του τρόπο πού κατακτά τά θήλεα:

— Στέκομαι, πού λές, στήν πόρτα ενός μοδιστράδικου κι' έξετάζω με προσοχή τις μοδιστρούλες, πού φεύγουν. Όταν δώ καμιά νά μ' άρέση, τήν ακολουθώ, τήν πλησιάζω και τήν κατάλληλη στιγμή λέω στό χαριτωμένο πλάσμα με ύφος ευγενικό αυτές τις άπλές λέξεις:

— Τι κάνει ή Μαρία;

"Η νέα σταματά έκπληκτη και με κυττάει, Σκέπτεται θέβαια ή καυμένη: «Τι μου λέει αυτός ό θλάκας;»

"Εγώ ξιναλέω με περισσότερη ευγένεια:

— Είθε, μου φαίνεται, του μεγά-

λου οίκου Σνόρερ και Κάπ;

— Μάλιστα, κύριε.

— Συγχωρήσατέ με για τό θάρρος μου. Συνδέομαι με μιά από τάς συναδέλφους σας, ήμουνα ταξειδι και έπειδή δέν τήν συνάντησα σήμερα στενοχωρήθηκα πολύ. "Ελαβα λοιπόν τό θάρρος νά σας πλησιάσω και νά σας ρωτήσω τι κάνει ή δις Μαρία;

"Εδώ, φίλε μου, πρέπει νά σοβ πώ ότι σέ κάθε μοδιστράδικο θά υπάρχει άσφαλώς μιά Μαρία. Συνηθώς υπάρχουν και δύο, όποτε ή ώμορφη συνομιλήτριά μου με ρωτάει με τη σειρά της:

— Ποιά Μαρία ή Ρατές ή ή Πικώ;

— Δέν ξέρω τό όνομα τής οικογενείας, λέω έγώ. Δέν μου είπε παρμό μόνο τό μικρό της όνομα. Τήν γνώρισα πρós ενός περίπου μηνός και τήν συμπαθώ πολύ. Θά σας τήν περιγράψω. Είνε μιά νέα μετρίου άναστήματος, με κοστανά μαλιά, με μάτια γαλάνα και με μύτη λίγο πρós τά πάνω.

— "Α! "Α! άπαντά ή νέα κατάλαβα, είναι ή Μαρία Ρατές. Και τήν αγαπάτε;

Αυτό σημαίνει, φίλε μου, πώς τό πουλί πάστηκε, στό δίχτυ. "Η νέα είνε πειά όλο περιέργεια. "Εχει μπροστά της τόν φίλο τής Μαρίας, αυτής τής πονηρής πού δέν είπε τίποτα στό έργαστήριό. Πρέπει νά τά μάθη όλα για νά τά διαδόση στις φιλενάδες της.

Κι' έγώ άρχίζω άμέσως νά άπαν-

τῶ; Βέβαια! μὲ ὅλη τὴ δύναμι τῆς καρδιάς μου. Τῆς διηγοῦμαι ἕνα θαυμάσιο φανταστικό ἐρωτικό εἰδύλλιο. Πῶς ἔχω χάσει δῆθεν τὴ λατρευτὴ μου γυναῖκα καὶ πῶς ἤμουν ἀπαρηγόρητος, ὅταν συνήντησά τὴν Μαρία. Τῆς μίλησα καὶ τόσο τὴν συνεκίνησε ἡ μελαγχολικὴ μου ἱστορία πού μου ἐπέτρεψε νὰ γίνω φίλος πῆς...

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ συνομιλήτριά μου ἀφήνει τὸ αὐστηρὸ ὕφος πού εἶχε στὴν ἀρχή. Σκέπτεται ἀσφαλῶς ὅτι ἡ Μαρία εἶνε πολὺ τυχερὴ ν' ἀγαπιέται ἀπ' ἕναν νέο σάν κι' ἐμένα, τόσο εὐγενικό καί... ὅχι καὶ ἀσχημο. Νομίζει μάλιστα ὅτι ἡ Μαρία δὲν εἶνε ἀνταξία μου καὶ μοῦ λέει σκεπτικῇ.

— Τὴ κρίμα ν' ἀγαπᾶτε τὴ Μαρία! Τὴ τῆς βρίσκετε; Δὲν πιστεύω νὰ τὴν περνᾶτε γιὰ ὡμορφῇ...

— Τὴ τῆς βρίσκω; οὔτε ἐγὼ δὲν ξέρω. Ὁμορφῇ; ἀσφαλῶς ὅχι. Εἶνε ὁμως χαριτωμένη.

— Ἐτσι ἔ; Δὲν ἦσαστε καὶ δύσκολος θλέπω; Καὶ ὁμως εἶνε κοντὴ, χοντρή, μακροπρόσωπη... Τὴν ξέρω δὲ καλὺτερα ἀπὸ σᾶς, εἶνε ἡ πιὸ στενὴ μου φίλη. Κι' ἔπειτα ξέρετε; Κ' ἡ διαγωγή της δὲν εἶνε ὁμιεμπτη. Λένε πολλὰ γι' αὐτήν... Ἡ ἱδία μοῦχει διηγήσῃ τοῦ κόσμου τὶς ἐρωτικὰς περιπέτειες...

— Εἶθε λοιπὸν στενὴ της φίλη; Μὰ πῶς ὀνομάζεσθε;

Μοῦ λέει ἕνα ὄνομα: Ἰουλίττα Λαμπέρ ἢ Σαρλόττα Ταβέρς. Ἐγὼ βγάζω τότε μιὰ φωνή:

— Ἰουλίττα; μὰ σεῖς εἶστε λοιπὸν ἡ Λίτσα;

— Ναί, σᾶς μίλησε γιὰ μένα;

— Συχνά... Φαίνεται ὁμως πῶς δὲν σᾶς ἀγαπάει! Μοῦ εἶπε γιὰ σᾶς πράγματα πού ντρέπομαι νὰ σᾶς τὰ πῶ.

Ἡ νέα μενεὶ σκεπτικῇ... Σκέπτεται: «Ἀ! μετὰ κατηγορίας παλὴθ' ὁρωμίτσα στοὺς φίλους σου! Τώρα θὰ θῆς!» Κι' ἀρχίζει νὰ μοῦ λέη γιὰ τὴ Μαρία, τὴ στενὴ της φίλη, ὅτι κακὸ κατεβάσῃ τὸ μικρὸ της κεφάλκι. Τέλος προσθέτει:

— Ἰσως δὲν ἔκανα καλὰ νὰ σᾶς τα πῶ ὅλα αὐτά, ἀφοῦ τὴν ἀγαπᾶτε. Ἀλλὰ δὲν μπόρεσα νὰ κρυθῶ.

Εἶνε κρίμα νὰ γελᾷ ἕνα παληκό-ριτσο, ἕνα νέο σάν καὶ σᾶς...

— Μὰ μὴ νομίζετε ὅτι τὴν ἀγαπῶ στὰ σοβαρά. Σᾶς εἶπα ὅτι ἤμουν ἀλυπημένος, ζητοῦσα νὰ παρηγορηθῶ κι' ἔτσι συνδέθηκα μαζὺ της... Νὰ σᾶς πῶ μάλιστα τὴν ἀλήθεια, ποτὲ δὲν μοῦ ἄρεσε πραγματικῶς. Τὸ ὄνειρό μου ἦταν πάντοτε νὰ γνωρίσω μιὰ νέα ἔξυπνη, ὡμορφῇ, εὐχάριστη, μιὰ τέλος πάντων τοῦ εἶδους σᾶς...

— ὦ, σωπάστε!

— Νὰ σωπάσω; Κι' ὁμως ἀπ' τὴν στιγμή πού βρίσκομαι κοντὰ σᾶς κατὰλαβα ὅτι ἤμαστε ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον.

— Ὑὰ τὸ πῶ της Μαρίας!..

— Πέστε το, πέστε της ἐπίσης ὅτι σᾶς βρίσκω θαυμασίαν, γοητευτικῇ, γλυκυτάτῃ!..

Αὐτὸ πού λές, φίλε μου, φθάνει. Τὸ πρὸυλὶ πιάστηκε. Ἐπειτα ἀπὸ δέκα λεπτά, πηγαίνουμε καὶ τρῶμε μαζὺ, κατόπιν πᾶμε σὲ κανένα θέατρο κι' ἔπειτα, ἐπὶ τέλους ἡ μικρούλα χάνεται ἀπὸ ἀγάπη γιὰ μένα...

— Ἀλήθεια, ρωτᾷει τώρα ὁ κ. Σάρπ, τὸ κόλπο σου πετυχαίνει πάντοτε;

— Ἐννὴν φορὲς στὶς δέκα. Ἀλλὰ νὰ, θὰ κρίνης καὶ μόνος σου. Βλέπεις αὐτὴ τὴν ὡμορφὴ κοπέλλα κεῖ κάτω; Θὰ τὴν πλησιάσω!

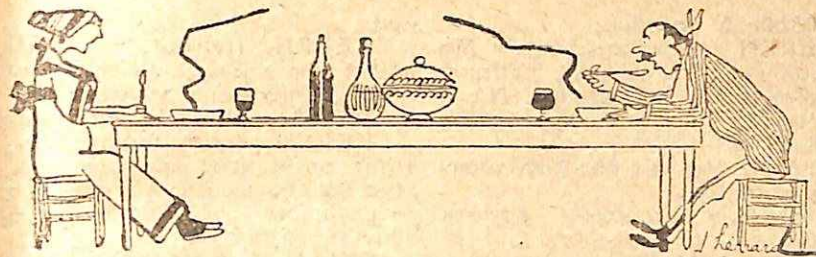
Πράγματι ὁ λοχαγὸς τὴν πλησίασε, ἀπακαλύφθη κι' ἐπρόφερε τὶς θαυματουργὰς λέξεις:

— Τί κάνει ἡ Μαρία;

Σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτησι ἡ νέα στάθηκε, τὸν κύτταξε καλὰ καὶ τοῦ ἀπήντησε μὲ φωνὴ πού ἀκούστηκε ὡς τὸ ἀπέναντι πεζοδρόμιο:

— Ἀ! σεῖς ἦσαστε λοιπὸν; Σὴμερα δὲν ἦρθε, μοῦ παρήγγειλε ὁμως νὰ σᾶς πῶ ὅτι ἂν δὲν τῆς δώσετε τὰ λεπτά πού της χρωστάτε δὲν ἦσαστε παρὰ ἕνας παληάνθρωπος!

Ὁ λοχαγὸς ἔκανε μεταβολή κι' ἔφυγε μὲ βῆμα ταχύ ντροπισμένος... Αὐτὴ τὴν φορὰ κατὰ διαβολικὴ σύμπτωση, τὸ κόλπο του ἀπ' αὐτὴν οἰκτρῶς...

ΜΙΚΡΕΣ ΚΩΜΩΔΙΕΣ

ΟΙ ΔΥΟ ΕΠΙΣΗΜΟΙ

ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΒΕΜΠΕΡ

(Τὸ σαλόνι τῆς κ. Ἰουλίας Γκερέν. Ὁ κ. Ἰωάννης Γκερέν 40 ἐτῶν νεόπλουτος καὶ γλεντζές. Ὁ Συμεὼν, παράσιτος, 30 ἐτῶν. ΓΚΕΡΕΝ, (ἀπελπισμένος). — Συμεὼν, σῶσε με!

ΣΥΜΕΩΝ, (ἀτάραχος). — Τί τρέχει πάλι;

ΓΚΕΡΕΝ. — Σοβαρὰ πράγματα. Αὐτὴ τὴ φορὰ θυρρῶ πῶς δὲν τὴν γλυτώνω. (Σιγώτερα). Ἄν μὲ πάρῃ χαμπάρι ἡ γυναῖκα μου, εἶμαι χαμένος.

ΣΥΜΕΩΝ. — Μὰ τί σοῦ συμβαίνει; Κανένα σκάνδαλο μὲ τὴν μικρὴ σου;

ΓΚΕΡΕΝ. — Θυμᾶσαι τὶς προάλλες... τὸ τελευταῖο μας γλέντι;

ΣΥΜΕΩΝ. — Ἐ, πῶς τὸ δικαιο-λόγησες;

ΓΚΕΡΕΝ. — Εἶπα πάλι πῶς ἤμουν καλεσμένος στὸν πρεσβευτὴ τῆς Ἰσπανίας.

ΣΥΜΕΩΝ. — Ὅλο τὸ ἴδιο πρόσωπο!

ΓΚΕΡΕΝ. — Ἐτσι, μοῦ ξέφυγε. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶνε τίποτα. Τὸ κακὸ εἶνε ὅτι ἡ γυναῖκα μου ἀπαιτεῖ νὰ ἔλθῃ μιὰ φορὰ καὶ ὁ πρέσβυς στὸ σπίτι μας ἀφοῦ ἐμεῖς, δηλαδὴ ἐγώ, πηγαίνω τόσες φορὲς στὸ δικό του.

ΣΥΜΕΩΝ. — Χμ... Ἐδῶ μπερδεύεται τὸ πρᾶγμα...

ΓΚΕΡΕΝ. — Ἰουνακεία πονηριά, θλέπεις.

ΣΥΜΕΩΝ. — Καὶ τί σκέπτεσαι νὰ κάμῃς;

ΓΚΕΡΕΝ. — Πὶ νὰ σκέπσωμαι...

Ἡ γυναῖκα μου μὲ ἀνάγκασε νὰ τὸν καλέσω καὶ νὰ τοῦ γράψω...

ΣΥΜΕΩΝ. — Καὶ τὸν κάλεσες, ἀθεόφοβε;

ΓΚΕΡΕΝ. — Τὴ νὰ κάνω;

ΣΥΜΕΩΝ. — Χά!... Χά!... Αὐτὸ δὲ εἶνε ἀπὸ τ' ἄγραφα!

ΓΚΕΡΕΝ. — Λοιπὸν, πᾶω ἢ δὲν πᾶω χαμένος; Τί θὰ γίνῃ ἂν θῶ ἡ ψευτιά στὴ μέση;

ΣΥΜΕΩΝ. — Πρῶτα πού ὁ πρέσβυς θὰ σὲ πάρῃ γιὰ τρελλό.

ΓΚΕΡΕΝ. — Ἡ γιὰ κακοήθη... Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά, τοῦ ἔγραψα ἕνα ἰδιαίτερο γράμμα καὶ τοῦ τὰ ἐξηγῶ ὅλα. Σάν Ἰσπανὸς καὶ εὐγενὴς πού εἶνε θὰ μὲ λυπηθῇ...

ΣΥΜΕΩΝ. — Τότε τί θέλεις νὰ κάνω;

ΓΚΕΡΕΝ. — Νὰ! μπόρεῖ καὶ νὰ μὴν ἔρθῃ. Λοιπὸν, θὰ ἀναλάβῃς νὰ τὸν εὕρῃς. Νὰ τὸν παρακαλέσης.

ΣΥΜΕΩΝ. — Τί λές, ἀδελφέ! Θέλεις νὰ μὲ πάρῃ κι' ἐμένα γιὰ τρελλό;

ΓΚΕΡΕΝ. — Συμεὼν, σῶσε με.

ΣΥΜΕΩΝ, (σηκώνεται). — Κι' ἂν δὲν μ' ἀκούσῃ;

ΓΚΕΡΕΝ. — (τὸν σπρώχνει). — Πήγαινε κι' ὁ Θεὸς βοηθός!

(Ὁ Συμεὼν φεύγει. Μπαίνει ἡ κ. Ἰουλίττα μὲ κατεβασμένα τὰ μούτρα.)

ΙΟΥΛΙΑ. — Τί μυστικά ἔχεις πάλι μ' αὐτόνε;

ΓΚΕΡΕΝ, (ἀδιάφορος). — Μπα, γιὰ τὰ χυρτιά...

Ὅλο ξεπέφτουν, ξέρεις... Σωστὴ καταστροφή.

ΙΟΥΛΙΑ. — (μὲ ἄλλον τόνον). — Λοι-

πόν, θάρθη δ' πρέσβυς;

ΓΚΕΡΕΝ, (περιποιητικός).— Μά αμφιβάλλεις, 'Ιουλίττα μου; "Υστερα από τ'όση φιλία πού έχουμε. Νά ιδής, 'Ιουλίττα μου τρόπους, νά ιδής ευγένεια!

ΙΟΥΛΙΑ.—Μά πώς δὲν ἦρθε τόσο καιρὸ νά σέ ιδῇ;

ΓΚΕΡΕΝ.— Μά.. ἀφοῦ ἔρχεται ἀπόψε...

ΙΟΥΛΙΑ.— Θά ιδοῦμε τί μοῦτρα ἔχει;

ΓΚΕΡΕΝ.— "Οπως ὅλοι οἱ διπλωμάται.

ΙΟΥΛΙΑ.— Μά πώς ἔτυχε νά τὸν γνωρίσης.

ΓΚΕΡΕΝ.— Τυχαίως... στὸ Χρηματιστήριο.

ΙΟΥΛΙΑ, (χαρούμενα).— Πηγαί-νω νά ἐτοιμάσω γιὰ τὴν ὑποδοχή.

ΓΚΕΡΕΝ.— Κῶττα, καὶ μὲν 'Ιουλίττα, νά μὲ θγάλης ἀσπροπρόσωπο.

ΙΟΥΛΙΑ.— Ὁ πρέσβυς ἔχει μάτια καὶ θά δῇ τί γυναίκα ἔχεις! (Φεύγει).

ΓΚΕΡΕΝ, (μόνος).— Ἐμένα μοῦ λές! (Μελαγχολικός) Κι' ἂν δὲν ἔρθῃ τί θά γίνω;.. (Μπαίνει ὁ ΣΥΜΕΩΝ). "Ὁρθεσ κι' ὅλας;

ΣΥΜΕΩΝ (ἀπογοητευμένος, κάθεται).— Μόνο πού δὲν μ' ἔδωξε!

ΓΚΕΡΕΝ, (χτυπᾷ τὸ κεφάλι του).— Χάθηκε!

ΣΥΜΕΩΝ.— Μπα! Ἐχω μιά λύσι.

ΓΚΕΡΕΝ, (μὲ ἀγωνία).— Λέγε.

ΣΥΜΕΩΝ.— Δὲν εἶνε καὶ δύσκολο... Ἀφοῦ δὲν ἔρχεται ὁ ἀληθινὸς πρέσβυς θά φτιάσουμε ἕναν ψεύτικο.

ΓΚΕΡΕΝ.— Ἀπὸ ἄχυρα;

ΣΥΜΕΩΝ.— "Οχι, γνωστὸ. "Ετσι κι' ἔτσι ἡ γυναίκα σου δὲν γνωρίζει τὸν Ντυπόν. Λοιπὸν θά τὸν κάνουμε πρέσβυ.

ΓΚΕΡΕΝ.— Ἰῆς Ἰσπανίας;

ΣΥΜΕΩΝ.— Ἀμ' τί, τῆς Οὐαλίας;

ΓΚΕΡΕΝ.— Μωρὲ καλὰ λές! Πὼς δὲν τὸ σκέφθηκα; Εἶσαι πολὺτιμος φίλος! Φίλος μάλαμα! Ἀνεκτίμητος! "Ελα νά σέ φιλήσω.

ΣΥΜΕΩΝ, (σηκώνεται).— Καὶ τώρα πάω νά σοῦ φέρω τὸν πρέσβυ σου. Μὲ περιμένει ἐδῶ παρακάτω...

(Φεύγοντας). Καλὰ πού δὲν πῆγα στὸν ἀληθινὸ, θάβρισκα τὸν μπελᾶ

μου...

ΓΚΕΡΕΝ, (μόνος).— Τῶλεγα πάντα πὼς ὁ ΣΥΜΕΩΝ εἶνε θαυμάσιο παιδί! (Μπαίνει ἡ γυναίκα του).

ΙΟΥΛΙΑ.— Μοναχὸς σου μιλάς;

ΓΚΕΡΕΝ, (ἐξαφνιασμένος).— Ἡ χαρά, παιδί μου! Φαντάσου ὅτι σέ λίγο θά ἔχουμε ἐδῶ τὸν εὐγενέστατο μαρκήσιο ντὲ Ματαμόρο, πρέσβυν τῆς Ἰσπανίας!

ΙΟΥΛΙΑ, (ὕπερήφανη).— Κι' ὅλα αὐτὰ τὰ ὀφείλεις σ' ἑμένα. Ἐσὺ δὲν εἶσαι ἄξιος γιὰτίποτε!

ΓΚΕΡΕΝ.— Δὲν σοῦ λέω... "Ε-τοίμο τὸ γεῦμα;

ΙΟΥΛΙΑ.— Τώρα γυρίζουμε τὴ μαγιονέζα...

ΓΚΕΡΕΝ.— Εἶσαι σπάνια γυναίκα. (Μπαίνει ἡ καμαριέρα θιαστική).

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ.— Κύριε, ἕνα αὐτοκίνητο στάθηκε στὴν πόρτα. Ἐνας κύριος μὲ φράκκο...

ΓΚΕΡΕΝ.— Θά εἶνε ὁ μαρκήσιος!

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ.— Νά τὸν φέρω ἄ-πάνω, κύριε;

ΓΚΕΡΕΝ.— Πάω νά τὸν ὑποδε-χτῶ.

ΙΟΥΛΙΑ.— Πάω κι' ἐγὼ γιὰ τὴ μαγιονέζα.

ΓΚΕΡΕΝ.— Μὴν κουνηθῇς! ἔδω. (Ἡ Ἰουλίττα κάθεται σὲ μιά πολυθρόνα. Παίρνει ὕφος σοβαρό. Εἰσέρχεται ὁ Ντυπόν).

ΝΤΥΠΟΝ.— Εἶμαι κατενθουσιασμένος πού σὰς ξαναβλέπω, ἀγαπη-τέ κ. Γκερέν.

ΙΟΥΛΙΑ, (σιγά).— Τί ὠραία πού μιλά! (Τὸν κυττάζει μὲ τὸ λорινιόν της).

ΓΚΕΡΕΝ, (σιγά στὸ Ντυπόν).— Παραγγεῖλια σέ εἶχα; (δυνατά). Ἡ εὐχαρίστησις εἶνε δική μας, κ. πρέ-σβυ... Σὰς συνιστῶ τὴν κ. Γκερέν, (Ἡ Ἰουλίττα σηκώνεται. Ὑποκλί-σεις). Ὁ ἐξοχώτατος μαρκήσιος ντὲ Ματαμόρο.

ΙΟΥΛΙΑ.— Πρέσβυς τῆς Ἰσπανί-ας... Ἐχω τὴν εὐχαρίστησι. Καὶ πὼς περνάτε στὸ Παρίσι, κ. Μαρκή-σις;

ΝΤΥΠΟΝ.— Ἀ, πολὺ ὠραία, θαυ-μάσια.

ΙΟΥΛΙΑ.— Θά ἔρχεσθε νά μᾶς

βλέπετε τυχετικά;

ΝΤΥΠΟΝ.— Μεγάλῃ μου τιμῇ, κυ-

ρία (στὸν Γκερέν). Ἀ, εἶνε πολὺ χαριτωμένη— ἡ κυρία σας. Καὶ φαί-νεται νά σὰς ἀγαπᾷ πολὺ...

(Διακόπτει ἡ καμαριέρα μὲ δυνα-τὴ φωνή).

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ.— Ὁ κ. πρέσβυς τῆς Ἰσπανίας!

ΝΤΥΠΟΝ, (μηχανικῶς).— Παρών!

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ, (σιγώτερα).— Ὁ κ. Πρέσβυς περιμένει ἔκτω.

ΓΚΕΡΕΝ.— Τί ἔκανε λέει;

ΙΟΥΛΙΑ, (στὴν καμαριέρα).— Τί σημαίνουν αὐτὲς ἡ ἀνοησίες;

ΓΚΕΡΕΝ, (σηκώνεται θιαστικός).— Πηγαίνω νά ιδῶ.

ΙΟΥΛΙΑ.— Ναι, πῆγαινε, καὶ μέ-νε! (Ὁ Γκερέν ἐξέρχεται).

ΝΤΥΠΟΝ.— Μά ξεύρετε, κυρία μου, πὼς εἶσθε πολὺ χαριτωμένη; Ἐ-χέτε ἰσπανικὰ χαρακτηριστικά.

ΙΟΥΛΙΑ.— Ἀ, ἐγὼ τρελλαίνομαι γιὰ τοὺς Ἰσπανούς.

ΝΤΥΠΟΝ.— Κι' ἐγὼ γιὰ τίς Ἰ-σπανίδες, καράμπα!

ΙΟΥΛΙΑ.— Μὲ κολακεύετε κ. Πρέ-σβυ.

ΝΤΥΠΟΝ.— Ἀ! πολὺ χαριτωμέ-νη!... (Κρυφομιλοῦν).

(Στὸ θάθος εἰσέρχεται ὁ Γκερέν μὲ τὸν ἀληθινὸ Πρέσβυ).

ΓΚΕΡΕΝ.— Σὰς εὐχαριστῶ, σὰς εὐχαριστῶ πολὺ, ἐξοχώτατε... Εἶσθε σωστὸς ἱππότης. Ἀλλὰ εἶχα ἀπελπι-σθῇ... μὲ εἶχε ἀπελπίσει ἐκεῖνος ὁ φί-λος μου.. μοῦ εἶπε πὼς ἦλθε νά σὰς δῇ... πὼς δὲν τὸν ὑποδεχτήκατε. Κι' εἶσαι ἐφρόντισα νά σὰς ἀντικαταστή-σω... Ἀπαιτῶ ὅμως νά μείνετε... θά μοῦ κάνετε μεγάλῃ τιμῇ.

ΠΡΕΣΒΥΣ.— Κωμικό, μὰ τὴν ἀ-λήθεια! (Γελᾷ). Νά μιά περίστασι πού δὲν μοῦ συνέβη ποτὲ στὸ βί-ο μου! Αὐτὰ εἶνε πράγματα πού δὲν συμβαίνουν οὔτε στὴν Ἰσπανία.

ΓΚΕΡΕΝ, (φιλικῶς).— Θά μείνε-τε... Θά μᾶς κάμετε τὴ μεγάλῃ τιμῇ. Ἐγὼ ἀναλαμβάνω νά διορθώσω τὰ πράγματα... Θά δώσω μιά ἐξήγησι...

ΠΡΕΣΒΥΣ.— Γι' αὐτὸ θά φροντί-σω ἐγὼ. Θά τὰ διορθώσω ὅλα.

(Πλησιάζουν. Ὁ Ντυπὸν καὶ ἡ Ἰ-ουλίττα ἐξακολουθοῦν νά κρυφομι-λοῦν).

ΓΚΕΡΕΝ.— Σὰς παρουσιάζω τὸν

ἐξοχώτατον πρέσβυν τῆς Ἰσπανίας δὸν Γκαρσία Σάντσες..

ΝΤΥΠΟΝ, (μπερδεμένος).— Ἐχω τὴν εὐχαρίστησι..

ΙΟΥΛΙΑ, (σηκώνεται).— Μὰ τί σημαίνει αὐτό;

ΠΡΕΣΒΥΣ.— Ἀπλούστατα, κυ-ρία μου. Ὁ σύζυγός σας εἶχε γρά-ψει δύο ἐπιστολάς. Ἡ μία ἦτο στὸ ὀ-νομα τοῦ ἀξιοτίμου προκατόχου μου καὶ φυσικὰ πῆγε στὰ χέρια του. Ἡ ἄλλη ὅμως πού ἔλεγε μοναχὰ «πρὸς τὸν κ. πρεσβευτὴν τῆς Ἰσπανίας» ἦρ-θε σ' ἑμένα τὸν νέο πρέσβυ. (Βγά-ζει ἕνα φάκελο ἀπὸ τὴν τσέπη τοῦ).

Βλέπετε;

ΙΟΥΛΙΑ.— Ἀ, ναι! τὸ ἐπανώ-γραμμα αὐτὸ τὸ ἔχω γράφει μὲ τὸ χέρι μου.

ΓΚΕΡΕΝ.— Ἀγαπητῇ μου Ἰου-λίττα. Βλέπεις, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ καὶ μᾶς ἔστειλε δύο πρεσβευτὰς ἀν-τι ἐνός. Λοιπὸν θά μᾶς τιμήσουν καὶ οἱ δύο... Ζήτω ἡ Ἰσπανία!

ΝΤΥΠΟΝ.— Καράμπα! Ζήτω!...

ΓΚΕΡΕΝ.— Τὰ κατάφερα;

(Διακόπτει ἡ καμαριέρα)

ΚΑΜΑΡΙΕΡΑ, (δυνατά).— Κυ-ρία, ἡ μαγιονέζα εἶνε ἔτοιμη!

Οἱ ΠΡΕΣΒΕΥΤΑΙ καὶ ὁ ΓΚΕ-ΡΕΝ, (μ' ἕνα στόμα).— Καράμπα!.. Καράμπα!...

PII P. BEMPER

ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΕΣ

ΟΔΟΝΤΟΚΟΝΙΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

Θέλετε τὰ δόντια σας, νά εἶνε ἁ-στρά, σὰν μιά σειρά μαργαριτάρια;

Πάρτε στάχτη ἀπὸ ξύλα, κοσκινί-στε τὴν μὲ μιά σίτα πολὺ ψιλή, ἀνα-κατέψτε τὴν, κατόπιν μὲ λίγη σκόνῃ ἀπὸ ρίζα «Ἰριδος» καὶ τρίψτε τὰ δόν-τια σας.

Θ' ἀσπρίσουν ὅσο νά φαντασθῇτε.

«Ἰρις» εἶνε ἐκεῖνο τὸ μεγάλο μῶβ ἢ λευκὸ ἄνθος, πού ὁ κόσμος τὸ λέει «κρίνο». Τὰ φύλλα του εἶνε σὰν τοῦ κρίνου σπιθαμῶν, καὶ βρίσκεται σ' ὁ-λα τὰ περιβόλια.

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΕΣ ΤΑΔΕ ΛΕΓΕΙ Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΣΑΣ

"Εχετε πάντοτε στο σπίτι σας ένα θερμόμετρο. Αν αισθανέσθε αδιάθετο τον εαυτό σας, συμβουλευθήτε το. Θερμοκρασία ανώτερα των 37 βαθμών είναι πυρετός.

Πρό παντός όμως, το θερμόμετρο είναι πολύτιμο για τα θρέψη που σαν μικρά που είναι, δεν μπορούν να σας πουν αν υποφέρουν.

Με το παραμικρό λοιπόν που θα ιδήτε στο μικρό παιδί, όταν το θερμομετρήσετε καλέστε άμέσως το γιατρό σας.

Στη Μασσαλία, όταν κανείς άσθε νήση, λένε:

— Είναι κουρασμένος.

Η κούρασις είναι μία αληθινή αρρώστεια. Μία αυτότοξίνωσις του οργανισμού. Αποφεύγετε λοιπόν να κουράζεστε.

"Όταν ένας άνθρωπος πέση εμπρός σας, σαν να έπαθε συγκοπή, μεταχειρισθήτε άμέσως το έξης:

Αν έχη την φυσιολογική κόκκινη, τοποθετήστε τον με το κεφάλι ψηλά.

Αν έχη όχρo το πρόσωπο, γυρίστε τον με το κεφάλι χαμηλά.

Κάμετε όλα αυτά το ταχύτερο. Είναι σωτήρια...

"Όσοι αλλάζετε δωμάτιο ή μετακομίζετε σε νέα σπίτια, που καθόντουσαν άλλοι, πριν μπήτε μέσα, άπυλμαίνετε το σπίτι όσο μπορείτε.

Οί προκατοικήσαντες ίσως ν' άφήσαν διαφόρων άσθενειών μικρόβια, και ιδίως το της φθίσεως.

Η ύγιεινή λέγει, ότι καμμιά πρό-

νοια δεν είναι άνωφελής.

Η σκόνη παίζει ένα σπουδαίο ρόλο στη διάδοσι των άσθενειών.

Είνε ο φορέας μυριάδων μικροβίων.

Αποφεύγετε τη σκόνη.

Μη σαρώνετε ποτέ χωρίς να καθαρίζετε το πάτωμα προηγουμένως και ν' ανοίχτε τα παράθυρα, όταν συγυρίζετε το σπίτι σας.

Το κρεβάτι είναι από τα πρώτα και καλλίτερα φάρμακα κατά των άσθενειών.

Θερμοκρασία γλυκεία στην κάμαρη.

Κατάκλισις όριζοντία.

Αποφυγή αποτόμων κινήσεων, στενωχωριών, θορύβου. Ένα κακοστρωμένο κρεβάτι, σας κάνει σχεδόν σαν άρρωστο.

Αν πάθετε καμμιά εξάρθρωσι, κάμετε άμέσως μασσάζ.

Προηγουμένως όμως κάμετε στο μέρος που έγινε ή εξάρθρωσι ένα ζεστό λουτρό, με πολύ ζεστό.

Δεσποίνις, πέφτουν τα μαλλιά σας;

Θά έχετε κάποια άδυναμία ή γίνετε άναιμική.

Αλλά ένενηντα τοίς εκατό, αυτό σας συμβαίνει γιατί θά έχετε σίγουρα, πιτυρίδα.

Η ζάχαρη είναι πολύ δυναμογόνος.

Είνε ή μοναδική τροφή των σπόρτων.

Αποφεύγετε να τρώτε καρπούς

ΡΟΔΑΝΘΟΙ ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΡΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΜΠΟΕΜ *

Τοῦ Μ υ ρ ζ ε

Χτές, βλέποντας ένα χελιδόνι να μας ξαναφέρη την άνοιξη, θυμήθηκα πάλι την όμορφη, που μ' είχε αγαπήσει έναν καιρό. Κι' όλημερίς, σκεφτικός, στεκόμουν μπροστά στο παλιό ήμερολόγιο του χρόνου που είχαμε τόσο αγαπηθή.

— "Όχι ή νειότη μου δεν πέθανε, δεν πέθανε ή ανάνηψι σου και έν την πλάτα μου χτυπούσες, ή καρδιά μου, Μυζέττα, θάρχόταν να σ' ανοίξη. Γιατί σαν άκούη τόνομά σου τρέμει πάντα.

Μούσα της άπιστίας, — ξαναγύρισε να φάμε πάλι μαζί το εύλογημένο ψωμί της ευθυμίας.

— Της καμαρούλας μας τα έπιπλα, αυτοί οι παλιοί φίλοι του έρωτά μας, παίρνουν κιόλας μιάν έπιχαρούμενη με την έλπίδα μόνο του γυρισμού σου. "Ελα, θά ξαναϊδής, αγαπημένη μου, όλα εκείνα που ή φευγαλέα σου τάκανε να πενήσουν: το μικρό κρεβάτι και το μεγάλο ποτήρι όπου συχνά έπινες το μερτικό μου.

— Θά ξαναβάλης το λευκό σου

(*) "Από το όμώνυμο περίφημο μυθιστόρημα.

που είναι πεσμένοι στην γή. Από τα πεσμένα στο χόμα φρούτα αυτά μπορεί να σας μεταδοθή τέτανος! Προσέχετε λοιπόν. Μη νομίζετε δέ ότι ή άσθένεια αυτή είναι σπανία. Κάθε άλλο μάλιστα.

Δόκτωρ ΑΝΤΡΕ ΤΙΜΠΩ

φόρεμα, με το όποιο στολιζόσουν άλλοτε, και, όπως άλλοτε, τις Κυριακές, θά πηγαίνουμε να τρέχουμε μέσα στα δάση. Καθισμένοι το βράδυ κάτω απ' τα σύδεντρα, θά πίνουμε πάλι το λαμπρό κρασί, όπου το τραγουδι σου μούσκεβε τη φτερούγα του πριν να πετάξη στον αέρα.

Η Μυζέττα που τα θυμήθηκε όλ' αυτά, όταν έτελείωσε το καρναβάλι, ένα καλό πρωί ξαναγύρισε, άστατο πουλι στην παλιά φωλιά του. Μά άγκαλιάζοντας την άπιστη, ή καρδιά μου δεν ένοιωσε πειά καμμιά συγκίνηση κ' ή Μυζέττα, που δεν ήταν πειά ή ίδια, θάλεγε ότι δεν ήμουν πειά κι' εγώ ο ίδιος.

Αντίο, πήγανε, πολυαγαπημένη, που πέθανες με τον στερνό έρωτά μου: ή νειότη μας είναι πειά θαμμένη στο βάθος του παλιού ήμερολογίου. Και μόνο, άνακαλίζοντας την τέφρα των ωραίων ήμερών που είχε εκείνη, μι' ανάνηψι μπορεί και πάλι να μας δώση το κλειδί των χαμένων παραδείσων.

ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΛΟΥΪΖΑ

Τοῦ Π ό ε

Απ' όλους εκείνους, που χαιρετούν την παρούσα σου σαν την αυγή απ' όλους: εκείνους για τους όποιους ή άπιστία σου είναι ή νύχτα — το τέλειo σβύσιμο απ' τον ψηλά ούρανό του ήσου ήλιου — απ' όλους εκείνους που κλαίγοντας, σε μακαρίζουν — απ' όλους εκείνους που, πεσμένοι στο καταραμένο κρεβάτι της άπελπισίας για να πε-

θάνουν, σηκώθηκαν άξαφνα και θώς άκουσαν να ψιθυρίζεις γλυκά αυτά τὰ λόγια: «Γεννηθήτω φώς!» να ψιθυρίζεις γλυκά αυτά τὰ λόγια που τὰ συμπλήρωσε τὸ σεραφικό θλέμμα τῶν ματιῶν σου, — άπ' ὅλους ἐκείνους που σοῦ ὀφείλουν τὸ πᾶν, που ἡ εὐγνωμοσύνη τους εἶνε τόσο κοντὰ στὴ λατρεία— ὦ, θυμήσου τὸν πιὸ πιστό, τὸν πιὸ θερμὸ λάτρη σου καὶ σκέψου πὼς αὐτοὶ οἱ ἀδύνατοι στίχοι εἶνε γραμμένοι άπ' αὐτόν, άπ' αὐτόν που, χαράζοντας τους, σκιρτάει ἀπὸ τὴν σκέψη, ὅτι τὸ πνεῦμα του ἐπικοινωνεῖ με τὸ πνεῦμα ἑνὸς ἀγγέλου.

Η ΠΡΙΓΚΗΠΕΣΣΑ ΙΛΣΑ

Τοῦ Χάινε

Εἶμαι ἡ πριγκηπέσσα Ἰλσα καὶ στὸ θρόνο τοῦ Ἰλσενστάιν κατοικῶ ἔλα μέσ' στὸν πύργο μου μαζὺ μου καὶ θὰ ζήσουμε ἐκεῖ εὐτυχισμένοι.

Τὸ κεφάλι θὰ σοῦ γιάνω με τὰ διάφανά μου κύματα, ὅλες σου τίς πίκρες θὰ ξεχάσης, δύστυχο παιδί, ἄρρωστο άπ' τίς ἔγνοιες.

Μέσ' στὰ ὀλόλευκά μου χέρια καὶ στὸ ὀλόλευκό μου στήθος σὰν τὸ χιόνι θὰ ξεκουραστῇς καὶ θὰ ὀνειρευτῇς τῶν παλιῶν παραμυθιῶν τὴν εὐτυχία.

Θέ νὰ σ' ἀγκαλιάσω καὶ θε νὰ σέ σφίξω ὅπως ἔσφιγγα κι' ἀγκάλιαζα παλιὰ τὸν ἀγαπημένο αὐτοκράτορα Ἑρρίκο που εἶνε πεθαμένος πια.

Πέθαναν οἱ πεθαμένοι, μόνο ζοῦν οἱ ζωντανοί, καὶ εἶμαι ὡραία καὶ στὴν ἀνθοσί μου ἀπάνω ἡ καρδιά μου τρέμει καὶ γελά.

Ἡ καρδιά μου τρέμει καὶ γελά. «Ελα πια σέ μένα, στὸ παλάτι μου τὸ κρυσταλλένιο. Ἡ κυρίες καὶ οἱ ἱππότες μου χορεύουν κι' ὅλοι οἱ ἱπποκόμοι μου γλεντοῦν.

Τὰ μακρυὰ ὀλομέταξα φορέματα θροῖζουν, τὰ χρυσὰ σπηροῦνια ἀντηχοῦν, τὰ ταμποῦρλα οἱ νάνοι μου χτυποῦνε, παίζουνε βιολί καὶ τὰ κόρνα ἀκούγονται μακρυὰ.

Μὰ ἐσένα ἡ ἀγκαλιά μου θὰ σέ κλείσει, ὅπως ἐκλείνει τὸν αὐτοκρά-

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Οἱ χασομέρηδες που περνοῦν τὸν καιρὸ τους κάνοντας στατιστικές, μάς μαθαίνουν πο' ὅ περιεργὰ πράγμα-τα.

«Ετσι, ἡ Ἀγγλία ἔχει τοὺς περισσότερους μουσικούς, τυπογράφους καὶ μαγείρους. Αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ εἶνε μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ καλοί.. φαγάδες!

Ἡ Γαλλία ἔχει τοὺς περισσοτέρους ράφτες, ζαχαρυπλάστες, τίς περισσότερες μοδιστρες καὶ καπελλοῦδες, τοὺς περισσότερους λογίους δικηγόρους καὶ... λωποδύτες... Τὸ Παρίσι, ὅπως γνωρίζουμε, εἶνε ἡ πόλις τῶν τρομερῶν ἀπάχηδων.

Τὸ Βέλγιον ἔχει τοὺς περισσοτέρους καπνιστάς.

Ἡ Ὁλλανδία τοὺς περισσοτέρους... τοκογλύφους. Ἀπόδειξις ὅτι δὲν ἔχουν μόνον οἱ Ἑβραῖοι τὸ προνόμιο αὐτό.

Ἡ Νεάπολις ἔχει τοὺς περισσοτέρους ἀχθοφόρους. Μόνον ἀχθοφόρους; Ὁ στατιστικογράφος ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἔχη ξεμπαρκάρε ποτέ του στὴν Νεάπολι.

Τὸ Μόναχο τοὺς περισσοτέρους ζυθοπότας, πληροφουρία πολὺ γνωστὴ καὶ ὅλως διόλου περιττή.

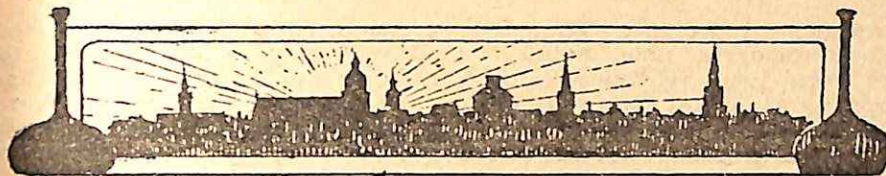
Ἡ Φλωρεντία τοὺς περισσοτέρους παλαισιπώλας βιβλίων.

Ἡ Πορτογαλλία τοὺς περισσοτέρους δικαστικούς κλητῆρας!

Ἡ Ἑλλάς δὲν ἀναφέρεται καθόλου στὴν στατιστική, μολοντί ἔχει τοὺς περισσοτέρους δημοσιογράφους (100 ο) ο τῶν Ἑλλήνων), τοὺς περισσότερους γιατροὺς (80 ο) ο, τοὺς περισσότερους δικηγόρους (70 ο) ο, τοὺς περισσοτέρους δημοσίους ὑπαλλήλους (60 ο) ο).

Σὰς φαίνεται ὑπερβολικὴ ἡ στατιστική; Ὅταν ἐρευνήσετε θὰ δῆτε πὼς ἔχουμε δίκιο...

τορα Ἑρρίκο καὶ με τὰ λευκά μου χέρια, τ' αὐτιά σου θε νὰ κλείσω ὅταν ἔξω θὰ σημάνη ἡ σάλπιγγα τοῦ χωρισμοῦ.

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΖΑΚ ΣΕΖΕΜΟΡ

ΤΑΝΙΑΜΠΕ

— Λοιπόν, εἶπα στὸ φίλο μου Στέρνεϋ βοηθώντας τον νὰ λύσῃ τίς ἀποσκευές του, αὐτὴ ἡ ζωὴ σ' εὐχαριστεῖ ἀπολύτως;

«Ἀνωρθώθηκε χαμογελώντας μεσ' άπ' τὴ μεγάλη ξανθὴ του γενειάδα, που τόσο τὸν εἶχε ἀλλάξει.

— Ἀπολύτως, μοῦ εἶπε. Δὲν ἄρνούμαι ὅτι, κάθε τόσο, ἡ πληθὺς μάς σκεπάζετῃν καρδιά, μὰ εἶνε μεγάλη ἡ διαφορὰ αὐτῆς τῆς ἀνέτης καὶ ἐνθουσιαστικῆς ζωῆς τῶν ἀποικιῶν καὶ τῆς ἀποπνηχτικῆς Παριζιάνικης ζωῆς σας. «Ἀχ! ξανάειδα στὴν Ἀφρικὴ πολλοὺς φίλους μας, που τόσο τοὺς ἐτρόμαξε ἄλλοτε ἡ ἐξοδὸς τους ἀπὸ τὴν Ἀποικιακὴ Σχολὴ καὶ ἡ στιγμή που θ' ἄφηναν τὸ Παρίσι... Τώρα ἡ ζωὴ τῶν μεγάλων δασῶν, τὰ κυνήγια, τοὺς ἔκαναν νὰ ξεχάσουν πια τὰ θέατρα καὶ τὰ μπουλβάρτα.

Μέσ' στὶς ἀποσκευές του ὑπῆρχαν ἕνα σωρὸ ἀναμνήσεις τῆς Γουίνεας: δέρματα πανθήρων, ὄπλα, φυλαχτά καὶ μικρὰ εἰδωλα τῶν ἀγρίων καὶ ἦταν ὅλος χαρὰ που με ἐξανέθρισκε.

— Μπα, τοῦ εἶπα παίρνοντας ἕνα στρογγυλὸ χαρτί ἀπὸ χαρτόνι που εἶχε γραμμένη τὴν ἐπιγραφή: «Ἡ φωνὴ τῆς Τανιαμπέ», τί ἔχει ἔδω μέσα; Μοῦ φαίνεται πὼς θὰ πρόκειται γιὰ τὴ μικρὴ ἐκείνη Φουλάχα γιὰ τὴν ὁποία μοῦ ἔγραφε σελίδες ὀλόκληρες στὰ τελευταῖα σου γράμματα.

Εἶδα ἀμέσως πὼς κάποια ἀνάμνησι τὸν ἐμεγαλοχόλησε γιατί ἔκανε κάμποσο νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ καὶ τὸ πρόσωπό του σμικτείνασε.

— Ναι, αὐτὸ εἶνε ὅτι μοῦ μένη πια άπ' αὐτῇ. Φωνογράφησα τὴ φωνή της.

— «Ἀχ!.. ἔκανα κάπως συγκινημένος ἀπὸ τὴν ταραχὴ του. Καὶ τί ἀπόγινε αὐτῇ;

— Εἶνε μιὰ ὀλόκληρη ἱστορία... μιὰ ἱστορία τραγικὴ... Θέλεις νὰ σοῦ τὴν πῶ ἀπόψε; Βλέπω πὼς σοῦ κέντησα τὴν περιέργεια...

— Ναι, ἔχεις δίκιο, λέγε.

— Ὁ Στέρνεϋ ξαπλώθηκε στὸ σοφὰ μου στέλνοντας κατὰ τὸ ταβάνι τοὺς καπνοὺς τοῦ τσιγάρου του, καὶ ἡ ἀχνα τοῦ τασιουῦ, μοῦ ἔκρυψε κάπως τὴν ὄψι του.

«Θυμάσαι τὴν κρίσι τοῦ πυρετοῦ που μ' ἔπιασε πρὸ ἑπτὰ μηνῶν στὸ Μπόκε καὶ πὼς μ' ἔστειλαν νὰ συνέλθω κάπως στὸ Κονάικρυ. Σοῦ τὰ ἔγραψα ὅλα αὐτά. Δὲ μπορεῖ νὰ περάσῃ κανεὶς δυόμισι χρόνια στὴ Σιέρρα Λεὼνη, στὸν «Τάφο τῶν Λευκῶν» ὅπως τὴν λένε χωρὶς νὰ πληρώσῃ ἕνα φόρο στὸ κλίμα. Στὸ γυρισμό, διοργάνωσα ἕνα μικρὸ ταξίδι στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας, γιὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὸ Μπουσιέρ, ὁ ὁποῖος, ἀπὸ καιρὸ με εἶχε προσκαλέσει κοντὰ του. Τὸν θυμάσαι τὸν Μπουσιέρ, αὐτὸ τὸ χοντρὸ Μαρτινικέζο που εἶχε φύγει γιὰ νὰ κάνῃ ἐμπόριο στὴ Γουίνεα;

— «Α, ναι, τὸν θυμάμαι τὸ Μπουσιέρ...

— Εἶνε διευθυντὴς ἑνὸς ἐμπορικῶ γραφείου καὶ κάτω, σὲ τριῶν ἡμερῶν ἀπόστασι ἀπὸ τὸ Μπόκε καὶ με δέχτηκε μ' ἐνθουσιασμό. Σ' αὐτά τὰ μέρη πολὺ σπάνια δεχόμαστε ἐπισκέψεις.

Εἶχα μαζὶ μου τὸ μικρὸ Κάμπα-Κάμπα που τὸν χρησιμοποιοῦσα γιὰ μάγερα, τὴ μικροῦλα Φουλάχα τὴν

Τανιαμπέ και μερικούς βασιτάζους για τις αποσκευές μου. Κοιμώμουν στη σκηνή μου. Προτιμούσα αυτό παρά να κλείνωμαι τη νύχτα μέσα σε κάμαρες πρωτόγονες όπου ή ακρίδες, τα κουνούπια και τα φείδια άκόμα μπαίνουνε μέσα.

"Αχ! τι ωραίες μέρες πέρασα εκεί κάτω! Το κυνήγι άφθονεί στη Γουίνεα και σκότωσα πελεκάνους, ελάφια και πάνθηρες άκόμα άφθονούς. Αυτά τα άωαία φτερά που βλέπεις εκεί προέρχονται από τα κυνήγια που σου λέω.

Ολημερίς ο Μπουσιέρ ήταν άπληχολημένος στο μαγαζί του. Πουλούσε σ' αυτό κάθε λογής μηχανές κι' ότι άλλο θέλεις, από το φοινικόλαδο ως τις διπρέλλες. Άδιάκοπα τα καταβάνια που έρχόντουσαν από το Σουαυί πήγαιναν κι αγοράζαν απ' αυτόν καουτσούκ άκατέργαστο. Είδα ότι ο Μπουσιέρ τους μεταχειριζόνταν κτηνωδώς κάποτε. Μα έκτός από αυτό, ήταν ή πιο εύχαριστη συντροφιά.

Το βράδυ άνταμώνόμαστε για να θυμώμασμε τα παλιά μας και για να μιλούμε για το Παρίσι. Είχα μαζί μου το φωνογράφο μου. Νά ένα όργανο που κερδίζει πολύ όταν ακούγεται στα μέρη αυτά. Ξεχνάει κανείς τη βράχνάδα του και την έλλειψη άρμονίας που έχει και σε θεβαίω ότι κι οι μεγαλείτεροι έρρασιτέχναι της μουσικής δέν θά τον περιφρονούσαν, αν θρισκόντουσαν εκεί.

"Όταν ο ικαφές άχνιζε μέσα στα φυτζίανια μας κι ακούγαμε τα τραγούδια του φωνογράφου, με λίγη καλή θέλησι νομίζαμε πως βρισκόμαστε σε κανένα μιούζικ χάλ του Παρισιού.

Μά τι ένθουσιασμός που έπιανε την Τανιαμπέ! "Ενοιωθα άληθινή ευχαρίστησι βλέποντας τη χαρά της, μόλις έβαζα το φωνογράφο να παίξει.

Ξέρεις ότι κάποτε της είχα σώσει τη ζωή, την ήμέρα μάλιστα που τη

γνώρισα. Αυτό την έκανε να προσκολληθή σε μένα σαν άφωτισμένος σκύλλος και θά δής από τις φωτογραφίες της, τι χαριτωμένη συντροφισσα που ήτανε. Αυτές ή φουλάχες γυναίκες έχουν ένα ξεχωριστό τρόπο στο χτένισμά τους, ένα τρόπο που δίνει στη φυσιογνωμία τους κάτι το έκτακτο. Η Τανιαμπέ ήταν μάλιστα άμορφη.

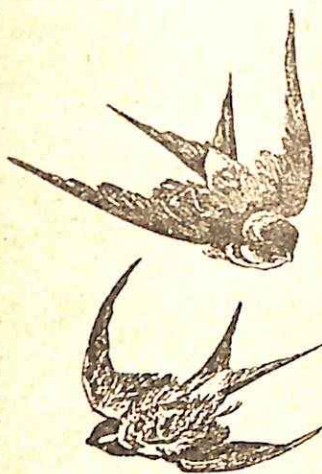
Τις πρώτες μέρες είχα ύποψαστεί ότι ο άκόλουθός μου ο Κάμπα-Κάμπα ήταν έρωτευμένος μαζί της και δέ θα είχα καμμία αντίρρηση στην ένωσί τους, μά ή Τανιαμπέ δέ συμμεριζότανε διόλου τις απόψεις μου.

Η Τανιαμπέ άρεσε πολύ και στο Μπουσιέρ, ο όποιος για να διασκεδάξη την όδυνηρή μοναξιά του, μου τη ζήτησε να την κρατήσι στην ύπηρεσία του όταν έγω θα έφευγα. "Επειδή είχα σχεδόν πετύχει μία άδεια για τη Γαλλία κι έπειδή στο βάθος ή άφοσίωσι που μου έδειχνε ή μαυρή με στενοχωρούσε κάπως συγκατατέθηκε να του τη δώσω.

Μά εκείνη άρνήθηκε. Δέν ήθελε να μ' εγκαταλείψη ποτέ. Αν έφευγα για τη Γαλλία, θά μ' άκολουθοίσε, έστω και χωρίς να την πληρώνω, για να φροντίξη για μένα, μά ούτε ήθελε ν' άκούση ότι θά την άφηνα.

Συγκινήθηκα από αυτή την άφοσίωσι και της έταξα να την πάρω στην ύπηρεσία μου όταν θάγυριζα από τη Γαλλία, πράγμα που την έπλημμύρισε χαρά. Ο Μπουσιέρ άδίκως επέμενε της επρότεινε μάλιστα να την πάρη, γυναίκα του— ξέρεις εκεί κάτω άγυράζουν μία γυναίκα για χίλια φράγκα και μερικά καρύδια του κολλά—μά δέν έκανε τίποτε.

Μία ψυχρότης άπλώθηκε τότε μεταξύ τους, μά ή μικρές καλλιτεχνικές έσπερίδες μας εξακολούθησαν. Με την συνοδεία ενός πρωτόγονου μαντολίνου, ή Τανιαμπέ μάς τραγουδούσε, στη γλώσσα της, με-

λωδίες παραπονιάρικες που δέν ήταν όλωσδιόλου χωρίς κάποια χάρι.

Η παραμονή της άναχωρήσεώς μας ήρθε γρήγορα. Εύρισκα κάπως παιδικαίγια έκ μέρους του Μπουσιέρ αυτή την ψυχρότητα που έδειχνε για την Τανιαμπέ τη στιγμή μάλιστα που θά χωριζόμαστε αντί να δείχνεται όπως πρώτα χαρούμενος, "Εκείνη την ήμέρα μάλιστα με την πρόφασι κάποιας έπειγούσης εργασίας είχε μείνει σπίτι του.

"Επρεπε να ξεκινήσουμε την άλλη μέρα πρωί-πρωί.

Το άπόγευμα το προηγούμενο της άναχωρήσεως ήταν καταθλιπτικό. Βρισκόμαστε, μόνοι στη σκηνή μου, μετά το δείπνο, ή Τανιαμπέ κι' έγω, κι' ένω έγω, καπνίζοντας την πίπα μου παραδινόμουν στη γλυκειά ιδέα ότι σε λίγες μέρες θά πατούσα το χώμα της Γαλλίας, ή Τανιαμπέ, ξαπλωμένη μπρος στα πόδια μου, με ικυττούσε θλιβερά με τα μεγάλα άλλόκοτα μάτια της.

— Τανιαμπέ, της είπα, θέλεις να μ' ευχαριστήσης; Τότε πάρε το μαντολίνο σου και τραγούδα μου μερικούς άπ' αυτούς τους σκοπούς που μ' άρέσουν.

"Εκείνη κούνησε το κεφάλι της άρνητικά.

— Η Τανιαμπέ δέν τραγουδάει πειά. "Εσύ φεύγεις, ή Τανιαμπέ με γάλη λύπη έχει.

— Δέν είσαι διόλου λογική. Τι κάθεσαι και μου λές άφού σου ύποσχέθηκα ότι θά σ' έμπιστευθώ σε μία φιλική μου οικογένεια στο Μπό- και όταν γυρίσω από τη Γαλλία θά σε πάρω μαζί μου.

— Θά την ξεχάσης την Τανιαμπέ!...

"Εκείνη τη στιγμή τα μάτια μου έπεσαν στο φωνογράφο και μία ιδέα μου πέρασε άξαφνα από το μυαλό.

— Στάσου, της είπα, για να σου δείξω ότι δέν έχεις δίκιο. Θά κλείσω τη φωνή σου εκεί μέσα, ένω εσύ θά τραγουδάς. Καταλαβαίνεις; Και σά θά θρίσκωμαι στη Γαλλία, όταν θά έθλω να σ' άκούσω, δέ θάχω παρά να θάζω μπροστά το φωνογράφο.

Χτύπησε τα χέρια της, άλλαξε στη στιγμή κι' έγινε σαν παιδί κι' ένω έγω έβαζα μία πλάκα καθάρη στο φωνογράφο για να πάρω τη φωνή της εκείνη εκούρνιζε το μαντολίνο της.

Αυτό με διασκεδάζε. "Εβαλα το μηχανήμα σε κίνησι και ή φωνή της Τανιαμπέ ύψώθηκε μελαγχολική. "Η μικρή είχε τις πλάτες της άκουμπισμένες στο πανί της σκηνής μου κι' έγω επέβλεπα την πορεία του μηχανήματός μου που έρόγγαζε σιγά-σιγά.

"Αξαφνα, ή Τανιαμπέ, αφήνοντας το μαντολίνο της να πέση, έβγαλε μία σπαραχτική κραυγή. Κλονίστηκε και με τα χαρακτηριστικά της διεσταλμένα έπεσε κάτω. Καθώς χτυπιώταν, είδα στη μαύρη πλάτη της να τρέχη αίμα από μία πλατεία πληγή.

Το πανί της τέντας ήταν τρυπημένο με μαχαίρι και γεμάτο αίματα. Την είχα χτυπήσει άπ' έξω από την σκηνή.

Μπρος σε μία τόση άνανδρη δολοφονία έμεινα ικατάπληκτος μά άμέσως ώρμησα έξω από τη σκηνή για να πιάσω τον άθλιο δολοφόνο.

"Εκείνος δέν είχε φύγει. "Ηταν εκεί μπρος στην τρύπα που είχε ανοίξει στη σκηνή. "Η σελήνη έλαμπε με όλο το φως της και τον άνυγνώρισα άμέσως. "Ηταν ο ύπηρετής μου ο Κάμπα-Κάμπα.

Κρατούσε στα χέρια του το ματωμένο μαχαίρι.

"Ημουν τόσο άγανακτισμένος από το έγκλημά του ώστε δέν έδίστασα διόλου, και πριν προφτάση να πή λέξει του άναψα μία με το ρεβόλβερ μου στο κεφάλι.

Οι μαύροι έτρεξαν άπ' όλες τις μεριές. Χρειάστηκε κάμποσο για να συνέλθω. "Όταν ξαναγύρισα στη σκηνή μου ο Μπουσιέρ προσπαθούσε του κάκου να συνεφέρη την Τανιαμπέ, ή οποία ξεψύχησε άμέσως.

Τη θάψαμε την άλλη μέρα σε μία γωνιά του δάσους. Αυτό το κουτί κλείνει μέσα ό,τι άπόμεινε από τη φτωχούλα Τανιαμπέ.

— Και δέν έμαθες ποτέ, τον έρώτησα, γιατί ο μαύρος την έδολοφό-

νησε; — "Οχι ακριβώς. Σου το είπα, ο Κάμπα-Κάμπα αγαπούσε τη Τανιαμπέ. Τσως, εν άγνοία μου, θυελλώδεις σκηνές να είχαν γίνει μεταξύ τους. Ποιός ξέρει;... Μυστήριο.

Ο Στέρνευ έπαιε να μιλάει και κούταζε γύρω του σαν άφηρημένος. Έγώ έβλεπα με συγκίνηση το δίσκο όπου είχαν χαραχτή ή τελευταίες λέξεις της μικρούλας μαύρης.

— Από τότε, του είπα, δεν ξανάκουσες τη φωνή της;

— "Οχι. Αυτό θά μ' έκανε να λυπηθώ. Και ξέρεις, δεν έσταμάτησα το μηχάνημα όταν έγινε το έγκλημα. Γι' αυτό πρέπει ν' ακούγωνται στην πλάκα και όσα έγιναν κατόπι.

Κυτταχτήκαμε, συγκινημένοι, μη τολμώντας να όμολογήσουμε ό ένας στον άλλο την περιέργεια που μάς κατείχε.

— Δόσε μου το δίσκο, είπε τέλος ό Στέρνευ.

Τόν έτοποθέτησε στο φωνογράφο, ήυρισε το χερούλι κι' ό δίσκος άρχισε να κινήται.

Έκύτταξα τόν Στέρνευ. Ήταν κατάχλωμος.

Μιά φωνή ύψώθηκε, ή φωνή της Τανιαμπέ, αλλόκοτη, λυπημένη, συνοδευόμενη από ένα έγχορδο όργανο.

Ακούγαμε νευρικοί, άσθμαίνοντας, με τά δάχτυλά μας σφιγμένα. Μιά τρομερή κραυγή ξέφυγε τέλος από την πλάκα, συνοδευόμενη από ένα ήχο πτώσεως, άναποδογύρισμα καρεκλών και θήματα που έτρεχαν... Έπειτα ένας πυροβολισμός.

Πέντε λεπτά σιωπή. Τελείωσε... "Οχι... Άναπηδήσαμε έξαφνα κ' οί δύο μας. Στο φωνογράφο ή έτοιμοθάνατη Τανιαμπέ μιλούσε στο Μπουσιέρ που είχε μπη, όπως μου είπε ό Στέρνευ, για να την περιποιηθί!

— Εσύ, έλεγε ή Τανιαμπέ, έσύ... έσύ...

Και ή φωνή του Μπουσιέρ, ύποκωφη και άπότομη, άκούστηκε:

— Ναί, σέ σκότωσα γιατί δέ με ήθελες. Σ' αγαπούσα, καταλαβαίνεις, σ' αγαπούσα...

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ Η ΛΕΞΙΣ "ΜΠΕΝΣ";

Η λέξις «Βεύ», «βέη» ή «βέγ» είναι Τουρκική και σημαίνει «ήγεμόνας».

Απ' αυτή προήλθε ό τίτλος «άτά-βέγ», που στην άρχή έσήμαινε «παιδαγωγό ήγεμόνος», έπειτα τόν βεζύρη, τόν έπίτροπό του και έπειτα αυτό τόν ίδιο ήγεμόνα.

Άλλοτε ό τίτλος αυτός έδίδετο εις διοικητάς πόλεων ή έπαρχιών, στους πλοιάρχους «γολιών» που είχαν βαθμό «πασσά με δύο ούρές».

Σήμερα δίδεται σ' άνωτέρους πολιτικούς και στρατιωτικούς λειτουργούς, άπόμεινε δέ μόνον με τη σημασία του ήγεμόνος στον τίτλο του «Βέη της Τύνιδος».

Στο άρχαίο βασίλειο της Άλγερίας, ό τίτλος του «βέγ» έδίδετο στους διοικητάς των τριών έπαρχιών και στους στρατηγούς.

Στις Ίνδιες ό τίτλος του «βέγ», έχασε τη σημασία του και άποδίδεται στους Μογγόλους.

Τά καταλάβαμε όλα. Αυτός ό διάλογος είχε διαμειφθή την ώρα που ό Μπουσιέρ είχε μπη μέσ' στη σκηνή για να περιποιηθί δñθεν τη Τανιαμπέ, ενώ ό Στέρνευ θρισκόταν έξω.

— Ο Μπουσιέρ! ούρλιαζε ό Στέρνευ. Α, τόν άθλιό!... Αυτός λοιπόν τη σκότωσε. Καταλαβαίνω τώρα. Ο Κάμπα-Κάμπα είχε τρέξει ακούγοντας το θόρυβο και πήρε ό μαχαίρι που είχε πετάξει κάτω ό Μπουσιέρ, ενώ αυτός είχε μπη μέσ' στη σκηνή. Κ' έγώ που σκότωσα τόν Κάμπα-Κάμπα... Αχι φτωχέ μου! Κάμπα-Κάμπα...

Βυθιστήκαμε στο νιβάι και κατάπληκτοι έξακολουθούσαμε να κυτάμε το φωνογράφο, που ή φωνή του, ή όποία τόσα μάς φανέρωσε, έσβυνε σιγά-σιγά σ' ένα ψίθυρο...

ΖΑΚ ΣΕΖΕΜΠΡ.

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΡΙ ΝΤΕ ΡΕΝΙΕ

ΜΙΑ ΕΡΩΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Είχα κλείσει τά είκοσι ένα μου χρόνια. Για πρώτη φορά άπελάμβανα την έλευθερία της ζωής, χωρίς περιορισμούς. Ός τότε τόν περισσύτερο καιρό μου τόν είχα άφιέρωσει στην εργασία περισσότερο παρά στην διασκέδασι. Τώρα ένήλικος πειά με τη κληρονομιά που μου είχε αφήσει ή μητέρα μου, θά έκανα ό,τι ήθελα. Άπεφάσισα να ταξειδέψω. Αγαπούσα τις τέχνες και για αυτό προτίμησα να πάω, στην Ιταλία. Έμεινα στη Φλωρεντία λίγο καιρό, στη Ρώμη, και κατόπιν, κατά σύστασιν ενός φίλου μου ζωγράφου έπληξα στο Σορρέντο. Από την νέα μου διαμονή δέν έμεινα καθόλου δυσανεστήμενος. Το Σορρέντο έχει κλίμα θαυμάσιο, και το ξενοδοχείο ή «Μπελαβίστα» όπου έμεινα ήταν τριγυρισμένο από λεμονιές και πορτοκαλιές που έγέμιζαν με το άρωμα των την θαλασσινή αύρα.

Όσάόσο άπ' την εύτυχία μου κάτι έλειπε. Βρισκόμουν στην ήλικία όπου δέ μπορεί να φαντασθί και τόν νείς εύτυχία χωρίς αγάπη, και τόν κενόν αυτό της ζωής μου τόν αισθανόμουν τόσο περισσότερο όσο τόν ξενοδοχείο ήταν γεμάτο, από ζευγάρια έρωτευμένων. Είπε αλήθεια ότι την έρωτική απόλαυσι, την εύκολη, την κοινή, μπορούσα να την θρώ παντού, Άλλ' αυτό δέν μου έφθανε. Ό,τι ή ψυχή μου ζητούσε ήταν ό έρως. Από τις πρώτες μέρες της εγκαταστάσεώς μου στο Σορρέντο την προσοχή μου είχε κινήσει μιά νεαρή γυναίκα την όποία συναντούσα συχνά στους περιπάτους μου.

Από την πρώτη φορά που την είδα μου έκανε μεγάλη εντύπωσι. Και κάθε φορά που την ξανάβλεπα έκτοτε έσκεπτόμουν πόσο εύτυχής θά ήταν ό άνδρας που θά είχε την

τύχη ν' αγαπηθί από μιά τέτοια γυναίκα. Ήταν χαριτωμένη και ντελικάτη και τόν πρόσωπό της είχε κάτι τόν άριστοκρατικό που έγούητευσε. Η ώραία άγνωστη περπατούσε πάντα μόνη και θαρρείς ότι άποζητούσε την μοναξιά. Κατοικούσε σε μιά βίλλα του Σορρέντου, ήταν Γαλλίδα και λεγότανε κυρία Σ... Περιττόν να προσθέσω ότι την ώραία αυτή γυναίκα την είχα ήδη έρωτευθί όταν μιά μέρα την είδα να την συνοδεύη ένας κομψός και συμπαθητικός άνδρας με τόν όποιο είχε ζωηρή συνομιλία. Έσκεπθην ότι θά ήταν ό σύζυγος της κ. Σ... ή κανένας συγγενής της, τόν θράδον όμως έπληροφόρηθηκα ότι ό νεοφερμένος δέν ήταν ούτε σύζυγος, ούτε συγγενής της κ. Σ... και ότι είχε πιάσει τόν δωμάτιο τόν πλάινό στο δικό μου. Η ιδέα αυτή ή όποια έπέρασε χωρίς λόγο από τόν μυαλό μου, δέν άργησε να μεταβληθί σε πεποίθησι. Τις ακόλουθες μέρες είδα ότι ό κ. Κάρολος Β... έπήγαινε τακτικά στη βίλλα όπου έμεινε ή κ. Σ... ότι έγευμάτιζε εκεί και έμεινε μαζί της ως άργά, γιατί τόν άκουα να έπιστρέφει στο ξενοδοχείο σε πολύ προχωρημένες ώρες της νύκτας. Όμολογώ ότι άρχισα να ζηλεύω τόν κύριο αυτό. Τόν έζήλευα γιατί είχε μιά τόσο ώμορφη φίλη συγχρόνως όμως μου έκανε την εντύπωσι ότι δέν την αγαπούσε όσο έπρεπε να την αγαπά. Αλλά τέτοιοι είναι, έσκεπτόμουν, οί εύτυχείς έρασταί: έγώισται και άδίκφοροι. Ω! άν μ' αγαπούσε έμένα μιά τέτοια γυναίκα, πώς θά την έλάτρευα! Και τά είχα με τόν κ. Κάρολο Β... διότι δέν φανέρωνε την έλφορασι του προσώπου του, με τις κινήσεις του, με όλόκληρο τέλος τόν έαυτό του, την εύτυχία του.

Συχνά έπήγαινα σ' ένα πορτοκαλοδάσος τόν όποιον έχώριζε ένας ποίχος μόνο από τόν κήπο τής κ. Σ.... Μοῦ άρεσε ή μοναξιά πού έβασίλευε εκεί μέσα, ή κατάλληλη γιά τούς έρωτικούς ρεμβασμούς. Μιά μέρα πού περιπλανώμουν στο δάσος ρεμβάζοντας, άκουσα άπ' τ' άλλο μέρος τού τοίχου θήματα και συνομιλίες. Με μιās άνεγνώρισα τή φωνή τής κ. Σ... και τού φίλου τής.

— Ξέρεις καλά, Κάρολε έλεγε εκείνη ότι είνε περιττό. "Εσο λογικός, αγαπητέ μου, και υή με αναγκάζεις να σου επαναλάβω ό,τι σου είπα χθές βράδυ. Δεν έχω τίποτε να προσθέσω. Η απόφασί μου είνε άμετάκλητη..

Ο τόνος τής φωνής ήταν σκληρός. Έξακολούθησε:

— "Ας χωριστούμε τίμια. "Ισως μία μέρα μπορέσουμε να γίνουμε φίλοι, αλλά ως τότε πρέπει να περάσει καιρός.. "Όσοι χρειάζεται για να λησμονήσω τόν έρωτά σου ή αυτό τουλάχιστον πού έλεγες έρωτά σου.

Έπακολούθησε σύντομη σιωπή. Περιμένα κάποια διαμαρτυρία. Άλλά σε λίγο ή ίδια φωνή εξακολούθησε, τραχύτονη, σκληρότερη:

— Γιατί ισχυρίζεσαι ότ μ' αγαπάς; Καθόλου άπίθανο, αλλά εγώ δεν θέλω να μ' αγαπούν έτσι. Ναι, ήρθες να με συναντήσεις εδώ. Σ' ευχαριστώ, αγαπητέ μου γι' αυτή τήν καλωσύνη, είνε πολύ ευγενική. Άλλ' εγώ σου είχα ήδη απαντήσει. Μεταξύ μας όλα τελείωσαν, τό ξέρεις. "Ας τραθήξω ό καθείς τόν δρόμο του. "Εσύ από δω, εγώ από κεί.

Η καρδιά μου χτυπούσε. Δίχως άλλο, άπ' τό πέρα μέρος τού τοίχου. Θά ήσαν όρθοι ό ένας άντίκρυ σ'όν άλλο, εκείνη με ύφος ανθρώπου πού εκλιπαρεί. Θά τής ζητούσε να τόν συγχωρήσει. Θ' άκουε τās παρακλήσεις του, λόγια θερμά αγάπης και βκεσίας, γιατί δεν ήταν δυνατόν να δεχθί έτσι σιωπηλά τήν καταδίκη του. Θά τήν έπιανε άπ' τήν όκρη τής φούστας τής, θά σερνόταν στα πόδια τής. Και ποιός ξεύρει άν στο τέλος δεν έκάμπτετο εκείνη!

Τή σκέψι αυτή μου ετόσθη αδύνατο να τήν ύπομείνω. Χωρίς να ναιώθω και γώ πώς πετάχτηκα από τή θέσι

μου, και έφυγα. Για να πάω άπ' τό πορτοκαλοδάσος στο ξενοδοχείο, έπρεπε αναγκαστικά να περάσω άπ' τή θύλλα τής κ. Σ... Τήν ώρα άκριβώς πού περνούσα έβγαينه άπ' τήν πόρτα τής θύλλας ό κ. Κάρολος Β... Τού έρριξα μία ματιά. Τό πρόσωπό του δεν εξέφραζε καμιά άπολύτως ταραχή. Μόλις έκλεισε τήν πόρτα, έβγαλε με τή μεγαλειότερη ψυχραιμία μία σιγαροθήκη από τήν τσέπη του, έπηρε ένα σιγάρεττο, τό άναψε ύστερα έσθυσε τό σπύρτο και τότηταξε. Η ψυχραιμία του μοῦ έκανε κυτάπληξι. Μήπως τά είχε ξαναφτιάσει με τήν κ. Σ...; Έντελώς άπίθανο. Ήταν συνηθισμένος στις διακοπές αυτές των σχέσεων και γι' αυτό τά λόγια τής φίλης του δεν τού είχαν κάνει έντύπωση; Και όμως τά λόγια τής ήσαν καθαρά, κατηγορηματικά. Διάκοπτε όριστικώς τās σχέσεις μαζί του. Τότε λοιπόν τί συνέβαινε; Η άπώλεια τής φίλης του τού ήταν σε τέτοιο βαθμό άδιάφορη, ώστε δεν τού προενοῦσε καμιά λύπη; Τήν ιδέα αυτή μου τήν ένίσχυσε ή περαιτέρω διαγωγή τού Καρόλου Β... "Υστερα από λίγες ώρες τόν είδα στο τραπέζι τού ξενοδοχείου. "Ετρωγε με όρεξι, κόβοντας τήν κοτολέτα του σιγά και κανονικά, ώσαν τίποτα να μην είχε μεταβληθί στη ζωή του. Και όμως είχε χάσει μίαν έξαίσια γυναίκα, και όμως δεν θά φιλοῦσε πειά τά τόσο ήδονικά χείλη τής φίλης του για ένα φιλι των όποιών και γώ δεν ξέρω τί θάδινε! "Α! τύχη στραβή! Δίνεις τούς μεγαλειτέρους θησαυρούς σ' εκείνους πού δεν είνε εις θέσιν να εκτιμήσουν τήν αξία των!

Όλη εκείνη τήν ήμέρα συνάντησα αρκετές φορές τόν κ. Κάρολο Β... Τόν είδα να ρίχνει ένα γράμμα στο γραμματοκιβώτιο. Τόν είδα σ'όν κήπο τού ξενοδοχείου να ρουφά με ή όονή μία γρανίτα. Τόν είδα τέλος στο βραδυνό γεῦμα να τρώγει με τό ίδιο πάντα ήρεμο πρόσωπο, πού δεν εξέφραζε ούτε ταραχή, ούτε έγνοια, τό πρόσωπό του τό μήτε ώραϊο, μήτε άσχημο, ή θέα τού όποιου μου έδινε στα νεύρα.

Έξακολουθούσα να τόν συλλογι-

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΣΑΣ

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΕΡΩΤΑΣ

ΤΟΥ ΑΝΤΡΕ ΤΕΡΙΕ

Τά ιδειλινά εκείνα θαρεία σύννεφα πού προμηνούσαν χιόνια, κρύβαν τά φεγγάρι. Η πρώτη κρυαδίσσα τού χειμώνα, σάν μας κεντάει ένω ήμαστε άσφαλισμένοι σε καλά σπιτία, δίπλα στη φωτιά, μας φέρνει άναμνήσεις σάν φωνές από τό παρελθόν. "Ετσι άκουμπισμένος δίπλα στη φωτιά, νομίζω ότ τήν ακούω να ψάλλει τό μελαγχολικό τραγούδι τού Νερβάλ, με τούς ίδιους πάντα στίχους:

Πού είν' ή έρωμένες μας;

Είνε μέσα στο μνήμα...

Τώρα μου φαίνεται ότ τό τραγούδι έδαι ό παγερός άέρας.

Και μία μακρυνή χειμωνιάτικη έποχή ζωντανεύει έμπρός μου, όταν διάβαζα τόν Νερβάλ και ήμουνα έρωτευμένος. Έρωτευμένος άσυλλόγιστα τρελλά, σάν τελειόφοιτος τού

ζωμαι, όταν μετά τό φαγητό έπήγα στο δωμάτιο και τόν άκουσα να μπαίνει και αυτός στο δικό του. Τό να τόν αισθάνωμαι πλάι μου μ'ένεῦρωνε τόσο, ώστε ξανάβαλα τό καπέλο μου και ήμουνα έτοιμος να ξανακατέβω. Τήν στιγμή όμως εκείνη άντήχησε ένας πυροβολισμός τόν όποιο άκολούθησαν δύο άλλοι. Στο άκουσμά των έτρεξα να ιδω τί συμβαίνει. Ο κ. Κάρολος Β... είχε σκοτωθί. Τό πουκάμισό του είχε μία πλατεία κόκκινη κηλίδα. Ήταν καθισμένος στην πολυθρόνα του. Τό κεφάλι του είχε γύρει στη ράχι τού καθίσματος και τό πρόσωπό του είχε πάρει νεκρό μία τέτοια έκφρασι άπελπισίας, ώστε δίχως να θέλω, ώσαν για να ξελιεωθώ πού είχα τόπο άσχημα κρίνει τόν άνθρωπο αϊτέν, έβγαλα με σεβασμό τό καπέλλο μου..

ΑΝΡΥ ΝΤΕ ΡΕΝΙΕ

Γυμνασίου... Ένώ ό καθηγητής έδιδασκε «περί λειτουργιών τής ψυχής» εγώ αισθανόμουν τήν ψυχή μου να τήν κυριεύη ή όμορφιά μιās γειτονοπούλας, δέκα έφτά χρονών, όπως, κι' εγώ. Τήν λέγανε Σαβίνα. Ήταν ψηλή και μεγαλόσωμη, μελαχροινή και σβέλτα και τέλεια σχηματισμένη. Είχε μεγάλα μάτια άνατολίτικα, θαθεία, έλκυστικά. Όταν έβλεπα τά μάτια τής, μ' έπιανε ένας ύλγος και τό κεφάλι μου έγύριζε, σάν να ήμουν μεθυσμένος.

Η μητέρες μας, χήρες κ' ή δυο, διασκεδάζανε τήν μοναξιά τους με διαδοχικές επισκέψεις, κάθε νύχτα. Όταν στην έξώπορτα τού σπιτιού μας, άκουγα τό θράδυ τό κουδούνι των δύο επισκεπτριών μας, ανατριχίλα μ' έπιανε και σάν άκουγα ν' άνεβαίνει στη σκάλα ή Σαβίνα, ή καρδιά μου έχτυπούσε για να σπάσει. "Επειτα από τούς τυπικούς χαιρετισμούς, ή δυο μητέρες, άρχίζαν τό πικέτο και εκεί άπάνω άποκοιμώντουσαν. Έμεις καθισμένοι στην θερμάστρα περιμέναμε, πότε ν' άφαιρεθούν ή να κοιμηθούν, για να μιλήσουμε για τήν αγάπη μας.

Διαβάζαμε πολλά μυθιστορήματα. Η Σαβίνα, έπειδή δεν τήν επέθλεπε κανείς είχε καταβροχθίσει αρκετά ρομάντζα καλά και κακά άνακατεμένα. "Ετσι ή φαντασία τής πήρε φωτιά προάφως. Είχε όμως τρόπους ήσυχης και φρόνιμης κόρης άν και φαινόταν τολμηρή στις σκέψεις τής και στα αισθηματά τής. "Ετσι είχαμε πολύ προχωρημένες αισθηματικές θεωρίες, πού ή άπειρία μας, τίς έκανε άβλαβείς...

Αναφέραμε τί διαβάσαμε. Και έπειδή όλα τά βιβλία μας, μιλούσανε για έρωτα, δεν φεύγαμε ποτέ από τό ζήτημα αυτό. Με λεπτότητα μεγά-

λη και με διπλωματικές περιστροφές από το γενικό, φθάναμε στον ατομικό έρωτα και ή συζήτησης έρχοτανε στην εξέταση των ιδίων μας αίσθημάτων. Τότε, άξαφνα, παρουσιάζονταν ευγλωττες άνάπαυλες, και άκουγόταν μόνον τοπαράπυνο του χειμωνιάτικου βορρηά, στους διαδρόμους. Μιλούσανε μόνο τα μάτια μας το βλέμμα του ένός έθώπευε τον άλλον, και αισθανόμεθα να μάς πλημμυρίζει ένα γλυκό αίσθημα ζάλης.

Όταν ξαναήλθεν ο Άπρίλιος ή έπισκέψεις του σπιτιού αντικαταστάθηκαν με περιπάτους στο ποταμού τις όχθες. Προπορευόμεθα έμεϊς οι δύο, του ζεύγους των μητέρων. Στη χλιαρή ατμόσφαιρα του δειλινού μυρωδιές χυμού και μυρωδιές θιολέττας, ήσαν γύρω μας. Τις άναπνέσαμε με ήδονή και ή έαρινές αυτές ή εισπνοές μας ζάλιζαν το κεφάλι.

Τά μπόμπουκια των φλαμουριών, που φούσκωναν και τα τριλίσματα των άηθωνιών, μέσα στις δροσερές τις πρασινάδες, μάς έκαναν αίσθηματικούς. Θαυμάζαμε τα άστρα που λάμπαν εις τον ουρανό, μιλούσαμε για τα δένδρα, τα πτηνά. Η Σαβίνα, εις άνάμνησι του Ρουσώ, είχε ξεχωριστή προτίμησι για τις «άγρελίτσες» και άφοι βρισκόμεθα στην εποχή που άνθίζει το φυτό αυτό, της ύποσχέθηκα να της φέρω, μία άγκαλιά αβριο από αυτές.

— Καλά, μου είπεν, αβριο πριν το μεσημέρι θα σε περιμένω.

Την επομένη, έπειτα από το μάθημα, γεμάτος χαρά έτρεξα στο δάσος. Έπρεπε να πάρω ένα μονοπάτι γεμάτο από λιθάρια μεταξύ των άμπελιών, και κατόπιν να περάσω ένα γυμνό τεφρό χωράφι, που έφθανε έως το δάσος. Ήταν μία ήμερα άνοιξιάτικη, γεμάτη σύννεφα και γεμάτη ήλιο, όλο μεταλλαγές, και μελαγχολία.

Όταν έφθασα στο δάσος, άρχισα ή θροχή, αλλά ούτε την λογάρισα διόλου. Άπεναντίας θα ήμουνα εύτυχής, εάν έβρεχόμουν ως το κόκκα-

λο, για το χατήρι της Σαβίνας. Ένώ ή θύελλα έδερνε το δάσος από πάνω μου, και πάφαιζαν γεμάτα νερό τ' αυλάκια, έγώ και με τα δύο μου χέρια έμάζευα «άγρελίτσες». Όσο μεγάλωνε ή άνοδος ή τόσο μία χυρά άνέκφραστη και μία τρυφερότητα μεγάλη έπιανε την καρδιά μου. Σάν μάζευσα αρκετές, γύρισα πηδώντας σαν άγριο κάτσικο άπάνω από τους θάμνους. Έβιαζόμουν να φθάσω πριν του γεύματος, να δώσω τα λουλούδια στη Σαβίνα. Η θροχή είχε πάψει και όλη ή κοιλάδα μύριζε θρεγμένο χώμα και χορτάρι. Η Σαβίνα καροφυλακτούσε πίσω από τα παραπετάσματα και έτρεξε έμπρός μου, στον σκοτεινό διάδρομο, που μου φάνηκε ότι φωτίστηκε από πα άραιά της τα μάτια. Ήμουν πολύ συγκινημένος και δεν μπορούσα να άρθρώσω λέξι, αλλά όταν άπλωσε το χέρι της για να πάρη τα λουλούδια, το άρπαξα και τώφερα στα χείλια μου.

Έκείνη ήσυχαι άπέσυρε και μου έβριξε μία ματιά τρυφερή κι άγρια κι έφυγε.

Κι αυτή ήταν ή μόνη θωπεία και ή στιγμιαία ήδονή που γεύθηκα στο πρώτο και θραχύ μας αυτό έρωτικό είδύλλιο. Στο τέλος του έτους έφυγε με τη μητέρα της για ένα μακρυνό ταξίδι και όταν ξαναγύρισε έμαθα ότι ή Σαβίνα έπρόκειτο να πανδρευτή. Αυτό μου έδωκε ένα τέτοιο χτύπημα, που μ' άφηκε καταπληγωμένο και καταβεβλημένο. Δεν μπορούσα να μείνω πειά στην πόλι, τόσο κοντά στην άπιστη και ν' άκούω τις ίκαμπάνες της εκκλησίας να χτυπούν χαρούμενα για τους γάμους της. Την παραμονή της ώρισμένης ήμέρας έφυγα και πήγα να περάσω όλο τον καιρό μου κοντά σ' ένα φίλο και συμμαθητή μου. Ήταν μία βροχερή νύχτα του Οκτωβρίου. Ήμουν στο δρόμο μεταξύ Ρέμ στο Λάμ, μόνος μου μέσα στο λεωφορείο. Δάκρυα λύσσας, αλάκωναν τα μαγουλά μου κι άνασκατεύονταν με τις σταγόνες της βροχής. Φαίνεται όμως ότι ή άπελπισία μου

ΤΟΥ ΠΟΛΩΝΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ FRANS HERDER

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Η ΓΑΤΑ ΚΑΙ Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ

Έσεις μεγάλοι φιλόσοφοι, που περνάτε τη ζωή σας όλόκληρη στα βιβλία και που προσπαθήτε να εξηγήσετε τ' άνεξήγητα προβλήματα του κόσμου... άκούστε και αυτή τη σοφή ιστορία των γάτων:

Μία φορά κι' ένα καιρό μία γάτα καθότανε μπροστά σ' έναν καθρέφτη. Στην άρχή, καθώς είδε το ποτηρό μουντάκι της να προβάλλη μέσα απ' το γυαλί, δεν κατάλαβε τίποτα. Καμάρωνε κι' εξακολουθούσε να ίκυττάζει. Σε λίγο όμως, βλέποντας πως όποια κίνηση έκανε έπαναλαμβανόταν και από την άλλη όμοια γάτα που φαινόταν στον καθρέφτη,

χτύπησε μάλλον το κεφάλι μου, παρά την καρδιά μου, γιατί μου άφηκε ψυχραιμία αρκετή για να θρηνήσω τη δυστυχία μου σε στίχους.

Φυλλομετρώντας τώρα, εύρηκα το ποίημα αυτό, που παρωμοιάζε τη Σαβίνα, με το λευκό το νυφικό της σαν σελήνη που έβγαινε άπάνω από τα δάση, άργυρά και πεπλοφόρος.

Και χρονολογείται αυτό από το 1854.

Σαράντα έξι χρόνια πέρασαν από τότε. Είνε δυνατόν τόσες εποχές να διαδέχθηκαν ή μία την άλλη, χωρίς να πιάσουν θέσι περισσότερη σε μία ζωή, όση τα ξερά λουλούδια στη συλλογή μου;

Όταν άναπολώ τις μακρυνές αυτές τις άναμνήσεις, νομίζω ότι ήταν χθές, ότι άκούω τη θροχή να πέφτη άπάνω στα φύλλα, ότι ή Σαβίνα τώρα χάθηκε στη σκιά του διαδρόμου, άφοι μ' άφηκε να της φιλήσω

ή γάτα μας ξαφνιασθηκε πολύ.

— "Α! σκέφθηκε, αυτό δεν υποφέρεται... Αυτή με κοροϊδεύει...

Σάν άστραπή της πέρασε από το νοι ή ιδέα πως ή άλλη όμοια γατίτσα που έβλεπε απέναντί της ήτανε εκείνη με την όποια είχαν τσακωθεί προχθές κάτω στον κήπο του σπιτιού.

Με την ιδέα αυτή ή γάτα μας, άναψε, άνατρίχιασε και της σηκώθηκαν ή τρίχες από τη φόβρα της. Δεν χάνει καιρό όμως και προχωρεί προς τον καθρέφτη με τα νύχια ψηλά, έτοιμη να κατασπαράξη τον έχθρό της, που με τόση άναίδεια την κοροϊδεύει...

Όλοι μας καταλαβαίνουμε τί έγι-

τά χεράκια της... Άλλοίμονο! Το χέρι αυτό άποσυνετέθη και έγινε ένα με το μαύρο το χώμα, όπου φυτρώνουν τ' άμπέλια και ή Σαβίνα χάθηκε σ' ένα διάδρομο πιο σκοτεινό, περισσότερο μυστηριώδη από εκείνον του σπιτιού της!...

Και ο κόσμος εξακολουθεί το δρόμο του, ή «άγρελίτσες» άνθίζουν ακόμα εκεί στα σκίερά του δάσους.

Τη χειμερινή έτούτη νύχτα τη, γεμάτη από φαντάσματα, που φαίνονται και χάνονται, καθώς τα σύννεφα στον ουρανό που τρέχουνε έμπρός από τη σελήνη, άκούω τον άνεμο να κλαίη όπως άλλοτε και να μου έπαναλαμβάνη τους παλιούς στίχους του Νερβάλ :

Που είν' ή έρωμένες μας;
Είνε μέσα στο μνήμα...

ANTRE TERIE

νε. Τὰ νύχια τῆς γάτας μας πέσανε ἐπάνω στὸν καθρέφτη... κι' ἐκεῖνος πέφτει κάτω στὸ πάτωμα καὶ γίνεται χίλια κομμάτια.

Ὁ κρότος αὐτὸς τῶν σπασμένων γυαλιῶν ἀγριεύει περισσότερο τὴν ἡρωίδα μας. Τρέχει ἀκόμα τριγύρω ἀπὸ τὰ γυαλιά, μυρίζεται ψάχνει... ἐπίμονη νὰ θρῇ τὸν ἐχθρό της...

Πουθενά ὅμως, οὔτε γάτα, οὔτε γατόπουλο! Γυαλιά μόνο καὶ πάτωμα!

Ἀποκαμωμένη ἡ γατίτσα μας ἀποφασίζει νὰ διακόψῃ τὴν μάταιη αὐτὴ ἔρευνά της... καὶ ξαναγυρίζει σιγά-σιγά στὴν κουζίνα γιὰ νὰ κυνηγήσῃ καὶ πάλι σὰν πρῶτα τὰ ποντίκια της...

...Λοιπὸν, φιλόσοφοί μου; ;... πῶς σὰς φαίνεται ἡ ἱστορία αὐτή; Δὲν νομίζετε πὼς μὰς διδάσκει πῶς δὲν πρέπει ποτέ νὰ υπερδευώμαστε σὲ ξένες ὑποθέσεις γιὰ νὰ θροῦμε τὰ μυστήρια ποὺ κλείνουν!... "Ω! θέβαια... δὲν πρέπει..."

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΦΙΛΟΙ

Μιά φορὰ κι' ἕναν καιρὸ ἕνας ἄνθρωπος εἶχε τρεῖς φίλους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀγαποῦσε περισσότερο τοὺς δύο. "Ὅσο γιὰ τὸν τρίτο τοῦ ἦταν λιγάκι ἀδιάφορος, δὲν τὸν λογάριζε καὶ πολὺ.

— Ἀκούστε τώρα, φίλοι μου ἀκούστε:

...Μιά μέρα ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς κατηγορήθηκε ἀδίκως καὶ τὸν στείλανε στὸ δικαστήριο.

— Ποιὸς ἀπὸ σὰς, ρώτησε καὶ τοὺς τρεῖς φίλους του, θέλει νὰ μὲ ὑποστηρίξῃ. Νά! μὲ κατηγοροῦν ἀδίκως καὶ ἔχω ἀνάγκη μαρτύρων γιὰ ν' ἀποδείξω τὴν ἀθωότητά μου.

Ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς φίλους του κατέθεσε ἀμέσως τὰ μὲντρα καὶ δικαιολογήθηκε πῶς δὲν μποροῦσε νὰ μαρτυρήσῃ στὸ δικαστήριο γιὰτὶ εἶχε πολλὰς ἐργασίες.

Ὁ δεύτερος τὸν ἀκολούθησε στὸ δικαστήριο, μὰ μόλις φθάσανε στὴν πόρτα, ἄλλαξε ἀμέσως δρόμο καὶ τὸν ἄφησε μόνο στὰ κρύα τοῦ λουτροῦ.

Φοβάμαι, τοῦ λέει, φοβάμαι τοὺς

ΤΟΥ ΠΟΛ ΖΕΡΑΛΝΤΥ ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΣΥΝΗΘΕΙΑ

Θέλησες νὰ μάθης, γιατί, δίχως αἰτία, εἶμαι ἀπόψε λιγάκι κακωμένος... Συλλογίζομαι πράγματα παλαιά, φορέματα ποὺ εἶχες ἀλλοπε. Μάτια ψάχνω, δὲν βρίσκω καμμιά σπουδαία ἀλλαγὴ νῆγυνε στὴ ζωὴ μας. Μονάχα σήμερα ἐπάρω στὸ τραπέζι μας εἶνε κάπως λιγώτερα τὰ ἄνθη... Κι' ὅμως, κι' ὅμως θυμοῦμαι κάποιο ἄλλον καιρὸ, κάποιο ἀλλοιώτικη ἐρωτικὴ φλόγα.. Μοῦ φαίνεται ὅτι ἀρχίζεις καὶ σὺ νὰ γίνεσαι μιὰ γυναίκα σὰν τις ἄλλες τις γυναῖκες.

ΑΝΗΣΥΧΙΑ

Ἰδὺν παιδοῦλα, κάνεις ν' ἀντηχῇ ἀπὸ ἕνα γέλιο φωτεινὸ, ἀέρινο, τὸν ἀνήσυχο ἴσκιο ὅπου ἀναπνέω. Δὲν μοῦ ἀρέσει νὰ σ' ἀκούω νὰ γελάς. Γελάς πολὺ δυνατὰ, γελάς πάρα πολὺ ὠραία. "Ὅταν στὸ σπίτι σκορπᾷς τόσο φῶς, τόσο υἱεῖα, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν ἔχεις ἀνάγκη ἀπὸ κανένα γιὰ νᾶσαι εὐτυχής. Γιὰ νὰ εἶμαι ἀσφαλής, θέλω νὰ σὲ βλέπω, παραπονιάρω, λυπημένη, χαδιάρω, μικρὴ σὰν κοριτσάκι, συμμάζωμένη κοντὰ μου. "Ὅταν σὲ βλέπω ἔτσι, λιγοστεύει εὐθύς ἡ ἀγάπη μου, ἀλλὰ γίνομαι καὶ πολὺ πιὸ ἡσυχος ἀμέσως.

δικαστὰς..

Κι' ἔτσι ἔμεινε μόνον ὁ τρίτος φίλος, ὁ ὁποῖος χωρὶς νὰ τὸ περιμένῃ ὁ ἄνθρωπός μας, τὸν βλέπει νὰ ἐρχεται ἀπρόσκλητος στὸ δικαστήριο καὶ νὰ τὸν ὑποστηρίξῃ μὲ τόση προθυμία καὶ ζωηρότητα, ὥστε οἱ δικασταὶ τὸν ἀθώωσαν.

Αὐτὸ εἶνε τὸ παραμυθάκι ἀγαπητοῦ μου...

Τ' ἀκούσατε καὶ πιστεύω νὰ τὸ καταλάβετε...

Ποτέ, μὰ ποτέ στὴ ζωὴ σας, νὰ μὴν ἔχετε ἐμπιστοσύνη στοὺς φίλους σας. Φιλία δὲν ὑπάρχει...

ΓΑΛΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΝΡΙ ΜΠΟΡΝΤΟ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ

"Ὅταν ἦμουν φοιτητὴς τοῦ Καρτιέ Λατέν, ἔτρωγα κάθε μέρα σ' ἕνα μικρὸ ξενοδοχεῖο ποῦχε ὀρισμένες τιμές καὶ ἦταν στὸ ἀπάνω μέρος τῆς πλατείας Σαιν Μισέλ. Μέσα στοὺς ταχτικὸς πελάτες του παρήρσα ἕναν ἄνθρωπο μὲ μακρὰ γκριζὰ μαλλιά, χλωμό, λίγο καμπουριασμένο μεσηκωμένο τὸ κολλάρου του, χεῖμῶνα καλοκαίρι. Καθότανε πάντοτε σ' ἕνα τραπέζι κοντὰ στὸ δικό μου. "Αν καὶ δὲ μιλοῦσε ποτέ, κατ' ὀρθωσα νὰ λύσω τὴν πεισματάρικη σιωπὴ του. Τοῦ ἄρεσα καὶ μὲ ἔλεγε φίλο του. "Εμαθα πῶς ἦταν πενήντα ἑννὴά χρονῶν καὶ τὸν λέγανε "Ὁκτάβιο Μισό. "Ἦταν χήρος χωρὶς παιδιὰ καὶ ζοῦσε μὲ τὰ εἰσοδήματα του.

Μόνον στὸ γεῦμα καὶ τὸ δείπνο τὸν ἔβλεπα. "Απ' τὸ λυπημένο πρόσωπό του φαίνόταν πῶς ὑπέφερε ἀπὸ κάποια ὀδυνηρὴ ἀρρώστεια ἀπὸ κανένα πόνου συνεχῇ μιὰς ἐνοχλήσεως ἐσωτερικῆς. Πολλὰς φορὲς τὸν ρώτησα ἀπὸ ποῦ προέρχεται αὐτὴ ἡ λύπη του. Μήπως ἀπὸ καμμιά γυναίκα; "Ὁχι! "Απὸ στενοχώριες χρηματικῆς; Οὔτε. "Απὸ τί λοιπὸν; Στὴν ἐρώτησί μου αὐτὴ ἔχωνε τὸ κεφάλι του μέσα στὸ παλτό του, καὶ τὸ κολλάρου του ἀνέβαινε ὡς τ' αὐτιά του, αὐτιά μεγάλα κι' ἀσπρα σὰν τὸ μάρμαρο, καὶ ἀπάντοσε ἀναστενάζοντας: «Νάτος! "Αχ! νάτος...» καὶ στεκόταν ἀκίνητος μὲ τὰ μάτια καρφωμένα κάπου, σὰ νὰ κυττοῦσε κάτι ποῦ ἀπομακρυνότανε διαρκῶς.

"Ἐνα θράδυ, μετὰ τὸ φαγητό,

βγήκαμε μαζί. Μὲ ρώτησε:

— Θέλετε νὰ ρηθῇ στὸ σπίτι μου νὰ κουβεντιάσουμε;

Δέχτηκα καὶ φώναξε ἕνα ἀμάξι, δίνοντας διεύθυνσι τὴν πλατεία τῶν Ἑλυσίων Πεδίων. Σ' ὅλο τὸ δρόμο δὲν ἀνείξε τὸ στόμα του. Τὰ ἀμάξι σταμάτησε μπροστὰ σ' ἕνα ὁμορφο σπίτι, ποῦ τὰ παράθυρά του ἦταν κλειστά. Ἀπάνω ἀπὸ μιὰ μάντρα περνοῦσαν τὰ κλειδιά τῶν δέντρων καὶ ὁ ἀέρας κουνούσε τοὺς κισσοὺς ποῦταν κρεμασμένοι στὰ μπαλκόνια.

Μπήκαμε μέσα, ἀνεβήκαμε μιὰ πλατεία σκάλα, περάσαμε πολλὰ σαλόνια καὶ ἀφάνταστη πολυτελεῖα καὶ σταματήσαμε σὲ μιὰ πόρτα. "Εὼς ἐκεῖ μ' ὠδηγοῦσε κρατώντας με ἀπ' τὸ χέρι. "Αναψε ἕνα καπνηλὲρι καὶ μ' ἄφησε νὰ περάσω τὸν ὅτο.

— Νὰ ἡ κάμαρά μου, εἶπε. Δὲν πίστευα τὰ μάτια μου. Τὴν ἔκτασις! Τὴν ἔκτακτὴ πολυτελεῖα καὶ μὲ τί χάρι ἦταν ἐπιπλωμένη! Οἱ μεγάλοι καθρέφτες νόμιζες πῶς περιμέναν τὴν γυναῖκα ποῦ περνοῦσε τὰς θ' ἀντίκρυε σ' αὐτοὺς τὴν ὁμορφίαν της! Στὸν ἀέρα ἐπλανᾶτο ἀκόμα ἕνα μεθυστικὸ ἄρωμα μιᾶς φιληδόνου περασμένης ἐποχῆς! Καὶ ὕστερα ἀπὸ τόσο πλοῦτο ἐκείνον νὰ τὸν λένε Μισό καὶ νὰ τρώγῃ σ' ἕνα μέτριο ρεστωρὰν μὲ τρία φράγκα μονάχα! Τὸν παρατήρησα. Βυθισμένος σὲ μιὰ πολυθρόνα, μὲ τὰ γουρλωμένα μάτια του φαίνόταν πολὺ ἀνήσυχος. Γιὰ μιὰ στιγμὴ λυπῆθηκα ποῦ πῆγα μαζί του. Μοῦ ἔκανε σημεῖο νὰ καθίσω κοντὰ του.

Τότε με τις πόρτες κλειστές, άδι-
άφορος για τα χίλια θέληγτρα ποδ-
παν γύρω του στην κάμαρα, μούπε
άργα και σιγά:

— Πρέπει να φανερώνω σε κάποιον
το μυστικό της λύπης μου. Χρόνια
και χρόνια τώρα η ζωή μου είναι
μια διαρκής αγωνία δεν θα μαντέ-
ψετε ποτέ την αιτία της. Θα σάς
την πω.

»Είπε μια ιδέα πουναι φυτευμένη
έδω στο μέτωπό μου και δεν μου
φεύγει ποτέ. Θαρρείς πως είναι καρ-
φωμένη εκεί.

»Εσκυψε, μ' έπιασε απ' τους ο-
μους και μούπε μυστικά σαν να
ντρεπότανε γι' αυτή την έκμυστή-
ρευσιν.

— Φοβάμαι τον θάνατο!

»Εγώ ανατρίχιασα. Εκείνος το
ξαναείπε άργα
για να έμβασθύνω
στην τρομερή ση-
μασία της λέξεώς
του.

— Φο... θά... μαι.
τόν...θά... να... το.,
Τώρα καταλαβαί-
νετε γιατί είμαι
δυστυχής;

»Ελεγε αυτή
την εξομολόγησι
σαν ένα άρρωστο
παιδί που θέλει να
το λυπηθούν και
να το παρηγορή-
σουν.

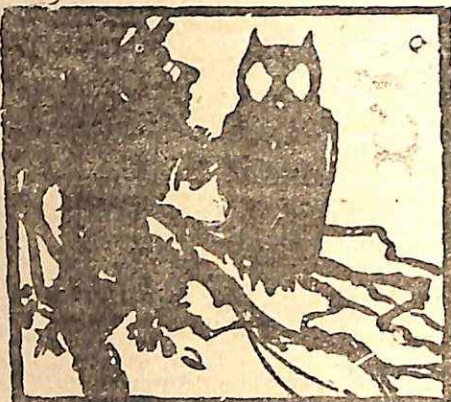
— Δεν είσθε μόνο σεις του είπα
όλος ο κόσμος αγαπά τη ζωή.

— Όχι, δεν με κυταλάβατε. Δεν
θέλω να πω πως αγαπώ την ζωή,
μια φοβάμαι τον θάνατο...

Δεν με νοιάζει για τη ζωή...
μά ν' αποθάνω όχι... ποτέ δεν θ' ά-
ποφασίσω.. Πως μούρθε αυτή η τρο-
μάρα, δεν γνωρίζω κι' όταν, ήμουν
παιδί κι' άργότερα νέος, σ' όλη μου
τη ζωή υπόφερα απ' αυτό το μαρτύ-
ριο. Αυτή η επίμονη σκέψι δεν μ'
άφήνει να ήσυχάσω ένα λεπτό.

»Σκέπτομαι τον θάνατο, άμα ση-
κωθώ το πρωί, σαν νύνομαι, στον
δρόμο, σαν τρώγω, πάντοτε ως την
ώρα που θα πλαγιαίσω. Την νύχτα
μου κόβει τον ύπνο και όταν, εξαν-
τλημένος πειά, κατορθώσω να κοι-

μηθώ τότε αρχίζουν τα όνειρα...
»Ω! είναι θάσανο! Έλάτε στη θέ-
σι μου! Έχω διακόσες, τριακόσες
χιλιάδες φράγκα εισόδημα! Μια
σημαντική περιουσία, μα ούτε ένα
τέταρτο της ώρας δεν μπορώ να ξε-
χάσω. Δοκίμασα όλες τις διασκεδά-
σεις κι' όλα τα έξωφρενικά γλέντια.
»Αδύνατο! Δεν μου έφευγε αυτή η ι-
δέα. Είναι μια άρρωστεια αυτό ή μω-
ρία; Πήτε μου τη γνώμη σας ελλι-
κρινώς.. Μα λέγω άνοησίες, γιατί
πως θα έξερετε σεις καλλιτε-
ρα από μένα; Στα μάτια σας δια-
βάζω τη λέξι που σας έρχεται να
μου πείτε: είναι ο έρωας. »Α! τον έ-
ρωτα; τον ζήτησα, τον θρήκα και
τον έχασα... Είχα πολλές φίλες και
ώμορφες! Παντρεύτηκα με μια γυ-
ναίκα που με λάτρευε. Μα στην

αγκαλιά και της
γυναίκας μου εί-
χα πάντοτε την
ιδέα του θανά-
του. »Όλοι πε-
θαίνουν. »Και η
δική μου ή σει-
ρά θαρθή μια
μέρα, άργα ή
γρήγορα...

»Σάν είμαι στο
κρεβάτι βλέπω
βαλμένο όρθιο
σε μια γωνιά της
κάμαρας το φέ-
ρετρό μου.. »Αν-

θρωποι μαυροφορεμένοι με καπέλ-
λα ψηλά στο κεφάλι με σηκώνουν
και με θάζουν στ' άμάξι... »Όλα
αυτά με τρομάζουν... Μα δεν έπι-
μένω... Βλέπω τα λόγια μου σαν
κάνουν έντύπωση και δεν θέλω να
καταντήσετε σαν κι' έμένα.

» Σας είχα πη πως ήμουν παντρε-
μένος ή γυναίκα μου πέθανε καθώς
και τα δυο παιδιά που απέχτησα.
Νομίζει κανείς πως πεθάνανε επί-
τηδες!

»Να ποιά είναι η ζωή μου. Το λου-
σο του σπιτιού μου κατάντησε αν-
πόφορο για μένα. Γι' αυτό πηγαίνο
στην τύχη, τρώγω όπου τύχη, και
γυρίζω την νύχτα όσο μπορώ πιο
άργα, μα πάντοτε με τον θρυχνά
που δεν μ' αφήνει ποτέ! Τώρα τη

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΣΤΕΡΝΟ ΜΑΘΗΜΑ

»Εκείνο το πρωί είχα άργήσει πο-
λύ να πάω στο σχολείο και φοβώ-
μουνα καμιά επίπληξι εκ μέρους
του δασκάλου μου, τόσο πιο πολύ
μάλιστα γιατί ο κ. Χάμελ μάς είχε
πει ότι θα μάς εξέταζε επί των με-
τοχών κι' εγώ δεν είξερα λέξι. Για
μια στιγμή μου ήρθε η ιδέα να το
σκάσω και να τρέξω στους άγρους.

»Ο καιρός ήταν τόσο λαμπρός,
τόσο όμορφος!

»Ακουγόντουσαν τα κοτσύφια που
έσφύριζαν μέσ' στο δάσος, και μέσα
στο λειβάδι Ρίππερ, πίσω από το
πριονιστήρι, οι Πρώσοι έκαναν γυ-
μνάσια. »Ολ' αυτά με τραβοδσαν
περισσότερο από τους όρισμούς
των μεταχών, μα είχα τη δύναμι ν'
άντισταθώ κ' έτρεξα γρήγορα προς
στο σχολείο.

Περνώντας από το δημαρχείο, εί-
δα ότι ήταν μαζεμένος κόσμος πίσω
απ' το μικρό κιγκλιδωτό κουτί ο-
που έβαζαν τις προκηρύξεις. Δυό
χρόνια τώρα από κει μάς έρχόντου-
σαν όλες ή κακές ειδήσεις, ή χαμέ-
νες μάχες, ή επίτάξεις, ή διαταγές

της στρατιωτικής διοικήσεως και
σκέφτηκα, χωρίς να σταματήσω:

— Τι νέο τάχα έχουμε ακόμα;

Καθώς λοιπόν διάσχιζα την πλα-
τεία τρέχοντας, ο σιδηρουργός Βά-
χτερ που θριασκόταν εκεί με το μα-
θητούδι του και είχε διαβάσει την
προκήρυξι:

— Μη θιάζεσαι τόσο, μικρέ, μου
είπε, ό,τι ώρα κι' αν φτάσης στο
σχολείο σου θα είν' ακόμα πολύ να-
ρίς.

Νόμισα πως με κορόιδευε και
μπήκα λαχανιασμένος μέσα στη
μικρή αύλη του σχολείου του κ.
Χάμελ.

Συνήθως, πριν αρχίση το μάθημα
γινότανε μεγάλη φασαρία στην τάξι
που άκουγόταν απ' το δρόμο, κα-
θώς ανοιγόκλειναν τα σκεπάσματα
των θρανίων κι' επαναλάμβαναν ό-
λοι μαζί οι μαθηταί το μάθημά
τους θάζοντας τα χέρια τους στ'
αυτιά για να το έντυπωθούν καλλι-
τερα, ενώ ο δάσκαλος χτυπώντας
τη ρίγα στην έδρα, φώναζε:

— Σιωπή!

στιγμή αυτή που σάς μιλω ο θάνα-
τος είναι στην κάμαρά μου... κοντά
μου.. τον νοιώθω αυτό συμβαίνει
πενήντα χρόνια τώρα.

»Αντίο! παιδί μου, σας λύπησα
άνωφελώς. Πηγαίνετε στο σπίτι
σας, αφήστε με... Χαίρετε!

Με συνώδεψε ως την πόρτα και
έφυγα φοβισμένος.

Δεν ξυμάρθε στο ξενοδοχείο και
με τον καιρό τον έχασα. Έταξεί-
δεψα. »Υστερα από δύο χρόνια περ-
νώντας απ' τα »Ηλύσια Πεδία άνα-
πνίχιασα άμα είδα το σπίτι, που μια
νύχτα μου έκανε την παράξενη έξο-
μολόγησι της τρομάρας του.

»Από περιέργεια θέλησα να μάθω

τι άπέγινε ο μανιακός αυτός. Χτύ-
πησα την πόρτα κι' ένας γέρος ύ-
πηρέτης παρουσιάστηκε.

»Ο κ. Μισό; τον ρώτησα.

— Άπέθανε πέρσι! μου είπε.

Παραξενύτηκα πολύ.

— Έδω, στο σπίτι; τον ρώτησα.

— Ναι, κύριε ήμουν έδω μαζί με
τον γιατρό.. »Α! Παναγία μου! νό-
μιζε πάντοτε πως δεν ήταν μονά-
χος!.. δεν μπορούσε ν' άφηση ποτέ
αυτή την ιδέα... Βικέντιε φώναζε
στην αγωνία του. Βικέντιε! φοβά-
μαι! και ύστερα άμέσως γλύστρη-
σε από τα μπράτσα μου, γυρίσανε
τα μάτια του άνω κάτω και μουρ-
μούρισε.

— Αυτό μόνο είναι, και ξεψύχησε.

Υπολόγιζα σ' όλον αυτό το θόρυθο για να κατορθώσω να φθάσω στη θέση μου απαραίτητος· μα εκείνο το πρωί άκριβώς απόλυτη ήσυχία βασίλευε στην τάξη, σά να ήταν Κυριακή πρωί και να έλειπαν οι μαθηταί. Από τὸ άνοιχτό παράθυρο είδα τους συμμαθητές μου ταχυτοποιημένους κιάλας στις θέσεις τους και τὸν κ. Χάμελ πού έκοβε βόλτες μπρός άπ' τὰ θρανία με τήν προμερή σιδερένια ρίγα κάτω από τήν άμασφάλη του. "Έπρεπε ν' άνοιξω και νά μπῶ μέσα σ' όλη αυτή τήν ήσυχία! Σκεφθίτε λοιπόν πόσο κόκκινος ήμουν και πόσο φοβόμουν.

"Ε λοιπόν, όχι. Ο κ. Χάμελ με κύτταζε χωρίς θυμό και μου είπε πολύ γλυκά:

— Πήγαινε γρήγορα στη θέση σου, μικρέ μου φράντζ· παρ' όλίγο ν' άρχίζαμε χωρίς έσένα.

Πέρασα στο θρανίο μου κ' έκάθησα μπροστά στη θέση μου. Τότε μόνο, καθώς είχα συνέλθει λίγο από τὸ φόβο μου, πρόσεξα ότι ὁ δάσκαλός μας φορούσε τήν ωραία του πράσινη ρεντιγκότα, τὸ πουκάμισό του τὸ πλισσαρισμένο με ψιλή δαντέλλα και τὸ καπέλλο του τὸ γαρνιρισμένο με μαύρο μεταξωτό, πού τὰ φορούσε μονάχα τις ήμέρες τῶν έξετασεων και τῆς άπονομῆς τῶν βραβείων. "Εξ άλλου κι' ολόκληρη ή τάξη παρυσίαζε κάτι τὸ έκτακτο και τὸ έπίσημο. Μά εκείνο πού με ξάφνιασε προπάντων ήταν ότι είδα στο βάθος τῆς αίθουσῆς, στα θρανία πού έμεναν συνήθως άδεια, χωρικούς καθισμένους και σιωπηλούς ὅπως κι' εμεῖς: τὸ γέρο Χάουζερ, με τὸ τρίκωχο καπέλλο του, τὸν παλιὸ δῆμαρχο, τὸν παλιὸ ταχυδρόμο και άλλα πρόσωπα ακόμα. "Όλος αὐτός ὁ κόσμος φαινόταν λυπημένος κι' ὁ Χάουζερ είχε φέρει μαζί του ένα παλιὸ ἀλφαθητάριο φογωμένο πού τὸ κρατούσε άνοιχτό άπάνω στα γόνατά

του, με τὰ χοντρά ματογυάλια του άκουμπισμένα άπάνω στις σελίδες.

Ενῶ κυττοῦσα ξαφνιασμένος ὅλ' αὐτά, ὁ κ. Χάμελ άνέβηκε στην έδρα του και, με τήν ίδια γλυκειά και σοβαρή φωνή με τήν ὁποία μου μίλησε προηγούμενος, μάς εῖπε:

— Παιδιά μου, εῖνε ή τελευταία φορά πού σὰς κἀνω μάθημα. Διαταγή ήρθε από τὸ Βερολίνο νά μὴ διδάσκειται πειά παρά ή γερμανική γλῶσσα στα σχολεία τῆς Άλσατίας και τῆς Λωρραίνης. "Ο καινούργιος δάσκαλος έρχεται αύριο. Σήμερα εῖνε τὸ τελευταίον γαλλικὸ μάθημα. Σὰς παρακαλῶ νά εῖστε προσεχτικοί...

Αὐτά τὰ λίγα λόγια μ' έκαναν άνω κάτω. "Αχι, οἱ ἄθλιοι! νά τι είχαν τοιχοκολλήσει στο δωμαρχείο!

Τὸ τελευταίον μου γαλλικὸ μάθημα!...

Και εγὼ μόλις εῖξερα νά γράφω! Δέ θά μάθαινα λοιπόν πειά τίποτε παραπάνω από ὅσα εῖξερα! Πόσο συλλογίζόμουν τώρα τὸ χαμένο καιρό, τὰ σκασίματα άπ' τὸ μάθημα για κινήγι φωλῶν και για κατρακύλες στο Σάαρ. Τὰ βιβλία πού πρὸ ολίγου ακόμα με στενοχωρούσαν τόσο, πού μου φαινότουσαν

τόσο βαρειά όταν τὰ κρατούσα, ή γραμματική μου, ή ιερά μου ιστορία μου έμοιαζαν τώρα με παληούς φίλους πού με πολλή θλίψη θά τους άποχωρίζομουν. Τὸ ίδιο και με τὸν κ. Χάμελ. Η ίδια ότι θά έφευγε, ότι δέ θά τὸν έβλεπα πειά, μ' έκανε νά ξεχνάω τις τιμωρίες και τὰ χτυπήματα με τή ρίγα...

Δυστυχισμένο άνθρωπε!

Για νά τιμήση αὐτὸ τὸ τελευταίον μάθημα είχε φορέσει τὰ ωραία κυριακάτικα ρούχα του και τώρα καταλάβαινα γιατί αὐτοί οἱ γέροι χωρικοί είχαν έρθει και καθόντουσαν στο βάθος τῆς τάξεως. Αὐτὸ φαινόταν σά νά λέη ότι ήταν λυπημένοι πού δέν έρχόντουσαν τόσο καιρό συχνότερα σ' αὐτὸ τὸ σχο-

λεῖο. "Ηταν ακόμα κι' ένας τρόπος για νά ευχαριστήσουν τὸ δάσκαλο μας για τὰ σαράντα χρόνια τῶν καλῶν του υπηρεσιῶν στὸν τόπο και νά άποδώσουν ένα καθῆκον στην πατρίδα στην ὁποία θά πήγαινε.

Συλλογίζόμουν ὅλα αὐτά όταν άκουσα τὸ δάσκαλο νά με φωνάξη με τὸνομά μου. "Ηταν ή σειρά μου νά πῶ τὸ μάθημα. Τί δέ θά έδινα για νάξερα νά πῶ άπ' άρχῆς μέχρι τέλους ὅλον εκείνο τὸ μεγάλο κανόνα τῶν μετοχῶν, δυνατά, καθαρὰ, χωρίς κανένα λάθος. Μά υπερδευτήκα με τις πρώτες λέξεις και στάθηκα ὄρθιος, σαλεύοντας μπρός στο θρανίον μου, με τήν καρδιά πουσκωμένη χωρίς νά τολμῶ νά σηκῶσω τὸ κεφάλι.

"Άκουσα τὸν κ. Χάμελ πού μου μιλοῦσε:

— Δέ θά σέ τιμωρήσω, μικρέ μου φράντζ, άρκετά τιμωρήθηκες μόνος σου... Νά τί εῖνε ὅλο: Κάθε μέρα λέτε: Μπᾶ! έχω καιρό. Θά μάθω αύριο. Και έπειτα βλέπετε τί συμβαίνει... "Αχι! εῖνε μεγάλο δυστύχημα για τήν Άλσατία μας ν' αναβάλῃ διαρκῶς τήν εκπαιδευσι τῆς γλῶσσας. Τώρα οἱ Γερμανοί με τὸ δικη τους νά μάς πουνε: «Πῶς! τί στυριζετε ότι εῖστε Γάλλοι και δέν ξέρετε οὔτε νά μιλάτε, οὔτε νά γράφετε τή γλῶσσά σας;» Σέ ὅλα αὐτά, μικρέ μου φράντζ, δέν εῖσαι εἰσὺ ὁ πιὸ ένοχος. "Εχουμε ὅλοι τὸ μερίδιό μας σ' αὐτὲς τις μομφές.

Οἱ γονεῖς σας δέν ένδιεφέρθηκαν πολὺ νά σὰς δοῦν νά μορφῶνeste. Προτιμοῦσαν νά σὰς βλέπουν νά δουλεύετε στα χωράφια ή στα κλωστήρια για νά κερδίζουν μερικά λεφτά παραπάνω. Κ' εγὼ ὁ ίδιος δέν πρέπει νά αφήσω τὸν έαυτόν μου. Πόσες φορές δέ σὰς έβαλα νά ποτίσετε τὸν κῆπο μου αντί νά εργαζώμαστε; Κι, όταν έπήγαινα νά ψαρέψω, δέν άφηνά τὸ μάθημά μου για τή διασκέδασι αὐτή;

Τότε ὁ κ. Χάμελ άρχισε νά μάς μιλά για τή γαλλική γλῶσσα, λέγοντας ότι εῖνε ή πιὸ ζυμορφή γλῶσσα τοῦ κόσμου, ή πιὸ καθαρή, ή πιὸ σταθερή: ότι έπρεπε νά τη φυλάξουμε μεταξύ μας και νά υἱήν τήν ξεχάσουμε ποτέ γιατί ὅταν ένας λαός

σκληθύνεται, ὅσο ξέρει ακόμα τή γλῶσσα του, εῖνε σά νά έξη τὰ κλειδιά τῆς φυλακῆς του...

"Επειτα πήρε μιὰ γραμματική και μάς διάβασε τὸ μάθημά μας. "Ημουν κατάπληκτος βλέποντας πόσο εύκολα τὸ καταλάβαινα. "Ο,τι διάβαζε μου φαινόταν εύκολο, εύκολώτατο. Τότε κατάλαβα ότι ποτέ μου δέν τὸν είχα άκούσει με τόση προσοχή και ότι κι' αὐτὸς ποτέ δέν είχε βάλει τὸση άπομονή για νά μάς τὸ εξηγήση. "Θάλεγε κανείς ότι πρίν φύγη ὁ φτωχὸς άνθρωπος προσπαθοῦσε νά μάς μεταδόση ὅλες τις γνώσεις του, νά μάς τις θάλῃ στο κεφάλι μονομιάς.

"Η παράδοσι τελείωσε κι' άρχισε ή καλλιγραφία. Για κείνη τήν ήμέρα ὁ κ. Χάμελ μάς είχε έτοιμάσει ὑποδείγματα έντελῶς καινούργια, στα ὁποία είχε γράψει με ὠραία γράμματα τις λέξεις: Γ α λ λ ί α, "Α λ λ ί α, Γ α λ λ ί α, "Α λ λ ί α. "Επρεπε νάδλεπε κανείς πῶς προσπαθοῦσαμε νά ξαναγράψουμε αὐτὲς τις λέξεις με μιὰ απόλυτη σιωπή. Δέν άκούγα κανείς τίποτε ἄλλο παρά τὸ τρίξιμο τῆς πέννας στο χαρτί. Για μιὰ στιγμή μέλισσες μπῆκαν από τὸ παράθυρο μά κανέναν δέν τις έπρόσεξε, οὔτε κι' αὐτοί οἱ πολὺ μικροί πού προσπαθοῦσαν νά χαράξουν τις καλλιγραφικές τους μα γ κ ο ῖ ρ ε ι ς, ὅλοι με μιὰ καρδιά, με μιὰ συνείδησι... Στα κεραμίδια τοῦ σχολείου περισσότερα περπατοῦσαν και σκέφτηκα άκούγοντας τή φωνή τους:

— Μήπως κι' αὐτά θά τὰ υποχρεώσουν νά μιλοῦν γερμανικά;

Κάθε τόσο, σηκώνοντας τὰ μάτια μου από τὸ τετραδίον μου, έβλεπα τὸν κ. Χάμελ ακίνητο στην έδρα του, νά κυττάξη με άπιμονή ὅλα τὰ αντικείμενα πού ήταν γύρω του, σά νάθελε νά πάρη μέσ' στη ματιά του ὅλοκληρο τὸ μικρὸ σῆμα τοῦ σχολείου... Σκεφθίτε! πρὸ σαράντα χρόνων ήταν εκεί στην ίδια θέση, με τήν αὐτή άπέναντί του και τήν τάξη πού ήταν πάντοτε ή ίδια... "Ιονάχα τὰ θρανία από τήν πολλή χρῆσι είχαν ραγωθῇ, ή καρυδιές τῆς αὐλῆς είχαν μεγαλώσει και ή ροδιά πού είχε φυτέψει ὁ ίδιος, σκέ-

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Η ΑΜΙΛΗΤΗ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑ

(Παραμύθι του Μαρόκου)

Μιά φορά κι' έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς που είχε μια κόρη πολύ όμορφη, μάλιστα σκληρή. Ήθεσε-λοπούλα το είχε πει ότι θα παντρευότανε παρά τον άντρα εκείνον που θα κατώρθωνε να την κάνει να μιλήσει. Πολλοί ύποψοφοι το δοκίμασαν τούτο, μάλιστα συμφωνία αφού δέ μπόρεσαν καταδικάστηκαν σε θάνατο και τα κεφάλια τους κρεμάστηκαν στη Μπάμπ. Μαχρούκ που την έλεγαν τότε Μπάμπ έσ-Σαριάχ, δηλαδή πύλη του Δικαίου.

Ο Σουλτάνος ενός γειτονικού βασιλείου είχε έφτά παιδιά. Ξέροντας τη φήμη της όμορφιάς και τον έγωισμό της βασιλοπούλας κι' από το

φόβο του μήπως την πάθουν και τα παιδιά του, σαν ήρθε ή ώρα του να πεθάνει, τα κάλεσε στην επιθανάτιο κλίνη του, έδωσε στον καθένα τους από ένα αυγό (γι' αναμνηστικό) και τους έκανε σύστασι να μην προσπεράσουν το θουνό που τους έριξε τις χτήσεις τους κι' απ' όπου έπρεπε να περάσουν για να πάνε στο γειτονικό βασίλειο του Σουλτάνου που είχε την όμορφη κόρη.

Το μεγαλύτερο παιδί του τον διαδέχτηκε. Μιά μέρα που είχε βγει στο κυνήγι προς το μέρος του θουνού αυτού, δέν αντιστάθηκε στην περιέργεια να το προσπεράσει και μπήκε στο γειτονικό βασίλειο. Όταν ζύ-

παζε τώρα τα παράθυρα κι' έφτανε ως τα κεραμίδια.

Τι σπαραγμός καρδιάς έπρεπε να-νε γι' αυτόν το δυστυχισμένο άνθρωπο ή εγκατάλειψι όλων αυτών των πραγμάτων, καθώς μάλιστα άκουγε εκείνη τη στιγμή την αδελφή του να πηγαίνει ούρχειται στο άπάνω πάτωμα έτοιμάζοντας τις άποσκευές τους γιατί έπρεπε να φύγουν αύριο, να φύγουν για πάντα.

Πώς θάσπηξε και μας τελείωσε το μάθημα! "Υστερα από την καλλιγραφία είχαμε Ιστορία" έπειτα οι μικροί άρχισαν να συλλαβίζουν όλοι μαζί: βά, θέ, θι, θό, θύ. Έκει, στο βάθος της τάξεως, ο μπάμπας Χάουζερ είχε φυρέσει τα γυαλιά του και κρατώντας το αλφαριθμητικό με τα δυό του χέρια, επαναλάμβανε τις συλλαβές μαζί τους. Η φωνή του έτρεμε από συγκίνηση και ήταν τόσο άστείο να τον άκουσ, ώστε είχαμε κάθε διάθεσι να γελάσουμε και να κλάψουμε. "Αχ! θα θυμάμαι

πάντοτε αυτό το τελευταίο μάθημα. "Λεαφνα το ρολόι της έκκλησίας σήμανε μεσημέρι. Την ίδια στιγμή οι σάλπιγγες των Πρώσων που γύριζαν από τα γυμνάσια άκούστηκαν έξω από τα παράθυρα μας. Ο κ. Χάμελ σηκώθηκε άπάνω στην έδρα του κατάχλωμος. Ποτέ δέ μου είχα φανή τόσο ψηλός.

— Φίλοι μου, είπα, φίλοι μου, τώ...

Μά κάτι τον έπνιγε. Δέ μπόρεσε ν' άποτελεώση τη φράσι του. Τότε στράφηκε προς τον πίνακα, πήρε ένα κομμάτι κιμωλία και άκουμπώντας τη με όλη του τη δύναμι, έγραψε με όσο πιο μεγάλα γράμματα μπορούσε:

— ΖΗΤΩ Η ΓΑΛΛΙΑ!

"Επειτα έμεινε εκεί, με το κεφάλι στηριγμένο στον τοίχο και χωρίς να μας μιλήσει με το χέρι του μας έκα-νε σημείο:

— Τελείωσε... πηγαίνετε... ΑΛΦΟΝΣ ΝΤΩΝΤΕ

γωσε στην πρωτεύουσα είδε κρεμασμένα στην πύλη του Δικαίου ένενηντα τρία κεφάλια που ξεραινό-τουσαν εκεί. Μιά γρηά γυναίκούλα κατοικούσε εκεί σε μία σπηλιά.

— "Ω θείτσα μου, της είπε. Τι είναι τούτα τα κεφάλια; "Ο τόπος έρίσκεται σε πόλεμο;

— "Οχι γυιέ μου. "Όλοι αυτοί είν' τα θύματα της σκληρής βασιλοπού-λας μας.

Και του διηγήθηκε την ιστορία της.

Το βασιλόπουλο τότε αφήνοντας ξνασακκι χρυσάφι στη γρηά ξεκί-νησε για το παλάτι του πατέρα της και σαν έφτασε του ζήτησε το χέρι της όμορφης κόρης του.

— Ξέρεις τους όρους; του είπε ο Σουλτάνος ο πατέρας της. Πέρα-σες ήπ' το Μπάμπ έσ-Σαριάχ. Είδες τα κεφάλια;

— Δέχομαι τη συμφωνία, άπάντησε ο πρίγκηπας. Και μετά τη θραδινή προσευχή, όταν έπεσε ή νύχτα, μπή-κε μέσα στο παλάτι, ντυμένος σαν κι' εκείνους που είναι για να παντρευ-τούν. Έκει γυναίκες ήρθαν, τον πήραν για να τον φέρουν στα διαμερίσμα-τα της βασιλοπούλας Σάκτας (σιω-πηλής) ή Μασκούτας (έκείνη που δέ θέλει να μιλήσει), όπου θα γινόταν ή δοκιμασία του. Για να φτάσει πέρα-σε από έφτά πόρτες. Σε κάθε πόρ-τα ή σκληρές τον άρωμάτιζαν και του φώναζαν: "Έμπα ω γαμπρέ!"

Η δοκιμασία θάσπηξε όλη τη νύχτα. Συμβολαιογράφοι ήταν κρυμ-μένοι, έτοιμοι να υπογράψουν πρα-χτικά του γάμου, μόλις ή βασιλο-πούλα συγκιτανέυε. Μά ο νέος θα-σιλιάς δέ μπόρεσε να την κάνει να ξεσπίξει τα δόντια της. "Εφαγαν μα-ζί. "Ηπιαν μαζί. Της πρόσφερε τσάι που εκείνη το άρνήθηκε χωρίς να πη ούτε μία λέξι. Η αύγη άρχισε να άσπρίζη μέσ' από τα παράθυρα

κι' ήρθε ή ώρα της πρωϊνης προσευχής. Τότε σκότωσαν το νέο πρίγκηπα και το κεφάλι του πήγε να βρη τα άλλα έ-νενηντα τρία κεφά-λια που ήταν κρε-μασμένα στην πύλη.

του Δικαίου.

Ο δεύτερος άδερφός του τον διαδέχτηκε στο θρόνο. Μά κι' αυ-τός προσπέρασε το θουνό, έφτασε στην πρωτεύουσα του γειτονικού βα-σιλείου, είδε τα κεφάλια στην πύ-λη, ρώτησε γι' αυτά τη γρηά και είχε την ίδια τύχη με το μεγάλο του άδερφό. Και τάλλα άδέρφια του έκαναν και έπαθαν το ίδιο και σε λίγο ή γρηά της σπηλιάς θρυσκόταν με έξη σακκιά χρυσάφι και έξη ά-λογα που τα βασιλόπουλα της εί-χαν δώσει να φυλάξει, ενώ ένενηντα ένηνα κεφάλια σάπιζαν κρεμασμέ-να στην πύλη. Ο μικρότερος τέλος ήρθε κι' αυτός εκεί, είδε τα κεφά-λια των έξη άδερφών του κι' ώρκί-στηκε να τους έκδικηθ ή αν κ' ή γρηά γυναίκα τον ξώρκιζε να φύγη, δείχ-νοντάς του πως οι άλλοι είχαν τιμώ-ρηθ ή για να μη συμμορφωθούν με τη θέλησι του πατέρα τους.

Μά κι' αυτός ζήτησε το χέρι της πριγκήπισσας κι' αποδέχτηκε τη συμφωνία. Ζήτησε όμως άκόμα προ-θεσμία έφτά ήμερών. Ο Σουλτάνος τούδωσε να "κατοικήσι σ' αυτό το διάστημα ένα σπίτι μ' ένα όμορφο περιβόλι μέσα. Έκει το βασιλόπου-λο περνούσε τις ήμέρες θυθισμένος σε συλλογή παίζοντας γκουίμπρι (είδος μαντολίνου) γιατί ήταν μεγά-λος καλλιτέχνης, καλός μουσικός και σοφός σ' όλες τις έπιστήμες. Πρία περισσότερα έρχόντουσαν και τον άκούγανε συχνά και φαινότου-σαν σά να τους εύφραϊνε πολύ ή μουσική του.

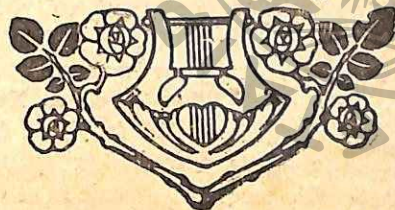
Την έχη ήμέρα τα περισσότερα άρχισαν μπρόστά του να μιλούν μεταξύ τους άράπικα, γιατί στ' αλήθεια, δέν ήταν περισσότερα άλλα νεράιδες.

— Δέ μπορούμε άδερφές μου, να κάνουμε κάτι γι' αυτό το νέο που μας εύφραϊνει κάθε θράδι με τη μουσική του; είπε ή πρώτη.

— Τί; είπε ή δεύ-τερη.

— Πώς; είπε ή τρίτη.

— Πρέπει, είπε ή πρώτη, ο νέος αυ-τός να μπη αύριο

στά διαμερίσματα της βασιλοπού-
λας, χωρίς να της μιλήσει καθόλου,
χωρίς να τη χαιρετήσει καν. "Ετσι
μονάχα θα τη στενοχωρήσει και θα
πλην σκανδαλίσει. "Επειτα θα πά-
με κι' οι τρεις μεταμφιεσμένες
σε γυναίκες και θα τον βάλουμε
να δικάσει τάχα μια διαφορά μας με
τέτοιο τρόπο που η βασιλοπούλα δα
θα μπορούσε να βιαστεί στην έπι-
θυμία να του αντιμιλήσει.

"Η νεράιδες, σά γυναίκες κι' αυ-
τές, ξέρουν καλά τη γυναικεία καρ-
διά. Καί στ' αλήθεια μόλις ήρθε η
νύχτα της έβδομης ημέρας, ο πριγ-
κίπας πήγε στο παλάτι, πέρασε τις
έφτα πόρτες, έφτιασε τσάι, έφαγε,
έπειτα άρχισε να παίξει το μαντολί-
νο του.

Στην κάμαρη μέσα βρισκόταν
ο Σουλτάνος με όλο του το Συμβού-
λιο περιμένοντας να δει τι θαπογίνη.
"Απέξω πάλι άραπάδες καθαλλάρη-
δες περιμένουν με σπαθιά ξεγυμνωμέ-
να για να πάρουν του νέου πρίγκη-
πα το κεφάλι.

Σε λίγο έφτασαν και τα τρία πε-
ριστέρια με γυναικεία μορφή στά-
θηκαν έξω από το παράθυρο κι'
άρχισαν να ζητούνε δίκη εκθέτον-
τας την ψεύτικη διαφορά τους. "Ε-
λεγον πως ήταν τρεις αδερφές και
μάλλωναν για την κληρονομία του
πατέρα τους. "Αντί να την μοιρα-
στούν εξίσου, η μεγαλύτερη ήθελε
να πάρει τα τρία έκτα, αφήνοντας τα
δυο έκτα στη μεσαία και το ένα
έκτο στη μικρότερη. "Η δυο άλλες
δεν έννοούσαν να παραδεχτούν μια
τέτοια διανομή. Ζήτησαν, τέλος,
από το νέο μουσικό να τους λύσει
τη διαφορά τους.

— "Ετσι πρέπει να γίνει, είπε εκεί-
νος δίνοντας έπιτήδες δίκη στη με-
γαλειότερη, αντίθετα στους κανόνες
του Κορανίου και στα έθιμα.

Σκανδαλίστην, η βασιλοπούλα
Σάκτα, η οποία έλεγε πως ήξερε
τους νόμους, φώναξε:

— Πώς; "Οχι! Δεν είναι δίκη αυ-
τό! Να πως πρέπει να γίνει..

— Μίλησε! Μίλησε! φώναξαν τότε
όλοι όσοι βρισκότουσαν εκεί και οι
συμβολαιογράφοι όμολόγησαν πως

ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΑ

ΙΑΠΩΝΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟ

Μια ήσυχία, μια γαλήνη άπλωθη-
κε στο πάρκο! Καμιά μιλή! "Ερη-
μία.. "Η νύχτα φτάνει! Η νύχτα έρ-
χεται!... Μόνο έσύ.. έσύ, καυμένο
χρυσάνθεμο, άναστενάξεις! Γιατί;
Γιατί πονείς; Μά κανείς δεν άπαν-
τά...

Το χρυσάνθεμο γέρνει... Νά! λι-
ποθυμεί από τον πόνο.... Γέρνει ά-
κόμα, κάτω από τη δροσιά της νύ-
χτας.

Κοιμάται! Δεν άναστενάζει πειά!
"Η ίδια πάλι ήσυχία... "Η ίδια σιω-
πή!

Κοιμήσου ώραίο μου χρυσάνθε-
μο κοιμήσου.

— "Ω; Γιατί να μη μπορούν να
μοιάσουν με την άρετή σου, η άρε-
τής των ανθρώπων..

* * *

Η ΚΑΡΔΙΑ ΕΙΝΕ ΤΟ ΠΙΟ ΒΑΡΥ-
ΤΙΜΟ ΔΙΑΜΑΝΤΙ

"Η καρδιά είναι διαμάντι.. Το πιο
βαρύτιμο διαμάντι.

"Απόψε, την γλυκειά χειμωνιάτι-
κη αυτή νύχτα στο χαρίζω...

"Αφσέ με να στο χαρίσω!
Δές.. κύττα... Πόσες λάμψεις βγά-
ζει για σένα!

Δές.. κύττα... Πόσες χαρές. Πό-
σες λαχτάρες...

"Η καρδιά μου! "Η καρδιά μου...
"Αφσέ με να σου χαρίσω την
καρδιά μου...

νικήθηκε και έπειτα σύνταξαν το
πραχτικό του γάμου.

"Ο νέος Σουλτάνος έπηρε τότε
στην πρωτεύουσα του την ώραία
βασιλοπούλα Σάκτα η Μασκούτα.

Μά ένενήντα έννηά κεφάλια έμει-
ναν ακόμα κρεμασμένα στην πύλη
του δικαίου.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΟΥΡΑΝΗ

ΤΟ ΧΑΜΕΝΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ

Τη Ντόνα Μαρία ντε Ντολорές τη
γνώρισα στη Μαδρίτη, σ' ένα φιλαν-
θρωπικό χορό, και δεν χρειάστηκε
πολλή ώρα για να την έρωτευθώ
πρελλά. Ψηλή, σβέλτη, με στιλπνά
μαύρα μαλλιά, μυγδαλωτά μάτια
που έκαιγαν σαν φλόγες και μικρό
στόμα γεμάτο ήδυπάθεια, είχε σ' ό-
λη την εμφάνισή της το άγέρωχο των
γυναικών της Καστίλλιας και την
προκλητική των γυναικών της
θερμής "Ανδαλουσίας, στις φλέβες
των οποίων κυλάει το αίμα των "Α-
ράβων κατακτητών. "Απόθουσε και
έβλκυε μαζί, όπως ή άβυσσος όποιον
στέκεται στο χείλος της, κι' ήταν
ένα γλυκό δέος, κάτι που παρέλυε
τα μέλη ενώ γέμιζε λαχτάρα την
ψυχή, τα αισθήματα που γεννούσε
καθώς στήλωνε πάνω σας τα φλο-
γερά της μάτια, άνασκήκωνε περιήφα-
να το βασιλικό της κεφάλι και χαμο-
γελούσε το ήδονικό της μειδίαμα...

Δεν ήξευρα τι ακριβώς ήταν η
γυναικεία αυτή αλλά δεν θαάπορούσα
αν μάθαινα πως άνηκε σε μια από
τις μεγαλειότερες οικογένειες της "Ι-
σπανίας, τόσο που ήταν η άριστο-
κρατικότητα των τρόπων της και η
λεπτή γοητεία της όμιλίας της. "Αν-
ταποκρινότανε άπόλυτα στο ιδεώδες
που είχα περί γυναίκας, αλλά, θλέ-
ποντάς την, συλλογιζόμουν με πικρία
πως το ιδεώδες μου το είχα τοπο-
θετημένο πολύ ψηλά, και ότι μια τέ-
τοια γυναίκα δεν θα δεχότανε ποτέ
να γίνει φίλη μου. "Οχι πως με είχε
παγώσει με την άδιαφορία της. "Απ'
έναντίας χόρεψε επανειλημμένως μα-
ζύ μου, και μου έμειδίασε και μου
μίλησε με μια γλυκύτητα που, τη

στιγμή εκείνη, μου άνοιγε τεράστιες
έρωτικές έλπίδες. "Αλλά πολύ γρή-
γορα πάλι έκαταλάβαινα πως η έλ-
πίδα εκείνη ήταν σαν την κορδέλλα
που κρατάμε εμπρός σ' ένα γατάκι
και την τραβάμε άμέσως, γελώντας,
όταν χυμιά με τα νύχια του να την
άρπάξει...

"Οσάκις έγινόμουν θερμότερος μα-
ζύ της με άπωθόυσε με μια αϊφνίδια
ψυχρότητα. "Όταν διεκινούνεα μια
φράσι έρωτική έκανε ότι δεν είχε ά-
κούσει. "Αλλ' όταν έμενα σιωπηλός
και άπελπισμένος μ' ένεθάρρυνε μ'
ένα πρακλητικό μυστηριώδες χαμό-
γελο...

"Όταν πέρασε η θραυιά και ση-
κώθηκε για να φύγει, την ρώτησα
αν θα ήθελε να ξαναϊδωθούμε. "Α-
πάντησε με μια άποφυγή:

— Για ποιο λόγο;

Είδε πως κέρωσα με την άπάντη-
σι αυτή και πρόσθεσε (η αϊώνια κορ-
δέλλα με το γατάκι):

— "Η Μαδρίτη δεν είναι τόσο μεγά-
λη ώστε να μη ξαναϊδθί ο ένας τον
άλλον. Θα τύχη ένας άλλος χορός,
ένα τσάι...

Πραγματικά, μετά τρεις ημέρες, την
έβλεπα σ' ένα από τα κέντρα όπου
ό κομψός κόσμος έπαιρνε το τσάι,
χορεύοντας. "Ηταν συνοδευμένη,
αλλά άπάντησε μ' ένα γλυκύτατο χα-
μόγελο στον χαιρετισμό μου κι' έ-
δέχτηκε πρόθυμα να χορέψει μαζί
μου όταν έπλησίασα και την έζήτη-
σα...

Χορεύοντας, την είχα σφίξει δυ-
νατά και της ψιθύριζα στ' αὐτί όλες
τις έρωτικές φράσεις που η ταραχή
μου μου επέτρεπε να σκεφθώ. Το έ-

λαστικό της κορμιάς άφηνότανε μ' έγ-κατάλειψι στο σφίξιμό μου και στίς μεθυσμένες φράσεις μου μειδιούσε χωρίς να λείπει τίποτα. Νόμισα πώς μ' άκουε μ' ευχαιρίστησι.

— Δεν άπαντάς τίποτα ; την ρώ-τησα μιά στιγμή.

Έγελασε.

— Μήπως μου δίνετε την ευκαιρία ; Μιλάτε χωρίς διακοπή επί τόσο ώ-ρα, είπε μεείρωνε.

Ήταν η ψυχρολουσία. Είχε άρ-γήσει τόσο πολύ ώστε την είχα ξε-χάσει.

Αυτό το παιγνίδι, μ' έναλλαγές έλ-πίδων και άπελπισίας, κράτησε επί μερικές εβδομάδες. Μιά μέρα όμως έδέχτηκε το ραντεβού, που επί τό-σες φορές είχε άπορρίψει, να πάμε περίπατο με αυτοκίνητο έξω από τη Μαδρίτη. Ή άποδοχή ήταν τόσο ά-προσδόκητη ώστε άμφέβαλα εάν θα έρχότανε. Το άπόνεμα της ώριμής-νης ήμέρας την περίμενα μ' ένα αυτοκίνητο έξω ά-πό το Πράδο, γεμάτος νευρική άνυπομονησία αλλά, συγχρόνως, και χωρίς μεγάλη πεποίθησι.

Ήρθε όμως—κι' ήρθε στην ακριβή ώρα που εί-χαμε όρισει.

Ήρθατε ; Ήρθατε ;... ψιθύριζα σαν τρελλός, ά-κόμα κι' όταν πειά είχε ξεκινήσει το αυτοκίνητο.

Μου φαίνεται τόσο άπίστευτο.

Καθ' όλη τη διαδρομή είχε έγκα-ταλείψει το χέρι της στα δικά μου κι' όταν την έσυρα κοντά μου για να την φιλήσω άποτραβήχτηκε χω-ρίς θυμό, λέγοντάς μου μ' ένα χά-μόγελο :

— Καθήστε ήσυχος. Θα μάς ιδή ό σωφέρ...

Περίμενα με άγωνία την «ψυχρο-λουσία» αλλά δεν έρχότανε. Αυτό μ' έθάρρυνε και της έπρότεινα, στην έπιστροφή, να πάμε μαζί κάπου να πάρουμε το τσάι.

— Δεν μπορώ να φανώ μόνη μα-ζύ σας στα κέντρα... μου είπε θά-ζοντας στον τόνο της φωνής της ειλικρινή λύπη.

— Μπορούμε να πάμε σ' ένα κέν-τρο που έχει ιδιαίτερα δωμάτια,

έπέμεινα. Έτσι δεν θα σάς ιδή κα-νείς.

Έφερε μερικές δυσκολίες, μ' έθα-λε να της ύποσχεθώ ότι θα ήμουν «φρόνιμος» και τέλος έδέχτηκε.

Ήμουν τρελλός από χαρά. Ή ύπαχώρησί της αυτή μου έδινε πειά-τις θάσιμες έλπίδες ότι θα την έκα-να δική μου. Πραγματικά, στο «ιδι-αίτερο» όπου έπεράσαμε ολόκληρη ώρα δεν μου άφησε καμμία άμφι-βολία πώς κι' αυτή μ' άγαπούσε. Στάθηκε τρυφερή, θερμή και τα φι-λιά που ανταλλάξαμε ήταν από τα πιο μεθυστικά. Μου ύποσχεθηκε ά-κόμα πώς την μεθεπομένη θα έρχό-τανε στο μικρό διαμέρισμα που κρυ-τούσα κοντά στην Πουέρτα ντέλ Σόλ.

— Πρέπει να φεύγω άμέσως μου είπε. Με περιμένει ο άντρας μου για-μιά έπίσκεψι κι' έχω άργήσει.

Πλησίασε τον καθρέφτη για να πουδραρισθί κι' ένω έ-κανε να θάλη τα γάντια της την άκουσα ν' άναφω-νί :

— Το μαργαριτάρι μου ! Έχασα το μαργαρι-τάρι μου !...

Στράφηκε και μου έ-δειξε στο δάχτυλό της ένα δαχτυλίδι από το ό-ποιο έλειπε ή πέτρα που το στόλιζε.

Άνησυχία. Την ρώτησα αν ήταν βέβαια πώς το μαργαριτάρι ύπήρχε όταν ήρθε στο ραντεβού και μου άπάντησε πώς ήταν βέβαια.

— Τότε δεν έχάθηκε, της είπα κα-θησυχάζοντας. Θα σάς έπεσε όταν βγάλατε το γάντι σας ή μέσα έδω ή στο αυτοκίνητο. Θα θρεθή λοιπόν γιατί εύτυχώς έχω κρατήσει κάτω το αυτοκίνητο.

— Έγώ θα πηγαίνω άμέσως για-τι έχω άργήσει πολύ, μου είπε. Ψάξτε σείς να το θρήτε και μου το δίνετε μεθαύριο που θα έλθω σίτι σας. Νά, έπρόσθεσε γελώντας, πάρτε και το δαχτυλίδι και ύποβλη-θήτε στον κόπο να το δώσετε σ' ένα κοσμηματοπώλη να θάλη το μαργα-ριτάρι στη θέσι του.

Μ' έφίλησε μ' ένα μεγάλο θερμό

φιλι—κι' έφυγε σαν θεομηνία.

Όταν έμεινα μόνος έψαξα με προ-σοχή, άνασκήκωσα το χαλί, μετεκίνη-σα τον καναπέ, κύτταξα παντού άλ-λά δεν εύρηκα το μαργαριτάρι. Κα-τέβηκα κι' επανέλαβα το ίδιο στο αυτοκίνητο. Τίποτα. Με περιέλουσε τότε κρύος ιδρώς. Είχα γίνει, έστω και άκουσίως μου, ή αίτια να χά-ση ή γυναίκα που άγαπούσα ένα κόσμημά της. Όλη μου ή χαρά εί-χε φύγει. Έξέ άλλου, σκεπτόμουν, άφού είχε βεβαιά πώς το μαργαριτά-ρι ήταν στη θέσι του όταν ήλθε να μ' εύρη μπορεί να ύποθέση όταν θα της πω πώς δεν το θρήκα, πώς ίσως να το κράτησα. Βέβαια μιά τέτοια σκέψι δεν θα ήταν άξιοπρεπής εκ-μέρους της ούτε την φαντάζομαι από μιά μεγάλη κυρία σαν κι' αυτήν. Άλλά όλα είνε δυνατά. Και τότε... τότε ή γυναίκα αυτή θα είνε χαμέ-νη για μένα... Δεν θα την ξανάβλε-πα.

Αυτό και έγινε.

Το πρωί της ήμέρας που θα έρχό-τανε σίτι μου μου έτηλεφώνησε.

Σκέφθηκα προς στιγμή πώς θα εί-χε εύρη το μαργαριτάρι σίτι της και ήθελε να μου άναγγείλη την καλή είδησι. Άλλά ήταν για να με ρω-τήση εάν το είχα εύρει εγώ.

— Δυστυχώς όχι της είπα. Είμαι καταλυτημένος που έχω αίτια να το χάσετε... Δεν μπορώ να καταλά-βω πώς έγινε αυτό...

Την ρώτησα ύστερα εάν θα έρχό-τανε στο ραντεβού.

— Σας τηλεφώνησα ακριβώς για να σας πω πώς δεν θα μπο-ρέσω σήμερα. Είμαι με μιά τρομερή ήμικρανία. Μιάν άλλη ήμέρα...

Είχαν κοπεί τα γόνατά μου. Αισθανόμουν πώς μου έφευγε... Ό,τι είχα φοβηθεί έγινότανε.

— Πότε ; ρώτησα.

— Θα σάς τηλεφωνήσω...

Αυτό ήταν όλο. Δεν μου ξανατη-λεφώνησε. Πέρασαν πολλές ήμέρες χωρίς να την ξαναείδω. Κι' όταν την είδα κάποτε στο δρόμο έστρεψε άλ-λου το βλέμμα της...

* * * Έβδομάδες άργότερα διηγούμην το περιστατικό αυτό σ' ένα γραμμα-

τέα ξένης πρεσβείας τον όποιου είχα γνωρίσει.

— Περίεργο, μου είπε εκείνος ά-φοι τελείωσα. Ή ιστορία σας μοιά-ζει λέξι προς λέξι σχεδόν με μιά που μου διηγήθηκε ένας συνάδελφός μου της πρεσβείας της Άργεντινής. Με μόνη τη διαφορά, προσέθεσε γελών-τας, ότι εκείνος άγόρασε ένα άλλο μαργαριτάρι και το έβαλε στο δια-χτυλίδι της κυρίας λέγοντας πώς το είχε εύρει... Πώς είπατε πώς την λέ-νε αυτήν την κυρία ;

— Μαρία ντε Ντολότες, του είπα σαν άποβλακωμένος.

— Θα ρωτήσω τον συνάδελφό μου πώς τη λένε και τη δική του και θα ιδούμε... γιατί μου μπήκε ή ιδέα πώς θα είνε ή ίδια. Καθόλου άπίθανο να πρόκειται για μιά γυναίκα ή όποια θρήκε αυτόν τρόπο του χασίματος του μαργαριταριού για ν' άκριβοπλη-ρώνεται ή κατάκτησίς της χωρίς ταυ-τοχρόνως να πληρώνεται, ένα κομψό και έξυπνο τρόπο για να παραμέ-νη κυρία μιά ύποπτη γυναίκα.

Μου ήταν άδύνατο να πιστέψω μιά τέτοια ύπόθεσι. Μιά γυναίκα τόσο άριστοκρατική όπως εκείνη... Θα έ-πρόκειτο περί μιάς συμπτώσεως, πε-ριέργου ίσως, αλλά συμπτώσεως πάντα.

Κι' είχα σχεδόν τη βεβαιότητα πώς θα άκουγα ένα άλλο όνομα ό-ταν, συναντηθείς την μεθεπομένη με τον φίλο μου αυτόν τον ρώτησα :

— Λοιπόν, ρωτήσατε ;

— Ρώτησα, μου είπε.

— Και πώς την λένε τη γυναίκα αυτή του φίλου σας της Άργεντι-νής πρεσβείας ;

— Μαρία ντε Ντολότες... μου ά-πάντησε.

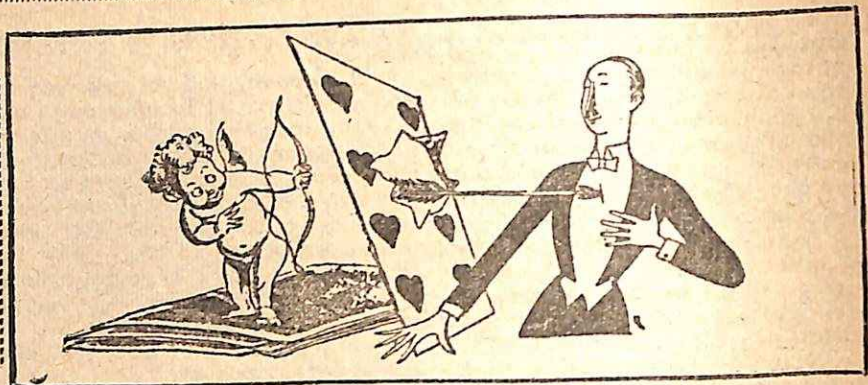
ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΗΤΕΡΕΣ

Η ΑΜΥΓΔΑΛΕΣ

Έάν το παιδί σου, έχει χοντρές ά-μυγδαλές άφαιρέστε τις άμέσως και μίην άναβάλλετε από ήμέρα σ' ήμέ-ρα και από μήνα σ' ήμην.

Θα καταστήσετε έτσι το σωμα του γερό και την διανοητική κατάστασι του, πάρα πολύ καλή.

ΕΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Ι. ΡΟΣΝΥ

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΓΑΠΗΣ

«Έβγαξα το παλτό μου για να το παραδώσω στην ταξιθέτιδα του θεάτρου, όταν είδα να προβάλλει, από το βάθος του διαδρόμου, ο γηραιός Σ. Σενεσάλ και μια που γλύπτης Σ. Σενεσάλ και μια που ήθελα να μάθω νέα του, περίμενα να απαλλαχθώ κι εκείνος από το δικό του παλτό, για να τον πλησιάσω.

Αγαπώ τον Σενεσάλ με μια φιλία γιομάτη σεβασμό, από θαυμασμό για το ταλέντο του και εκτίμηση στο χαρακτήρα του. Ξέρω τι τρυφερή καλωσύνη και τι άγνα ιδανικά αισθήματα κρύβονται κάτω από το ψυχρό παρουσιαστικό του γηραιού καλλιτέχνη αυτού. Είχα μάθει όλες του τις μουσικές ελεημοσύνες, επίσης ότι παρεχώρησε το επίδομα, που έπαιρνε ως μέλος του 'Ινστιτούτου, σε μια φτωχική Έβραία με μεγάλη οικογένεια και ή οποία από 20 έτών, τότε που είχε ένα από τα πιο πλαστικά σώματα του Παρισιού, έπρόζαρε για το αγαλμά του, την Έκάθη, από της εποχής του οποίου χρονολογείται η φήμη του.

Επειτα ήθελα να τον δω, πριν αρχίσει η παράσταση, και να μιλήσω μαζί του για τον φίλο του Οκτάβιο Φιρμέζ, τον περίφημο πρό δεκαετίας, ο οποίος είχε πεθάνει προ δεκαετίας σε πλήρη αφάνεια, και τον οποίον η φήμη είχε τόσο ύψώσει από τότε. Τη βραδιά εκείνη στο Ωδείο παιζόταν ένα από τα καλλίτερα του έργα:

«Οι Περιπλανώμενοι Ιππότες», και όλος ο καλλιτεχνικός κόσμος του Παρισιού είχε πλημμυρίσει το θέατρο.

— «Έχετε πάντα το 63; με ρώτησε μόλις με είδε, δίδοντας το χέρι του.

— Και σεις πάντα το 65; — Θαυμάσια!... Θα μιλήσουμε λιγάκι κατά τα διαλείμματα. Άλλα περιμένετε, σάς, παρακαλώ, να θυλάω το παλτό μου.

Εκείνη τη στιγμή μια γυναικεία φωνή ακούστηκε κοντά μας:

— Δός τε μου το παλτό σας, κύριε Σενεσάλ, του έλεγε η ταξιθέτις.

— Είδα τότε ένα πράγμα μοναδικό: Ο γηραιός γλύπτης, με την περιβολή την άμεμπτο, την κόκκινη κονκάρδα στη μπουτουνιέρα του και η μικροκαμμένη γρηούλα, με το ρυτιδωμένο πρόσωπο, με τη φτωχή της μαύρη ρόμπα και με το σκουφί της με τις κόκκινες κορδέλες, χαιρετηθήκαμε με μεγάλη εγκάρδιότητα και τα μάτια τους γιόμισαν δάκρυα. Επειτα ο Σενεσάλ, χωρίς να ένοχληθί από τα μαύρα φράκα που περιεφέροντο στο διάδρομο, αγκάλιασε την ταξιθέτιδα και την φίλησε και στα δύο της μάγουλα.

— Θάρρος, φτωχή μου Κλεμάνς, της είπε με ένα τόνο πολύ συγκινητικό. Και ήμαστε σύμφωνοι, αϊ; Θα σάς συνοδεύσω στο σπίτι σας, μετά το θέαμα. Θα πάμε με τα πόδια και

Θα μιλήσουμε για κείνον... Άλλά είχε δώσει.

— Όταν πρωτογνώρισα τον Φιρμέζ, — είμαστε τότε και οι δυο 25 χρονών — είχε αφήσει τα νομικά που σπούδαζε για να επιδιώξει στη λογοτεχνία. Με το σπήτι του θρυσκότανε ος διάσασι και είχε κυριευθί από μια οικονομική στενοχωρία πολύ μεγάλη. Άλλά στην ήλικία αυτή διασκεδάει κανείς με όλα και με τη φτώχεια ακόμα. Εκτός τούτου ήξεραν πως ο Φιρμέζ είχε γονείς πλουσίους και δέν έδίσταζαν οι φίλοι του να τον δανείζουν κάποτε-κάποτε. Ο Οκτάβιος Φιρμέζ, ήτανε τότε ένα ώμορφο μελαχροινό παλληκάρι και είχε μεγάλες έπιτυχίες στις κριζέττες του Καρτιέ Λατέν. Έτσι γνώρισε και την Κλεμάνς...

Και ενώ η ταξιθέτις ανέλαβε την υπηρεσία της μέρις στα παλτά και στις όμπρέλλες, ο γλύπτης, χαμογελώντας λυπητερά στο βλέμμα του το έκπληκτο, με πήρε από το χέρι και με τράβηξε στη σάλα.

— Πάμε να καθήσουμε, έκανε με μια φωνή αλλοιωμένη, θα σάς δώσω άμέσως την εξήγησι... Είναι μια σκληρή και πένθιμη ιστορία, αρκετά παρηγορητική όμως, αφού αποδεικνύει πως υπάρχουν ακόμα καρδιές ανένες και άφιλοκερδείς... Άλλά ας σωπάσουμε γιατί ανήγει η αυλάια...

* * *

«Όλοι θυμούνται τη μεγάλη έπιτυχία των «Περιπλανωμένων Ιπποτών», οι όποιοι παίχτηκαν πάνω από 100 φορές και πάντα με τη σάλα γιομάτη από τον καλλίτερο κόσμο. Τους αφθονους, τους γλι κείς και λεπτούς στίχους των, που μόνον με τους στίχους της «Λεζάντ ντε Σιέκλ» του Ουγκώ θα μπορούσε κανείς να τους παραβάλει, υπεδέχθησαν από τις πρώτες σκηνές, ατέλειωτες έπευφημίες ένθουσιασμού. Από το τέλος της πρώτης πράξεως, η έπιτυχία πήρε το χαρακτήρα θριάμβου.

— Έμπρός, καλοί μου φίλοι! Χτυπάτε, σπάζτε τα χέρια! Ξεφωνούσε ο Σενεσάλ, ενώ κατέβαινε άργα-άργα η αυλάια... Και όμως αφήσατε τον Φιρμέζ να πεθάνει της πείνας!... Τότε που ζούσε, δέν βρέθηκε ούτε ένα θέατρο για να παίξει το έργο του!... Κειροκροτείτε, λατρείες μου! Είναι πεία πεθαμένος και δέν θα ξανακάνη άλλο ένα τέτοιο έργο!...

— Ήτανε λοιπόν πολύ δυστυχής ο Φιρμέζ; ρώτησα το γηραιό καλλιτέχνη στο πρώτο διάλειμμα, για να του υπενθυμίσω την υπόσχεσι, που μου

Ναι, ναι, έξηκολούθησε ο καλλιτέχνης, και για να πούμε την αλήθεια, η φτωχή Κλεμάνς, εκείνη την εποχή, δέν ήτανε και περιοχής γυναίκα. Με τα είκοσι της όμως χρόνια το σώμα της είχε τη πιο καλλιτεχνική γραμμές και κάτω από τα πλούσια καστανά μαλλιά της, τα όλομαυρά της μάτια, ρίχνανε τα πιο γλυκά βλέμματα. Η περισσισ της χάρι της έκανε να φαί

νεται σαν ώμορφη Άγγλίδα... Άλλά δυστυχώς όρφανή, πεταμένη στο λιθόστρωτο του Παρισιού με όρέεις πολλές και με ένα έπαγγελμα, από τα γυναικεία εκείνα, που δέν είνε... Τέλος τι να σάς πώ, ο Οκτάβιος είχε σχετισθί μαζί της στο Πράδο, αλλά χώρισαν έπειτα τα ξαναφύισαν κι έπειτα πάλι χώρισαν, όταν, μια βραδιά που μπαίναμε με τον Οκτάβιο στο συνηθισμένο μας καφενείο, βρήκαμε την Κλεμάνς καθισμένη σε ένα τραπέζακι στη γωνία που έπινε ένα ζεστό ποτό και έτρεμε από τον πυρετό. Ο Οκτάβιος την λυπήθηκε, την έβαλε σε ένα άμαξι και την πήγε σπίτι του. Την περιποιήθηκε σαν άδελφή του έλέους και όταν έθεραπύθη δέν την έδιωξε πεία... Από τό-

τε 29 χρόνια έζησε μαζί της.

— Πώς;... ο Φιρμέζ!... Ένας ποιητής!... Μ' αυτή την κόρη!

— Τό κορίτσι αυτό, φίλε μου, ήτανε ένα φτωχό παιδί του δρόμου και της φύσεως, που έκανε άνοησίες σε ηλικία 20 χρονών, όπως κάνουνε τα πουλιά τόν Άπριλη, αλλά η καρδιά της ήτανε καλή, λεπτή και ειλικρινής και η ευγνωμοσύνη, που έτρεφε στον Όκτάβιο, την έκανε νάνε η καλλιτε-ρη, η πιο πιστή και η πιο άφωσιω-μένη σύντροφος. Μά ήρθανε όμως η άσχημες μέρες και ο Όκτάβιος ά-νοηκάστηκε να δουλέψη για να ζή-ση... "Α! τι θασανισμένη ζωή που πέρασε επί 10 χρόνια ο ποιητής!... "Από τα δυο δωμάτια που κρατούσε στο πέμπτο πάτωμα του «Πλάζας», έ-φευγε κάθε πρωί, για να πηγαίνει να ξεφυλάξη τα παλιά βιβλία της οδοῦ Ρισελιέ και να παίρνη σημειώσεις — εργάξεται τότε για τὸ Λαρούς, — έ-πειτα ξαναγύριζε τὰ θράδεια και έ-τρωγε τὸ φτωχικό του φαγητό, κά-τω από τὸ ἀμυδρό φῶς τῆς μικρῆς λάμπας, μετὸ πρᾶσινο ἀμπαζούρ. "Όλες δὲ τὲς θραδείες, ὡς τὲς δυὸ-τρὲς τὸ πρωί, εργάξεται στὴν ἀντι-γραφὴ!... Στὴν ἀντιγραφὴ κείνη, πὺ τὴν πληρωνότανε μετὸ χιλιό-γραμμο, στὴν φορτικὴ κείνη ἀντιγρα-φὴ, πὺ τὴν κᾶν κανεὶς μηχανικὰ καὶ γρήγορα ἐπάνω σὸ στρωμένο μετὸ φτωχὸ μουσαμῶ τραπέζι! Θὰ πέ-θαινε ἀπ' τὴ ζωὴ αὐτὴ ὁ ποιητὴς ἂν ἦτανε μόνος, Ἀλλὰ εἶχε κοντὰ του αὐτὴ τὴν κόρη τοῦ λαοῦ, ἡ ὁποία θυ-μήθηκε τὸ ἐπάγγελμά της, γιὰ νὰ κερδίζη τουλάχιστον τὰ λαχανικὰ γιὰ τὸ θραστό, τὴ ζωὴ καὶ γλυ-κειὰ αὐτὴ ὑπαρξί, πὺ ἦτανε θαρρυ-λέα, σὰν χωρικὴ σὸ θέρισμα καὶ μι-νιὸν καὶ νόστιμη, σὰν ἄμαζονα τοῦ "Ιντ-Πάρκ! Εἶχε κοντὰ του τὴ γυ-νίκα αὐτὴ, τὴν τόσο ἡρωικὴ, πὺ ἐπὶ δέκα χρόνια ποτὲ της δὲν πρόφε-ρε τὴν περίφημη φράσι «Δὲν ἔχω πειὰ μὴ ρόμπα νὰ φορέσω!»... Τὴν εὐγε-νικὴ αὐτὴ φίλη, ἡ ὁποία κάθε λίγο, ὅταν ἦτανε σκυμμένος πάνω στὴν ἐκνευριστικὴ του ἐργασία, πῆγαινε νὰ τοῦ χαϊδέψῃ λίγο τὰ κατεβασμέ-να του μαλλιά καὶ νὰ τοῦ δόσῃ τὸ δροσιτικὸ της φιλὶ. Καὶ ἂν δὲν ποῦμενε, παρὰ λίγος καιρὸς γιὰ ὅ-

πνο, κοιμώτανε τουλάχιστο πάνω σὲ μιὰ ἱκαρδιά, γιὰ τὴν ὁποία ἦτανε θέ-λατος...

— Γιατὶ δὲν τὴν νυμφεύθηκε ὅστε-ρα ἀπὸ τὸσων ἐτῶν ζωὴ κοινὴ;

— Ἐδῶ εἶνε ὅλη ἡ ἱστορία... Ὁ Όκτάβιος ἡγαπᾶτο, ἐλατρεύετο, ἄλ-λὰ δὲν ἀγαποῦσε. Ἐνα ὥραϊο πρωὶ «κράκ» ὁ πατέρας του πεθαίνει ξα-φνικὰ καὶ τοῦ ἀφήνει 200.000 φράγ-κων ἱκληρονομία... "Α! δὲν στάθηκε ἀχάριστος! Ἡ Κλεμάνς φόρεσε διαμαντένια κουμπιὰ στ' αὐτιά της καὶ ὡμορφες ρόμπες σὸ καλλι-γραμμο κορμί της. Ὁ Όκτάβιος ἡ-θελε νὰ ζήσῃ λιγάκι, νὰ δῇ κόσμο... καὶ ἦτανε φυσικὸ. Τὰ πρῶτα του ποιήματα τὰ «Ἡρωικά», πὺ τᾶχαν τόσο ἀνοήτως καὶ κτηνωδῶς ἀπαρ-ρηθῇ τότε, ἐκείνοι πὺ σήμερα τὰ χειροκροτοῦν, εἶχαν ἐκτιμηθῇ ἀπὸ τοὺς πραγματικὸς ποιητὰς, οἱ ὁ-ποιοὶ τὸν καλοῦσαν στὰ σπίτια των. τὸν παρέσυραν σὲ ὠρισμένα κέντρα εὐκόλα καὶ, σὰν νόστιμος νέος πὺ ἦτανε, ἂν καὶ λίγο κουρασμένος, ἄ-ρεσε στὲς γυναῖκες, εἰς τὲς ὁποῖες εἶχε καὶ μεγάλες ἐπιτυχίες. "Α! τὴν φτώχῃ Κλεμάνς, εἶνε ἀλήθεια τὴν ἁπάτησε αἰσχρά. Μὰ θὰ μοῦ πῆτε.. δὲν ὑπέφερε ἀπ' τὴ διαγωγή του αὐτῇ; Τουλάχιστον δὲν ἄφηκε νὰ φανῇ ποτὲ τίποτε. "Αλλως τε ὁ κα-θρέφτης της θὰ τῆς τῶπε πῶς εἶχε μαραθῇ πειὰ μέσα στὰ χρόνια τῆς φτώχειας καὶ ἔπειτα, ὅσο περνοῦ-σαν τὰ χρόνια, ἡ τρυφερότης της γιὰ τὸν Όκτάβιο εἶχε πάρει, τὴν ἐ-πιείκεια ἐκείνη, τὴν σχεδὸν μητρικὴ, πὺ συγχωρεῖ τὲς ἀδυναμίες τοῦ ἀ-γαπημένου προσώπου.

Ὁ καιρὸς περνοῦσε καὶ ὁ Φιρμέζ, πὺ δὲν εἶχε παρὰ μερικὲς τρίχες ἄσπρες στὰ μαλλιά του, παρ' ὅλα τὰ 40 χρόνια, ἐξακολουθοῦσε νὰ δι-σκεδάζῃ καὶ νὰ παρηγοριέται γιὰ τὲς λογοτεχνικὲς του ἀπογοητεύ-σεις. "Ἐνα καλοκαιρινὸ ὅμως θρά-δυ πὺ εἶμαστε μαζεμένοι μερικοὶ φίλοι σὸ σπῆτι τοῦ Φιρμέζ, ἔξαφνα ὁ Όκτάβιος λιποθύμησε ἄπάνω στὸν καναπέ του. Στὴν ἡλθε πὺ γρήγορα, ἀλλὰ ἔκανε τὴ φτωχὴ Κλεμάνς νὰ ἀνησυχίῃ πολὺ. Κά-ποιος δὲ γιατρὸς φίλος μας, πὺ τὸν ἐξήγησε, διέγνωσε σοβαρώτατο

καρδιακὸ νόσημα. Ἡ ἀρρώστεια του στὴν ἀρχὴ δὲν προώδευσε πο-λύ. Ὁ Φιρμέζ, συγκινημένος θα-θεία ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσι καὶ τὲς πε-ριποιήσεις τῆς Κλεμάνς, μιὰ μέρα πὺ ἔτρωγα μαζί τους σὸ σπῆτι μοῦπε:

— Ξέρεις τὶ ἀποφασίσαμε, ἡ Κλε-μάνς καὶ ἐγώ;... Ζοῦμε μαζί 20 χρό-νια καὶ δὲν εἶμαστε στεφανωμένοι, πρᾶγμα πολὺ ἀνόητο... Γι' αὐτό, μιὰ ἀπὸ τὲς μέρες αὐτές, θάρρης νὰ μᾶς πάρῃς, μαζί με τρεῖς φίλους, θὰ πάμε νὰ κάνουμε ἕνα γύρο σὸ Δημαρχεῖο καὶ στὴν ἐκκλησίᾳ καὶ θὰ γυρίσουμε νὰ φάμε σπῆτι

— Μπράβο, εἶπα, κυττάζοντας τὴν Κλεμάνς, τῆς ὁποίας τὰ μάτια γιό-μισαν δάκρυα.

— Πόσο εἶνε καλὸς ὁ Όκτάβιος μου, εἶπε μετὰ θαθεῖα συγκίνησι... Δὲν θέλω νὰ γίνῃ ἡ τελετὴ, παρὰ ὅ-ταν γίνῃ τελειῶς καλὰ... "Α! ἔτσι εἶνε!... Ἐχω τὴν ἀξίωσι ὁ σύζυγός μου νᾶνε ὡμορφος, ὅταν θὰ μετὰ-ρῇ στὸν παπᾶ!

"Αλλοίμονον! "Υστερα ἀπὸ 15 μέρες ὁ Όκτάβιος ἦτανε σὸ κρεβ-βάτι γιὰ νὰ μὴ ξανασηκωθῇ πειὰ! Μιὰ κόπωση ὑπερβολικὴ, πὺ τοῦρ-θε ἀπὸ τὸ τελευταῖο του βιβλίο, τὸν ἀποτελείωσε. Ὁλοι οἱ φίλοι του ἔλυ-ποῦντο προκαταβολικῶς γιὰ τὸ θέ-θαί του θάνατο, ἀλλὰ ἐγώ, συμμε-ρίζόμενος τὴ λύπη του, σκεπτόμουν ἀπίσης καὶ τὴν σύντροφο ὅλης του τῆς ζωῆς, τὴν καλὴ Κλεμάνς. Ἡ ἐπιπολαιότης τοῦ Φιρμέζ δὲν θὰ τὸν ἄφηνε νὰ σκεφθῇ γιὰ διαθήκη. Ἀπε-φάσισα λοιπὸν νὰ μιλήσω γι' αὐτό τὸ ζήτημα, στὴ φτωχὴ γυναῖκα, ἄλ-λὰ ἐκείνη, ἀπὸ τὲς πρῶτες μου λέ-ξεις, ἔπρεπε μετὰ λυγμοὺς στὴν ἀγκυ-λιά μου.

«— Ποτέ, ξεφώνησε, ποτέ, μετὰ ἐνω-εῖτε, Σενεσάλ; Ποτέ δὲν θὰ μπορέ-σω νᾶχω τὸ θάρρος αὐτό!.. Νὰ τοῦ θυμῶσῃ τὴν ὑπόσχεσί του;... "Αλλὰ θάτανε σὰν νὰ τοῦδινα νὰ καταλά-βῃ πῶς εἶνε χαμένος πειὰ. Οὔτε ἡ δέαν ἔχει ἀπὸ τὸν κίνδυνο πὺ τὸν ἀπειλεῖ, φίλε μου, νομίζῃ πῶς θᾶνε σὸ πῶδι τὴν ἀνοίξῃ, πλάθει ἕνα σω-ρὸ ὄνειρα μετὰ τὴν φαντασίᾳ του... Καὶ ὁ γιατρὸς μοῦδωκε τὴν ἐλπίδα πῶς ἔτσι θὰ εἶνε ὡς τὸ τέλος καὶ

πῶς θᾶχει ἕνα θάνατο πολὺ γλυκό... "Αν τοῦ μιλήσω γιὰ τὸ γάμο αὐτό, θὰ ἐπισπεύσω τὸ θάνατό του, θὰ τὸν σκοτώσω!... Ποτέ, σὰς εἶπα, ποτέ!.. Ὡ! γνωρίζω τὶ μετὰ περιμένει!... Οἱ κληρονόμοι θὰ μετὰ διώξουν, θὰ βρε-θῶ στὴ φτώχεια καὶ στὴν κακομοι-ριά... "Ε, ὅταν τὸν χάσω, δὲν θᾶχω πειὰ ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε!... Δὲν εἶ-νε φρόνιμο;... Δὲν εἶνε λογικὸ;... Μὰ ἦτανε ἐκεῖνος λογικὸς, ἦτανε φρόνιμος, ὅταν, φτωχὸς ἀκόμα σπουδαστῆς, μετὰ ἔφερε πὺ πέβαινα, στὴν κάμαρά του, σὸ ξενοδοχεῖο, ἐμένα, μιὰ γυναῖκα τοῦ δρόμου, καὶ μετὰ περιποιήθηκε σὰν μιὰ Παναγία;.. Μπορῶ νὰ καυχῶμαι, Σενεσάλ!... Ποτέ δὲν τοῦ προένησα λύπη, οὔδε τὴν παραμικρὴ ἔγνοια!... Καὶ ἀφοῦ εἶνε καταδικασμένος, ἐκεῖνο πὺ ζητῶ, μετὰ τὴν προσευχὴ μου ἀπ' τὸ Θεό, εἶνε νὰ πεθῇ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς γηραιας του φίλης, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, βλέποντάς με νὰ χαμο-γελῶ!»

* * *

Καὶ πέθανε ἔτσι, νέε μου, πρόσθε-σε ὁ γηραιὸς γλύπτης, μετὰ ἀπλωμέ-νο τὸ χέρι του σὸ μπράτσο μου, πὺ ἔτρεμε ἀπὸ συγκίνησι.. Καθ' ὅ-λο τὸ διάστημα τῆς ἀρρώστειας του, ποτέ δὲν μ' ἄφηκε ἡ Κλεμάνς μονά-χο μαζί του... Ἦταν πάντα ἐκεῖ ὑπερβόρως μετὰ τὰ μάτια της, νὰ μὴ πῶ τίποτε. Καὶ πληρώσε μετὰ πε-ριουσία τὴ λυπητερὴ χαρὰ νὰ γλυ-κάνῃ τὴν ἀγωνία ἐκείνου πὺ ἀγα-ποῦσε καὶ πὺ αὐτοκτόνησε ἀπα-τῶντάς τὴν μετὰ ἄλλες, ἀπὸ τὴν ἐπο-μένη τοῦ θανάτου του, οἱ πρόστυχοι συγγενεὶς του, οἱ ἐπαρχιδῶται, οἱ κληρονόμοι.... "Ω! οἱ χωρικοὶ! φῶ-ναξ ὁ Σενεσάλ! εἰς τὸ μέλλον δὲν θὰ τοὺς καρατομοῦμε — αὐτὸς εἶνε θάνατος εὐγενῆς γι' αὐτοὺς — ἀλλὰ θὰ θροῦμε, νά, θὰ ἐφεύρω ἐγώ, γιὰ νὰ τοὺς σκοτώνουν, μιὰ μηχανὴ πὺ νὰ τοὺς κόβῃ τὰ πόδια ἀπὸ πίσω. "Ε, λοιπὸν, οἱ χωρικοὶ αὐτοὶ, οἱ κλη-ρονόμοι τοῦ Φιρμέζ τῆς φέρθηκαν χωρὶς οἶκτο, τὰ πῆραν ὅλα καὶ σά-ρωσαν τὴν Κλεμάνς μαζί μετὰ τὲς βρώμες τοῦ σπιτιοῦ πὺ ἀδειαζαν... Τὴν νοιάσθηκαν, εἶνε ἀλήθεια, ὁ Βορντιέ, ὁ δραματικὸς συγγραφεὺς τῆς ἡβρε αὐτὴ τὴν θέσι πὺ ἔχει τῶ-

ρα' δὲν εἶνε ἄρκετό γιὰ τὰ ζῇ... ἄλλ' εὐτυχῶς, ἐπιτέλους ζῇ...

— Καὶ νὰ σκέπτεται κανεὶς, ἐπανάλαβε χτυπώντας τὸ μέτωπό του πῶς, ἂν ἡ φτωχὴ γυναῖκα αὐτὴ δὲν εἶχε στὴν καρδιά της τέτοια λεπτότητα, θὰ τὴν λέγανε σήμερα κυρίαν Φιρμεζ, θὰ κάθονταν ἐκεῖ στὰ πρῶτα καθίσματα καὶ τὰ φράγκα θάρχονταν νὰ τὴν κοπλιμεντάρουν, ἐνῶ τώρα εἶνε στὸ διάδρομο καὶ ταξιθετεῖ τὰ παλτά καὶ τὰ μπαστούμια! Ἀπόψε τοῦλάχιστον εἶνε εὐτυχής, ἀκούει πού χειροκροτοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Ὀκταβίου της καὶ τοὺς ὁμορφους στίχους, πού δὲν τοὺς ἐννοεῖ, ἀλλὰ πού τοὺς θαυμάζει χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοῇ. Καὶ αὐτὸ εἶνε ἴσως τὸ μεγαλύτερο πρᾶγμα στὸν κόσμον αὐτό· λέγεται Πίστις... "Ε, λοιπόν, θέλω σήμερα ἢ εὐτυχία της· νᾶνα πλήρης... Κάθε Κυριακὴ βεβαιεῖ στὸ σπῆτιμου καὶ δίνω ἐντολὴ νὰ σερβίρουν τὸ φαγητὸ στὶς 6 γιὰ νὰ προλαμβάνη νάρχεται στὴν ὥρα της, στὸ θέατρο... ἀλλὰ ἀπόψε θὰ τὴν πάρω νὰ φάμε ἔξω, ὅπως τῶκανε ὁ Ὀκτάβιος σὲ κάθε «πρώτη» ἔργου του, καὶ θὰ μιλήσωμε γιὰ κείνον ὥς τις δυὸ τὸ πρωί. Ἀλλά, ἄς πάσωμε γιὰτὶ θάρχιση ἢ δευτέρη πράξις.

Τὸ ἴδιο θράδυ θρέθηκα στὸ καφενεῖο «Βολταίρος» κοντὰ σὲ μιὰ παρέα ἀπὸ νεαροὺς μαθητὰς τοῦ σχολείου τῶν «Καλῶν Τεχνῶν» καὶ διεσκέδασα πολὺ ἀπὸ τὴν κατάπληξί τους, ὅταν εἶδαν νὰ μπαίνει καὶ νὰ διευθύνεται πρὸς τὴν σκάλαν ποῦνε τὰ ἰδιαίτερα δωμάτια, ὁ ἐνδοξὸς τοῦ καθηγητῆς κ. Σενεσάλ, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἀξιωματικὸς τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς, κρατώντας στὸ μπράτσο του μιὰ γρηούλα μὲ σκουφίτσα, πού τὴν ἀναγνώρισαν πῶς ἦταν ἡ μαμά-Κλεμάνς, ταξιθετὶς στὸ Ὡδεῖον—πλευρὰ μόνων ἀριθμῶν— ἢ γιὰ νὰ μιλήσωμε πιὸ σωστά—πλευρὰ κήπου.

I. ΡΟΣΝΥ

ΑΠ' ΟΛΑ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ

ΠΟΙΚΙΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑΔΙΚΟΥ

«Ένας ποιητὴς τοῦ ὁποῖου δὲν θὰ ἔορτοισθῇ ἢ ἑκατονταετηρίδς ποτέ, εἶνε ἕνας κυνικός κακοῦργος Λασενέρ, ὀνομαζόμενος, ὁ ὁποῖος εἶχε μιὰ ἀπίστευτὴ εὐχέρεια νὰ κἀνῇ στίχους καὶ νὰ ἐπιτυγχάνῃ πρώτης τάξεως ὁμοιοκαταληξίες.

Μέσα στὴ φυλακὴ του, περνοῦσε τὸν καιρὸ του, κάνοντας ποιήματα πολλὰ τῶν ὁποῖων ἔχουν κάποια ποιητικὴ ἀξία.

Εἶχε καταδικασθῇ σὲ θάνατο καὶ ἔκαμεν ἕνα πρώτης τάξεως ποίημα γιὰ τὴν καρατόμησίν του.

Τὴ στιγμὴ πού τοῦ ἔκοβαν τὰ μαλλιά γιὰ νὰ τοῦ κόψουν κατόπιν τὸ κεφάλι στὴν λαιμητόμο, εἶχε μιὰ ἀφάνταστη ψυχραιμία, καὶ ἔλεγεν ἀποτεινόμενος στοὺς περὶ αὐτὸν:

— "Ὅλα αὐτὰ μὲ κάνουν νὰ φαντάζωμαι ὅτι εἶμαι ἕνας πλούσιος καὶ δυνατὸς ἄρχοντας, ὅπως οἱ παλαιοὶ ρηγάδες τοῦ μεσαιῶνος...

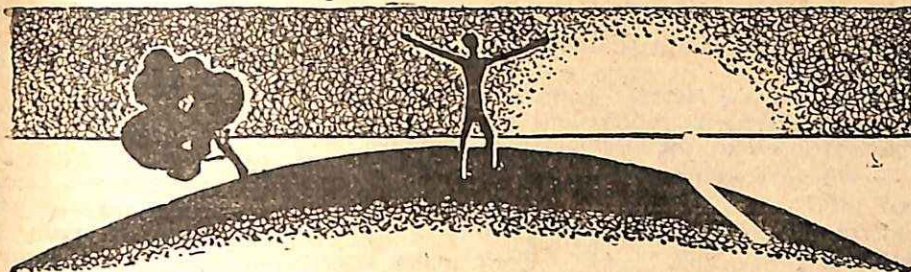
...Βγαίνω ἀπ' τὸν πύργο μου τὰ ριδηροδεμένο, ἔχω ἕνα δῆμιον στὴ διάθεσί μου, ἔχω τοὺς ὑπηρέτες μου, πού εἶνε πρόθυμοι σ' ὅ,τι τοὺς ζητήσω, τὴν φρουρά μου πού μὲ συνοδεύει, τώρα πού ἐξέρχομαι καὶ μ' ὅλη αὐτὴ τὴ συνοδεία, πάω νὰ κάμω τὸν περίπατό μου, στὸν ἄλλο κόσμον!...

«Ὅταν ἔφθασαν στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως ὁ Λασενέρ ἐξακολουθοῦσε τὰ ἀστεῖα του καὶ τοὺς ὠραίους αὐτοσχεδίου στίχους του.

— Ἀρκετὰ τώρα τὸν διέταξε ὁ δῆμιος. Ἡ ὥρα ἔφθασε. Ἐχέῃς καμμία τελευταία θέλησι;

— Ναι... Ἡθελα νὰ μάθω... Κι-νέζικα!

Φυσικὰ δὲν τοῦ ἔκαμαν τὸ χατήρι αὐτό, γιὰτὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θάμενε γιὰ πολλὰ χρόνια τὸ κεφάλι του ἀκόμα κολλημένο στὸν ὦμο του...

ΓΑΛΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ GEORGES DELYS

ΕΝΑΣ ΤΡΑΓΙΚΟΣ ΠΑΤΕΡΑΣ

«Υστερα ἀπὸ τὸν αἱματηρὸ γαλο-πρωσικὸ πόλεμο ἕνα σῶμα στρατοῦ ἔκανε γυμνάσια ἔξω ἀπ' τὸ Παρίσι, κοντὰ στὴν Μπισέτρη. Ἦταν ἄνοιξις καὶ οἱ στρατιῶται ἔχαιραν κάτω ἀπὸ τὸ λαμπρὸ ἥλιο καὶ τὴν ἀνθισμένη φύσιν.

Ἐνα πρωὶ ὅμως τὸ σῶμα αὐτοῦ στρατοῦ ἐσχημάτισεν ἕνα κυνοκώτατο τρίγωνο, στὸ κέντρον τοῦ ὁποῖου στήθηκε μιὰ κρεμάλα, τὴν ὁποία οἱ στρατιῶτες ἀντίκρυζαν μὲ μελαγχολία καὶ λύπη. Τί συνέβαινε λοιπόν; Αὐτὸ θὰ τὸ εἰποῦμε παρκατόω συνεχίζοντας τὴν τραγικὴ αὐτὴ ἱστορίαν μας. Ἐν τῷ μεταξύ κοντὰ στὴ στρατιωτικὴ παρατάξι φάνηκε ἕνας ἵππεὺς τὸν ὁποῖον οἱ στρατιῶται ἀντίκρυσαν μὲ σπαραγμὸ ψυχῆς. Ἦταν ὁ στρατηγὸς Μεσνίλ. Αὐστηρὸς ἀπάνω στὸ ἄλογό του ὁ στρατηγὸς στάθηκε ἔξαφνα καὶ περίμενε. Ἐνας ὑπόκωφος ἦχος τυμπάνου ἀκούστηκε πού συνάδευε τὸ ἱκανονικὸ θάδισμά ἐνὸς οὐλαμοῦ στρατιωτῶν. Κι' ἕνας στρατιωτὴς καταδικασμένος σὲ θάνατο φάνηκε στὴ μέση τοῦ οὐλαμοῦ αὐτοῦ.

Ὁ κατάδικος ἦταν ἕνας νέος λεπτοκαμωμένος, μὲ χλωμὸ μὰ καὶ περήφανο πρόσωπο. Κύτταξε ἀδιάφορα τὸ θέαμα τῆς ἐνόπλου φρουράς, μὰ ἀμέσως γύρισε ἄλλοῦ τὰ μάτια σὰν εἶδε στὸ βάθος τὴν κρεμάλα! Μὲ τὴν στροφὴ πού ἔκανε ἀντίκρυσε τὸν στρατηγὸ καὶ τὸ πρόσωπό του κοκκίνισε.

Ὁ δὲ στρατηγὸς ἔγινε ἐπίσης

χλωμὸς σὰν νεκρὸς!

Ὁ οὐλαμὸς ἐξακολουθοῦσε τὸ κυνοκὸ θάδισμά του παρὰσύροντας τὸν καταδικασμένο...

Τότε μὲ τὸ σπαθὶ σηκωμένον καὶ μὲ μιὰ σοβαρὴ χειρονομία ὅμοια μ' ἕνα τελευταῖο χαιρετισμὸ, ὁρθὸς ἀπάνω στὴ σέλλα τοῦ ἀλόγου του, ὁ στρατηγὸς χαιρέτησε τὸν στρατιῶτη πού πῆγαινε νὰ πεθάνῃ!...

Μερικὲς μέρες πρὶν ἀπ' ὅλα αὐτὰ, ἕνας ἄνθρωπος στεκότανε μπροστὰ στὴν αἴθουσα τοῦ στρατοδικείου πού συνεδρίαζε. Τ' ἀγρία μουστάκια του, καὶ τὸ σοβαρὸ θάδισμά του, φανερώνε ἕνα ἀνώτερο ἀξιωματικό, ἂν καὶ φοροῦσε πολιτικά.

Ὁ σκοπὸς πού στεκότανε στὴν πόρτα τῆς αἰθούσης ἀνεγνώρισε τὸν ἀξιωματικὸ καὶ θέλησε νὰ παρυσιασθῇ ὅπλα, μὰ ὁ ἀξιωματικὸς τὸν σταμάτησε μὲ μιὰ χειρονομία.

Ἦταν ὁ στρατηγὸς Ντυμπύ Μεσνίλ πού περίμενε ν' ἀκούσῃ τὴν ἀπόφασιν τοῦ στρατοδικείου γιὰ τὸν γυιὸν τοῦ Ἀρμάνδο, γιὰ τὸν ὁποῖο εἶχε χύσει πικρὰ δάκρυα, αὐτὸς πού δὲν ἔκλαψε ποτέ. Ὁ γυιὸς του αὐτὸς εἶχε φυτρώσει σὰν νεκρικὸ λουλούδι πλάι στὸ νεκρακρέββατο τῆς μητέρας του πού πέθανε μετὰ τὸν τοκετό. Μόλις πρόφθασε ν' ἀντικρύσῃ τὸ νεογέννητο θρέφος ἡ Λουκία Μεσνίλ καὶ ξεψύχησε.

Τὰ μάτια της ἀπάνω στὴν ἀγωνία της περιέβαλαν μ' ἀγάπην τὸν πατέρα καὶ τὸ νεογέννητο παιδί,

σάν νά ἔλεγε σὸν πατέρα νά φυλάξῃ γιὰ τὸ παιδί τὴν ἀγάπη ποῦχε γιὰ κείνην!

Ὁ στρατηγὸς Μενσίλ κατάλαβε τὴν ἐπιθυμία τῆς ψυχομαχοῦσης καὶ σκύβοντας κοντά τῆς ἐπιθύρισε:

— Θὰ τὸ ἀγαπήσω καὶ γιὰ τοὺς δυὸ μας!...

Σάν μεγάλωσε ὁ Ἀρμάνδος ὁ πατέρας του θέλησε νὰ τὸν βάλῃ στὴν στρατιωτικὴ σχολή, μὰ αὐτὸς ἐπιτήδεις δὲν μελετοῦσε καὶ δὲν ἐπέτυχε στίς ἐξετάσεις μὴ θέλοντας νὰ γίνῃ στρατιωτικός.

Τότε ὁ στρατηγὸς τὸν ἐνέγραψε σὲ γυμνάσιον σκοπεύοντας νὰ τὸν κάμῃ νομικό, μὰ καὶ ὡς μαθητὴς ὁ Ἀρμάνδος δὲν προώδεψε, γιὰτὶ ἦταν ὀκνηρὸς, ἄτακτος, καυγατζῆς.

Ὁ πατέρας του τὸν συμβούλευε πάντοτε μ' ἀγάπη πατρική, ἀφήνοντας κατὰ μέρους τὴν στρατιωτικὴ αὐστηρότητα. "Ἦθελε νὰ φέρεται σὲ γιοῦ του σάν παλῆδος φίλος, σάν ὁδηγὸς καὶ ὄχι σάν κύριος.

Μιά μέρα ὁ στρατηγὸς ἔλαβε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὸν Γυμνασιάρχην, ὁ ὁποῖος τὸν παρακαλοῦσε νὰ ἀποσύρῃ τὸν γιοῦ του ἀμέσως ἀπὸ τὸ σχολεῖο.

Τοῦ ἐξέφραξε σχετικῶς ταπεινὰ τὴν λύπη του, προσέθετε δὲ συγχρόνως πὼς τοῦ ἦταν ἀδύνατον νὰ τὸν κρατήσῃ πειά, γιὰτὶ ὁ γιοῦς του μὲ ἄλλους φίλους του ἐπαναστάτησε ἐναντίον τῶν καθηγητῶν, τοὺς ὁποῖους ἔβρισε καὶ ἐχτύπησε!...

Ὁ στρατηγὸς σκλάβος τῆς πειθαρχίας ἔκλινε τὸ κεφάλι του καὶ τράβηξε τὸ γιοῦ του ἀπὸ τὸ γυμνάσιον. Τὸν μάλωσε μὰ πάλι μὲ τρυφερότητα. "Ὅταν ὅμως ὁ γιοῦς του τοῦ ἀποκρίθηκε μὲ αὐθάδεια, τότε ὁ πατέρας διέταξε πειά σάν στρατιωτικός! Ὁ Ἀρμάνδος ἀναγκάστηκε νὰ ὑποκύψῃ μὰ ἔπαψε ν' ἀγαπᾶ τὸν πατέρα του.

Ὁ στρατηγὸς τὸν κράτησε ἐν τοῦτοις κοντά του γιὰ νὰ τὸν γυμνάσῃ γιὰ νὰ μπερδέσῃ νὰ πάρῃ τὸ διπλωμα του, μὰ καὶ πάλι αὐτὸς ἀπὸ καπρίτσιὸ ἀπέτυχεν!

Ὁ στρατηγὸς τὸ πῆρε πειά κατὰ καρδία. "Ἐπαθε ἀπὸ αὐπνία καὶ ἀρρώστησε μὴ γνωρίζοντας τί νὰ τὸν κάμῃ. Μιά μέρα πάλιν ὁ γιοῦς του μὲ μερικοὺς φίλους του ἔκακοποίησαν κάποιον ἀστυνόμον ποῦ ὠδηγοῦσε σὲ τὴν πόλιν δύο ὑποπτες γυναῖκες. Ὁ στρατηγὸς κατάρθωσε νὰ σκεπάσῃ τὴν ὑπόθεσιν, μὰ ὑποχρέωσε τὸν γιοῦ του νὰ καταταχθῇ ἀμέσως στρατιωτῆς σὲ σύνταγμα τοῦ καὶ παρακάλεσε τὸν φίλον του συνταγματάρχην νὰ τὸν ἐπιθλέπῃ μὲ αὐστηρά πειθαρχία, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τοῦ φέρεται ἀπότομα.

Ὁ συνταγματάρχης φίλος τοῦ Μενσίλ, κατάλαβε τὴ λύπη του καὶ ὑποσχέθηκε πὼς θὰν δευτέρος πατέρας γιὰ τὸ γιοῦ του. Στὴν ἀρχὴ δὲν εἶχε καὶ πολλὰ παράπονα ἐναντίον του. Ὁ Ἀρμάνδος ὅμως δὲν εἶχε ἀλλάξει χαρακτῆρα. Ἀδιαφοροῦσε γιὰ τὴν προαγωγὴν τοῦ κ' ἔμεινε ὁ ἴδιος πάντα.

"Ὑστερα ἀπὸ ἕνα χρόνον ὁ φίλος τοῦ στρατηγοῦ συνταγματάρχης παρητήθη. Ὁ διάδοχός του ἦταν πολὺ αὐστηρὸς καὶ ὁ Ἀρμάνδος δὲν τὴν γλύτωσε. Διαρκῶς ἐτιμωρεῖτο ἀπὸ τὸν νέο συνταγματάρχην ὡς ποῦ σὲ τέλος τὰ πράγματα ἐφθασαν σὲ ἀπροχώρητον.

Μιά μέρα στὴν ἐπιθεώρησιν ὁ συνταγματάρχης ἔκαμε νέες παρατηρήσεις σὲ τὸν Ἀρμάνδον, ὁ Ἀρμάνδος βιαραφέρθηκε καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῇ τί κάνει τοῦ φώναξε:

— Ξέρετε πὼς τὸ παραξυλώσατε; Συγχρόνως βγήκε ἀπὸ τὴν γραμμὴ καὶ κατάφερε κατὰ τοῦ συνταγματάρχου ἕνα δυνατὸ ράπισμα!

Σάν ἔμαθε ὁ στρατηγὸς Μενσίλ τὴν διαγωγὴν τοῦ γιοῦ του καὶ τὴν παραπληρῆσιν του σὲ στρατιωτικὸν, λίγο ἔλειψε ν' αὐτοκτονήσῃ ἀπὸ τὴν λύπην του, μὰ σάν καλὸς χριστιανὸς καὶ καλὸς Γάλλος ποῦ ἦταν ὑπέκκυψε σὲ τὸ πεπρωμένον καὶ στὴν στρατιωτικὴν πειθαρχίαν καὶ προσυπέγραψε τὴν ἐναντίον τοῦ Ἀρμάνδου μήνυσιν! Μετὰ τὸ ἐπεισόδιον αὐτὸ οὔτε ὁ γιοῦς του ζήτησε νὰ τὸν δῇ

οὔτε ὅμως κι' ὁ στρατηγὸς εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸν ἀντικρύσῃ μέσα στὴν φυλακή! Ἡ ὑπόθεσις τράβηξε ἐν τῷ μεταξύ τὸν δρόμον τῆς, ἡ ἀναγκρὴς τελείωσε γρήγορα καὶ ἦρθε ἡ μέρα τῆς δίκης.

Ὁ στρατηγὸς Μενσίλ ντυμένος ὅπως εἶπαμε, πολιτικῶς, χωρὶς τὸ παράσημό του, σάν στιγματισμένος ἀπὸ τὴν διαγωγὴν τοῦ γιοῦ του, ποῦ ἔφερε τὸ ὄνομά του, περίμενε μ' ἀγωνία στὴν πόρταν τοῦ στρατοδικείου γιὰ νὰ μάθῃ τὴν ἀπόφασιν.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε ἐπὶ τέλους, μὰ ὁ στρατηγὸς ὠπισθοχώρησε κι' ἐφυγεν ντροπύμενος τὸν κόσμον. Σὲ λιγάκι ξαναγύρῃ, τὴν ἴδιαν στιγμὴ ἕνας συνταγματάρχης ὁ Πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου βγήκε ἔξω καὶ κιτρίνισε σάν εἶδε τὸν στρατηγόν. Ὁ Μενσίλ τὸν ρώτησε ἡ ἀγωνία γιὰ τὴν ἀπόφασιν μὰ ὁ συνταγματάρχης χαμήλωσε τὸ κεφάλι του, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ.

Ὁ στρατηγὸς ὄρχιζε τότε νὰ κλαίῃ. Εἶχεν ἐννοίσει.

— Σὲ θάνατον... τὸν καταδικάσατε; ρώτησε τέλος μὲ ὑπόκωφον φωνή, σάν νὰ ἔλπιζε ἀκούῃ ὅτι εἶχε γελασθῇ.

Ὁ συνταγματάρχης τὸν κύταξε μὲ σέβας μέσα στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε μὲ σοβαρὴ φωνή:

— Τὸ ἀπαιτοῦσε ὁ νόμος! Χαιρετῶντας κατόπιν μὲ σέβας πέρασε μπροστὰ σὸν στρατηγόν ποῦ θρισκότανε σὲ τρομερὴ ἀγωνία κι' ἐφυγεν...

Τὴν ἴδιαν αὐτὴ νύχταν ὁ στρατηγὸς ζύπνησε τρομαγμένος. Εἶχε ἀκούσει σὸν ὕπνον τοῦ μιά γνώριμης φωνῆς. Ἀνακάθησε σὲ κρεβάτι τοῦ. Μιά φωνὴ λοιπὸν τὸν καλοῦσε! Εἶχε ἀναγνωρίσει τὴν γλυκεῖαν φωνὴν τῆς γυναίκας του ποῦ τὴν ἔκλαιγε εἰκοσι χρόνια. Τὴν ἀκούγε ἀκόμη καὶ γογγύζῃ λέγοντάς του: — «Τί ἔκαμες τὸ γιοῦ μου;...»

Ὁ στρατηγὸς ἐσφάδαζε. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὸν ἰκέτευε ἡ γυναῖκα του νὰ ἐνεργήσῃ νὰ σώσῃ τὸν κατὰδικον, μ' ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ πειθαρχία καὶ ἡ στρατιωτικὴ του τιμὴ, τὸν ἔκαναν διστακτικόν.

"Ἐβλεπε στ' ὄνειρό του τὸν γιοῦ

του νὰ τὸν κυττάξῃ μὲ παράπονον, τὸν ἔβλεπε κρεμασμένον, νεκρό, κι' ἐφρικιοῦσε!

Τὸ πρωῒ, ἔπειτα ἀπὸ τὴν φρικτὴν αὐτὴ νύχταν, ὁ στρατηγὸς σηκώθηκε ἀποφασισμένος νὰ σώσῃ τὸν Ἀρμάνδον. Σὲ δυὸ ὥρες ἐφευγε μὲ τὸ ἔξπρες γιὰ τὸ Παρίσι.

Μὲ μεγάλη στολὴ ὁ στρατηγὸς Μενσίλ, τεντώνοντας τὰ πόδια του ποῦ τρέμανε, ἔδωκε τὴν κάρταν του σὸν κλητῆρα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν. Πρὶν μὴν σὲ γραφεῖο τοῦ ὑπουργοῦ διστάζει, κλονίζεται ὀπισθοχωρεῖ! Τέλος εἰσέρχεται καὶ πρὶν καθίσῃ σὲ κάθισμα ποῦ τοῦ δείχνει ὁ ὑπουργός, χαιρετᾷ μὲ ἕνα κίνημα ἀπελπισίας.

— Κύριε Ὑπουργέ, λέγει, γιὰ νὰ παρουσιάσω μπροστὰ σας ἄφησα τὴν θέσιν μου χωρὶς ἄδεια, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν στρατιωτικὴν ζωὴν μου. Ἡ αἰτία ποῦ μὲ φέρνει ἔδω, εἶνε ἰσοδρά. Τιμωρῆστε με γιὰτὶ ἄφησα τὴν θέσιν μου, μὰ ἀκούστε με.

Ὁ ὑπουργὸς τὸν κύταξε μὲ θαυμάσια συγκίνησιν. Σηκώνεται τέλος καὶ τοῦ σφίγγει τὸ χέρι.

— Σας ἐννοῶ καὶ σὰς συγχωρῶ, παλῆ μου σύντροφε, τοῦ λέει. Γνωρίζω δυστυχῶς τὴν αἰτία ποῦ σὰς φέρνει ἔδω, μὰ δὲν μπορῶ νὰ σταματήσω τὴν ἐνέργειαν τῆς δικαιοσύνης, πρέπει νὰ περιμένουμε τὴν ἀπόφασιν.

— Βγήκε ἡ ἀπόφασιν κ. ὑπουργέ.

— Καὶ τὸν καταδικάζει;

— Εἰς θάνατον!

— Θεέ μου! ψιθύρισε ὁ γηραιὸς ὑπουργὸς καὶ ἀγκάλιασε τὸν φίλον του, ποῦ τὸν ἔπνιγαν οἱ λυγμοί.

— Ἀγαπητέ μου Μενσίλ, εἶπε σὲ λιγάκι, δὲν ἔχω τὸ μέσον νὰ σώσω τὸν γιοῦ σου, μὰ μπορῶ νὰ μιλήσω αὔριο, ὕστερα ἀπὸ τὸ συμβούλιον σὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας. Θὰ προσπαθῶ νὰ βρῶ καμμιὰ ἐλαφρυντικὴν περίπτωσιν. Φταίει πάντως ὁ συνταγματάρχης. Δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποβλήῃ τὴν μήνυσιν.

— Κύριε ὑπουργέ, εἶπε, ὁ συνταγματάρχης εἶνε ἀμεμπτός καὶ δικαιολογημένος. Εἰμαι ὁ στρατηγὸς του καὶ χρεωστῶ νὰ τὸν υπερασπισθῶ.

Ο γυιός μου έκαμε ένα έγκλημα. του....
Αυτό είν' όλο...

— Σας θαυμάζω στρατηγέ, εί-
πεν ο ύπουργός υποκλινόμενος
μπροστά στην τόση μεγαλοφυΐα
του στρατηγού. Θά προδιαθέσω τόν
Πρόεδρο τή Δημοκρατίας για τήν
άκρόασι που θά ζητήσω για σας.
Δέν άμφιβάλλω δέ πως θά μετριά-
στη ή ποιή του παιδιού σας,μόνον...

Ο ύπουργός δέν μπορούσε νά τε-
λειώση τήν φράσι του.

— Μόνον; ρώτησε μέ αγωνίαν ο
στρατηγός.

— Μόνον; ή χάρις δέν θά ναι από-
λυτος, παρά μία άλλαγή τής τιμο-
ρίας.

— Καταναγκαστικά έργα; έφώ-
ναξεν ο στρατηγός. Ο γυιός μου
στό κάτεργο!...

— Ξέρετε ότι είνε αδύνατον νά
γίνη διαφωρητικά, στρατηγέ...

Ο στρατηγός σηκώθηκε τρέμον-
τας και χλωμός.

— Συγγνώμη για τήν ενόχλησι,
κ. ύπουργέ, είπε. Έχετε δίκαιο.
δέν μπορούμε νά σώσουμε τό παιδί
μου...

— Φίλε μου, μήν απελπίζεσθε.
Ας έλαττωθή πρώτα ή ποιή, και
θλέπουμε. Αμα δείξη ο γυιός
σας καλή διαγωγή σέ τέσσερα χρό-
νια θά ένεργήσω νά έλευθερωθή.

Ο στρατηγός κούνησε τό κεφάλι
του.

— Καταναγκαστικά έργα!... ή
άτιμία! ψιθύρισε.

— Άκούστε, είπεν ο ύπουργός.
Αύριο θά είμαι στό 'Ηλύσια στό
'Υπουργικό Συμβούλιο. Σεkehrήτε
κι' άν άποφασίσετε στείλτε μου μία
κάρτα σας και θά παρακαλέσω σχε-
τικώς τόν Πρόεδρο. Αν δώ πως έ-
πέτυχα θά σας καλέσω για νά του
μιλήσετε και σεις.

— Ώ δ'όχι! Καταναγκαστι-
κά έργα!... Γιστέ! ψιθύρισε ο
στρατηγός.

Ο ύπουργός τόν συνώδευσε ως
τήν πόρτα.

— Λοιπόν αύριο, του είπεν.

Μά ο γηραιός στρατηγός έφυγε
καμπουριασμένος και σκεπτόμενος
τήν άτιμία που άπειλούσε τό παιδί

Ο στρατηγός δέν κοιμήθηκε ο-
λη τή νύχτα παλαιόντας μεταξύ
τής πατρικής του αγάπης και τής
τιμής του που κινδύνευε. Μπορούσε
νά σώση τό παιδί του, μά θά τό α-
τίμαζε. Διαφορετικά έπρεπε νά γίνη
δήμιός του. Κι' άν τόν έσωζε ο-
μως πως θά είχε τήν άντοχή νά
τόν δη μαζί μέ άθλίους καταδί-
κους; Δέν θά διεφθείρετο μαζί
τους αυτός που είχε κακά ένστι-
κτα; Αμα έβγαινε άπ' τό κάτεργο
θά ζούσε ασφαλώς μία ζωή άτιμη,
ζωή κακούργου!

Προτιμότερος λοιπόν ο θάνατος,
Έτσι τελειώνει κανείς πιό αξιοπρε-
πώς. "Ω! ναι!... καλύτερα θάνα-
τος!...

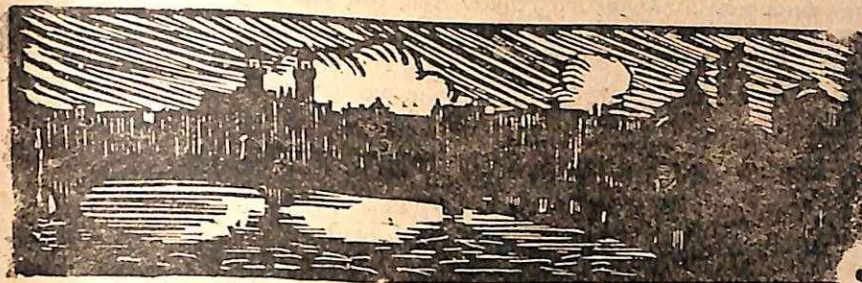
Όστόσο ήταν παιδί του, παιδί
του, παιδί τής Λουκίας του, και κα-
ταδικάζοντας αυτό καταδίκαιζε τή
μητέρα του! Είχε δικαίωμα νά ναι
άσπλαχνος; Μπορούσε νά μαντέψη
τό μέλλον;

Απεφάσισε τότε νά πάη στόν
Πρόεδρο τής Δημοκρατίας και νά
ζητήση νά τόν σώση. Αμα ξεμέρω-
σε έβαλε τήν στολή του και περίμε-
νε ναρθή ή ώρα του ύπουργικού
συμβουλίου. Κατέβηκε σέ λιγάκι
και πήρε ένα άμάξι. Όταν τόν ρώ-
τησε ο άμάξις που νά τόν οδηγήση,
μόλις άνοιξει τό στόμα του για νά
πύ: — «Στά 'Ηλύσια!» Αξαφνα ο-
μως μία έσωτερική δύναμι τόν έμ-
πόδισε νά μιλήση και έιέταξε:

— Στόν σταθμό τής Ορλεάνης.

Στόν σταθμό άνέβηκε στό εξ-
πρές άποφασισμένος ν' αφήση τά
πράγματα νά προχωρήσουν μόνα
τους. Μά μόλις τό τραίνο άρχισε νά
κουνιέται ο στρατηγός κύτταξε τήν
ώρα του. Ήταν άκριβώς ή ώρα
που θάβλεπε τόν Πρόεδρο τής Δη-
μοκρατίας. Μπορούσε νά σώση τόν
γυιό του; Έγινε έξω φρενών άπ'
τήν απελπισία και ρίχτηκε στην
πόρτα του βαγονιού, μά πολύ άρ-
γά, γιατί τό τραίνο έτρεχε μέ ά-
στραπιαία ταχύτητα.

Λοιπόν ήταν μοιραίο και άμετά-

ΑΡΑΒΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΦΛΑ

Μία φορά κι' ένα καιρό ήταν μία
βασιλοπούλα, ωραία σαν τό φεγ-
γάρι, πολυγαπημένη του Σουλτά-
νου του πατέρα της. Μία μέρα θέ-
λησε ή βασιλοπούλα νά γυρίση σ'
όλα τά μαγαζιά τής πολιτείας, μά
έπειδή ήταν άταίριαστο νά τή δοϋ-
νε τή μέρα νά περπατάη μέσα στους
δρόμους, διαταγή δόθηκε σ' όλους
τους έμπόρους νά φωτίσουν εκείνα
τό θράδυ τά μαγαζιά τους, ν' άπλώ-
σουν σ' αυτά τά πιό ωραία τους έμ-
πορεύματα, και νά φύγουν.

Όλοι υπάκουσαν, έκτός από έ-
κκλητο! "Εστω...

Η διαταγή τής έκτελέσεως είχε
φτάσει και μαζί μ' αυτή και μία ά-
δεια σχετική μέ τόν Μεσνίλ, για νά
μή παρευρεθή στην κρεμάλα του
παιδιού του! Αυτός άρνήθηκε. Εί-
χε καταδικάσει τό γυιό του, έπρεπε
νά τόν συνοδεύση στό μαρτύριό
του...

...Και οι στρατιώτες είδαν μέ λύ-
πη τόν στρατηγό τους νά ύψωνη τό
σπαθί του μέ μία αύστηρή χειρονο-
μία σαν τήν πειθαρχία, όρθιον στην
σέλλα του άλόγου του, μαύρον μέ-
σα στόν ήλιο, που τόν περικύκλω-
νε, ένα πατέρα νά χαιρετά τό παιδί
του που έμελλε νά πεθάνη!...

ΖΩΡΖ ΝΤΕ ΛΟΣ

νάν άπλό παντοφλά, που ήταν, παρ'
όλο τό ταπεινό του έπάγγελμα, έ-
νας μεγάλος μάγος, και ο όποιος
είχε ένα γυιό ωραίο σαν τόν ήλιο.
Παράγγειλε λοιπόν ο παντοφλάς
στόν γυιό του νά παρακούση στη
διαταγή και νά κλειστή μέσα στό
μαγαζί του.

Η βασιλοπούλα κ' ή άκολουθία
της άρχισαν νά τριγυρίζουν στα
μαγαζιά που ήταν όλόφωτα κ' έν-
τελώς άδεια, θαυμάζοντας τ' αντι-
κείμενα που ήταν άπλωμένα στις
μόστρες, τά πολύχρωμα ύφασματα,
τά δέρματα μέ τά λεπτά χρυσώμα-
τα, τά δοχεία μέ τά πλούσια σχέδια,
τά μυρωδικά, τά γυαλικά, τά μα-
χαίρια, τά δαμασκηνά τουφέκια, τίς
ζώνες, τά λογής λογής φρουτά τ'ά-
σημένα κοσμήματα και τά πολύτι-
μα ξύλα. Τά γέλια τους μονάχα άν-
τηχούσαν στους έρημους δρόμους.

Όταν έφθασαν μπρός στό μαγα-
ζί του παντοφλά και θρήκαν τήν
πόρτα του κλειστή, ή βασιλοπούλα
θύμωσε μ' αυτόν τόν χωριάτη που
δέν είχε υπακούσει στη διαταγή
του Σουλτάνου και φαινότανε σά νά
τόν περιφρονή. Διάταξε τότε τους
ευνούχους που τή συνόδευαν νά πα-
ραβιάσουν τήν πόρτα. Μά ο θυμός
της έπεσε όταν είδε καθισμένον κα-
ταμεσίς στα δέρματα του πατέρα
του τό νέο, ο όποιος άκτινοβολούσε

από ωμορφιά. „Αλληλοκυττάχτηκαν για μία στιγμή χωρίς να πουν τίποσε κι' έμειναν κ' οί δυό τους σά θαμπωμένοι.

Ο γυιός του παντοφλά δεν άργησε να πέση στο κρεβάτι, άρρωστος βαρειά.

— Είνε άρρωστος από αγάπη, έλεγαν οί γιατροί.

Ο πατέρας ήταν, καθώς, είπαμε, μεγάλος μάγος. Ήξερε κάτι μαγικά σημάδια που έκαναν τόν άνθρωπο άόρατο. Έγραψε λοιπόν αυτά τά σημάδια στο μέτωπο του γυιού του, κ' έτσι αυτός μπόρεσε να μπη μέσ' στο παλάτι και να είσχωρήσει ως τά διαμερίσματα της πολυαγαπημένης του.

Όταν εκείνη έτρωγε καθόταν άπέναντί της κ' έτρωγε από τó ίδιο πιάτο.

Γι' αυτό και τά πιάτα όταν έβγαιναν άπ' τó δωμάτιο της πριγκιπέσσας είχαν, στο ύπόλοιπο του φαγιού που έμενε σ' αυτά, δυό τρύπες σά να είχαν φάει δύο μέ-
α σ' αυτά. Φαντασθήτε τó θυμό και τήν ντροπή του Σουλτάνου όταν τó έμαθε αυτό. Μά δέ μπορούσαν να βρούνε κανέναν άντρα στο δωμάτιο της βασιλοπούλας. Καλέσαν λοιπόν νάρθη ένας μάγος Έβραϊός. Ο μάγος διάταξε ν' αναψουν μέσα στην κάμαρη της βασιλοπούλας μια μεγάλη φωτιά. Αυτό κι' έγινε. Σέ λίγα λεπτά ή θερμοκρασία είχε ύψωθή πολύ. Ο γυιός του παντοφλά που βρισκόταν μέσα άόρατος άρχισε ν' αναπνέη με δυσκολία κ' έβαλε τó χέρι του στο μέτωπό του για νά σκουπίσει τόν ιδρώτα που πού έπεφτε σέ χοντρές στάλες. Μά κάνοντας αυτό έσβυσε και τά μαγικά σημάδια και παρουσιάστηκε μπροστά στα μάτια όλων

Ο Σουλτάνος έμεινε κατάπληκτος, μά φοβότανε πολύ τούς μαγούς και δέν έτόλμησε να τόν τιμωρήσει. Ζήτησε μονάχα νάρθη ό πατέρας του για νά τού δώσει έξηγήσεις. Ο παντοφλάς άπάντησε ότι θά πήγαινε ευχαρίστως, άν τού έστελνε ένα άλογο και πλούσια φορέματα για νά μπόρουν να παρουσιασθή στην αύλή όπως άξιζε στην έπιστήμη του.

Μανιασμένος ό Σουλτάνος από αυτή τήν άξίωσι έστειλε δυό μοκαζένηδες με τή διαταγή να τόν φέρουν δεμένον, άν δέν ήθελε να πάη μόνος του. Οί μοκαζένηδες υπάκουσαν, έδωσαν τόν παντοφλά και τόν ώδήγησαν στο παλάτι. Μά, ώ θαύμα! όταν πήγαν να τόν λύσουν μπρός στο Σουλτάνο ένας έτοιμοθάνατος γάιδαρος έπεσε από τά δεσμά τους. Ο Σουλτάνος, πύ λυσασμένος τώρα, έστειλε να τού φέρουν τόν παντοφλά τέσσεροι μοκαζένηδες. Μά κ' εκείνοι τού έφεραν μπρός στο θρόνο του μια φοράδα ψόφια. Τότε ό Σουλτάνος έστειλε όχτώ άλλους, μά κι' αυτοί όταν έλυσαν τά δεσμά, ένα σαπισμένο άλογο ξέφυγε άπ' αυτά!..

Τότε άποφάσισε να στείλει στο γέρο μάγο παντοφλά τó άλογο και τά πλούσια ρούχα. Τότε και κείνος ήρθε και τού είπε, άφου ύποκλίθηκε μπροστά του με σεβασμό :

— Γιατί είσαι ενάντιος στο γάμο των παιδιών μας που αγαπιούνται ;

— Η κόρη μου αγαπάει σ' άλληθαι τó γυιό σου ;

— Ρώτα τη.

Και έπειδή ή πριγκίπισσα, όταν ρωτήθηκε, δέν έκρυψε τήν αγάπη της, ό γάμος της με τó γυιό του παντοφλά έγινε άμέσως.

Έπειτα ό πρώην παντοφλάς θέλησε ν' ανταποδώσει στο Σουλτάνο τή δεξίωσι του. Κάλεσε λοιπόν σπι-
τι του πρώτα τόν αυλάρχη, έπειτα πό θεζύρη κ' έπειτα τó Σουλτάνο τόν ίδιο.

Ο αυλάρχης έπήγε. Έπειτα από πό φαί ό μάγος τόν ώδήγησε σ' ένα θαρέλι και τού είπε να κυττάξει μέ-
σα. Τότε ό αυλάρχης είδε πώς έπε-

ΡΩΣΣΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΙΒΑΝ ΚΡΕΛΙΝ

ΕΝΑΣ ΕΡΩΤΑΣ

Η Κυρία Μαρό γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Λαζάνη μέσα σέ μια τίμια, αυστηρή κι' έργατική οικογένεια. Παντρεύτηκε δέ ύστερα κάπως άργά μόν, αλλά ό γάμος της έγινε από έρωτα.

Τόν Μάρτιο του 1878 μέσα στους άλλους ταξιδιώτες πού επέβαιναν στο άτμόπλοιο «Άστραπή» έπο τη Μασσαλία για τήν Ιταλία, ήταν και ένα ζεύγος νεονύμφων.

Η ήμέρα πού ξεκίνησαν ήταν θροσερή και ήλιοφώτιστη, ή βάλσασα ήρεμη και γλυκειά. Και οί δυό σύζυγοι δέν έννοούσαν να τó κουνήσουν από τή γέφυρα. Όλοι τους κυττούσαν. Ήταν μια χαρά και οί δυό τους. Παντού, στα γέλια τους, στις όμιλίες τους, στις κινήσεις τους έβλεπε κανείς τήν ευτυχία. Ταξεί-

δευαν, έφευγαν...

Τό ζεύγος αυτό των νεονύμφων ήταν οί Μαρό.

Έκείνος μεγαλύτερος της δέκα χρόνια. Ήταν ψηλός, λίγο ψηλότερος άπ' αυτήν, με ώρεια μάτια και κατσαρά μαλλιά. Έκείνη καλοφτιαγμένη, μελαχροινή, με καταγάλανα ρεμβώδη μάτια.

Στήν άρχή έβγήκαν στην Νεάπολι, ύστερα πήγαν στο Παλέρμο και άργότερα στη Ρώμη. Έμειναν άρκετά εκεί όταν απέφασισαν να περάσουν στην Τύνιδα και άπ' εκεί στο Άλγέρι, όπου ό κ. Μαρό διωρίσθηκε σέ μια πρώτης τάξεως δημοσία θέσι. Εκεί πειά εγκατασταθήκανε έμειναν δεκατέσσερα χρόνια. Όλη αυτή ή μεγάλη χρονική περίοδος των έτών αυτών επέρασε ευχαρι-

σε στο θαρέλι, κι' άφου κατακύλησε πολύ έφτασε σ' ένα περιθόλι, όπου τόν έδυσάνισαν δεκαπέντε κηπουροί. Έπειτα είδε πώς είχε γίνει γυναικία έγκυος και γέννησε ένα παιδί νεκρό...

Άξαφνα ό αυλάρχης ξαναβρέθηκε όπως και πρίν μπρός στο θαρέλι. Ο μάγος τόν έρώτησε :

— Θά είδες ώραία πράγματα ; Είσαι ευχαριστημένος ;

— Ω! νάι, πολύ ευχαριστημένος : ευχαριστώ! διάστηκε ν' άπαντήση ό αυλάρχης ανήσυχος.

Ο Βεζύρης ήρθε με τή σειρά του. Τού έγινε μια λαμπρή δεξίωσι και ώδηγήθηκε στο μαγικό θαρέλι. Είπε πώς έπεσε κι' αυτός μέσα και κυλώντας είδε πώς μεταμορφώθηκε σ' ένα γαϊδουρί φορτωμένο μ' άσβέστη πού ένας άγροίκος γαϊδουρολάτης τó κακομεταχειριζότανε, χτυπώντας τó με μια μαγικούρα και χώνοντας μια μυτερή καρφίτσα σέ μια πληγή πού είχε στην άρχή

του λαιμού. Ο θεζύρης είδε πώς βάστηξε αυτή ή ιστορία δεκαπέντε ολόκληρες ήμέρες.

— Θά μπορούσα να σού τά κάνω όλ' αυτά σ' αλήθεια, είπε ό μάγος στο θεζύρη, όταν ό τελευταίος κατάπληκτος άκόμα έχασε τήν όπτασία άπ' τά μάτια του.

Κι' ό Σουλτάνος έπαθε τά ίδια. Είπε πώς ήταν σ' ένα πλοίο πού ναυάγησε και βρέθηκε επί είκοσι μια μέρες γαντζωμένος σέ μια σανίδα πού τή χτυπούσαν ολόυθε τ' άφρισμένα κύματα, πεθαίνοντας από πείνα και δίψα.

— Είσαι ευχαριστημένος ; τόν ρώτησε στο τέλος ό παντοφλάς. Φαντάζομαι πώς είδες ενδιαφέροντα πράγματα μέσ' στο θαρέλι μου...

— Πολύ ενδιαφέροντα, στάληθαι, άπάντησε ό Σουλτάνος, φοβισμένος τόσο ώστε έκανε τόν παντοφλά, πού ήτανε τώρα συμπεθερός του, πρώτο του σύμβολο και πύό καλό του φίλο.

στα. "Υστερα από μια τόσο ωραία άνοιξη τὰ έπειτα χρόνια πού άκουλούθησαν έδωσαν και στους δύο την ευτυχία της άνέσεως και της καλοζωίας, μαζί με δυο ωραία και γερά παιδιά.

"Όταν όμως πέρασαν αυτά τὰ δεκατέσσερα χρόνια, οί Μαρό άρχισαν ν' αλλάζουν. "Η ζωή άρχισε νά τούς θαραίνει. "Εκείνος είχε γίνει κατάμαυρος σαν άράρης. "Η δουλειά, ή έγνοιες, ό καπνός και ό ήλιος τόν είχαν γεράσει. Εύκολα θά μπορούσε κανείς νά τόν περάσει για κανένα ιθαγενή. Κι' εκείνη είχε άρχισει νά χάνη τη δροσιά της. Πού έκείνο τó δέρμα, πού έκείνο τó γέλιο της! "Όλα πειά είχαν αλλάξει... Και αυτός άκόμα ό πρώτος έρωας είχε μεταβληθί σε κάποιο άλλο άσθημα. "Εκείνη ήταν άφωτισμένη στα παιδιά της... "Εκείνος στη δουλειά του.

Τό σπίτι τους ήταν χωμένο σε μία ήσυχη και καθαρή συνοικία. "Ο Μαρό σχεδόν όλη την ήμέρα έλειπε κι' έτσι ή γυναίκα περνούσε τις ώρες της μόνη στο σπίτι. Πολύ σπάνια την έβλεπε κανείς νά θγαίνει και πάντοτε μέ άμαξι. Τις Κυριακές όμως δεν έλειπε από την εκκλησία...

"Ετσι είχαν τὰ πράγματα, έτσι περνούσε ή ήσυχη και ευτυχισμένη αυτή ζωή τους, όταν φάνηκε σ' "Αλγέρι κάποιος όνόματι Αιμίλιος Ντυπουά, γιός της κυρίας Μποννέ, μιάς παληάς και στενής φίλης της οικογενείας τών Μαρό, ό οποίος δεν είχε άκόμα κλείσει τὰ δέκα όκτώ χρόνια του. "Ηταν ένα παιδί... ένα μοναχοπαιδί, γιατί ή κυρία Μποννέ έκτός απ' αυτό τó γιό, μόνο μιά κόρη είχε άκόμα, πού την λέγανε "Ελίζα. Τόν Μάιο όμως τού 1889, ή "Ελίζα αυτή έμελλε νά παντρευτή, αλλά δυστυχώς έπεσε ξαφνα άρρώστη θαραία και πέθανε σε λίγες ήμέρες. "Ο Αιμίλιος πού έσπούδαζε ως τότε στο Παρίσι, μόλις τού έτηλεγράφησαν την είδησι, έφθασε γρήγορα σ' "Αλγέρι για νά παραστή

στην κηδεία της άδελφής του. "Ηταν αλήθεια πολύ τραγικός αυτός ό πρόωρος θάνατος ενός κοριτσιού στις παραμονές τών γάμων της... "Όλοι όσοι την έγνώρισαν — και ιδιαιτέρως ή κυρία Μαρό — δεν μπόρεσαν νά κρατήσουν τó δάκρυά τους... "Ηταν τρομερό!...

Μετά την κηδεία, ή κυρία Μποννέ, έμεινε δυο-τρεις ήμέρες σ' "Αλγέρι, μιά έτοιμαζότανε για ταξίδι. "Επρεπε νά πάη στους συγγενείς της, στη Γαλλία, νά κανονίσει κάτι επείγουσες οικογενειακές της υποθέσεις. "Ο Αιμίλιος όμως έμεινε. Είχε εγκατασταθί σ' ένα συγγενικό του κτήμα, κοντά στη Βίλλα Χακίμ, και πολύ συχνά κατέβαινε στην πόλι για νά έπισκεφθί την οικογένεια Μαρό. Τού είχαν δείξει εύθους έξ άρχής μιά όχι συνηθισμένη συμπάθεια. "Ο Αιμίλιος σαν παιδί πού ήταν άκόμη, είχε συγκινηθί πολύ απ' αυτή την τρυφερότητα με την όποία τόν περιέβαλλαν οί Μαρό. "Όσο περνούσε ή καιρός ή έπισκέψεις του έγίνοντο πιο συχνές. "Εφτασε στο τέλος νά κατεβαίνει κάθε ήμέρα. Δεν ήταν άπόγευμα πού νά μί θρίσκει στο σπίτι, στο ήρεμο έκείνο σπιτάκι τών Μαρό...

Στην άρχή, όπως συνήθως, ή συντροφιά έπερνούσε εύθυμα και χαρωπά. Φλυαρίες, παιχνίδια με τὰ κορίτσια τών Μαρό, άστεία κ.λ.π. Δεν έμελλε όμως νά έξακολουθήση ή ίδια κατάσταση για πολύ. "Ο Αιμίλιος μέρα με την ήμέρα αισθανότανε κάτι περισσότερο από μιά άπλή οίκογενειακή φιλία... "Διάβολε, σκέφτονταν δεν μπορεί... και όμως τó αισθάνομαι... τó νοιώθω πολύ καλά...".

"Η ήμέρες περνούσαν...

Τό πένθος τού Αιμιλίου είχε περάσει πειά...

Μιά νέα όμως λύπη είχε καταλάβει και πάλι την ψυχή του. Αυτό την φορά όμως ήταν, όχι από θάνατο προσφίλου προσώπου... όχι...

"Ο Αιμίλιος τó ένιωθε... ήταν...

ναί, ήταν έρωτευμένος...

Τὰ νεύρα του δεν άντειχαν πειά. Δεν μπορούσε νά τó κρύψη μέσα του...

Θά της τόλεγε. Τό άπεφάσισε... Ναι!... έπρεπε...

— Μά φίλε μου, τού είπε εκείνη... Μά αν είχα παντρευτή ένωρίτερα δεν μπορούσα παρά νά είχα ένα παιδί σαν κι' έσένα.

— Σας έξορκίζω... σας ίκετεύω... έφώναζε έκείνος, αφήστε με... μόνο νά σας θλέπω... δεν σας ζητώ τίποτ' άλλο...

Ξεχείλιζε όλη του ή τρυφερότης... όλη του ή ειλικρίνεια... όλο τó έρωτικό πάθος τών δέκα όκτώ έτών του...

"Όστε της τó είπε; Της τó έξωμολογήθηκε!... Θεέ μου, τί ήμέρες, τί στιγμές... τί άγωνία!...

"Από την ήμέρα έκείνη ό Αιμίλιος ήταν σαν τρελλός... Δεν μπορούσε πειά νά σκεφθί τίποτα, νά καταλάβη τίποτα...

"Όλο του τó είνε ήταν στη σκέψη της...

«Μά δεν μου άρνήθηκε, έσκέπτετο... αυτό πού μου είπε ήταν μιά άπλή υπεκφυγή...»

"Ο Αιμίλιος ήταν άπειρος από έρωτα... Πρώτη φορά αγαπούσε... "Ηταν τó πρώτο έρωτικό σκίρτημα της ψυχής του...

Τὰ θράδνα έκείνα, πού γύριζε μόνος του στο έρημο χτήμα, κοντά στη Βίλλα Χακίμ, έτρεφαν σιγά-σιγά, έμεγάλωναν τó αίσθημά του. «Πρέπει νά την ξαναβρω μόνη της, έσκέπτετο. Πόσο γλυκεία ήταν πάλι σήμερα... πόσο ωραία... Κάθε ήμέρα και γίνεται πιο ωραία... πιο έρωτική...»

Μιά Κυριακή οί Μαρό είχαν καλέσει μερικούς φίλους τó άπόγευμα σπίτι τους... "Επήραν τó τσάι, έχόρεψαν... διεσκέδασαν...

"Ο Αιμίλιος ήταν γεμάτος εύτυχία. Μιά στιγμή πού πέτυχε μόνη της την Κυρία Μαρό, της ψιθυρίζει σιγά σ' αυτή:

— Πρέπει νά σας ιδω γρήγορα... Είνε άνάγκη...

"Εκείνη σηκώθηκε γελαστή και τόν άκολούθησε σε μιά έρημη και σκοτεινή καμαρούλα κοντά στην

είσοδο τού Ικήπου:

— Σήμερα είνε ή έπέτειος τού θανάτου τού πατέρα μου... Σας άγαπώ... αφήστε με...

«Εκείνη χωρίς νά άικαντήση τίποτα, έκανε νά φύγη... Τρομαγμένος έσύρθηκε πίσω της...»

— Συγχαρηστείτε με! είνε ή πρώτη και τελευταία φορά... Δεν θά τó έπαναλάβω...

"Η κυρία Μαρό ούτε τώρα δεν τού μίλησε... "Εφυγε. "Ο Αιμίλιος δεν μπόρεσε νά κρατηθί... "Ένα κύμα δακρύων βγήκε από τὰ μάτια του...

"Όστε, λοιπόν, τίποτα... Χαμένος! Χαμένος για πάντα. Καμιά άπάντησι... Καμιά σκέψη γι' αυτόν... Τί σκληρή πού είνε ή ζωή!...

*** "Ωρισε την ήμέρα της άναχωρήσεώς του... Θά έφευγε... Σε δέκα πέντε ήμέρες έπρεπε νά είνε και πάλι στο Παρίσι...

Σ' όλο αυτό τó διάστημα δεν θά έπηγε περισσότερες από πέντε φορές στο σπίτι τών Μαρό. Είχε άποφασίσει νά μην πάη καθόλου εκεί, μιά δεν θέλησε νά κόψη άπότομα τις έπισκέψεις του...

"Ηταν όμως τόσο ψυχρός τελευταία... Είχε άποφασίσει νά μην την ξαναενοχλήση πειά ποτέ... "Η παραμονή της άναχωρήσεώς του έφθασε... "Επρεπε νά την ξαναδεί για τελευταία φορά...

"Ηταν ένα άπόγευμα χλιαρό, γλυκό, μεθυστικό. Βρέθηκαν μόνοι στο σπίτι...

— Φεύγω! Δεν θά σας ξαναϊδω, αντίο...

Τὰ λόγια του έτρεμαν. "Εκείνη πάντοτε με τó ίδιο τρυφερό και γελαστό ύφος τού άπαντίσε:

— "Αντίο... Στο καλό, παιδί μου. Αγαπητό μου παιδί... Χωρίστηκαν...

*** "Επέρασε ένας μήνας, ένας όλόκληρος μήνας! Καμιά είδησι...

Μά έπερίμενε λοιπόν ή κυρία Μαρό καμιά είδησι από τόν Αιμίλιο; "Όστε δεν ήταν λοιπόν ήσυχη; δεν

ήταν ευτυχισμένη. «Κανείς δεν μπορεί να το ξέρη... Κανείς!...»

Εκείνο που είχε γνωστό είχε πώς η αναχώρησι του Αιμιλίου της είχε προσεγγίσει ένα πολύ δυσάρεστο συναίσθημα...

Η ημέρες κυλούσαν, ο κ. Μαρό τώρα γυρνούσε νωρίτερα στο σπίτι τα βράδια... Επαιζε λίγο με τα παιδιά, έστρωναν τραπέζι, έτρωγαν... Την άλλη μέρα το ίδιο... και την άλλη πάλι το ίδιο...

«Μα πώς έγινε μελαγχολική η γυναίκα μου τώρα τελευταία, έλεγγε μέσα του ο Μαρό. τι νύχτη;... Δεν ικανοθύνω να της πάρω λέξι... Περιέργο...»

Αυτές όμως τις σκέψεις τις έκανε μόνο τα βράδια... Το πρωί ξυπνούσε και πάλι φαιδρός και τραβούσε στη δουλειά του...

— «Ένα γράμμα!... μαμά!...» γραμματοκομιστής...

Και τα δυο κοριτσάκια της τρέλαινε στην πόρτα.

Η κυρία Μαρό το πήρε και το άνοιξε νευρικά...

— Εκείνος! σκέφθηκε. «Υστερα από ένα μήνα! Και διάβασε:

«Δεν ήθελα να σας ενοχλήσω πειρά. Μά! δεν μπορώ ούτε στιγμή να θρω ήσυχία... Είναι ένα μαρτύριο καθημερινό η ζωή μου τελευταία! Η τελευταία σας σιωπή... Εκείνο το απόγευμα μου έχει παγώσει το αίμα. Κάθε στιγμή που περνά αισθάνομαι πώς έχω το θάνατο μέσα μου».

ΥΓΙΑΙΝΕΤΕ
ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Η κυρία Μαρό δεν μπόρεσε να το τελειώσει... Ένα ψυχικό σφίξιμο αισθάνθηκε να δένη όλη την ύπυρξί της...

— Εκείνος! ακόμα εκείνος, έσκέφθη... και έπεσε σε μια πολυθρόνα. «Έβγαλε το μαντήλι της και σκούπισε ελαφρά τα υγρά μάτια της...

Το άλλο πρωί ξύπνησε δύσθυμη. Το ίδιο πάλι θάρος στην ψυχή της... το ίδιο εκείνο σφίξιμο.

— Καλημέρα... πηγαίνω, της είπε ο άνδρας της όπως συνήθως. Κάθε πρωί έπρεπε να την χαιρετήσει πριν φύγει για τη δουλειά του... Τον κύτταξε αψηχημένη...

— Καλημέρα... του είπε ξηρά και μηχανικά...

«Έμεινε και πάλι μόνη της. Η ίδια δια έρημία... η ίδια μόνωση... Εκύτταζε το πρόσωπό της στον καθρέφτη... «Πώς έγέρασες... Πώς άσπρισαν τα μαλλιά μου...» είπε μέσα της...

«Άνοιξε την πόρτα του κήπου και κύτταξε έξω τα καταπράσινα φύλλα των δένδρων...

Η ζωή! Η ζωή της! Εκείνος! ή συχνές του επισκέψεις... ή γνωριμία τους.

— Και όμως πρέπει να του γράψω, έσκέφθηκε, πρέπει... και έκλεισε με όρμη την πόρτα και έτρεξε στο δωμάτιο της... άνοιξε ένα χρωματιστό κουτί και θγάζει ένα πολύτιμο χαρτοφάκελλο...

«Αγαπητό μου παιδί...» ήταν η πρώτη λέξι που άφησε το χέρι της να γράψω...

Μα ύστερα πάλι έσκέφθηκε πώς θα ήταν μάταιο να στείλει αυτό το γράμμα. Γιατί; Γιατί να το στείλει; Δεν ήταν ο καιρός πειρά γι' αυτήν να στέλνει ερωτικά γράμματα. Τώρα πειρά! αυτή είναι μια γρηρά, μια ήλικιωμένη, με δυο κορίτσια, με δυο μεγάλα κορίτσια... Και εκείνος; «Ένα παλληκάρι, ένα παιδί, ένα παιδί της...

Σηκώθηκε ταραγμένη. Το γράμμα ήταν ακόμη στα χέρια της.

— «Όχι... όχι! έσκέφθη. Είναι πολύ νέος για μένα! Και τσέκισε με μανία... με λύσσα...

Πέρασε ακόμη ένας μήνας. Ήρθε η άνοιξη. Τα δέντρα του κήπου καταπράσινα, όλα δροσιά. Τα λουλούδια γεμάτα μπουμπούκια...

Καμιά είδησι! πάλι η ίδια σιωπή. Η κυρία Μαρό είχε κρύψει βαθειά το μυστικό της...

Και όμως με πόση λαχτάρα περίμενε σήμερα γράμμα του...

Και θα του άπαντούσε... ω! βέβαια, θα του γράφε άμέσως... είχε

πολύ μετανοήσει τελευταία γι' αυτή την σιωπή της.

Είχε πειρά χτυπήσει μεσημέρι και ο άντρας της δέ φάνηκε ακόμα. Ποιός ξέρει! Ίσως να έμενε έξω. Πάντοτε άμα άργούσε έτσι, δεν έτρωγε σπίτι. Η κυρία Μαρό περίμενε έν τούτοις. Ήταν καθισμένη στον κήκο σε μια πολυθρόνα. Δίπλα της τα δυο κορίτσια της μελετούσαν.

«Αξάφνα πρόβαλε από την κιγκλιωτή θύρα του κήπου η μορφή της κυρίας Μποννέ.

— Θεέ μου! έκανε η κυρία Μαρό... η μητέρα του!

Σηκώθηκε ταραγμένη και έτρεξε προς συνάντησί της.

Η κυρία Μποννέ ήταν ντυμένη κατάμαυρα. Μια μαύρη κρέπνη πλερέζα έπλαισίωνε το επίσης κρέπνη καπέλλο της κ' έφτανε ως τα πόδια της. «Ένα πυκνό θέλο από μαύρο τουλί έσκέπαζε το πρόσωπό της. Ήταν κατάχλωμη και καταβεβλημένη...

— Τέτοιο βαρύ πένθος! σκέφθηκε, η κυρία Μαρό.

— Αγαπημένη μου φίλη!... τι έκπληξις!

— Καλημέρα, αδελφούλα μου, άπάντησε η κυρία Μποννέ, και η δυο παλές φιλενάδες έπεσαν η μια στην άγκαλιά της άλλης...

«Έμειναν έτσι σφιχτά άγκαλιασμένες αρκετά λεπτά, όταν πρώτη η κυρία Μποννέ τραβήχτηκε κι έβγαλε το πένθιμο μαντήλι, σήκωσε το θέλο της, κι έσκούπισε τα υγρά μάτια της...

Τα δυο κορίτσια της κυρίας Μαρό είχαν έλθει κι αυτά να χαιρετήσουν την φίλη της μητέρας των.

— Μα πώς; τί συνέβη... Θεέ μου, είπε η κυρία Μαρό...

Η κυρία Μποννέ, μόλις μπόρεσε να ψιθυρίση.

— «Ο Αιμίλιος!...

Και διεκόπη από ένα άποτομο δυνατό λυγμό.

Η κυρία Μαρό έγινε κατάχλωμη.

— «Όστε λοιπόν! έσκέφθηκε... γι' αμένα... Παναγία μου!...

«Υστερα ρώτησε με άγωνία.

— Από τί; Πώς; Πότε;

— Είναι τώρα δέκα τρείς ήμέρες... ένα απόγευμα... Μ' ένα πιστόλι στην καρδιά...

— Και οι λόγοι; — Εραπτικοί... Κάποια γυναίκα... μια άγνωστη γυναίκα...

Η κυρία Μαρό στήριχτηκε στον κορμό κάποιου δέντρου.

Προχώρησαν και η δυο και άβησαν σιωπηλές... σε δυο πολυθρόνες κάτω από τον ίσκιο μιάς μουριάς... Γύρω ό ήλιος έκαίγε. Τα πουλιά κελαϊδούσαν. Η ζωή άνοιγε με όλα της τα φτερά...

Η κυρία Μποννέ φιλοξενηθηκε όλη την ήμέρα στο σπίτι των Μαρό. Ήταν άδύνατο να μη δει χθι. Η έπιμονή της φίλης της ήταν τόσο μεγάλη πού ούτε καν έπέμεινε.

Το πρωί η δυο παλές φίλες έκαναν ένα μικρό γύρω στον κήπο και ξαναγύρισαν πάλι στον ίδιο έκείνον ίσκιο της μουριάς πού είχαν καθήσει το χθεσινό πρωί...

Προγευματίσαν και έμιλησαν ακόμα λιγάκι γι' αυτή την τραγική αυτοκτονία...

«Ω! αν ήταν δυνατό να μάθαινε κανείς ποιά ήταν αυτή η γυναίκα! έρώτησε η κυρία Μποννέ.

Η κυρία Μαρό μόλις κατάφερε να ψιθυρίση.

— Ποιός ξέρει...

Δε μπόρεσε να τελειώσει την φράσι, το θάρρος της την έγκατέλειψε, ένα ρίγος διέδραμε το σώμα της κι ένας λυγμός ανέθηκε από το στήθος της. «Εκλάψε...

Η κυρία Μποννέ την εκύτταξε.

έκπληκτη. Τέτοια άπότομη μεταβολή...

— Τί σκέφτηκες; Γιατί κλαίς;

Η κυρία Μαρό δεν άπήντησε...

Η δυο φίλες κυττάχτηκαν ακόμα λίγο και ύστερα έσιώπησαν...

Την στιγμή εκείνη άκούστηκε η φωνή του κυρίου Μαρό, ό όποιος έφώναζε από το σπίτι τη γυναίκα του...

ΙΒΑΝ ΚΡΕΛΙΝ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

ΟΓΚΑΙΤΕ ΚΑΙ Η «ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ»

Ο Γκαίτε προγευμάτιζε πάντοτε ὄρθιος καὶ ὁσάκις ἔγραφε εἶχε μπροστά του διάφορα ἀριστοτεχνήματα γλυπτικής. Ὁ ἴδιος λέγει δὲ τι στὸ διάστημα πού ἔγραφε τὴν «Ιφιγένεια ἐν Ταύροις» δὲν ἔγραψε οὔτε ἓνα στίχο ἀπὸ τὸ κείμενό της, χωρὶς νὰ κυττάξῃ τὰ ἀγάλματα τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης ποῦ-χεν ἔμπρός του. «Μόνο ἔτσι, γράφει, θὰ μπορούσα ν' ἀποδόσω πιστὰ τὸν ἐσωτερικὸ χαρακτήρα τῆς ἡρώιδος μου».

Ο ΣΙΛΛΕΡ ΚΑΙ Ο ΤΑΜΠΑΚΟΣ

Ὁ Σίλλερ συνήθιζε νὰ ροφᾷ ἄφθονο ταμπάκο καὶ νὰ συχνάζῃ σὲ διάφορες μπῦρες. Τὸ πρόγευμά του καθὼς καὶ τὸ δείπνο του τὸ ἀποτελοῦσαν συνήθως ἓνα κομμάτι χοιρομέρι, μιὰ σαλάτα καὶ δυὸ ποτήρια μπύρα. Κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἐργασίας του εἶχε τὴ συνήθεια νὰ μυρίζῃ κάθε τόσο πολὺ ὄριμα, σχεδὸν σάπια μήλα, τὰ ὁποῖα ἐφύλαγε πάντοτε στὰ συρτάρια τοῦ γραφείου του.

ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΕΣ ΤΟΥ ΡΑΚΙΝΑ

Ὁ Ρακίνας στιχουργοῦσε περπατώντας στοὺς δρόμους, ἀπήγγελε δὲ πάντοτε μεγαλοφώνως τοὺς στίχους του. Δηγοῦνται μάλιστα πὼς κάποτε, τόσο εἶχε παραφερθεῖ

ν' ἀπαγγέλλῃ στίχους ἐν μέσῃ ὁδῷ, ὥστε ἄρχισαν νὰ τὸν περιτοχίζουν οἱ διαβάτες, οἱ ὁποῖοι τὸν πῆραν γιὰ τρελλό.

Ο ΡΟΥΣΣΩ, Ο ΜΙΛΤΩΝ, Ο ΒΥΡΩΝ ΚΑΙ Η ΣΑΝΔΗ...

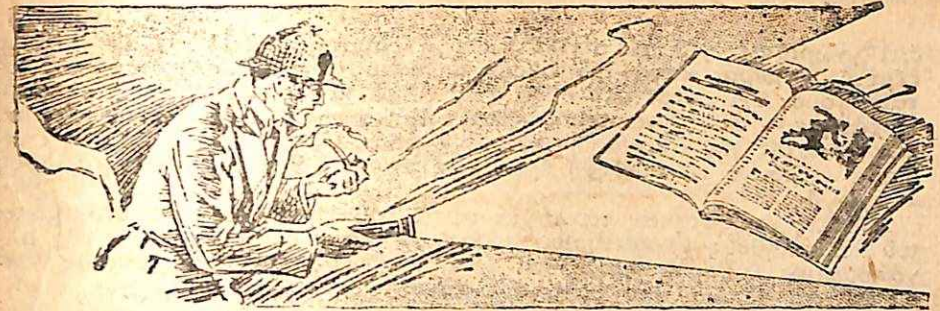
Ὁ Ρουσσώ ἔγραφε πάντοτε τὸ πρωῒ, ὁ Βύρων τὰ μεσάνυχτα καὶ Μίλτων, ἐπεὶδὴ ἦταν τυφλός, ὑπὸ γόρευσήν τὴν κόρη του τοὺς στίχους του.

Ἡ Γεωργία Σάνδη ἐργαζότανε 4-5 ὥρες μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ὁταν κουραζότανε κάπνιζε καὶ ἔπινε μόνο γάλα μὲ ὀλίγο καφέ.

Ὁ Πασκάλ ἔγραφε πάντοτε σὲ στενὲς ταινίες χαρτί, κλεισμένος στὸ γραφεῖο του, στὸ ὁποῖο δὲν ἐδέχτο κανένα, οὔτε αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς συγγενεῖς του καὶ τοὺς στενοὺς φίλους του.

ΠΩΣ ΕΡΓΑΖΟΤΑΝΕ Ο ΜΠΑΛΖΑΚ

Ὁ Μπαλζάκ ἐργαζότανε ἀτακτὰ σὲ διάφορα μέρη, πότε στὰ καφενεῖα καὶ πότε στὸ σπίτι του. Ἦταν φαγᾶς καὶ φοβερός καπνιστής. Τὰ χειρόγρατά του ἦταν γεμάτα διορθώσεις τὶς ὁποῖες ἔκανε τὴν τελευταία στιγμή, ἀκόμα καὶ ὅταν τὰ ἔργα του εἶχαν σταλῇ στὸ τυπογραφεῖο.

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΚΩΝΙΝ ΝΤΟΥ'Α

ΕΝΑΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΟΥ ΣΕΡΛΟΚ ΧΟΛΜΣ

ΜΙΑ ΠΟΛΥΚΡΟΤΗ ΔΙΚΗ

Η αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων τοῦ Κακουργιοδικείου τοῦ Λονδίνου ἦταν ἀσφυκτικῶς γεμάτη τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἀπὸ κυρίους καὶ κυρίες τῆς ἀριστοκρατίας.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκροατηρίου γιὰ τὴν ὑπόθεσι πού ἐκδικαζότανε, ἦταν ἐξαιρετικὸ κι' ἔφτασε στὸ κατακόρυφο, ὅταν ὁ κλητῆρας φώναξε τὸ ὄνομα : Ἀραβέλλα Ἀμπερδὴν καὶ προχωρώντας στὰθηκε μπροστὰ στὴν ἔδρα τοῦ Προέδρου μιὰ ὡραία λυγρόκορμη κυρία, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐδήλωσε τὴν ταυτότητά της καὶ ὠρκίσθηκε, ξέσπασε σ' ἓνα νευρικὸ κλάμα.

— Μὴν κλαίτε, κυρία... τῆς εἶπε τότε ὁ Πρόεδρος, μ' ἓναν τόνο παρηγορητικὸ κι' ἐνθαρρυντικὸ συγχρόνως. Προσπαθήστε νὰ εἰστε ἡρεμῇ. Ἔτσι μόνον θὰ κατορθώσετε νὰ καταθέσετε ὅ,τι ξέρετε. Εἰσθε, λοιπόν, συνέχισε ὁ Πρόεδρος, ἀποτεινόμενος στὴν μάρτυρα, ἡ κ. Ἀραβέλλα, σύζυγος τοῦ κ. Φινέα Ἀμπερδὴν;

— Εἶμαι ἡ δευτέρα σύζυγός του, κ. Πρόεδρε, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκείνη, συγκρατώντας μὲ δυσκολία τὰ δάκρυά της.

— Καὶ εἰσθε δυὸ χρόνια παντρεμένη μὲ τὸν κ. Ἀμπερδὴν; πρόσθεσε ὁ Πρόεδρος, φυλλομετρώντας τὸν φάκελλο τῆς δικογραφίας. Πολὺ καλὰ!...

Κι' ἀφοῦ σκέφθηκε μιὰ στιγμή, συνέχισε, ἀποτεινόμενος στὴν μάρτυρα:

— Εἰσθε, ἐπομένως, ἡ μητρὶς τῆς δεσποινίδος Ἐλισάβετ, τῆς ὁποίας ἡ μυστηριώδης ἐξαφάνισις ἀπασχολεῖ σήμερὰ τὸ δικαστήριο μας...

— Μάλιστα, κ. Πρόεδρε, θεβαίωσε ἀμέσως ἡ ὡραία μάρτυς. Δὲν ὑπάρχει ὅμως παράδειγμα καλυτέρων σχέσεων μεταξὺ μητρὸς καὶ κόρης, ἀπὸ τὶς σχέσεις πού συνέδεαν ἐμὰς τὶς δύο.

— Ἐννοια σας, κ. Ἀραβέλλα, διέκοψε τὴν μάρτυρα ὁ Πρόεδρος. Αὐτὸ μὰς τὸ θεβαίουν καὶ ἡ μαρτυρίες τῶν ὑπηρετῶν σας, οἱ ὁποῖοι μὰς πληροφορήσανε, ὅτι ἡ δεσποινὶς Ἐλισάβετ σὰς συμπαθῆσε ἀμέσως, μόλις σὰς γνώρισε, κι' ὅτι σεῖς τῆς φερνόσατε σὰν ἀληθινὴ μητέρα... Τώρα, λοιπόν, πρέπει νὰ μὰς πῆτε λεπτομερῶς

ὅ,τι γνωρίζετε, γιὰ τὰ συμβάντα τῆς ἐδδόμης Μαΐου. Εἶνε, καθὼς ξέρετε, ἡ μέρα, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐλισσάβετ ἐθεάθη, γιὰ τελευταία φορά, ὄχι μόνον στὸ σπίτι τῆς, ἀλλὰ καὶ στὸ Λονδίνο. Ἀπὸ τότε χάθηκε — ὅπως γνωρίζετε — κάθε ἶχνος τῆς. Ὁ ἐνάγων πιστεύει, πὼς δράστης τῆς ἀπαγωγῆς εἶνε ὁ λόρδος Ρότσεστερ, ὁ ὁποῖος ἐπέδωκε ἐπιμόνως νὰ συνδεθῇ ἐρωτικῶς μετὰ τὸ θῦμα τῆς μυστηριώδους ἀπαγωγῆς.

Μόλις ἀκούσθηκαν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Προέδρου, τὰ βλέμματα τοῦ πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου προσηλωθῆκαν ἀπάνω σ' ἕνα νέο μεγαλόσωμο, λυγρόκορμο καὶ ντυμένον κομψότητα, ὁ ὁποῖος καθόταν στὸ ἐδώλιο τοῦ κατηγορουμένου. Ὁ κατηγορούμενος, περὶ φανος, ἀντίκρουσε μετὰ ἀταραξία τὸ ἐκλεκτὸ ἀκροατήριον, γύρω του. Οἱ περισσότεροί τοι ἀκροαταὶ τῆς δίκης ἀλλωστε ἦσαν ἀριστοκράτες, ὅπως αὐτὸς κι' ἐπομένως γνώριμοί του.

Ὁ ἀγέρωχος τρόπος τοῦ κατηγορουμένου προξένησε κατάπληξι στὸ ἀκροατήριον, γιὰτὶ ὡς τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ὅλες ἡ μαρτυρικές καταθέσεις ἦσαν ἐναντίον του. Οὔτε ὁ ἴδιος ἀλλωστε εἶχε προβάλει, ὡς τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ κανένα σοβαρὸ ἐπιχείρημα ἐναντίον τῆς φοβερῆς καὶ ταπεινῆς κατηγορίας πού τὸν ἐβάρυνε. Ἔτσι, πολλοὶ ἀπ' τοὺς ἀκροατὰς θεώρησαν τὴν στάσι αὐτὴ τοῦ κατηγορουμένου ὡς θρασυτάτη περιφρόνησι κι' ἄρχισαν νὰ σιγανοψιθυρίζουν ἐναντίον του.

Γιὰ νὰ παύσῃ ὁ θόρυβος αὐτός, ὁ Πρόεδρος ἀναγκάστηκε νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ κουδούνι καὶ νὰ ἀπειλήσῃ ὅτι θὰ διέκοπτε τὴν συνεδρίασι ἀνὰ τὸ ἀκροατήριον δὲν ἔδειχνε μεγαλύτερη ψυχραιμία.

Καὶ τώρα εἶνε ἀνάγκη νομίζουμε νὰ ἀφήσουμε στὸ σημεῖο αὐτὸ τὴν παρακολούθησι τῆς δίκης καὶ νὰ διηγηθοῦμε πᾶν ὅ,τι προηγήθηκε πρὶν ἀπ' αὐτὴν.

Ὁ πατέρας τῆς νεαρᾶς Ἐλισσάβετ, τοῦ θύματος τῆς μυστηριώδους ἀπαγωγῆς ὁ κ. Φινέας Ἀμπερδὴν, ἦταν γνωστότατος σ' ὅλοματίας κι' εἶχε φτάσει πολὺ σύντομα νὰ θεωρητῇ ἕνας ἀπ' τοὺς πλουσιωτέρους Ἀγγλους. Ὁ κόσμος ὅμως ἔλεγε ὅτι τὰ δισεκατομμύρια του δὲν τὰ εἶχε ἀποκτήσῃ ἀμεμπτα. Διάφορες φήμες κυκλοφοροῦσαν εἰς θάρος του, ἀλλὰ ἕνα κυρίως ἦταν βέβαιον: ὅτι ἐδάστοις χρεώστες του. Ἡ σκληρότης του αὐτῇ, εἶχε φέρει πολλοὺς χρεώστες του — κυρίως νεαροὺς ἀριστοκράτες — σὲ τέτοια ἀπόγνωσι, ὥστε ν' αὐτοκτονήσουν στὸ ἄλσος. Δικαίως λοιπὸν ὁ κόσμος, καὶ κυρίως ἡ ἀριστοκρατία, κατεφέρετο ἐναντίον του κι' ἔλεγε, πὼς ὁ δρόμος του πρὸς τὸν πλοῦτον ἦταν στρωμένος μετὰ ἀνθρώπινα θύματα, μετὰ ἀνθρώπινα πτώματα!...

Ὁ σκληρόκαρδος αὐτὸς ἄνθρωπος ὅμως, εἶχε μεγάλη ἀδυναμία στὴν μοναχοκόρη του Ἐλισσάβετ, τὴν ὁποία ἀπόχτησε μετὰ τὴν πρώτην τοῦ γυναικᾶ, ἡ ὁποία — πρέπει νὰ σημειώσουμε — πέθανε λίγην ὥρα μετὰ τὴν γέννα. Ἴσως τὸ γεγονός αὐτὸ νὰ ἔκανε τὸν Φινέα Ἀμπερδὴν νὰ ἀφοσιωθῇ ὀλοφύχως στὴν ἀνατροφή τῆς κόρης του καὶ νὰ μείνῃ ἐπὶ δεκαπέντε χρόνια χήρος.

Ὁ ψυχρὸς καὶ ἀπλησίαστος αὐτὸς ἄνθρωπος, αἰσθανόταν τὴν καρδιά του νὰ πλημμυρίζῃ ἀπὸ ἀγάπη καὶ τρυφερότητα μόλις ἀντίκρουζε τὴν κόρη του. Ἔμενε μαζὺ τῆς ὥρες ὁλόκληρες κάθε μέρα, γιὰ νὰ ξεχνᾷ κοντὰ τῆς τὶς συμφορὰς τῆς ζωῆς του.

Ὅταν ἡ Ἐλισσάβετ ἔγινε 15 χρόνων, ὠριμὴ κοπέλλα πειὰ καὶ γεμάτη χάρι κι' ὠμορφιά, ὁ Φινέας Ἀμπερδὴν παντρεύτηκε ἄξαφνα, χωρὶς νὰ πληροφορήσῃ κανέναν ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του καὶ τοὺς φίλους του. Μετὰ τὴν πρόφασιν ὅτι ὁ γιατρός τοῦ συνέστησε νὰ κάνῃ ἕνα ταξίδι στὴν Ἑλβετία, γιὰ νὰ ξεκουρασθῇ τὸ κλονισμένο νευρικό του σύστημα, ἔφυγε γιὰ τὴν χώρα αὐτὴ, ἀπὸ τὴν ὁποία γύρισε, ἔπειτα ἀπὸ λίγον καιρό, μαζὺ μετὰ τὴν δευτέρην γυναῖκα του, τὴν κ. Ἀραβέλλα.

Ἡ Ἀραβέλλα, ἀνὰ καὶ ἦταν τριάντα ὁλόκληρα χρόνια μικρότερη ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς, ἔδειχνε μεγάλη ἀφοσίωσι σ' αὐτόν. Φαίνεται πὼς δὲν ἤξερε τὰ ἀδύνατα καὶ σκοτεινὰ σημεῖα τῆς ψυχῆς τοῦ συζύγου τῆς καὶ τὸν ἐθαύμαζε, σὰν ἕνα δραστήριον κι' ἐξυπνότατον ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος κατάρθωσε, χωρὶς καμμιὰ βοήθεια, νὰ γίνῃ πολυεκατομμυριούχος, ἀπὸ ἄσημος ἐπιχειρηματίας πού ἦταν.

Ἀπὸ τὶς πρώτες μέρες πού ἐπέστρεψαν στὸ Λονδίνο ὁ Ἀμπερδὴν κι' ἡ νέα τοῦ γυναικᾶ, ὅλοι οἱ γνωστοὶ τοῦ ὠμολογοῦσαν ὅτι οἱ νεοπαντρεῖς ἀγαπιώντουσαν κι' ὅτι ζοῦσαν μιὰ ζωὴ μονοιασμένη. Ἐκεῖνον ὅμως πού προξένησε ἐξαιρετικὴ ἐντύπωσι στοὺς γνωστοὺς τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Ἀμπερδὴν καὶ τοὺς ἔκανε νὰ συμπαθήσουν τὴν δευτέρῃ του γυναῖκα, ἦταν ἡ τρυφερότης μετὰ τὴν ὁποία φερνότανε στὴν δεσποινίδα Ἐλισσάβετ.

Ἔτσι πέρασαν δυὸ χρόνια ἀπ' τὸν δεύτερον γάμον τοῦ Ἀμπερδὴν, δυὸ χρόνια πού δυναμώσανε τὴν ἀμοιβαίαν ἐμπιστοσύνη, ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσι τῶν δυὸ γυναικῶν, τῆς Ἀραβέλλας καὶ τῆς δεσποινίδος Ἐλισσάβετ.

Τὸ ἀνάγευμα τῆς 7ης Μαΐου τοῦ 1892 ἡ Ἐλισσάβετ, ἔφυγε ἀπ' τὸ πατρικὸ τῆς σπίτι, γιὰ νὰ πάῃ στὸν ὀδοντοίατρό τῆς, ὅπου θὰ τὴν περίμενε ἡ μητριὰ τῆς, ἡ ὁποία εἶχε φύγει ἄρκετὴ ὥρα πρὶν, γιὰ νὰ κάνῃ ἐν τῷ μεταξύ μερικὰς ἐπισκέψεις.

Ἀλλὰ ὅταν ἡ Ἀραβέλλα πῆγε στὸ ὀδοντοίατρεῖον — καὶ πῆγε ἀκριβῶς τὴν ὁρισμένη ὥρα, ὅπως εἶχε εἰρησθεῖ — πληροφορήθηκε ὅτι ἡ κόρη τῆς δὲν εἶχε ἐμφανισθῇ ἐκεῖ.

Ἀμέσως τότε ἡ καλὴ μητριὰ, φοβισμένη μήπως ἡ ἀγαπημένη κόρη τῆς εἶχε ἀδίαθετῇ ἐξαφνικὰ, ἔτρεξε στὸ τηλέφωνον καὶ ζήτησε τὸ μέγαρον τοῦ συζύγου τῆς. Τῆς ἀποκρίθηκε ἡ καμαριέρα τῆς δεσποινίδος Ἐλισσάβετ, ἡ ὁποία τὴν πληροφορήσε, ὅτι ἡ δεσποινὶς εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ μέγαρον, ἀφοῦ εἰσῆλθε ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ μαζὺ μετὰ τὴν μητέρα τῆς.

Ἡ κ. Ἀραβέλλα ἄφησε τὸ ἀκουστικὸν κατὰχλωμὴ καὶ, παρ' ὅλη τὴν ἀνησυχία τῆς εἶχε τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν δύναμι νὰ περιμένῃ μιὰ ὁλόκληρη ὥρα στὸ ὀδοντοίατρεῖον. Ὅταν εἶδε ὅμως ὅτι ἡ ἐλπίδα τῆς, πὼς ἴσως ἡ ἀγαπημένη τῆς κόρη εἶχε ἀλλάξῃ ἴσως δρομολόγιον, ἡ εἶχε ἴσως συναντηθῇ μετὰ κανένα γινώριμό τῆς πρόσωπον ἡ εἶχε κάνει καμμιὰ ἐκτακτὴ ἐπίσκεψιν, διαψεύσθηκε, πῆγε κατευθεῖαν στὸ μέγαρό τῆς κι' ἔστειλε τοὺς ὑπηρετὰς τῆς σ' ὅλα τὰ γινώριμα σπίτια γιὰ νὰ ζητήσουν τὴν κόρη τῆς. Ὅλοι οἱ ὑπηρετὰς ὅμως γύρισαν ἄπρακτοι. Δὲν ἔβρισκαν πούθεν τὴν δεσποινίδα Ἐλισσάβετ, οὐτε κι' ἐμάθαν τίποτε γι' αὐτήν.

Τότε ἡ κ. Ἀραβέλλα ἄφησε κάθε δισταγμὸν κι' ἀνεκοίνωσε στὸ σύζυγόν τῆς τὴν ἐξαφάνισιν τῆς κόρης τῆς.

Ὁ κ. Φινέας Ἀμπερδὴν, μόλις τὸ ἀκούσε, ἔτρεξε ὁ ἴδιος στὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας καὶ εἰδοποίησε γιὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς πολυαγαπημένης τοῦ μοναχοκόρης, τὸν ἴδιον τὸν διευθυντή.

Ὁ διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας ἀντελήφθη ἀμέσως πόσο κακὴ ἀπήχησι θὰ εἶχε στὴν κοινὴ γνώμῃ ἡ ἐξαφάνισιν μιᾶς τόσο πλούσιας

καί συμπαθητικωτάτης στους άριστοκρατικούς κύκλους του Λονδίνου νέας καί κινητοποίησε τὰ καλύτερά του λαγωνικά πρὸς ἀνέυρεσίν της. Εἰδοποίησε συγχρόνως ὅλα τὰ ἀστυνομικά τμήματά της πρωτευούσης καί τῶν προαστίων. Μολαταῦτα, τίποτε τὸ νέο δὲν ἐξακριβώθηκε.

Ἔτσι ὁ ἀπαρηγόρητος πατέρας, ἀφοῦ πέρασε μιὰ ἀγωνιώδη νύχτα ἀγρύπνιας, παρουσιάσθηκε πρωτὶ-πρωτὶ στὸν εἰσαγγελέα καί ὑπέβαλε μὴνυσι ἐναντίον τοῦ λόρδου Ρότσεστερ, τὸν ὁποῖον κατηγοροῦσε ἀπροκαλύπτως ὡς ἀπαγωγέα τῆς κόρης του.

Καὶ νὰ γιατί εἶχε τὸ θάρρος ὁ κ. Φινέας Ἀμπερδὴν νὰ διατυπώσῃ ἀπεριφράστως μιὰ τόσο βαρεῖα κ' ἐπὶ νομίδιστη κατηγορία ἐναντίον ἑνὸς ἀριστοκράτου, μὲ ἀφεγάδιστο παρελθόν.

Ὁ λόρδος Οὐίλλιαμ Ρότσεστερ ἦταν ὁ συμπαθητικώτερος νέος τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας. Τὸ ἐλάττωμά του αὐτὸ τὸν ἔφερε πολλές φορές σὲ στενόχωρη οἰκονομικὴ θέσι, ἐφήμερη ὅμως, γιατί εἶχε τεραστία πατρικὴ περιουσία. Στὶς περιστάσεις αὐτὲς ὁ νεαρὸς λόρδος κατέφευγε στὸν κ. Ἀμπερδὴν κ' ἐδανείζετο ἀπὸ αὐτὸν μεγάλα ποσά, μὲ σεβαστὸ τόκο. Κατὰ τὴν πρώτη ἐπισκεψί που ἔκανε ὁ νεαρὸς λόρδος στὸ μέγαρο τοῦ δισεκατομμυριούχου τοκογλύφου, ἔτυχε νὰ γνωρισθῇ μὲ τὴν δεσποινίδα Ἐλισσάβετ, τὴν ὁποία συμπάθησε, τόσο πολὺ, ὥστε τὴ δεύτερη φορὰ που τὴ συνάντησε τῆς ἐκμυστηρεύθηκε τὸ αἶσθημά του καί τῆς πρότεινε νὰ τὴν κάνει γυναικίκα του.

Ἡ δεσποινὶς Ἐλισσάβετ, στὴν ἐπιλήρη δὲν ἔδωσε καί τόσο μεγάλη σημασία στὸ γεγονός αὐτό, ἀλλ' ὅταν ὁ λόρδος τὴν σταμάτησε κάποτε στὸ δρόμο καί τῆς πρότεινε νὰ τὴν ἀπαγάγῃ, ἔτρεξε ἀνήσυχη στὸν πατέρα της καί τοῦ ἀνεκοίνωσε τὴν ἐνοχλήσεις που τῆς ἔκανε συχνὰ ὁ λόρδος Ρότσεστερ.

Ὁ πατέρας τῆς πολυθέλγητρης κόρης ἐθύμωσε τότε κ' ἀπηγόρευσε ρητῶς στὸ νεαρὸ ἐρωτευμένο νὰ ξαναπατήσῃ στὸ μέγαρό του.

Ὅταν λοιπὸν ἔγραψαν ἡ ἐφημερίδες, ὅτι γιὰ τὴν μυστηριώδη ἐξαφάνισι τῆς δεσποινίδος Ἐλισσάβετ Ἀμπερδὴν εἶχε ἐνοχοποιηθῇ ὁ νεαρὸς λόρδος Ρότσεστερ, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Λονδίνου καί ἰδίως οἱ ἀριστοκρατικοὶ κύκλοι, ἀναστατωθήκανε. Οἱ περισσότεροι ὥστόσο ἀπέρριπταν χωρὶς καμμιὰ συζήτησι, τὴν ἐνοχὴ τοῦ νεαροῦ λόρδου καί πολλοὶ φίλοι του τοῦ συνέστησαν νὰ ὑποβάλῃ μὴνυσι ἐπὶ συκοφαντίᾳ ἐναντίον τοῦ κ. Ἀμπερδὴν. Ἀεφῶνα ὅμως, προέκυψαν δυὸ καινούργια στοιχεῖα ἐνοχοποιητικὰ γιὰ τὸν λόρδο. Τὸ πρῶτο ἦταν ἡ μαρτυρικὴ κατάθεσι ἑνὸς φούρναρη, τοῦ ὁποίου τὸ κατάστημα ἦταν κοντὰ στὸ μέγαρο τοῦ κ. Ἀμπερδὴν. Ὁ φούρναρης αὐτὸς παρουσιάσθηκε αὐθορμήτως στὸν ἀνακριτὴ που ἀνέλαβε τὴν σκοτεινὴ αὐτὴ ὑπόθεσι καί τὸν βεβαίωσε, ὅτι τὴν ἡμέρα τῆς ἀπαγωγῆς εἶδε τὸ ἀμάξι τοῦ λόρδου Ρότσεστερ νὰ σταθμεύῃ μιὰ ὀλόκληρη ὥρα καί περισσότερο— 5 ½ 7 τὸ ἀπόγευμα— στὴ γωνία τῶν ὁδῶν Κάνον καί Κίγκ Οὐίλλιαμ, δηλαδὴ κοντὰ στὸ μέγαρο τοῦ κ. Ἀμπερδὴν, κ' ἔπειτα νὰ ἐξαφανίζεται ἀποτόμως. Τὸ δεύτερο στοιχεῖο ἦταν μιὰ χειροπιαστὴ ἀπόδειξι τῆς ἐνοχῆς τοῦ λόρδου Ρότσεστερ, ὁ ὁποῖος ἐν τούτοις ἰσχυρίζετο κατηγορηματικῶς, ὅτι εἶχε τέσσερες βδομάδες νὰ συναντήσῃ τὴν κόρη που ἀγαποῦσε. Τὸ ἀδιάψευστο αὐτὸ στοιχεῖο ἐνοχῆς ἦταν τὸ ἑξῆς: Εἶχε βρεθῇ ἓνα δέμα, ἀπὸ ροῦχα καί διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα φοροῦσε ἡ κόρη τοῦ κ. Ἀμπερδὴν τὴν ἡμέρα τῆς ἐξαφανίσεώς της, μέσα στὴν καπνοδόχου τοῦ κοιτῶνος τοῦ λόρδου, ἀπ' τοὺς ἀστυνομικοὺς που κάνανε ἐρευνα στὸ μέγαρό του.

Ἔτσι, μιὰ ὥρα μετὰ τὴν ἀνακάλυψι τῶν πειστηρίων αὐτῶν τῆς

ἐνοχῆς τοῦ λόρδου, ὁ ἀνακριτὴς κ' ὁ εἰσαγγελεὺς διατάξανε τὴ σύλληψί του καί τὴν προφυλάκισί του...

Καὶ τώρα, ἀφοῦ κατατοπισθήκαμε ἄρκετὰ στὴν ὑπόθεσι τῆς ἀπαγωγῆς τῆς δεσποινίδος Ἐλισσάβετ Ἀμπερδὴν, ἃς παρακολουθήσουμε τὴν ἐξέτασι τῆς μητρυιᾶς τοῦ θύματος ἀπὸ τὸν πρόεδρο τοῦ Κακουργιοδικείου.

Ὅταν ὁ πρόεδρος τοῦ δικαστηρίου κατῴρθωσε νὰ ἐπιβάλῃ τὴ σιωπὴ στὸ ἀκροατήριον, που εἶχε ἀρχίσει νὰ ψιθυρίζῃ ἐναντίον τοῦ κατηγορουμένου, ρώτησε τὴν μάρτυρα ἂν κατὰ τὴς ἐπισκέψεις τοῦ κατηγορουμένου στὸ μέγαρο τοῦ κ. Ἀμπερδὴν δινόταν σ' αὐτὸν ἡ εὐκαιρία νὰ μένῃ μόνος μαζί μὲ τὴν δεσποινίδα Ἐλισσάβετ.

— Κύριε πρόεδρε, ἀποκρίθηκε συγκινημένη ἡ κ. Ἀραβέλλα, τοὺς ἐκλεκτοὺς πελάτας μου ὁ σύζυγός μου τοὺς δεχότανε στὴν αἶθουσα τῶν ὑποδοχῶν τοῦ δευτέρου πατώματος, ὅπου δεχόμεθα καί τοὺς φίλους μας. Ἔτσι ἦταν ἐπόμενο νὰ μείνουν πολλές φορές μόνοι οἱ δυὸ τοὺς. Αὐτὸ δὲν τὸ θεωροῦσαμε ἐπιλήψιμο, γιατί εἰχάμε μεγάλη ἐκτίμησι στὸν λόρδο. Σὲ λίγο ὅμως ἀπεδείχθη ὅτι κάναμε λάθος νὰ δώσουμε τόσο ἐμπιστοσύνη στὸν λόρδο καί τοῦ ἀπαγορεύσαμε νὰ ἔρχεται στὸ μέγαρό μας.

— Ἐννοεῖτε τὴν πρότασι τῆς ἀπαγωγῆς ποῦκανε ὁ κατηγορούμενος στὴν κόρη σας, μάρτυς, διέκοψε τὴν κ. Ἀραβέλλα ὁ πρόεδρος.

— Ὅχι μόνον αὐτὰ, κ. πρόεδρε, ἀποκρίθηκε ἀναστενάζοντας ἡ μάρτυς. Ἡ δυστυχισμένη ἡ κόρη μου, μοῦ ὡμολόγησε ἰδιαίτερος, ὅτι ὁ κατηγορούμενος τὴν ἄρπαξε κάποτε ἀπὸ τὰ χέρια γιὰ νὰ τὴν φιλήσῃ... κ' ὅτι ἀναγκάστηκε νὰ παλαίψῃ μαζί του γιὰ νὰ τὸν μπατοῖσῃ!...

Ἡ ἀποκάλυψις αὐτὴ τῆς κ. Ἀμπερδὴν προξένησε κατὰ πλῆξιν σ' ὅλους ἐκείνους που θρискόντουσαν συγκεντρωμένοι μέσα στὴν αἶθουσα τοῦ Κακουργιοδικείου. Καινούργιος θόρυβος ἐτάραξε τὴν ἡσυχία τοῦ δικαστηρίου καί ὁ πρόεδρος ἀναγκάστηκε καί πάλιν νὰ χρησιμοποίησῃ τὸ κουδούνι του.

— Κατηγοροῦμενε, φώναξε αὐστηρὰ ὁ πρόεδρος, μόλις γίνηκε ἡσυχία, στὸ νεαρὸ λόρδο, μήπως ἀρνείσῃ κανένα σημεῖο τῆς καταθέσεως τῆς μάρτυρος;...

Ὁ λόρδος Ρότσεστερ, ἀσυγκίνητος, ὅπως ἦταν ἀπ' τὴν ἀρχὴ τῆς δίκης, ἀποκρίθηκε ἀμέσως καί μὲ τόνο σταθερὸ στὴν ἐρώτησι αὐτὴ τοῦ προέδρου:

— Ὅχι, κ. πρόεδρε!

Μόλις ἀκούστηκε κ' ἡ καινούργια αὐτὴ ὁμολογία τοῦ κατηγορουμένου, ὀλόκληρο τὸ ἀκροατήριον ἄρχισε μὲ κινήματα, μορφασμοὺς καί ψιθυρίσματα νὰ φανερώνῃ τὴν ἀγανάκτησί του ἐναντίον τοῦ λόρδου Ρότσεστερ, τὸν ὁποῖο θεωροῦσε θρασυτάτον μέχρι κινήσεως.

Ὁ πρόεδρος γιὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν τάξι, ἀναγκάστηκε νὰ κάνῃ αὐστηρὰ συστάσεις. Ἀπειλήσε μάλιστα ὅτι, ἂν ξαναγίνῃ θόρυβος, θὰ διατάξῃ τὸ ἀδειασμά τῆς αἵθουσας. Κ' ἔπειτα, ἀφοῦ τὰ λόγια του διαδέχτηκε ἀπόλυτη σιωπὴ, ὁ πρόεδρος συνέστησε στὴν μάρτυρα νὰ συνεχίσῃ τὴν κατάθεσί της.

— Δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο νὰ καταθέσω, κ. πρόεδρε, εἶπε ἡ κ. Ἀραβέλλα, περισσότερο ἀπὸ ποῖν συγκινημένη, παρὰ ὅτι, μετὰ τὴν ἀπρεπὴ καί λυπηρὰ σκηνή, τὴν ὁποία σὰς ἀνέφερα, ὁ λόρδος Ρότσεστερ εἶχε τὸ θράσος νὰ καιροφυλακτῇ στὸ Χαῦδ-Πάρκ καί νὰ συναντήσῃ τὴν κόρη μου, σὲ μιὰ ὥρα που ἦταν ὀλομόναχη... Κύριε

πρόεδρε, ακριβώς στη συνάντησί τους αυτή, ο λόρδος έπρότεινε στην δεσποινίδα Έλισσάβετ να δεχθί να τον ακολουθήσει. Πρέπει να σημειώσετε μάλιστα, ότι την ημέρα αυτή συνώδευσε ως την πόρτα μας την κόρη μου, μολοντί τον παρακαλούσε να παύση να την ένοχλη.

Μόλις τελείωσε ή κ. Άραβέλλα, ο πρόεδρος που έν τώ μεταξυ ξεφύλλιζε τον φάκελλο της δικογραφίας, είπε στον κατηγορούμενο :

— Κατηγορούμενε, καθώς βλέπω στην δικογραφία, δέν άμφισβητείτε την αλήθεια καμμιός έκ των καταθέσεων των μαρτύρων της κατηγορίας. Πώς λοιπόν άρνείσθε την ένοχή σας για την άπαγωγή της δεσποινίδος Άμπερδην;

— Κύριε πρόεδρε, είμαι άθώος!... Γι' αυτό άρνούμαι την ένοχή μου!... άποκρίθηκε ο λόρδος Ρότσεστερ, έντελώς γαλήνιος.

— Τό εύχομαι... αλλά, δυστυχώς, δέν τό ελπίζω, μιλόρδε, έτόνισε ο πρόεδρος στον κατηγορούμενο.

Καί ξεδιπλώνοντας μερικά γυναικεία ρούχα, ρώτησε την μητέρα της Έλισσάβετ:

— Τά άναγνωρίζετε, μάρτυς, αυτά;

— Μάλιστα, κύριε πρόεδρε, φώναξε άμέσως ή κ. Άραβέλλα, τρέμοντας σύγκορμη.

Καί διακοπτομένη από λυγμούς, πρόσθεσε:

— Μάρτυς μου ο Θεός, πώς όλ' αυτά τά ρούχα άνήκουν στην άγαπημένη μου την...

Άλλά δέν κατόρθωσε ν' άποτελειώσει τη φράση της. Κλονίστηκε καί θα σωριαζότανε κάτω, άν δέν πρόφτανε ο δικηγόρος του κ. Άμπερδην να την βαστάξη.

— Ένα ποτήρι νερό! φώναξε κατασυγκινημένος ο διαπρεπής δικηγόρος.

Καί βοήθησε την δυστυχισμένη γυναίκα να καθήση σε μία πολυθρόνα.

Τό δικαστήριο, οι ένορκοι, οι δικηγόροι καί όλοι γενικώς όσοι θρискόντουσαν μέσα στην αίθουσα του δικαστηρίου, παρακολουθούσαν άφωνοι την συγκινητική αυτή σκηνή.

Μόλις ο κλητήρας του δικαστηρίου έδωσε στην κ. Άραβέλλα να πιη νερό κι' εκείνη συνήλθε κάπως, ο δικηγόρος της πολιτικής άγωγής προχώρησε προς την προεδρική έδρα, λέγοντας:

— Έν όνόματι της τραγικής αυτής μητέρας καί του πελάτου μου κ. Άμπερδην, ζητώ την άδεια του δικαστηρίου να άπευθύνω λίγα λόγια στον κατηγορούμενο...

— Σας παραχωρείται, κ. Πόττερ! του άπάντησε ο πρόεδρος.

Τότε ο δικηγόρος, άποτεινόμενος στον κατηγορούμενο, άρχισε να του λέη μ' επιβλητική φωνή:

— Λόρδε Ρότσεστερ, σας έξορκίζω σ' ό,τι έχετε ιερό, σπλαχνισθήτε τον πατέρα καί την μητέρα της κόρης που έχετε άπαγάγει καί αφήστε την ελεύθερη! Όμολογήστε σε ποιά μέρος την έχετε καί σας βεβαιώ, ότι ο κ. Άμπερδην θ' άποσύρη την μήνυσί του κι' ότι τό δικαστήριο θα έξαντλήση υπέρ ύμών, όλη του την επίεικεια. Μιλόρδε, σκεφθήτε, ότι πρόκειται για την εύτυχία μιας όλόκληρης οικογενείας. Είμαι άπολύτως βέβαιος, πώς ό,τι έγινε μπορεί να έπανορθώθι, άν πάψετε να σιωπάτε, άν λύσετε την αίνιγματική σιωπή σας. Δέν θέλουμε να σας ταπεινώσουμε, δέν θέλουμε να σας άποσάσουμε καμμιά όδυνήρη για σας έξομολόγησι... "Ημαστε κι' έμεις άνθρωποι με άδυναμίες καί αίσθήματα καί μπορούμε να άντιληφθούμε, ότι είναι δυνατόν ένας νέος, παρασυρμένος άπ' τό άγνό

καί παράφορο αίσθημά του να προβή σε μία πράξι που καταδικάζεται από τό νόμο καί την ήθική. Όστόσο όμως, ακριβώς γιατί δέν ήμαστε ούτε ύποκριταί, ούτε δογματισταί, σας συνιστούμε να έλευθερώσετε την κόρη που άρπαζατε στους άξιους οίκτου γονείς της καί να άποδώσετε την ειρήνη στην οικογένεια, την όποία θυθισατε σε θαρύν ένθος.

Ο σύντομος αυτός λόγος του κ. Πόττερ έκανε μεγάλη αίσθησι σ' όλους τους παρευρισκομένους καί τό δικαστήριο τον ύποδέχθηκε με ζωηρότητα χειροκροτήματα. Όλοι πιστέψανε, ότι ο κατηγορούμενος θα όμολογούσε, επί τέλους, τό σατανικό ρόλο που είχε παίξει στην μυστηριώδη άπαγωγή, αλλά ή έλπίδα τους αυτή διαψεύσθηκε άμέσως.

Ο κατηγορούμενος, άφου πήρε την άδεια του κ. προέδρου, είπε στον δικηγόρο του μνηντού του:

— Όφείλω να σας άπαντήσω, κ. Πόττερ, ότι δέν μπορώ, φυσικά, να όμολογήσω άπολύτως τίποτε, για ένα έγκλημα που δέν τό διέπραξα, για μία πράξι για την όποία δέν ευθύνομαι περισσότερο από σας! Για τό έγκλημα που θρίσκομαι σήμερα στο έδώλιο του κατηγορουμένου, σαν τον τελευταίο έγκληματία, λόγω μερικών μοιραίων, αλλά καί σατανικών συμπτώσεων.

Έπειτα από την άποκαρδιωτική για όλους άπάντησι αυτή του κατηγορουμένου στον δικηγόρο του κ. Άμπερδην, μετά την κατάθεσι ενός άκόμη μάρτυρος καί την άγόρευσι του είσαγγελέως καί των δικηγόρων της πολιτικής άγωγής καί της υπερασπίσεως, ο πρόεδρος του δικαστηρίου υπέβαλε τά σχετικά με την σκοτεινή αυτή ύπόθεσι έρωτήματα στους ένόρκους, οι όποιοι άποσυρθήκανε άμέσως στην αίθουσα των συσκέψεων του δικαστηρίου για να άπαντήσουν σε κάθε έρώτημα χωριστά.

Δέκα λεπτά έπέρασαν, είκοσι λεπτά, μισή ώρα, μία ώρα...

Τό άκροατήριο άδημονούσε.

Τέλος, ή πόρτα που θρискόταν πίσω από την έδρα του προέδρου του δικαστηρίου άνοιξε καί οι δικασταί με τους ένόρκους ξαναγύρισαν στις θέσεις τους.

Ο πρόεδρος του δικαστηρίου κατόπιν σηκώθηκε όρθιος καί είπε άπευθυνόμενος στους ένόρκους:

— Έρωτώ τους δώδεκα έντίμους καί νομοταγείς πολίτας, είνε ο λόρδος Ουίλλιαμ Ρότσεστερ ένοχος βιαιάς άπαγωγής της δεσποινίδος Έλισσάβετ Φινέα Άμπερδην; Είνε ένοχος, διότι την κρύβει, ζωντανή ή νεκρή σ' όποιοδήποτε μέρος καί δέν την άποδίδει στους γονείς της;

— Ο λόρδος Ουίλλιαμ Ρότσεστερ είνε ένοχος! άποκρίθηκε άμέσως ο πρόεδρος του όρκωτού δικαστηρίου.

Άλλά μόλις άκούστηκε ή έτυμηγορία των ένόρκων, μία δυνατή φωνή έδόνησε την αίθουσα του δικαστηρίου:

— Σταθήτε!... Ο νέος αυτός είνε άθώος!...

Μόλις συνέβη τό άπρόοπτο καί πρωτοφανές στα δικαστικά χρονικά της Άγγλίας, γεγονός αυτό, έξέσπασε μία άκράτητη θύελλα μέσα στο δικαστήριο. Τό άκροατήριο, άλληλοσπρωχνόμενο, μαζεύτηκε μπροστά στα κάγκελλα που τό χωρίζανε από τό έδώλιο του κατηγορουμένου καί την έξέδρα των δικαστών. Όλων τά βλέμματα, του άκροατηρίου, των δικαστών, των ένόρκων, των δικηγόρων, των έναγόντων καί του κατηγορουμένου, προσηλωθήκανε κατάπληκτα άπάνω σ' έναν γενειοφόρο ύψηλώσωμο καί σβέλτο κύριο, ο όποιος από μία άκρη της αίθουσας θρέθηκε με μιάς μπροστά στην προεδρική έδρα. Ο άνθρωπος αυτός, στάθηκε μία στιγμή άκίνητος, έβγαλε την ψεύτικη ξανθιά γενειάδα του καί ξαναφώναξε.

— 'Ολόρδος Ρότσεστερ είνε άθώς! Θα τ'ό αποδείξω αυτό μέσα σ'ε τρεις μέρες!

Και τότε, μέσα στο πανδαιμόνιο εκείνο, άκούστηκε ένα όνομα πασίγνωστο, όσο και τ'όνομα του βασιλέως της 'Αγγλίας, κι'όλοι άρχισαν νά τ'ό προφέρουν με θαυμασμό.

'Ο άνθρωπος πού τόλμησε νά άναστατώσει τ'ό δικαστήριο, ήταν ό Σέρλοκ Χολμς, ό βασιλεύς τών άστυνομικών της ύψηλίου!...

Κι'ένω δυνάμωνε όλοένα περισσότερο τ'ό πανδαιμόνιο εκείνο του θορύβου, ό διάσημος άστυνομικός πλησίασε κοντά στ'όν πρόεδρο του δικαστηρίου, ό όποιος χτυπούσε δαιμονιαδώς τ'ό κουδούνι του για νά επιβάλλη κάποια ήσυχία.

"Όταν κατωρθώθηκε τέλος νά επικρατήσει κάποια ήσυχία μέσα στην αίθουσα, ό πρόεδρος, κρατώντας άκόμη τ'ό κουδούνι στο χέρι, είπε στ'όν Σέρλοκ Χολμς:

— Αυτό πού είπατε, κ. Χολμς, είνε πολύ σοβαρό. Πρέπει νά δώσετε εξήγησις.

— Κύριε πρόεδρε, άποκρίθηκε ό διάσημος άστυνομικός, μ'έπισημο τόνο στη φωνή του, θά σ'ας τ'ό πώ, αλλά πρέπει γι'αυτό νά μιλήσουμε ιδιαιτέρως! Παραχωρήσατέ μου μιά άκρόασι πέντε λεπτών της ώρας και σ'ας βεβαιώ, ότι ή δίκη θά λάβη όλωσδιόλου άλλη τροπή.

— 'Αλλά, κ. Χολμς, δέν ελάβατε ύπ'όψιν σας, ότι οί ένορκοι άποφανθήκανε ήδη κι'ότι δέν μπορούμε νά παραβιάσουμε τ'όν νόμο;

— 'Εξοχώτατε! φώναξε τότε πιδ δυνατά ό διάσημος άστυνομικός. Δέν πρόκειται καθολοκληριάν νά παραβιασθή ό νόμος!... 'Υπάρχει, καθώς γνωρίζετε καλύτερα από μένα, μιá διάταξις στην άγγλική νομοθεσία, κατά την όποία κι'άν άκόμη ό δικαστής συμφωνή με την έτυμηγορία τών ένόρκων ή έτυμηγορία δέν ισχύει εφόσον δέν έχει άπαγγελθί άκόμη ή καταδικαστική άπόφασις.

'Ο πρόεδρος, άφ'ου φυλλομέτρησε τ'όν ποινικό κώδικα, σηκώθηκε άπ'τή θέσι του, χτύπησε τ'ό κουδούνι και είπε:

— Διακόπτω τη συνδρίασι επί ένα τέταρτο!

Κι'άποτεινόμενος άμέσως στ'όν διάσημο άστυνομικό, συνέχισε:

— Κύριε Χολμς, εύαρεστηθήτε νά με άκολουθήσετε στο γραφείο μου.

'Εν'ω ό πρόεδρος του δικαστηρίου και ό Σέρλοκ Χολμς φεύγανε άπ'την αίθουσα, ό δικηγόρος του λόρδου Ρότσεστερ είπε στ'όν πελάτη του:

— Γιατί, μιλόρδε, δέν μου είπατε, ότι ό Σέρλοκ Χολμς άσχολεϊται με την ύπόθεσί σας. "Αν τ'ό γνώριζα, θά έφρόντιζα νά συνεννοηθώ μαζί του.

— Σ'ας βεβαιώ, κ. Σούλλιθαν, άπάντησε συγκινημένος ό λόρδος στ'όν συνήγορό του, ότι δέν άπευθύνθηκα στ'όν κ. Σέρλοκ Χολμς... Τόσο ήμουν σίγουρος πώς θά με άθώωνε τ'ό δικαστήριο...

— "Όστε ό Σέρλοκ Χολμς ενδιαφέρθηκε μόνος του, αύθορμητως για την ύπόθεσί σας; Σ'ας συχαίρω γι'αυτό μιλόρδε!

'Ο λόρδος Ρότσεστερ σήκωσε τούς ώμους του και μ'έναν τόνο τελείως γαλήνιο είπε στ'όν συνήγορό του:

— "Εχω σύμμαχο την άθωότητά μου κι'αυτό άρκει, νομίζω.

— "Όχι πάντοτε, φίλε μου... 'Η άθωότης μοιάζει με τ'όν ήλιο, πού πολλές φορές δέν έχει τη δύναμι νά διαπεράσει τ'ά σύννεφα, είπε στ'όν λόρδο Ρότσεστερ ό κ. Σούλλιθαν.

Και αλλάζοντας τόνο, πρόσθεσε:

— 'Αλλ'ό κ. Χολμς είνε κεραυνός, άστραπή πού διασχίζει τ'ά

βαθεία σκοτάδια της νύχτας και τ'ά σύννεφα.

'Απ'τη στιγμή πού άποχωρήσανε άπ'την αίθουσα, ό πρόεδρος του δικαστηρίου κι'ό διάσημος άστυνομικός, όλοι οί άλλοι δικασταί, ένορκοι, συνήγοροι και άκροασταί, περιένανε με καρδιοχτύπι την έπιστροφή τους. "Όλοι είχαν έννευρισθή και συζητούσαν μεγαλοφώνως. Κανείς δέν έσκέπτονταν νά επιβάλλη την τάξι. Τ'ό θέαμα πού παρουσιαζε ή αίθουσα θά ταίριαζε μάλλον με ένα πανικό-έλητο χρηματιστήριο έμπορευμάτων παρά με δικαστήριο. "Ετσι πέρασαν δέκα λεπτά της ώρας, όταν άξαφνα ξαναφάνηκε ό πρόεδρος.

'Αμέσως τότε σωπάσανε όλοι. 'Απόλυτη ήσυχία άπλώθηκε γύρω. "Ο πρόεδρος, όρθιος μπροστά στην έδρα του και περισσότερο άπ'ό κάθε άλλη φορά σοβαρός, έμεινε λίγες στιγμές άμίλητος και σκεπτικός. 'Ακριβώς πίσω από τ'όν πρόεδρο, στεκόταν ό διάσημος άστυνομικός, ό όποιος χαμογελούσε.

— Δυνάμει του δικαιοκράτου πού μου παρέχει ό νόμος, άρχισε άξαφνα ό πρόεδρος μ'όλη την έπισημότητά του, αναβάλλω επί τρεις ήμέρες την έκδοσι της τελεσιδικίου άποφάσεως επί της έκδικασθείσης ύποθέσεως. Μετά τρεις ήμέρες τ'ό δικαστήριο θά συνέλθη και πάλιν σ'αυτή την αίθουσα, για νά άπαγγείλη την τελεσίδικο άπόφασί του. "Ός την ήμέρα εκείνη, ό κατηγορούμενος άφηνεται έλεύθερος άπέναντι έγγυήσεως δέκα χιλιάδων λιρών, ή όποιες κατετέθησαν ήδη, και του λόγου της τιμής του, ότι δέν θά φύγη από τ'ό Λονδίνο...

Τ'ά λόγια αυτά του προέδρου είπώθηκαν μέσα σ'έ απόλυτη σιγή. "Όλοι τ'όν άκούγανε μ'άνοιχτ'ό στόμα και γουρλωμένα άπ'την έκπληξι μάτια.

— Μιλόρδε, συνέχισε ό πρόεδρος, άποτεινόμενος στ'όν κατηγορούμενο, ύπόσχεσθε ρητώς, ότι ύστερα από 72 ώρες θά ξαναπαρουσιασθήτε στο δικαστήριό μας;... Σηκωθήτε άπ'τ'ό έδωλιό σας και σταθήτε μπροστά μου.

'Ο λόρδος Ρότσεστερ κατασυγκινημένος σηκώθηκε άπ'τ'ό έδωλιό του και στάθηκε μπροστά στην έδρα του προέδρου.

— Τί λέτε λοιπόν; ξαναρώτησε ό πρόεδρος τ'όν κατηγορούμενο.

— Δίνω τ'ό λόγο της τιμής μου, άποκρίθηκε άμέσως ό νεαρός εύγενής, ότι θά ξαναπαρουσιασθώ μπροστά στους δικαστάς μου, μόλις περάσουν 72 ώρες άπ'τη στιγμή της άπολύσεώς μου.

— Τότε, είσθε έλεύθερος! είπε στ'όν κατηγορούμενο ό πρόεδρος του δικαστηρίου.

Κι'άμέσως, χτυπώντας τ'ό κουδούνι του, πρόσθεσε:

— "Η συνεδρίασις λύεται!... 'Η αίθουσα νά άδειάσει άμέσως, χωρίς θόρυβο και φωνές. 'Εκείνος πού θά διαταράξη την ήσυχία του δικαστηρίου, θά τιμωρηθή παραδειγματικώς!

"Όστόσο, παρά την αυστηρή σύστασι του προέδρου, σχηματίσθηκαν άμέσως όμιλοι συζητητών κι'ό θόρυβος κι'ή άντεγκλήσεις ξανάρχισαν. Οί συζητηταί μεταφέρανε τη συζήτησι και έξω από τ'ό δικαστήριο, όπου περίμεναν χιλιάδες περιέργων.

Κανείς δέν μπορεί νά περιγράψη την κατάπληξι του κόσμου για την άπρόοπτη αύτη τροπή της δίκης. 'Η άπόφασις του προέδρου του δικαστηρίου ήταν έντελώς πρωτότυπη, δέν είχε έκδοθί ποτέ ως τότε άλλη παρόμοια άπόφασις.

'Εκείνο όμως πού περισσότερο συζητούσαν όλοι και προσπαθούσαν νά μαντέψουν, ήταν τ'ό τί άνεκοίνωσε ό διάσημος άστυνομικός στ'όν πρόεδρο του δικαστηρίου. Οί περισσότεροι ύποστηρίζανε στις συζητήσεις των, ότι ό Σέρλοκ Χολμς ύπέδειξε στ'όν πρόεδρο άπ'τα

στοιχεία άθωότητος του νεαρού λόρδου. "Άλλοι όμως, αντιθέτως, κατηγορούσαν τον πρόεδρο, ότι όχι μόνο κατεπάτησε τον νόμο, διά της ανάδοξης της έκδόσεως της τελεσιδίκου αποφάσεως του δικαστηρίου αλλά και παρασύρθηκε απ' τον Σέρλοκ Χόλμς και απέλυσε έναν κατάδικο!

Τò ενδιαφέρον και ή νευρικήτης του κοινού έφτασε στο κατακόρυφο, όταν ή μεγαλύτερες έφημερίδες της Άγγλίας, οι «Τάιμς» και το «Νταϊήλ Μαϊήλ» αναγγείλανε το γεγονός με έκτακτες εκδόσεις και με τίτλους σκανδαλιστικούς, όπως:

«Η υπόθεσις της μυστηριώδους εξαφανίσεως της δίδος Άμπερδην, Μοναδικόν γεγονός στα δικαστικά χρονικά της Άγγλίας. Η τελεσιδικία απόφασις ανέβληθη. Ο διάσημος αστυνομικός Σέρλοκ Χόλμς υπόσχεται ότι θα αποδείξη την άθωότητα του λόρδου Ρότσεστερ εντός τριών ημερών!»... ..

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΕΝΑ τέταρτο μετά την διακοπή της δίκης, ο Σέρλοκ Χόλμς κι' ο λόρδος Ουίλλιαμ Ρότσεστερ μπήκαν σ' ένα άμάξι για να πάνε στο μέγαρο του τελευταίου, το οποίο βρισκόταν στο Ουέστ-Έντ, στην άριστοκρατικώτερη συνοικία του Λονδίνου.

Μόλις ξεκίνησε το άμάξι, ο νεαρός άριστοκράτης έσφιξε δυνατά το χέρι του αστυνομικού και του είπε με φωνή που έτρεμε από συγκίνηση:

— Κύριε Χόλμς, χάρις σέ σάς δεν καταδικάστηκα. Χάρις σέ σάς έχω στη διάθεσί μου τρεις μέρες για ν' αποδείξω την άθωότητά μου... Θα προσπαθήσω όσο μπορώ γι' αυτό, αλλά δεν έχω και τόσο σπουδαίες ελπίδες ότι θα το καταφέρω... Άλλ' ό,τι κι' αν συμβή, κ. Χόλμς, σάς βεβαιώ, ότι θα σάς ευγνωμονώ σ' όλη μου τη ζωή.

Ο Σέρλοκ Χόλμς δεν αποκρίθηκε άμέσως στον συνομιλητή του. Κάρφωσε τα βλέμματά του άπάνω στα μάτια του νεαρού λόρδου κι' έπειτα από λίγες στιγμές του είπε:

— Μήπως άμφιβάλλετε για την άθωότητά σας;

— Δέν άμφιβάλλω, κ. Σέρλοκ Χόλμς! φώναξε ταραγμένος ο νεαρός λόρδος. Σας όρκίζομαι, ότι δέν άπήγαγα την κόρη του τοκογλύφου.

— Τò ξέρω αυτό. Γι' αυτό είμαι βέβαιος...

— Άλήθεια; τον διέκοψε ο νεαρός λόρδος.

— Φυσικά. Άλλοιώς δεν θα διεκινδύνευα τη φήμη μου, δίνοντας την υπόσχεσι πώς μέσα σέ τρεις μέρες θα συλλάβω τον ένοχο.

— Κύριε Χόλμς, φώναξε τότε ο νεαρός λόρδος ίκετευτικά, πέστε μου ποιός σας έδωσε την άπόδειξι της άθωότητός μου...

— Ο καπνοδοχοκαθαριστής, μιλόρδε! του αποκρίθηκε ο Σέρλοκ Χόλμς ήρεμα.

— Πώς! Ο καπνοδοχοκαθαριστής;... Συγγνώμη κ. Χόλμς, αλλά όμολογώ, πώς δέν σας καταλαβαίνω.

— Βέβαια, ο καπνοδοχοκαθαριστής, που καθάρισε την καπνοδόχο του μεγάρου σας στις 7 Μαΐου.

— Και πόλιν δέν μπορώ να σας καταλάβω, κ. Χόλμς.

— Θα σας τὰ εξηγήσω όλα, μιλόρδε. Μην ανησυχήτε. Άλλά για να με καταλάβετε καλύτερα θα σας τὰ έκθσω όλα απ' την αρχή... Πρέπει να ξέρετε, ότι όταν έγινε ή άπαγωγή, δέν ήμουν δυστυχώς, στο Λονδίνον. Βρισκόμουν στην Άμερική, για να διευκρι-

νίσω κάποια μυστηριώδη υπόθεσι, απ' όπου γύρισα πρό τριών ημερών. Την έξαφάνισι της δίδος Άμπερδην την έμαθα απ' τις ειδήσεις των έφημερίδων.

— Και ποιός σας άνέθεσε την υπεράσπισί μου;

— Κανείς. Μόνος μου άνακατεύτηκα στην υπόθεσί σας, γιατί είνε από εκείνες τις υποθέσεις που με σκανδαλίζουν. Μη σας φαίνεταιι παράξενο αυτό που σας λέω.

— Και από που άρχισατε, κ. Χόλμς;

— Άπλousτατα, απ' εκεί που έπρεπε ν' άρχισή ή άνάκρισις: Άπό τò ότι βρεθήκανε τα ρούχα της δεσποινίδος Άμπερδην μέσα στην καπνοδόχο σας. Η προσπάθει αὐτῆ των ένδιαφερομένων για τὴν ένοχοποίησί σας είνε χονδροειδεστάτη, γελοία! Περίεργο μού φαίνεταιι, πώς δέν τò πρόσεξε κανείς αὐτό, γιατί είνε ήλιθιότης να παραδεχτούμε, ότι ένας άνθρωπος που κατάρθωσε να κάνει μιὰ θρασυτάτη άπαγωγή και να εξαφανίση τò θύμα του, άφησε μέσα στο σπίτι του τα πειστήρια της ένοχής του. Όταν τò διέβασα αὐτό, μιλόρδε, στις έφημερίδες, πήγα άμέσως στο μέγαρό σας και παρουσιάστηκα στον θυρωρό ως άστυνόμος. Ο θυρωρός με πληροφορήσε, ότι στο μέγαρο κατοικοῦν τέσσερες οικογένειες κι' ότι σεις μένετε στο τρίτο πάτωμα. Σ' όλες τις έρωτήσεις μου, μού άπάντησε με προθυμία κι' όταν του ζήτησα να με άφήση μόνον στο διαμέρισμά σας, για να τò έρευνήσω, ο καλός Ίρλανδός με ώδήγησε εκεί χωρίς χωρίς καμμιὰ αντίρρησι και μ' άφησε όλομόναχον μιὰ όλόκληρη ώρα.

— Ναί; Τί άνακαλύψατε εκεί; ρώτησε περίεργος ο λόρδος Ρότσεστερ τον Σέρλοκ Χόλμς.

— Άλλ' αὐτῇ τη στιγμῇ τò άμάξι σταμάτησε μπροστά στο μέγαρο του λόρδου κι' ο διάσημος άστυνομικός, κατεβαίνοντας πρώτος απ' αὐτό, είπε, ένῶ ένας Ίρλανδός θυρωρός του άνοιγε την πόρτα:

— Θα σας τὰ εξηγήσω όλα επί τόπου, μιλόρδε.

Κι' όταν άνέβηκαν άπάνω στον κοιτώνα του λόρδου, ο Σέρλοκ Χόλμς τον ρώτησε:

— Άπολύσατε όλο τò υπηρετικό προσωπικό σας, μιλόρδε, κατὰ τò διάστημα της προφυλακίσεώς σας;

— Κατὰ τò διάστημα της προφυλακίσεώς μου απέλυσα τον τελευταίο μου υπηρέτη, κ. Χόλμς. Τους άλλους τούς είχα άπολύσει πρό πολλού, άπάντησε ο λόρδος.

Κι' αφού άφησε να φανή στα χείλη του ένα πικρό χαμόγελο, πρόσθεσε:

— Τον τελευταίο καιρό τὰ οικονομικά μου ήσαν τρισάθλια και για να μη καταστραφώ τελείως, ώσπου να πάρω την κληρονομία που διεκδικώ, άναγκάστηκα να περιορίσω τις δαπάνες μου σε σημείο αφάνταστο!...

— Κάνατε πολύ καλά, μιλόρδε... Ο περιορισμός των έξόδων είνε έξαιρετικώς σπάνιο προτέρημα για τους νέους των πλουσιών οικογενειών... Είνε μιὰ απ' τις πιο άξιοσημειώτες άρετές, έτόνισε ο Σέρλοκ Χόλμς. Δυστυχώς, όμως, πρόσθεσε σοβαρά, δέν την είχατε απ' τον καιρό που έπρεπε. Άν ήσαστε από τότε λίγο μονάχα οικονόμος, δέν θα πέφτατε στα δίχτυα του έντιμοτάτου κ. Φινέα Άμπερδην, ο οποίος, δέν σας τò κρύβω, μιὰ και μιλούμε οι δύο μας, είνε ένας άπαίσιος τοκογλύφος!

— Έχετε δίκη, τ' όμολογώ, κ. Χόλμς! αποκρίθηκε ντροπιασμένος ο νεαρός λόρδος.

Και για να δικαιολογηθῇ, πρόσθεσε:

— Πρέπει να σημειώσετε όμως, ότι κατέφυγα στον κ. Άμπερ-
δην, μόνον και μόνον, γιατί είχα την άπερισκεψία να έγυγηθώ για
μερικούς φίλους μου.

Ο διάσημος αστυνομικός προσποιήθηκε, πώς έδωσε προσοχή
στην προσπάθεια αυτή του λόρδου να δικαιολογηθεί κι' άφου έρρι-
ξε μιá ματιά γύρω του και διεπίστωσε ότι τίποτε δεν είχε αλλά-
ξει στον κοιτώνα του λόρδου απ' την προηγούμενη επίσκεψί του, πη-
γε και οτάθηκε μπροστά στο μαρμάρινο τζάκι, άπάνω στο όποιο ή-
σαν τοποθετημένα ένα έκκρεμές και κάμποσα άγαλματάκια.

Ο διάσημος αστυνομικός εξέτασε δύο-τρία λεπτά το έκκρεμές
κι' ύστερα γύρισε προς τον λόρδο και του είπε:

— Διάβολε! Δεν έπρεπε ν' άφήσουμε τον θυρωρό να φύγει, μι-
λόρδε. Έχω να τού κάνω μερικές έρωτήσεις.

— Να τον καλέσουμε νάρθη, κ. Χόλμς, άπάντησε ο τόν αστυνο-
μικό ο λόρδος.

Και συγχρόνως χτύπησε το κουδούνι.

Ο Ίρλανδός θυρωρός έμφανίστηκε άμέσως κι' ο κύριός του
του είπε:

— Μάκ Ντούφ, ο κύριος απ' έδω θα σου κάνει μερικές έρωτή-
σεις. Κύτταξε καλά. Πρέπει να του άπαντήσεις με άκριβεια και να
πής κάθε λεπτομέρεια που ξέρεις. Άκους;

— Μάλιστα, μιλόρδε! άπάντησε πρόθυμα ο Ίρλανδός στον κύ-
ριό του. Άν δεν γελιέμαι μάλιστα, τον κύριο τον είδα κι' άλλη φο-
ρά. Είπε ο αστυνομικός που ήρθε μόνος του κι' έμεινε κάμποσο ε-
δώ μέσα.

— Έννοια σας! Δεν γελαστήκατε, κ. Μάκ Ντούφ! του είπε ο
Σέρλοκ Χόλμς χαμογελώντας. Η μνήμη σας δεν είχε τυχαία, γι'
αυτό πιστεύω πως θα μάς πληροφορήσης άκριβώς πότε ήρθε για
τελευταία φορά έδω μέσα ο καπνοδοχοκαθαριστής.

— Καθώς σας είπα και την άλλη φορά, κύριε, άποκρίθηκε χω-
ρίς κανένα δισταγμό ο θυρωρός, ο καπνοδοχοκαθαριστής μπήκε έ-
δώ μέσα στις 7 Μαΐου...

— Και τί ώρα; ρώτησε ο Χόλμς.

— Μά, περίπου, κατά τις 6 το βράδυ.

— Τέτοια ώρα έρχόταν κι' άλλοτε;

— Όχι, κύριε. Άλλοτε έρχόντουσαν πάντα πρωί, πριν άρχισή
το μαγείρεμα στην κουζίνα.

— Λέτε έρχόντουσαν κι' όχι έρχόταν... Γιατί;

— Γιατί συνήθως δεν έρχονται οι ίδιοι οι μαστόροι, αλλά στέλ-
νουν τους βοηθούς τους. Αυτός μάλιστα που ήρθε την τελευταία
φορά, ήταν καινούργιος, δεν τον είχα δη άλλη φορά.

— "Ήσαστε βέβαιος γι' αυτό που λέτε;

— Βεβαίωτατος, κύριε. Άρκεϊ να σας πώ, ότι τους δυο άλλους
βοηθούς τους ξέρω καλά, κι' όταν έρχόντουσαν τους κερνούσα πάν-
τα κανένα ποτηράκι ούισκυ... Έπειτα, πρέπει να σας τώ πώ κι' αυ-
τό, οι άλλοι ξέρανε καλά την διαρρύθμισή του μεγάρου κι' άνεβαί-
νανε μόνοι τους στη στέγη, ενώ αυτός πούρθε την τελευταία φορά,
μου ζήτησε να τον οδηγήσω εγώ.

— Μπράβο, Μάκ Ντούφ, φώναξε ένθουσιασμένος ο αστυνομι-
κός, έχεις περίφημη μνήμη! Για πές μας όμως... θυμάσαι τί κρα-
τούσε ο καπνοδοχοκαθαριστής αυτός όταν ήρθε;

— Βέβαια!... Είχε μαζί του ό,τι χρειάζεται κάθε καπνοδοχο-
καθαριστής για τη δουλειά του!...

— Δηλαδή;

— Νά, την σκάλα του, την σκούπα του και την σφαίρα του...

— Τί πράγμα είχε αυτή η σφαίρα;

— Άπλούστατα, κύριε, ένα μεγάλο βαρίδι, που το κατεβάζουν
στά φουγάρα, για να σπρώξουν προς τα κάτω τις καπνιές που τα
βουλώνουν...

— Άλλο τίποτα δεν είχε;

— Όχι, κύριε!...

— Μά, άπολύτως τίποτε;

— Τί να σας πώ;... άποκρίθηκε με κάποιο δισταγμό ο Ίρλαν-
δός στον Σέρλοκ Χόλμς.

Κι' έπειτα πρόσθεσε στενοχωρημένος:

— Δεν είχα, θλέπετε, την περιέργεια να τον καλοκυττάξω...
Βιαζόμουν να κατεβώ στην έξωπορτα, για να πετύχω κανένα τυχε-
ρό. Πάντως, όμως, θα έβλεπα άν κρατούσε και τίποτε άλλο.

— Όστε δεν έμείνατε κοντά του;

— Σας είπα... Τον άφησα να έργασθι μόνον του...

— Κι' άργησε να κατεβή κάτω;

— Όχι και τόσο... Θυμάμαι μάλιστα, πως όταν μου έφερε το
κλειδί, μου είπε, ότι κοπίασε χωρίς κανένα λόγο.

— Έτσι, έ;... Καλά. Σ' εύχαριστώ για τις πληροφορίες σου,
κ. Μάκ Ντούφ, είπε ο Σέρλοκ Χόλμς.

Κατόπιν προχώρησε προς το τζάκι, κι' άφου ξανακύτταξε μιá
στιγμή το έκκρεμές, γύρισε πίσω κι' είπε στον Ίρλανδό:

— Έχετε την καλωσύνη, κ. Μάκ Ντούφ, να με οδηγήσετε άπά-
νω στη στέγη;

Πριν του άπαντήσει ο θυρωρός, ο Χόλμς γύρισε προς το λόρδο,
που στεκόταν άμίλητος και, σκεπτικός, και του είπε:

— Μιλόρδε, μάθατε άρκετά. Φαντάζομαι, πως δεν θ' άργήσω
άπάνω στη στέγη. Πάντως, σας παρακαλώ, να με περιμένετε.

Κι' ο διάσημος αστυνομικός άνοιξε μόνος του την πόρτα και
έβγη έξω πρώτος.

Όστερα από κάμποσην ώρα, ο λόρδος Ρότσεστερ είδε να μπαί-
νι μέσα στον κοιτώνα του ο θυρωρός του και τον ρώτησε:

— Γιατί άφησες μόνον στη στέγη τον κύριο;

— Έτσι με διέταξε, μιλόρδε, άποκρίθηκε ο Ίρλανδός.

Κι' άφου σκέφθηκε μιá στιγμή, ξανάπε:

— Μιλόρδε, επιτρέψατέ μου να σας πώ, ότι ο κύριος αυτός είναι
πολύ, μά πάρα πολύ, παράξενος. Όταν με κυττάζει μ' εκείνα τα
ελλόκοτα μάτια του, θαρρώ πως θέλει να μαντέψι τί φαγητά έχω
μέσα στο στομάχι μου!...

Ο λόρδος Ρότσεστερ δεν μπόρεσε να μη γελάση, άλλ' ο φλύα-
ρος Ίρλανδός συνέχισε:

— Μιλόρδε, επιτρέψτε μου να σας ρωτήσω: Είναι φίλος σας, ο
κύριος αυτός; Κ' έχει καλούς σκοπούς για σας;...

— Έτσι πιστεύω, καλέ μου Μάκ Ντούφ, άποκρίθηκε χαμογελών-
τας ο λόρδος Ρότσεστερ στο θυρωρό του. Άλλά γιατί ρωτάς;

— Γιατί!... Ρωτάτε γιατί!... Άλλ' άφου θέλει το καλό σας...
Τότε...

— Τότε, λοιπόν;...

Ο Μάκ Ντούφ όμως έπαψε πειά να προσέχη στον κύριό του.
Το πρόσωπό του πήρε άξαφνα έκφραση τρόμου και στήλωσε τα
βλέματά του, τα γεμάτα έκπληξι, στο τζάκι.

— Τί τρέχει; του φώναξε ο λόρδος, μόλις τον είδε έτσι άφωνο
και τρομαγμένο.

— Μά δεν άκούτε, μιλόρδε; Δεν άκούτε τον θόρυβο που έρχεται

μέσ' απ' τὸ τζάκι; Μὴν ξεχνάτε, ὅτι ἐκεῖ βρῆκαν τὰ ρούχα τῆς κόρης... Ναι, μιλώρδε, ἐμεῖς οἱ Ἰρλανδοὶ ἡμαστέ δεισιδαίμονες, ἀλλ' ἂν ἡ κόρη δολοφονήθηκε... κι' ἂν ἡ ψυχὴ τῆς νεκρῆς...

— "Ε, Μάκ Ντούφ! τὸ παράκανες! φώναξε ἄξαφνα ὁ λόρδος Ρότσεστερ. Τὰ παραμύθια σου εἶνε κουτὰ καὶ μοῦ προξενοῦν ἀηδία!

Ὁ θυρωρὸς ἔμεινε σὰν ἀποσβολωμένος. Κι' ἐπειδὴ δὲν ἦταν συνηθισμένος σὲ τέτοιες παρατηρήσεις, σκεφτόταν νὰ διαμαρτυρηθῇ, ἀλλὰ δὲν πρόφτασε, γιὰτὶ ἀνοίξε ἄξαφνα ἡ πόρτα καὶ παρυσιάστηκε ὁ Σέρλοκ Χόλμς.

Ὁ λόρδος Ρότσεστερ, μόλις εἶδε τὸν διάσημο ἀστυνομικό, τὸν ρώτησε παραξενεμένος:

— Γιατὶ χωρὶς παλτό, κ. Χόλμς; Μήπως τὸ ξεχάσατε ἀπάνω στὴν στέγη;

— "Εννοια σας, μιλώρδε, ἔνα τέτοιο πράγμα δὲν μποροῦσε ποτὲ νὰ μοῦ συμβῇ. Τὸ παλτό μου βρίσκεται τώρα μέσα στὴν καπνοδόχο σας, ἀποκρίθηκε ὁ Σέρλοκ Χόλμς, χαμογελώντας μυστηριωδῶς. Κατόπιν γύρισε στὸ θυρωρὸ καὶ τοῦ εἶπε:

— Κύριε Μάκ Ντούφ, ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ τραβήξετε τὸ δέμα τῶν ρούχων ποὺ ἔχωσα στὴν καπνοδόχο; Θὰ μαυρίσετε λίγο τὰ χέρια σας, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ πολυστενοχωρηθῆτε, γιὰτὶ σὰς βεβαίω, πὼς θὰ μὰς προσφέρετε ἔτσι, σ' ἐμένα καὶ στὸν κύριό σας, μὴ σπουδαία ὑπηρεσία!

Ἡ σύστασις αὐτῆ τοῦ διασήμου ἀστυνομικοῦ δὲν ἄρесе καθόλου στὸν Ἰρλανδό. Κι' αὐτὸ φάνηκε ἀμέσως ἀπὸ ἕνα χαρακτηριστικὸ μορφασμὸ ποὺ ἔκανε. Ὡστόσο ὅμως μὴ μπορῶντας καὶ νὰ ἀρνηθῇ, ὁ Μάκ Ντούφ γονάτισε ἀμέσως κάτω ἀπ' τὸ τζάκι κι' ἀφοῦ ἀνασχίωσε τὰ μανίκια του, ἔχωσε τὸ χέρι του μέσα στὴν καπνοδόχο.

— Μὰ τὸν "Αγιο Πατρίκιο, φώναξε ἄξαφνα ὁ ἀπλοϊκὸς ὑπρέτης, ἔτσι καὶ τίς προάλλες ὁ ἀστυνόμος τράβηξε ἀπ' τὴν καπνοδόχο τὸ δέμα, μέσα στὸ ὁποῖο βρέθηκαν τὰ ρούχα, τὰ παπούτσια κι' ἡ κάλτσες τῆς δεσποινίδος Ἀμπερδὴν!... Ὅριστε, κύριοι! Ὅριστε! "Εβγάλα τὸ παλτό τοῦ κ. Χόλμς μέσα ἀπ' τὴν καπνοδόχο!

— Ἀκούσατε, μιλώρδε; εἶπε ὁ Σέρλοκ Χόλμς στὸν λόρδο Ρότσεστερ. Ἀκούσατε τὰ λόγια τοῦ κ. Μάκ Ντούφ;... Κι' ὁ ἀπλοϊκὸς ἀκόμη αὐτὸς ἀνθρώπος ἀντελήφθη, ὅτι ὅπως ἔχωσα ἐγὼ τὸ παλτό μου μέσα στὴν καπνοδόχο, ἔτσι ἀπαράλλαχτα ἔχωσε κάποιος καὶ τὸ δέμα τῶν ρούχων τῆς μὲς Ἀμπερδὴν μέσα σ' αὐτήν. Κι' ὁ κάποιος αὐτὸς εἶνε ὁ συνένοχος τῶν πραγματικῶν ἀπαγωγῶν τῆς κόρης τοῦ τοκογλύφου. Οἱ ἀπαγωγεῖς σκέφτηκαν αὐτὸν τὸν τρόπο γιὰ νὰ σὰς ἐνοχοποιήσουν καὶ νὰ παραπλανήσουν τὴν ἀστυνομία καὶ τὰ κατὰφεραν μὴ χαρά. Ὅπωςδήποτε ὅμως, τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀποδεικνύει ἀντιθέτως τὴν ἀθωότητά σας. Ναι, μιλώρδε, ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὸ μοναδικὸ πειστήριο τῆς ἀθωότητός σας εἶνε αὐτό: Τὸ ὅτι τὸ δέμα δὲν γώθηκε μέσα στὴν καπνοδόχο ἀπὸ κάτω, ἀλλ' ἀντιθέτως, ἀπὸ πάνω. Δὲν τὸ χώσατε ἐσεῖς δηλαδή, ἀλλὰ...

— Ὁ καπνοδοχοκαθαριστής, κ. Χόλμς, ψιθύρισε ταραγμένος ὁ λόρδος Ρότσεστερ.

Ναι, ὁ καπνοδοχοκαθαριστής, μιλώρδε, ἐτόνισε ὁ διάσημος ἀστυνομικός, ὁ καπνοδοχοκαθαριστής, ἢ μάλλον ὁ ψευτο-καπνοδοχοκαθαριστής, ποὺ ἦρθε τὴν τελευταία φορὰ στὸ μέγαρό σας, μόνος καὶ μόνος γιὰ νὰ χῶση τὸ ἐνοχοποιητικὸ δέμα μέσα στὴν καπνοδόχο τοῦ κοιτώνος σας. Αὐτὸς εἶνε ἀναμφισβητήτως ὁ συνένοχος τοῦ κυρίου δράστη τῆς ἀπαγωγῆς. Αὐτὸν τὸν ψευτοκαπνοδοχοκαθαριστὴ πρέπει ὁπωςδήποτε νὰ τὸν βρῶ μέσα σὲ 72 ὥρες. Εἶνε πολὺ δύσκο-

λο αὐτό, ἀλλὰ ὄχι καὶ ἀκατόρθωτο. Πρέπει νὰ τρέξω παντοῦ νὰ κάνω ἀνω-κάτω ὁλόκληρὴν τὴν ἀπέραντη πρωτεύουσά μας, νὰ ἐρευνησῶ τὰ πρὸ ἀπομακρυσμένα κέντρα κακοποιῶν τοῦ Λονδίνου, γιὰ ν' ἀνακαλύψω τὰ ἴχνη του. Γι' αὐτό, ἀγαπητέ μου μιλώρδε, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ φύγω ἀμέσως ἀπ' ἐδῶ, γιὰτὶ κάθε στιγμὴ ποὺ διαβαίνει εἶνε πολὺτιμη γιὰ τὴν ὑπόθεσί μας. Ὡρεβουάρ, λοιπόν. Πιστεῦθ' γρήγορα νὰ συναντηθοῦμε ὑπὸ καλύτερες συνθήκες.

Κι' ἀφοῦ ὁ διάσημος ἀστυνομικὸς ἐσφίξε ἐγκάρδια τὸ χέρι τοῦ νεαροῦ λόρδου, ἔφυγε βιαστικός, σὰν νὰ τὸν κυνηγοῦσαν!

ΤΟ ΜΑΤΩΜΕΝΟ ΑΥΤΙ

Τὴν ἴδια μέρα, κατὰ τὸ σούρουπο, ὁ Σέρλοκ Χόλμς, ξαπλωμένος στὴν ἀναπαυτικὴ πολυθρόνα τοῦ ἰδιαιτέρου γραφείου του, ἔλεγε στὸν νεαρὸ βοηθό του, τὸν Χάρρυ Ταξόν, πρὸ στεκόταν κοντά του:

— Εἶνε πάντοτε λεπτὸ, ναι, πολὺ λεπτὸ καὶ τρομερὰ κοπιαστικὸ, Χάρρυ, τὸ ν' ἀσχολῆται κανεὶς μὲ μὴ ὑπόθεσι ποὺ δὲν τὴν ἔχει ἀναλάβει ἀπ' τὴν ἀρχὴ τῆς. Ὅσο περνάει ὁ καιρὸς, ἡ ὑπόθεσι γίνεται πρὸ σκοτεινὴ πρὸ μερδεμένη κι' ἂν δὲν ξέρης καλὰ τὴ δουλειά σου, πελαγώνεις...

Κατόπιν, ἀφοῦ ὁ διάσημος ἀστυνομικὸς ἔμεινε σιωπηλὸς γιὰ λίγες στιγμὲς, συνέχισε:

— Παιδί μου, Χάρρυ, ξέρεις πόσο εὐκολὰ μοῦρχονται ἡ ἰδέες μου, ὅταν βλέπω τίς γαλάζιες τολύπες τοῦ καπνοῦ νὰ κάνουν ἐλιγμούς, πάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μου:

— Βέβαια, κ. Χόλμς! ἀποκρίθηκε ὁ νεαρὸς ἀστυνομικός. Καὶ δίνοντάς του μὴ ἔτοιμη πίπα, πρόσθεσε:

— Ὅριστε, διδάσκαλε!...

— "Ω! εἶσαι ἕνας ὑπέροχος νέος! φώναξε ὁ Σέρλοκ Χόλμς, παίρνοντας τὴν πίπα του. Βλέπω πὼς εἶχες τὴν πρόνοια νὰ τὴν ἐτοιμάσης ἀπὸ πρὶν, συνέχισε ἀνάβοντάς τιν. Σ' εὐχαριστῶ!...

Κι' ἀφοῦ τράβηξε δυό-τρεις γερεὲς ρουφηξιές, ρώτησε πάλι τὸν βοηθό του:

— Καὶ τώρα, παιδί μου, τί σκέφτεσαι γιὰ τὴν ὑπόθεσι τῆς ἀπαγωγῆς;

— Κύριε Χόλμς, ἀποκρίθηκε ὁ Χάρρυ, νομίζω πὼς κρατῶ ἕνα ἴχνος.

— Νομίζεις, ἔ;... φώναξε ἀμέσως ὁ Σέρλοκ Χόλμς. Λοιπὸν ἐγὼ θὰ σοῦ πῶ τί σκέφτεσαι... Ἐφτάσες στὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ κ. Ἀραβέλλα εἶνε ὁ δράστης τοῦ ἐγκλήματος!... Μήπως γελιέμαι;

— Καθόλου, σεβαστέ μου διδάσκαλε! φώναξε κατὰπληκτος ὁ Χάρρυ. Δὲν μπορῶ μάλιστα νὰ ἐξηγήσω, πὼς μπορεῖτε νὰ μαντεύετε τίς ἐνδόμυχες σκέψεις ἑνὸς ἀνθρώπου!...

— Δὲν εἶμαι μάντις, παιδί μου, ἀποκρίθηκε ἡρεμὰ ὁ Σέρλοκ Χόλμς στὸν μαθητὴ του. Μόνος σου πρὸδῶσες τὸ μυστικὸ σου... Σοῦ τὸ εἶπα κι' ἄλλοτε καὶ στὸ ξαναλέω καὶ τώρα: Τὸ στόμα σου εἶνε ἐχέμυθο, ἀλλὰ τὰ μάτια σου εἶνε πολὺ φλύαρα! Πρέπει νὰ τὸ προσέξης αὐτὸ τὸ ἐλάττωμά σου, νὰ τὸ διορθώσεις!... Ἀπ' τὰ βλέμματά σου κατάλαβα πὼς ἔχεις τὴν πεποίθησι, ὅτι ἡ κ. Ἀραβέλλα Ἀμπερδὴν ἀγαπᾷ τὸν λόρδο Ρότσεστερ κι' ὅτι τὸ ἐγκλημα ὁφείλεται σ' ἕνα ἀπ' τὰ τρομερώτερα ἀνθρώπινα πάθη, τὴν ζηλοτυπία.

— Ἀκριβῶς αὐτὸ ὑποθέτω, κ. Χόλμς! ὠμολόγησε μὲ θάρρος ὁ

νεαρός αστυνομικός.

— Ναί, δέν λέω πώς εἶνε ὀλωσδιόλου ἀστήρικτη ἡ γνώμη αὐτή, παιδί μου, ξανᾶπε ὁ Σέρλοκ Χόλμς, στὸν βοηθό του. Πρὶν νὰ ὁμολογήσης ὅμως, ὅτι δίνεις μεγάλη σημασία σ' ἓνα μόνον βλέμμα!... Κι' ἐγὼ παρατήρησα τὸ βλέμμα ἐκεῖνο τοῦ μίσους ἔρριξε γιὰ μιὰ στιγμή στὸν λόρδο Ρότσεστερ ἢ κ. Ἀραβέλλας! συγχαίρω μάλιστα ποὺ τὸ παρατήρησες, γιατί εἶμαι βέβαιος ἴσως νὰ μὴν τὸ ἀντελήφθῃ κανεὶς ἄλλος ἀπ' τοὺς δύο μας. Ναί, τὸ βλέμμα ἐκεῖνο δέν ἐξέφραζε μόνον μῖσος, ἀλλὰ καὶ ζήλεια συγχρόνως. Ὡστόσο ὅμως ἡ γυναικίκα αὐτὴ εἶνε ἀθώα! Ἐπιμένω στὸ σημεῖο αὐτό. Ἡ ζηλοτυπία εἶνε γεγονός, ἀλλὰ δέν εἶνε ποτὲ δυνατόν νὰ ἔσπρωξῃ μιὰ γυναικίκα σὰν κι' αὐτὴ στὸ ἔγκλημα. Καὶ μιὰ που μιλοῦμε γι' αὐτὸ τὸ βλέμμα, θὰ σοῦ φανερώσω πῶς «ἐμάντεψα», καθὼς λές, τὴν σκέψι σου. Τὴ στιγμή ποὺ παρατήρησες τὸ βλέμμα αὐτῆς τῆς κ. Ἀραβέλλας, τὰ μάτια σου ἄστραψαν θριαμβευτικά, φανέρωσαν τὴν σκέψι σου, ποὺ δέν ἦταν ἄλλη ἀπ' αὐτήν: «Καλὰ πᾶμε. Περίφημα! Κρατοῦμε ἓνα ἴχνος!» Ἔτσι δέν εἶνε;

— Τὸ παραδέχομαι, κ. Χόλμς, ὠμολόγησε ὁ νεαρὸς αστυνομικός.

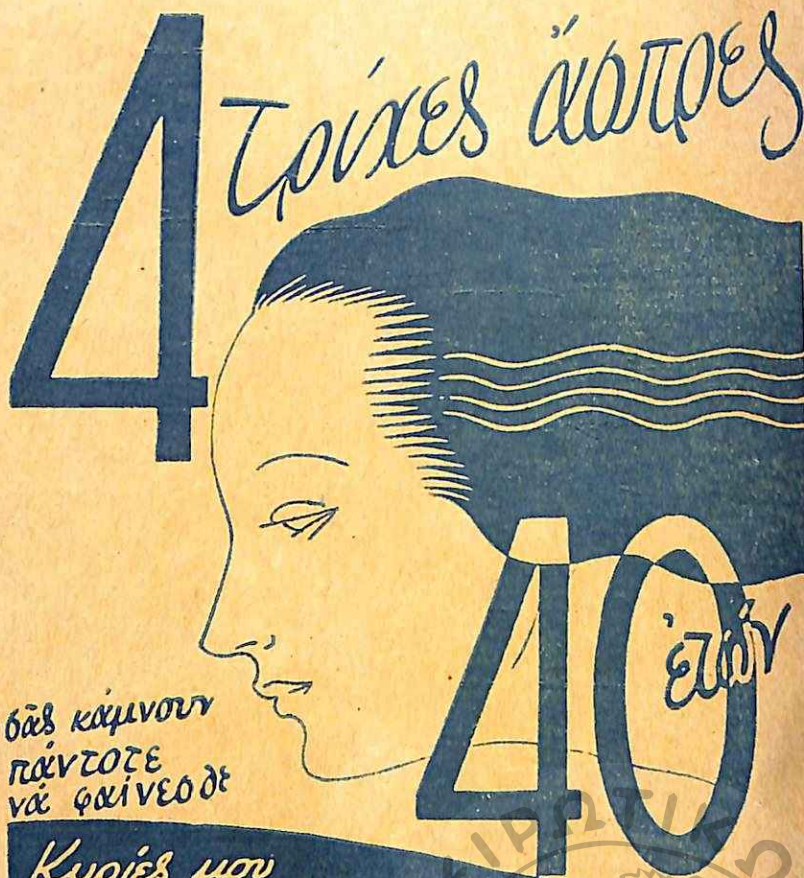
Κι' ἀφοῦ ἐδίστασε μιὰ στιγμή, ρώτησε τὸν διδάσκαλό του:

— Ἀλλὰ, κ. Χόλμς, γιατί ἀποκλείετε τὸ ἐνδεχόμενο τῆς ἐνοχῆς τῆς κ. Ἀραβέλλας στὴν ὑπόθεσι τῆς ἀπαγωγῆς; Ἔχετε τὴν καλωσύνη νὰ μοῦ πῆτε σὲ ποιά δεδομένα στηρίζετε τὴν βεβαιότητά σας αὐτή;

— Ἀ!... Δέν θὰ ικανοποιήσω τὴν περιέργειά σου Χάρρυ, αὐτὴ τὴ φορά. Ὅχι γιατί δέν θέλω νὰ σοῦ τὰ ἐξηγήσω ὅλα, ἀλλὰ γιατί δέν ἔχουμε πειὰ καιρὸ στὴ διάθεσί μας γιὰ κουβέντες. Σοῦ ἀναθέτω μάλιστα ἀμέσως μιὰ ἐντολή.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

δὰς κάμνουν
πάντοτε
νά φαίνεσθε

Κυρίες μου
τό **FIXOL** είναι εκείνο που
δὰ δὰς κάμει νά μή αδοτρίδετε ποτέ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΚΑΛΟΝΗΣ

Χαμαράκη
ΣΤΑΔΙΟΥ 37 ΤΗΛ. 23-208